

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletna 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Le še dva dni imate čas, da si zagotovite volivno pravico za 11. december! V torek 25. oktobra poteče doba za volivne reklamacije. Ne zanašajte se, da ste gotovo vpisani v volivni imenik, če se niste osebno o tem prepričali. Zglasite se še danes v mestnem tajništvu JRZ na Gosposvetski cesti 10 I. nadstropje, ali pa pri tajniku svoje krajevne organizacije in si tam oglejte volivni imenik.

Proti narodu

Ze iz dosedanjih volivnih priprav je razvidno, da bodo v Sloveniji vsi narodni izkoreninjenici složno korakali proti slovenskemu narodu, kakor se je to dogajalo še vedno v odločilnih dobah naše narodne zgodovine. Od kapitalističnega liberalnega magnata, ki prisega na Živkoviča, pa do komunističnega agenta, ki ga Moskva plačuje, da razširja prevratno miselnost, vsi ti oboževalci rumene ali rdeče internacionale si že bratsko podajajo roke za skupen nastop proti narodu, ki so ga vedno sovražili zaradi njegove samolastne, slovenske in katoliške kulture. Ko slišimo, da se v skupno fronto vežejo centralisti in federalisti, komunisti in fašisti, vemo enkrat za vselej in naj isto ve ves slovenski narod: Bolj kot komunist sovraži fašista ali federalist unitarističnega centralista, bolj še pa vsi skupaj sovražijo enoten in strumno organiziran slovenski narod, ker noče služiti ne za korito ne za cunjjo raznim, s tujim denarjem plačanim agentom.

Da je JNS, oziroma slovenski liberalizem v nasproti fronti s slovenskim narodom, nad tem se nihče ne bo čudil. Saj le nadaljuje svojo malo častno zgodovino. Nekeč v Avstriji se je družil proti Slovincem z Nemci in nemčurji. Prva povojna leta in vse do zadnjega časa je hotel slovenski narod zadušiti s pomočjo velesrbstva, kateremu se je hlapčevsko udingjal in preganjal slovensko kulturo ter gazil po slovenskem človeku kakor po besneli valpet. Ko so njegovo za državo in narod škodljivo delo končno v Belgradu le uvideli, se je gnan od svoje hlapčevske nature z isto brezstrdnostjo udingjal velevhratstvu, upajoč v svoji bolni domišljiji, da mu bo radičevstvo in mačkovoštvo pomoglo do zopetnega valpetskega položaja nad našim narodom. »Nacionalnost« JNS se je sicer s tem korakom enkrat za vselej razgallala in pokazala svoje kameleonsko, kupčijsko lice. Toda JNS, oziroma slovenski liberalizem je ostal dosleden v tem, da je dosledno vedno proti slovenskemu narodu. Ker ve, da nima zaslonbe v ljudstvu, išče vedno nekoga izven slovenskega narodnega občestva, ki naj bi mu pomagal do oblasti nad ljudstvom.

Sicer pa bodo te volitve končno pomedle z »vsedravnost« JNS. Njeni pristaši so se že davno razšli, sedaj pa so prišli na vrsto tudi kolovodje te proslule diktatorske klikke. V Srbiji in na Hrvaškem iščejo obupani jenesarski veljaki strehe in zavetja pri vseh mogočih strankah, podajajo izjave na levo in desno in se ponujajo tudi brez cene. Pri tem ni mogoče reči, da bi prodajali tudi svoje prepričanje, ker ni kazno, da bi ga kdaj imeli. Tudi g. Kramer ne bo prodal svojega prepričanja sedaj, ko se je združil z Mačkom, kajti g. Kramer more biti prav tako prepričan federalist in mačkovec, kakor je bil prepričan centralist, velesrb in jugoslovenski nacionalist!

Drugi zaveznik v tej protinarodni zvezi je po »Jutrovi« poročilih marksiistični letaki, s katerimi naši zbornišni socialisti pozivajo »proletariate na skupno fronto z Živkovičem in Mačkom. Slovensko delavstvo je toliko zavedno, da bo te marksiistične agitatorje še pred volitvami vprašalo, kaj jim je zlega storila sedanja vlada, da so naenkrat začutili potrebo hujskati proti njej? Morda naj bi bil to izraz hvalečnosti, da jih je pustila po zbornicah in drugih ustanovah, ko že davno ne predstavljajo resničnega mišljenja delavstva? Morda je to zahvala za socialno zakonodajo zadnjih let, ki je bila uzakonjena pod sedanjim režimom? Morda naj bi bil to marksiističen odgovor na javna dela v Sloveniji in po vsej državi, ki so nudila zaslužek desetletnočim že včeraj nezaposlenim delavcem?

Naj gospodje marksiistični strokovni tajniki povedo delavstvu, kaj jih vleče in generalu Živkoviču, Mačku in Kramerju! Naj povedo vendar marksiistični sodrugji, ki se malone duše od besed o demokraciji, kaj naj delavstvo pričakuje od bivšega diktatorja Živkoviča, da ga zdaj poganjajo v njegovo naročje in sklepaajo z njim volivne kompromise! Naj osvežijo delavstvo nekoliko spomin na čase Živkovič-Kramerjevega režima, naj povedo, kako so tedaj »strajkali« in uničevali kapitalizem! Naj store to čimprej, ker sicer bomo to mi storili in sicer temeljito! Salonski marksiistični levi naj končno tudi to razložijo »proletariatu«, kakšni delavski interesi naj ga ženejo, da bi se zvezal ne le s tolikrat prekletim meščanstvom, ampak z izrazito kapitalistično JNS? Živkovič, Topalovič, Maček in Kramer bodo vsekakor morali objaviti, kakšni so njihovi »skupni« pogledi na delavsko vprašanje, toda predvsem so dolžni pokazati, kaj so za delavstvo do sedaj storili! Kajti marksiistični fraz se je delavstvo po vsem svetu že davno preobjedlo. Tudi slovenski delavec jim ne bo sledil samo zaradi tega, da bi s svojimi glasovi množil slavo in podpiral skomine po oblasti raznih upokojenih političnih veličin!

Na marksiističnem letaku so v eni sapi s kramarjevci, mačkoviči in marksiisti omenjeni tudi »krščanski socialisti«, ki naj bi z imenovanimi vred tvorili enotno družbo. Kaj bodo voditelji JSZ storili, ne vemo. Vemo pa prav dobro, da jim de-

Ukrajinci dvigajo glave

Mala samoupravna Podkarpatska Rusija naj postane zbirališče 40 milijonskega ukrajinskega naroda

Zanimivo zadržanje Nemčije do Ukrajincev

Užhorod, 22. okt. TG. Odkar so Rusini v Podkarpatski Rusiji ustanovili svojo lastno samoupravno državo, se polasta vseh rusinskih rodoljubov novo upanje, da si bodo tamkaj ustanovili majhen lastni dom, ki bo postal zbirališče vsega rusinskega narodnega gibanja, okrog katerega bo sčasoma nastala velika ukrajinska država, v kateri se bodo zbrali Ukrajinci na Poljskem, po številu 7 milijonov, in Ukrajinci v sovjetski Rusiji, po številu 30 milijonov. Kakor hitro je bila ustanovljena samoupravna rusinska vlada v Užhorodu, je pribežalo iz poljske Galicije veliko število Ukrajincev, ki so prišli novi vladi ponujat svojo pomoč. Beg čez mejo iz Poljske v Podkarpatsko Rusijo je zavzel tolikšen obseg, da so morali ponekod župani občin na Poljskem nabiti deske z napisi, naj ljudje ostanje doma. Prav tako so morale češkoslovaške obmejne oblasti siliti begunce, da so se vrnili nazaj čez mejo. Razširile so se tudi govorice, da je tudi polkovnik Andrej Milnik, poveljnik generalnega štaba nekdanje kratak čas trajajoče ukrajinske republike, ki je zaživela leta 1919, a hitro zopet ugasnila, skrivaj zbežal iz Poljske ter poteval skozi Berlin v Pariz, kjer je stopil v stik z ukrajinskimi organizacijami in se informiral, če bi bilo sodelovanje z samoupravno ukrajinsko vlado v Užhorodu zaželjeno. Ukrajinci veliko pričakujejo tudi od svojih izselencev v Ameriki, ki so po svojih organizacijah že izjavili, da so pripravljeni nuditi domačinom denarno pomoč, če bi bilo potrebno. Največ pa Ukrajinci računajo na pomoč Nemčije, ki je zadnji mesec Ukrajincem stavila na razpolago radijske postaje Dunaj, Leipzig, Gradec in Vratislavo, kjer so Ukrajinci v svojem maternem jeziku govorili o svojih težnjah. Zanimivo je, da v teh svojih govorih, kjer so včasih ostro napadali Poljsko zaradi preganjanja ukrajinske sedem milijonov močne narodne manjšine, nikdar niso napadli in skoraj niti omenili ne sovjetske Rusije. Nemška vlada je za pogoj izrecno stavila, ko je svoje radijske postaje dala Ukrajincem na razpolago za svojo propagando. Ukrajinci, ki so prišli v Užhorod, tudi pripovedujejo, da so Nemci organizirali veliko propagando med Ukrajinci v sovjetski Rusiji in da od nje pričakujejo bližnjih uspehov.

Prelom s sovjeti

London, 22. oktobra. b. »Times« poroča iz Prage, da bo po odpovedi pakta po Češkoslovaški odpovedala pakt s sovjetsko Rusijo bržkone tudi Francija. Isti list objavlja iz Prage razgovor, ki ga je imel češkoslovaški zunanji minister s sovjetskim poslanikom Chvalkovsky je sporočil, da Češkoslovaška sedaj nima nobenega interesa ved na paktu o medsebojni pomoči s sovjetsko Rusijo. Po razpustu komunistične stranke na Češkoslovaškem smatrajo, da je ubrala Češkoslovaška povsem novo zunanjepolitično pot in se je Češkoslovaška popolnoma odrekla pomoči sovjetske Rusije.

Beneš v Londonu

London, 22. okt. TG. Skrivnostnemu poročanju o bivanju dr. Beneša je napravil konec Reuterjev urad, ko je povedal, da se je bivši predsednik češkoslovaške republike z letalom pripeljal na croydonsko letališče in da se je v družbi svojega

Med Nemčijo in Francijo pogajanja za „pomirljivo izjavo“

Pariz, 22. okt. b. Dogodki prihodnjih dni bodo odločili bržkone zboljšanje odnosov med Francijo in Nemčijo, ker bosta obe državi sklenili sporazum za ureditev nekaterih vprašanj. Kakor je znano, je maršal Göring po monakovski konferenci pričel delati na to, da uredi tudi odnose Nemčije s Francijo. Možnost sporazuma je proučil že francoski poslanik Francois Poncet ob priliki poslovnih avdienc pri Hitlerju, ako so poročila točna. Vse današnji jutranji pariški tisk se bavi z možnostjo eventualnega sporazuma z Nemčijo.

Tudi v londonskih političnih krogih izjavljajo, da so se že pričela francosko-nemška pogajanja za

lavstvo v zvezo s Topalovičem, Živkovičem in Kramerjem ne bo sledilo, ako bi to zvezo v resnici nameravali. Nihče namerič, ki je vzrastel iz krščanskih delavskih vrst in ki se prišteva k slovenski narodni skupnosti, se ni tako daleč odutilj svojem narodu, da bi raznim izkoreninjenecem in pa najhujšim zatiralcem slovenskega delavstva za enostaven prazen nič hodil delat štafažo.

Maček je izdal okrožnico, v kateri pravi, da predstoječe volitve zanj in za Hrvate pomenjajo plebiscit. Prav je, da je to vnaprej povedal. Mi Slovenci namerič nikakor nismo voljni s podpiranjem mačkovoštva ali Mačkove liste večati slavo Mačkovega hrvaškega plebiscita. Vsaj noben zaveden Slovenec tega ne bo storil, ker nas ni volja, ponižati se na stopnjo »planinskih Hrvatov«. Oni, ki pojejo za Mačkovo listo, so slovenski izkoreninjenici, ki jih naš narod pozna in s posmehom gleda na pisan šotor, katerega v Mačkovem imenu na naših tleh s trudom postavlja g. Kramer in njegovi pomagači. Slovenci imamo svoje voditelje, preizkušene v delu za narod, in bomo tem pri prihodnjih volitvah za bodoče parlamentarno delo izkazali svoje zaupanje.

nečaka odpeljal najprej v London, potem pa nekam v okolico. Kraja, kjer si hoče dr. Beneš odpočiti od prestanih razburjenj, Reuterjev urad noče objaviti.

Sidor se je vrnil

Bratislava, 22. okt. AA. ČTK. Poslanec Hlinkove ljudske stranke, Karel Sidor, je bil sprejet pri poljskem zunanjem ministru Becku ter se nato takoj z letalom vrnil v Bratislavo. Po svojem povratku je imel sestanek s predsednikom slovaške vlade dr. Tisom, kateremu je izčrpano poročal o svojih varšavskih razgovorih. Z ozirom na vesti, ki so se razširile v časopisu, da bo slovaški ministri predsednik iz Bratislave odšel v Budimpešto in se tam pogajal glede slovaško-madžarske meje, je dobil ČTK na merodajnem mestu pooblastilo, da izjavi, da so vse te vesti brez podlage.

Syrový iz'aulja:

„Z vsemi sosednimi državami bomo sklenili popolne sporazume“

Praga, 22. okt. AA. ČTK. Predsrdnik češkoslovaške vlade, general Syrový, je na vprašanje sotrduka ČTK poudaril, da je njegova vlada v usodepolnem času, ko je prišel na oblast, izvedla zelo tehtne naloge, kakor na primer ohranitev notranjega, političnega, gospodarskega in finančnega reda, a istočasno je morala voditi pogajanja s tujimi silami z namenom, da se določijo nove meje. Prav tako je vlada imela mnogo dela, da je končala svojo nalogo glede novih avtonomij za

Slovaško in Podkarpatsko Rusijo. Red je vzpostavljen. Pet slovaških in trije podkarpatski ministri sodelujejo pri sestavljanju ukrepov, ki bodo zagotovili avtonomijo obeh pokrajin. Češka valuta je sedaj spet trdna. Iz socialnih potreb je bilo treba ustanoviti delovna taborišča, ki so ugodila stari želji prebivalstva, ki je zahtevalo delo, a ne dajanje pomoči brezposelnim. Nato je general Syrový poudarjal, da predvideva organizacija delovnih taborišč prav tako tudi vzgajanje in izobraževanje delavcev. Prav tako se bo postopno izvedla prenova državne uprave in gospodarskega reorganiziranja Češkoslovaške, zlasti se bo posvetila pažnja gradnji novih prometnih poti.

Kar se tiče zunanje politike, je predsednik vlade poudarjal, da namerava vlada v najkrajšem času skleniti popolne sporazume z vsemi sosednimi državami. Najvažnejša naloga je ta, da določimo nove meje ter dobimo jamstvo Evrope za njihovo varnost, kakor to določa monakovski sporazum in predlogi zapadnih držav z dne 19. septembra. Jamstva, ki jih bodo dale Francija, Anglija, Nemčija in Italija, bodo v toliko močnejša in bolj vredna zaupanja, v kolikor bodo odnosi Češkoslovaške do vseh drugih, zlasti pa do sosedov, bolj in pristrénejši. Češkoslovaška, ki je tolikokrat dokazala svojo zvestobo obvezam in prav tako dokazala svojo voljo pri prevzemanju žrtev v prilog miru, se lahko z vso gotovostjo nada, da bodo sosedne države njeno stališče in njene iskrene želje in napore v tej smeri pravilno cenile.

General Syrový je končal takole: Bodočnost države sloni na nepretrganem in vztrajnem delu. Dolžnost vlade je, da zavaruje predvsem trdne osnove bodočega življenja češkega, slovaškega in podkarpatsko-ruskega naroda. Vlada je soglasno sklenila ostvariti in izvršiti to svojo nalogo na ustrežajoč način ter s častnimi in pravičnimi sredstvi.

Japonci so z zavzetjem Kantona najhujše udarili — Angleže

Japonci obvladajo sedaj ves kitajski trg

Kanton, 21. okt. AA. Reuter. V petek zjutraj ob dveh so nastale strašne eksplozije po vsem mestu. Kitajsko vrhovno poveljstvo je ukazalo pognati v zrak vse državne urade, vsa industrijska podjetja, vsa večja poslopja in mostove v mestu in in okoli njega. Kmalu nato je bilo dano znamenje, da se bliža zračni napad. Kitajsko topništvo in tanki so se z ostalimi kitajskimi četami umaknili v zapadni smeri. Takoj nato se je začel splošen beg civilnega prebivalstva. V mestu je ostal le še oddelek vojske. Zopet so nastale strašne eksplozije po mestu in v zrak so zletele tovarne cementa, papirja in električna centrala. Vsa državna poslopja so do temeljev porušena in požar, ki je sledil, je zajel vse mesto. Gasilske čete so zažigale le mesto in so kot zadnje odšle v zapadni smeri za kitajsko armado. Manjši oddelek kitajskih čet je skušal nato ovirati prodiranje Japoncev.

V trenutku, ko so Japonci zasedli južnokitajsko prestolnico Kanton, so dobili v svoje roke ves kitajski trg. Kanton je bilo zadnje veliko kitajsko pristanišče, skozi katerega je Kitajska trgovala z Evropo in narobe. S padcem Kantona pa se je zamajala tudi angleška postojanka Honkong, ki leži ob vzhodu v kantonsko pristanišče in je bila prav za prav ogromno trgovsko skladišče, ki je zalagalo ves južni Kitaj z blagom, zadnje mesece pa predvsem z orožjem. Odkar so Japonci v Kantonu, je položaj Honkonga v nevarnosti, da mesto ne postane brezpomembno tako s trgovskega stališča kakor s stališča vojske obrambe. Evropa je zalozila ogromne vsote denarja v južno Kitajsko. Vse železnice, vsi telefoni, vse ceste so bile last evropskega denarja. Evropske velesile so imele še veličanske nove narčte. Vse to je sedaj padlo v vodo. Najbolj udarjeni so seveda Angleži, ki so vložili na Kitajskem okroglo 50 milijard dinarjev, ki so sedaj v nevarnosti, da popolnoma ne izplahnejo v nič. Amerika ima na Kitajskem samo 10 milijard din vložnega denarja. Francija še manj. Anglija bo sedaj iskala pomoči. Kje naj jo išče? Pri Francozih, ki jim je dejansko pri sreč le njihova lastna Indokina in ki bi na izgube na Kitajskem pozabili, če bi bilo treba. Pri Ameriki? Amerika ne kaže nobene volje, da bi postala na Kitajskem pandur angleškega denarja. Zaradi tega se angleška vlada sedaj trudi, da bi se pomirila z Italijo in z Nemčijo, da bi si osvobodila nekaj vojnega brodogaja, ki ga potrebuje na Daljnem vzhodu, kajti v sedanjem položaju je nemogoče misliti na to, da bi se mogla uspešno vreči v borbo z Japonci. Japonci imajo sedaj lepo priliko za uresničevanje svojih načrtov. Zakaj je ne bi izkoristili!

Japonski pogoji za sporazum s Kitajsko

Tokio, 22. oktobra. Neka visoka japonska osebnost iz zmernih krogov, ki spada v neposredno okolico vlade, je dopisniku Havasa v osnovnih potezah razložila način, kako naj bi se uredile razmere med Kitajsko in Japonsko. Čeprav položaj še ni tak, da bi bilo mogoče preiti k stvarnim predlogom, pa se vendar zdi, da bi moglo priti do sporazuma na temelju sledečih načel:

1. Odstop Cankajška. Namesto njega naj bi prišla na vlado nova skupina, ki bi jo vodila kaka ugledna osebnost.
2. Sodelovanje z Japonsko.
3. Prekinitev vseh vez s kominternom.

Japonska bi predvsem želela, da pride na Kitajskem na upravo države močna in neodvisna vlada, v kateri bi bili sami Kitajci, in katera bi kot edina in centralna organizacija obsegala tudi pokrajine sedanje začasne vlade v Pekingu in Nankingu. Ko bi bili odstranjeni Cankajšek in njegova družina — dinastija Sung — bi japonska podpirala gibanje za novo Kitajsko.

Zemunska vremenska napoved. Hladno bo po vsej kraljevini, zlasti pa v zapadnih krajih. Prevladovalo bo oblačno vreme v srednjih in južnih krajih, kjer bo v višinah tudi snežilo.

Zagrebska vremenska napoved. Hladno in nekoliko oblačno.

Spored slovesnosti ob pogrebu kneza Arsena

Oplenač, 22. oktobra. AA. Spored pogreba blagopokojnega kneza Arsena na dan 23. oktobra: Vlak s posmrtnimi ostanki prispe na Rakek ob 22.30, kjer ga bo pričakovalo posebno odposlanstvo, v katerem so:

a) s strani dvora: prvi adjutant Nj. Vel. kralja in adjutant, ki je z blagopokojnim knezom sodeloval v vojni.

b) s strani vojske: komandant armadne oblasti, komandant konjenice, komandant konjeniškega polka Nj. Vel. kneza Arsena s polkovnim odposlanstvom (vod z zastavo).

V vagonu s krsto moli svečenik molitve. Častna vojaška straža. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga spremljata vlak od Ljubljane. Obredom na Oplenuc prisostvujejo: gg. kraljevi namestniki in kraljevska vlada, dalje patriarh Gavril s štrimi arhiepiski, z enim svečenikom in enim diakonom. Predsedstvo senata in narodne skupščine, vojvoda Bojović, rezervni častniki, ki so v vojni leta 1912-13 poveljevali divizijam in polkom konjeniške divizije, načelnik glavnega generalnega štaba. Pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba. Komandant kraljeve garde. Pomočnik ministrstva za vojsko in mornarico, poveljnik letalstva, poveljnik mornarice, belgrajski župan, župan občine Topola, upravnik mesta Belgrad, odposlanci mest Kumanovo, Vele, Prilep in Stip, za katerih osvobodjenje se je boril blagopokojni knez.

Za udeležence, ki so navedeni v tem razporedu in ki bodo prisostvovali obredom na Oplenuc, je na razpolago poseben vlak, ki odhaja z belgrajske postaje 23. t. m. ob 9.55 in pride v Mladenovac ob 10.45. Vsi potniki tega vlaka nadaljujejo pot z avtomobilom na Oplenuc, kjer v cerkvi počakajo pogrebne spreveda.

Topčider. Dvorni vlak s krsto pride v Topčider 23. t. m. ob 10 dopoldne. Na postaji bo postavljena četa kraljeve garde z zastavo in godbo in bo izkazala čast v prisotnosti generalitete. Nj. Vel. kralj in Nj. Vel. kraljica Marija vstopita v vlak. Odhod dvornega vlaka iz Topčidera ob 10.50, prihod v Mladenovac ob 11.15.

Mladenovac. Na postaji bo eksadron z zastavo in godbo izkazal čast. Krsto prenesejo iz vlaka in postavijo na mrliški voz rezervni častniki, ki so v vojni 1912-13 poveljevali divizijam in onim polkom konjeniške divizije, ki ji je poveljeval knez Arsen. Pogrebni sprevod se razvrsti po sledečem redu: 1. križ in kolivo, 2. venci, katere so na krsto položili člani kraljevskega doma, 3. odlikovanja, 4. poveljniki divizij iz vojne 1912-13 in poveljniki polkov konjeniške divizije v teh vojnah, 5. dvorski protogrej z dvema svečenikoma, 6. krsta s posmrtnimi ostanki blagopokojnega kneza, 7. člani kraljevskega doma, 8. dvorne dame, civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Sprevod krene iz Mladenovca ob 11.35 in pride na Oplenuc ob 12.15.

Oplenač. Spalir tvorijo sledeče čete: trije eskadroni 5. konjeniškega polka »kraljice Marije«, četa z zastavo in godbo, eskadron konjeniške baterije kraljeve garde. Pred vrati cerkve bodo razpostavljeni vodi 1., 2., 3., 4. in 6. konjeniškega polka, en eskadron za zvezo 1. pionirskega polka in en eskadron poljske baterije konjeniške divizije. Te čete bodo oddale častne strele pri spuščanju krste v grob. Baterija bo izstrelila 21 strel. Po prihodu spreveda pred cerkev ob 12.15 bodo častniki, ki so prenesli krsto iz vlaka v mrliški voz, prenesli krsto v cerkev in jo postavili na katafalk. Arhiepiskopi opravil molitve za pokoj rajnega. Patriarh bo opravil obrede in nato imel govor. Nato bodo v spremstvu svečenikov in članov kraljevskega doma spustili krsto v kripto cerkve.

Glasovi proti dr. Mačku

Tednik »Dom«, ki ga izdaja prof. Maistrovič, bivši narodni poslanec in pristaš stroge Radičeve smeri v Hrvatski kmečki stranki, prinaša v zadnji številki uvodnik, ki ga je napisal sam izdajatelj, v katerem najstreje obsoja, da je dr. Maček sprejel pod svoje okrilje JNS. Pravi: »Toda to, kar je zdaj naredil dr. Vladko Maček, to nam je politično nerazumljivo in hrvatski politiki ne more prinesiti prav nobenih koristi. Nasprotno, to ji je že zdaj škodovalo, ker je vso hrvatsko narodno borbo razvedeno in hrvatskega kmeta pripeljalo v smešen položaj, ki bi mogel biti za nadaljnji razvoj hrvatske politike usoden.«

V isti številki piše neki kmet iz Sv. Ivana Zeline: »Mi se še zdaj, ko smo ves dan to premišljevali, ne moremo znaniti. Kdo je ta, ki ima pravico siliti nas, da glasujemo za listo, na kateri kandidirajo naši največji in najbrezobzirnejši nasprotniki, ki so nas polnih pet let mučili, preganjali kot divjo zver, zapirali, kovali v okove, tepli, z globami obkladali in na vse mogoče načine trpinčili. Tako slovo je mogla skovati samo pokvarjena gospoda. Ako dr. Maček — ki te družbe najmanj potrebuje — ne pretrga te »gospodske sloge«, bomo mi prisiljeni vodstvu kmečkega gibanja odpovedati pokorščino.« V nadaljnjih izjavah pravi, da je dr. Maček z zvezo z JNS spustil volka med ovce, da je prvakom JNS s tem nekako priznal, da je bila njihova protihrvatska in protijugoslovska politika pravilna, da je bil dr. Maček po pravici obsojen in zaprt — še bi ne bilo tako, zakaj se je zdaj dr. Maček zedinil in zvezel z njimi? Nastane pa vprašanje, zakaj tega ni naredil že leta 1931 ali 1935, ko bi morda naša hrvatska stvar od takega priležništva mogla imeti kako dejansko korist. Toda gospoda naj misli kakor hoče, nas kmetov nihče na svetu ne bo pregovoril, da politika JNS ni bila protihrvatska in nečloveška. In vsi tisti, ki danes hočejo tej stranki pomagati in jo rešiti propada, spadajo vanjo, ne pa v HSS.«

Kandidature na dr. Mačkovi listi

Marksiisti postavijo svoje kandidature na Mačkovi listi v okrajih: Prevalje, Celje, Maribor levi breg, Maribor desni breg, Črnomelj, Ljubljana-okolica in Radovljica, kjer bo kandidiral župan s Koroške Bele Perke, njegov namestnik pa bo odvetnik dr. Aleš Stanovnik, član vodstva Jugoslovske strokovne zveze.

Prvaki Jugoslovske strokovne zveze pa bodo smeli kandidirati še v škofjeloškem okraju, v Kamniku in v Ljubljani-mesto (kandidat odvetnik dr. Ivan Stanovnik poleg profesorja dr. Milana Vidmarja) ter v Laškem.

Vse druge okraje prepuste jenesarijem. Izvzemši tistih, kjer bi mogli priti na vrsto resni Mačkovi.

Gospodom, ki so v tem razporedu navedeni in ki bodo prisostvovali obredom na Oplenuc, bo na razpolago za povratek v Belgrad poseben vlak, ki odhaja iz Mladenovca ob 14.30 in prispe v Belgrad ob 15.40. Na dan pogreba bodo v vseh cerkvah v državi službe božje in molitve za pokoj duše pokojnega. V času, ko bodo krsto polagali v kripto, bodo zvonili zvonovi v vseh cerkvah, v prestolnici in vseh banovinskih sedežih pa bo izstreljenih 21 strel.

Obhale za udeležence potreba: civilisti frak, odlikovanja, lente, črn telovnik, bela kravata, črne rokavice; častniki: paradna, na levi roki črn flor.

Vojni minister o pokojniku

Belgrad, 22. oktobra. AA. Naredba št. 23.865, ki jo je izdal minister vojske in mornarice na vso vojsko dne 22. oktobra 1938. leta.

Nj. kr. Vis. knez Arsen, armadni general naše vojske, brat blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja in oče Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla je umrl v Parizu 19. t. m. Kot potomec Karadjordjevičev in kot zvest slavim tradicijam naše junaške dinastije, ki je stala v najbolj usodnih trenutkih naše zgodovine na čelu velikih narodnih stremeljenj in dajala svetle zglede hrabrosti, požrtvovalnosti in ljubezni do države in ljudstva, je blagopokojni knez Arsen kot poveljnik konjeniške divizije sodeloval v prvih vrstah naše vojske v balkanskih vojnah, vodil neustrašeno svoje hrabre konjenike in znatno pripomogel k našim zmagom in našemu uspehu. Pred balkanskimi vojskami je knez Arsen Karadjordjevič kot častnik francoske tujske legije v kolonialnih vojskah, kot ruski kozaki polkovnik v mukdzenski bitki s svojo požrtvovalnostjo in junaštvom postal simbol hrabrosti naše vojske. Kot ruski general v svetovni vojni je blagopokojni knez Arsen s svojim junaškim sodelovanjem predstavljal junaštvo in viteštvo našega ljudstva in njegovo hvaležnost do Rusije. V trenutku, ko nas zapuščata naš ljubljeno vojaški tovariš, izrazimo, ko smo zbrani okoli prestola našega ljubljene kralja, naša iskrena čustva neuglasljive ljubezni in tople hvaležnosti do velikega pokojnika ter naše najgloblje sožalje v žalosti njegovega kr. Vis. kneza namestnika in vsega vzvišenega kraljevskega doma. Večna slava viteškemu knezu Arsenu Karadjordjeviču!

Ta naredba naj se sporoči vsem edinam in ustanavam vojske in mornarice.

Minister za vojsko in mornarico: armadni general Milutin Nedić.

Volivne kaše, ki jo je skuhal glavni tajnik JNS senator dr. Kramer — nihče ne mara

Belgrad, 22. oktobra. m. Tudi današnji dan, je bil v političnem pogledu tako v predstolnici kakor tudi v notranjosti države nočno razžaban. V teku današnjega dne je bilo na terenu več članov kr. vlade, ki so obšli nekoliko okrajev ter imeli sestanke s svojimi somišljeniki. Tako se je socialni minister Cvetković mudil danes v Zagubici in v nekaterih mestih v požarevskem okraju. Povsod se je sestal z voditelji stranke, katerim je dajal navodila za nadaljevanje politične akcije. Zvečer bo imel konferenco tudi v Smederevu, kjer bo govoril tudi glavni urednik »Samoupravce« Jovanović. Pravosodni minister Simonović govori nocoj pred svojimi pristaši v Kruševcu. Poštni minister bo govoril v Gor. Milanovu, gradbeni minister Stošević je imel več uspešnih shodov v posavskem okraju. Prometni minister dr. Spaho je odpoval v Sarajevo, kjer bo imel sestanek s svojimi najuglednejšimi pristaši iz Bosne. Na teren sta snoci odpovala tudi trgovinski minister dr. Kabašin in minister za ljudsko telesno vzgojo Mastrov. Inž. Kabašin bo imel shod v Ogulinu in na Sušaku, Mastrov pa v volivnem okraju v Primorju. Minister dr. Krek bo imel jutri v strankinih prostorih v Belgradu politično predavanje za učitelje, organizirane v JZ.

Pisarne opozicijskih skupin so bile danes polne. V njih so se pripravili razni kandidati. V teh pisarnah človek prav nič ne opaža živahnosti in člana, ki vlada v JRZ prostorih, kjer teče delo lepo od rok in se vse izvršuje točno po izdelanem načrtu. Vsak dan prihaja v te prostore minister dr. Krek, kjer daje navodila uradništvu in po več ur nadzoruje delo.

V vseh opozicijskih pisarnah se že sedaj lotiva vodstva pisarnarstva, ki je bila danes posebno velika, ker je bil v eni teh pisarn Zivković z nekaterimi člani stranke. JNS je tudi danes dobila od svojih uglednejših pristašev celo vrsto protestov proti sklenitvi političnega sodelovanja z dr. Mačkom. Od uglednih članov te stranke so danes zjutraj nekateri prišli v Belgrad.

Med drugim se mudita v Belgradu tudi bivši minister dr. Hanžek in bivši poslanec Josip Cvetič kot odposlanca banovinskega odbora JNS za savsko banovino. Oba sta imela v Belgradu več sestankov z omili člani, ki ne odobravajo tega strankinega koraka. Vsi so sklenili, da bodo v znak protesta izjavili konsekvence in izstopili iz vseh strankinih odborov in tudi iz stranke same. Doslej so svoj izstop prijavili vodstvu stranke naslednji ugledni člani JNS in njeni glavni funkcionarji: podpredsednik stranke in predsednik banovinskega odbora za savsko banovino, bivši minister Juraj Demetrovič, bivši minister dr. Hanžek, poslanec Josip Cvetič, dr. Nikola Sokolović, Dušan Ivančević, prota Paunović, dr. Kosta Popović, dr. Vasa Jovanović, dr. Vaso Glušac, Ante Kovač, Sukrija Kurtović in dr. Avdo Hasanbegović. Iz političnega odbora, ki ga je vodstvo JNS izvolilo na zadnji seji ožjega glavnega odbora, je izstopil dr. Svetislav Popović, bivši minister. Vsi ti so Zivkoviću poslali utemeljene ostavke, v katerih poudarjajo, da je vodstvo stranke izdalo strankina načela, in zaradi tega izjavljajo konsekvence in izstopajo iz vseh strankinih odborov in iz stranke same. Imenovanim funkcionarjem stranke bodo prihodnje dni sledili še drugi, tako da bosta Zivković in dr. Kramer ostala sama z znano Jevtič-pofovski družbo, ki se je je dr. Maček usmislil in vzel na svojo listo. Vodstvo JNS se sicer trudi, da bi zadržalo nadaljnje razpadanje stranke, toda brezuspešno, ker je zaradi izdajstva strankinih načel s strani samega vodstva stranke zapustilo stranko še to, kar je bilo dobrega. Poročali smo že, da bo ta skupina stopila v pogajanja z JRZ zaradi skupnega nastopa pri volitvah.

Ta pogajanja so se danes v Belgradu pričela in ob času, ko to poročamo, še trajajo. Vsi ti politični krogi JNS delajo za politični dogovor med

Od nedelje do nedelje Zunanji pregled

Zunanjepolitično je bil pretekli teden zelo pester. Važni dogodki so se razvijali na treh področjih: okrog češko-slovaške vprašanja, v Španiji in na Daljnem vzhodu.

Glede češko-slovaškega vprašanja je treba omeniti ostro barbo za novo slovaško-madžarsko in rusinsko-madžarsko mejo. Borba je zavzela velik obseg in so v njo posegle zopet velesile. Ko češko-slovaška vlada Madžarom ni hotela predati vsega, kar so zahtevali, so pogajanja prekinili ter se zatekli v Varšavo k Poljakom, v Rim k Italijanom in v Berlin k Nemcem, da jim pomagajo doseči zaželene cilje, namreč priključitev polovice Slovaške in vse Podkarpatske Rusije. Pri Poljaki so imeli srečo in sam poljski zunanji minister Beck se je šel izpostavljati za madžarske težnje, ko je potoval k romunskemu kralju in ga hotel pridobiti za to, da Rumunija dovoli razkoso rusinske dežele proti drugim jamstvom, ki bi jih dali Madžarska in Poljska, ki bi na ta način prišli do skupnih meja. Toda Nemčija Madžarom in Poljakom ni bila naklonjena in tako so njihovi načrti izpadli. Zaradi nemškega stališča, ki je bilo v prilogi Slovačkov, je tudi Italija umaknila preočito oporo, ki jo je prej nudila Madžarom. Na pobudo Nemčije se bodo sedaj pogajanja nadaljevala in bodo mejo med Češko-Slovaško-Rusinsko in Madžarsko določili po narodnostnem načelu in ne drugače. Slovaška in Rusinska sta dejansko rešeni. Poljsko-madžarski načrt o skupnih mejah se je podrl. Prav tako tudi poljska zamisel o skovanju poljsko-madžarsko-romunškega bloka, ki bi bil branil Svajetom dostop v Evropo, Nemčiji pa napredovanje proti vzhodu. Nemčija si je ohranila pot proti vzhodu odprto.

V Španiji moramo omeniti velike spremembe. Italija se je odločila, da odpokliče svoje prostovalce iz Francoske armade. Odšlo jih je že 10.000. Prihodnje tedne bo odpoklicala tudi topništvo in druge tehnične čete, ki so baje še številnejše, kakor je bila pehota. Italija je to storila, ker bo šele sedaj Anglija priznala zasedbo Abe-sinije in uveljavila sporazum, ki ga je poleti sklenila z Italijo. Državljenka vojna v Španiji se torej vendarle bliža koncu.

Na Daljnem vzhodu so Japonci pretekli teden dosegli velikanske uspehe. Napadli so Kitajsko z južne obale navzgor ter v bliskovitem prodiranju v petek zjutraj že zasedli milijonsko mesto Kanton, ki je bilo prestolnica južne Kitajske. Kitajcem je sedaj vsak dovolj orožja iz tujine onemogočen. Tudi na srednjem Kitajskem se Japonci približujejo prestolnici Hankov in jo bodo prihodnje dni tudi zasedli. S tem so Japonci dobili v svoje rake najbogatejše kraje Kitajske ter bodo brez dvoma pripravljani pogajati se za mir.

... Ko je bil senator dr. Kramer sprejet pri dr. Mačku kakor on pripoveduje

Iz teh krogov se je danes tudi izvedelo, na kak način je dr. Kramer preslepil vodstvo stranke za politično sodelovanje JNS z dr. Mačkom. Dr. Kramer je namreč svoj razgovor z dr. Mačkom orisal takole: Dejal je, da je na sestanku z dr. Mačkom prišel po sestanku, ki ga je imel prej z Večeslavom Vilderjem. Pričrčan je bil, da ga bo dr. Maček sprejel gladko. Toda bil je presenečen. Dr. Maček ga je baje sprejel nad vse prisrčno. Dr. Kramer je dr. Mačku dejal: »Gospod predsednik, razumeli boste, da se mi ne moremo odredi idealno svoje mladosti, to je narodnega edinstva, jugoslovskega unitarizma itd. Uvidevamo, da tako kot danes ne more iti več dalje in da se mora rešiti hrvatsko vprašanje, pa četudi bi mi morali odstopiti od svojih načel.« Nadalje je dr. Kramer na seji ožjega odbora JNS o svojem sestanku z dr. Mačkom dejal, da je mislil, da bo ta izjava slabo vplivala na dr. Mačka. Toda dr. Maček mu je brez obotavljanja dejal: »Dragi doktor! Kdo pa to od vas zahteva? Tudi jaz sem bil nekaj pristaš narodnega edinstva, toda v praksi sem videl, da se vi Kranjci in Srbi sporazumete vedno na škodo Hrvatov. Morda bo prišel čas, da bom spet zastopal narodno edinstvo.«

Tako je poročal dr. Kramer na seji glavnega odbora JNS.

Sklepi jugoslovskega prostozidarjev

V zvezi s sklepom ožjega glavnega odbora JNS zaradi političnega sodelovanja te skupine z dr. Mačkom in ostalo izvenskupščinsko opozicijo, so danes obveščeni krogi navajali tudi sestanek, ki so ga imeli masoni v Belgradu pretekli ponedeljek in torek. Na tem sestanku je bilo največ masonov iz bivše SDS. Glavno besedo je imel bivši predsednik, senator dr. Tomasič. Načelno je bilo sklenjeno, naj se masoni zadržijo čimbolj rezervirano pri bližnjih volitvah. Končne sklepe so masoni formulirali v tri točke:

1. Po volitvah onemogočiti vsako diktaturo.
2. Za vsako ceno in z vsemi sredstvi je treba onemogočiti kakršnokoli klerikalizem v državi in nastopiti prav tako kakor proti katoliškemu tako tudi proti pravoslavnemu kakor muslimanskemu klerikalizmu.
3. Povsod in z vsemi sredstvi podpirati združeno opozicijo, svede zelo rezervirano, ker je ona po mnenju masonov demokratska in svobodna.

Kandidati JRZ

Kandidat za škofjeloški okraj je bil na zborovanju okrajne JRZ izbran zadnji petek zvečer. Soglasno so se udeleženci izrekli za ravnatelja Dolena Ivana, a za namestnika so soglasno postavili Debeljaka Franca iz Škofje Loke.

Maribor desni breg. Na seji vseh ožjih odborov JRZ, okrajja Maribor desni breg, je bil soglasno izvoljen za poslanskega kandidata za ta okraj g. Kaban Franc, svetnik Kmetijske zbornice iz Zgornje Poljskave, za namestnika pa g. Jožef Ferik, višji železniški kontrolor v Mariboru.

Volivci s Viča, iz Rožne doline, Gline in Brda! Poglejte v volivne imenike v pisarni gostilne Pavlič na Glincah, če ste vpisani!

V Palestini so pretekli teden doživeli krvave dneve. Arabci so vdrl v staro mesto in so tamka precej divjali. Anglija je morala poslati v Palestino 25.000 mož in je sedaj Jeruzalem vojaško zaseda ter hoče z odlično roko napraviti konec prelivanju krvi med Judi in Arabci.

Notranji pregled

V Parizu je v 78. letu starosti umrl Nj. Vis. knez Arsen, oče kneza namestnika Pavla, armadni general jugoslovske vojske. Truplo bodo prepeljali v Belgrad, kjer ga bodo v grobnici kraljeve hiše Karadjordjevičev na Oplenuc položili k večnemu počitku. Za velikim pokojnikom bo dvor žaloval dvanajst tednov, od 19. oktobra 1938 do 10. januarja 1939. Prvih šest tednov bo na dvoru globoka žalost. Knez namestnik Pavle je ob tej priliki prejel veliko tuzemskih in inozemskih sožalij, v katerih mu suvereni izražajo sožalje ob bridki izgubi.

Notranjepolitično smo že v prvih valovih volivnega boja. Pred tednom dni je vsa država z največjo pozornostjo poslušala prvi volivni govor predsednika vlade dr. Stojadinovića, v katerem je zborovalcem na shodu JRZ v Belgradu in poslušalcem ob radijskih aparatih po državi razgrnil sliko del in uspehov, ki jih je dosegla sedanja vlada v svoji triletni dobi. Povsod je govor naletel na ugoden odmev. Prav sedaj pred volitvami spet močneje preveva pričpanje, da je dr. Stojadinovića vlada v tej kratki dobi storila za državo več, kakor pa se je prej storilo leta in leta.

Prva in najmočnejša skupina, ki bo nastopila pri volitvah s svojo listo, bo JRZ z nosilcem vlade dr. Stojadinovičem. Stranka že razvija močno delavnost, popravlja in izpopolnjuje volivne imenike. Po vsej državi se prirejajo shodi, na katerih govore najvidnejši člani stranke. Na nekaterih shodih bo govoril tudi še dr. Stojadinović. Kandidature za vse kraje še niso določene, določajo pa se na najdemokratskejši način na shodih pristašev, ki za vsak okraj volijo kandidata iz vrst svojih najsposobnejših. Z JRZ bo nastopila in volila tudi skupina sedanjega ministra Svetislava Hodžera, tako imenovani »borbašci«.

JNS je v strahu pred ljudsko sodbo ušla K dr. Mačku, ki jo je sprejel pod svoje varstvo. Najbolj se je utrašil volitev slovenski del JNS, ki je zasulil, da bo 11. decembra obsojen na neizprosen konec. Zato je senator in glavni tajnik JNS dr. Kramer s pooblastili ljubljanske kazine odšel v Zagreb in nato v Belgrad prosit, da bi združena opozicija sprejela osvobodeno JNS in ji dovolila kandidirati na njeni listi. Prvaki JNS, Zivković in Jevtič in ostali, so bili ob tej iznajdbi svojega tovariša iz dravske banovine v veliki zadregi, ker pa so tudi oni v svojih krajih nekako tako dobro zapisani kakor dr. Kramer v Sloveniji, so se vdali in skupno navali na združeno opozicijo z milimi prošnjami. Slednjič je bila zveza le sklenjena in Peter Zivković, Bogoljub Jevtič, Velja Popović ter drugi stebri najbolj surove diktature in protijugoslovske vladanja se bodo na dr. Mačkovi listi mogli potegovati za šest ljudskih poslancev. Da bi pa doslej tako »državotvornac« JNS, ki je samo iskala in lovila »separatizem«, »federalizem« in varovala najstrožji centralizem, rešila svoje dobro ime, njena glasila ožnanjajo, da je ta zveza samo »tehnična«.

Bivša Hrvatska kmečka stranka pod vodstvom dr. Mačka, ki je glavna skupina v tej združeni opoziciji, sicer pravi, da ni nič popustila od svojega federalističnega programa in vztraja na rešitvi svoje prve točke: hrvatskega vprašanja. Kako se bodo tu pomerili s centralistično in unitaristično JNS že v volivni agitaciji sami, še bolj pa po volitvah v parlamentu ali izven njega, ni mogoče prerokovati. Vsi resni opazovalci pa napovedujejo, da je JNS za rešitev hrvatskega vprašanja zelo slab zaveznik. To stoji tudi dr. Maček, ki bo jeno-sarske kandidate odrazil povsod, kjer bo mogel postaviti kakega svojega. Isto je v Sloveniji, kjer pod to skupno firmo hočejo nastopiti doslej najbolj sprti nasprotniki: krščanski socialisti, mačkovi, socialisti, komunisti in pristaši dr. Kramerja, ki so se odlikovali že v preneka-terih nasilnih akcijah. »Jutro« se močno zavzema za to, da bi bila v imenu vseh teh skupin postavljena v vsakem okraju po ena kandidatura. Ker pa takega kandidata skoraj nikjer ni mogoče dobiti, se bo sprizanjalo tudi s tako imenovanimi »vzporednimi kandidaturami«, da bo na eni listi nastopilo več kandidatov, eden za JNS, drugi za mačkove, tretji za marksiste itd., razlika bo le ta, da bodo morali drug o drugem reči, da je vsak dober in vsak sposoben in da je vsak volivce pošten in značajan, naj voli kogarkoli.

Proti tej nenaravni zvezi so že nastopili Uzunović v Belgradu, Jurij Demetrovič v Zagrebu in bivši senator Milan Popović, ki je v znak protesta tudi izstopil iz JNS. Banovinska konferenca JNS v Zagrebu je s 30 glasovi proti 7 obsodila to kašo, ki jo je za rešitev slovenskih liberalcev skuhal dr. Kramer, jesti jo bo morala pa JNS po vsej državi. S konferenco je bil vodstvu JNS v Belgradu poslan protest in vse pričakuje, kaj bo vodstvo na to odgovorilo. Z združeno opozicijo tudi ne gre Boža Maksimović, ki se je že pred letom 1935. toliko ločil od JNS, da je ob takratnih volitvah nastopil s svojo listo. Iz teh skupin, ki ne morejo slediti Zivkoviću, Jevtiču in dr. Kramerju, bi mogla nastati četrta vsedrjavna lista.

Kajti tudi Dimitrij Ljotić je s svojim »Zborom« sklenil iti na svoje in nastopiti s svojo listo. Za nas v Sloveniji ta volivna zveza med JNS, mačkovi, marksističnimi levčarji in vsemi mogočimi odenki raznih struj ni nič drugega kot »srače gnezdo«, ki smo ga izkušali že pri občinskih volitvah, le da je sedaj ta breznačelnost, ki se je takrat prvič pokazala, šla tudi do državnoborskih volitev. Kakor sta bila takrat skoraj v vseh občinah samo dva tabora, tako bo tudi sedaj: za ljudstvo in resno delo za njegov napredek, in proti njemu s političnim igračkanjem.

Kraljica Marija obolela

Belgrad, 22. oktobra. AA. Zaradi napada, ki je nastal iz obolenja žolča, je Nj. Vel. kraljica Marija potrebno nekaj dni popolnega počitka. — V Belgradu, 22. oktobra 1938. — Prof. dr. Dimitrij Antić.

JNS s kočevskimi Nemci

»Večernik«, list Adolfa Ribnikarja, nekdanjega dr. Kramerjevega sodelavca pri »Jutru«, poroča:

»Volivni sporazum med JNS in kočevskimi Nemci. Po danes v Ljubljano prispelih informacijah iz Kočevja je JNS sklenila s kočevskimi Nemci sporazum za volivno sodelovanje. Kandidat JNS za kočevski okraj bo notar Anton Lovšin, njegov namestnik pa vodja kočevskih Nemcev dr. Hans Arko.«

Kneza Arseno so prepeljali v domovino

Pariz, 21. oktobra.

Pariz je danes na veličasten način izkazal zadnje časti očetu jugoslovanskega kneza-naměstnika, knezu Arsenu. Ze včeraj so se ves dan neprestano v gostih vrstah valile množice mimo stanovanja pokojnega kneza, ki je ležal v dvorani poslopja, ki je bila vsa zavita v črno, oder pa ves obdan od gomil cvetja. Velikansko število prijateljev dinastije Karadjordjevičev in Jugoslavije je šlo kropit jugoslovanskega kneza in generala, ki si je v svojem življenju priboril skoraj vsa najvišja francoska odlikovanja za hrabrost, a ki ei je osevilo tudi erca Francozov, ki so ga imeli skora-raj za svojega državljanca. V dvorani je bila od-

prta tudi knjiga za vpisovanja. Knjiga se je polnila in polnila s podpisami najvišjih francoskih odličnikov. Ob odru je vedno stala častna straža, ki so jo izmenoma opravljali člani poslanstva in konzulata, vojnega odposlanstva, častniki, ki študirajo po francoskih visokih šolah, ter odličnejši člani jugoslovanske kolonije v Parizu. Pred odrom je bil včeraj tudi pravoslavni žalni cerkveni obred, ki se ga je udeležil poslanik z vsem osebjem poslanstva, visoki francoski civilni in vojaški odličniki ter jugoslovanska kolonija.

Danes pa se je od kneza-vojaka poslovila francoska vlada in ves Pariz. Ob tri četrt na tri so v prisotnosti jugoslovanskega poslanika dr. Puriča in njegove žene, našega vojaškega odposlanca generala Glišiča in njegove žene ter številnih članov jugoslovanske kolonije, med katerimi so bili vsi naši častniki, dvignili truplo kneza Arseno z odra ter ga prenesli v žalni voz, ki je čakal pred poslopjem. Krsta je iz mahagonijevega lesa in pokrita z jugoslovansko tribarvno državno zastavo. V žalni voz, kamor so položili krsto, sta vetopila kot častna straža tudi 2 jugoslovanska častnika. Ostali žalni gostje so posedli v dolgo vrsto avtomobilov. Sprevod je potem zavljal proti lyonškemu kolodvoru, in sicer po Avenue de l'Opera, Rue de Rivoli, ter po obali Seine dalje proti kolodvoru. Pariška policija je ukrenila vse potrebno, da je bil spoved, kjer je šel sprevod, promet takoj ustavljen, da ni bilo nikjer nobenega zadrževanja. Parizani so z odkritimi glavami stali v špalirju in izkazali zadnjo čast svojem velikemu prijatelju. Po nekaterih križiščih se je nabralo vse goste ljudi, takda da je trajalo še nekaj časa, preden se je mogel promet znova razviti, ko je sprevod odšel dalje proti kolodvoru.

Pred lyonškim kolodvorom se je nabrala ogromna množica ljudi, ki so se hoteli udeležiti slovesa od pokojnega vojaka in kneza iz družine Karadjordjevičev, ki se je boril skupno s francosko vojsko v številnih vojnah in zadnja leta skoraj stalno živel v Parizu.

Velika dvorana lyonškega kolodvora je bila vsa preoblečena v črno. Pred njo je stala vrsta fanfaristov, ki so zatrobili tužno melodijo, ko je sprevod prišel pred kolodvorsko poslopje. Za njimi je godba republikanske garde zasvrla Chopinov »Smrtni marš«. Medtem pa so jugoslovanski častniki krsto s truplom pokojnega kneza prenesli z žalne voza na visok katafalk, ki je bil postavljen na sredi kolodvorske dvorane. Častno stražo okrog katafalke so zavzeli konjeniki republikanske garde, oblečeni v svečano črno in z golimi meči v rokah. Republikanski gardi je poveljeval osebno general Just. Za katafalikom vzdolž zadnje stene velikega kolodvorske veže pa je stala postrojena deveta pehotna legija mobilne garde. Tik k katafalke so na vsako stran stopili po trije jugoslovanski častniki. Pred katafalikom je zavzelo mesto osebje poslanstva pod vodstvom poslanika dr. Puriča in generala Glišiča. Ob njih pa so stali zastopniki francoskih civilnih in vojaških oblasti, člani diplomatskega zbora držav Male

zveze in Balkanskega sporazuma. Predsednik republike Lebrun je poslal svojega zastopnika, francoska vlada pa je poslala kot svojega uradnega zastopnika ministra za ljudsko zdravje Riccarda. Pomočnik šefa protokola Bernard je zastopal zunanega ministra Bonnetta. Prisoten je bil tudi ruski veliki knez Andrej, nadalje general Billott, poveljnik Pariza general Ebrillon, zastopniki mesta in številni drugi odličniki.

Na povelje generala Justa je deveta pehotna legija mobilne garde s zastavo in godbo na čelu defilirala mimo katafalke. Za njo je prikoralala fanfara republikanske garde, za njo pa dva eskadrona konjenice republikanske garde. Med mimohodom je godba svirala republikanske marše. Tako se je francoska oborožena sila poslovila od svojega priljubljenega sobojevnika, čigar truplo se vrača v jugoslovansko domovino v grobnico njegovih velikih dedov. Pa mimohodu se je poveljnik Purič prisotnim zahvalil za izkazano čast, nakar so se pokojniku poklonile vse zastave, člani diplomatskega zbora pa so poslaniku Puriču izrekli sožalje držav, ki jih zastopajo.

Takoj po končanih obredih so krsto s posmrtnimi ostanke kneza Arseno prenesli jugoslovanski častniki iz kolodvorske veže skazi službeni salon v železniški voz, ki je že stal pripravljen na tiru. Pred vozom so duhovniki pravoslavne cerkve v Parizu izmolili žalne obredne molitve.

Voz s truplom visokega pokojnika so priključili »Orient ekspresu«, ki je zvečer ob četrt na enajst zapustil lyonško postajo ter krenil proti Jugoslaviji. Z njim potujejo kot častno spremstvo naš vojaški odposlanec general Glišič, prvi tajnik poslanstva Rajkovič in generalštabni kapetan Plavšič.

Ljubljana, 22. oktobra.

Skoki Ljubljano so peljali zemeljske ostanke kneza Arseno ob tri četrt na polnoč. Mrliški voz so odklopili od ekspresnega vlaka ter ga priključili dvornemu vlaku, ki je truplo kneza Arseno odpeljal dalje proti Belgradu.

Perutninska razstava v Mariboru odprta

Maribor, 22. oktobra.

Danes predpolne ob enajstih je bila v prostorih Uniona slovesno odprta I. banovinska perutninska razstava, kateri je pridružena še poučna razstava, v Zadrudni gospodarski banki pa se vrši istočasno Vzoredni sadni sejem, ki ga prireja mariborska podružnica Sadržarskega društva. K otvoritvi so se zbrali ban dr. Marko Natlačen, mestni župan dr. Juvan, okrajna glavarja dr. Šiška in Eiletz, predsednik okrož. sodišča dr. Hudnik, zastopnik vojaške oblasti polkovnik Peter Kiler, stolni prošt dr. Vraber, stolni dekan dr. Cukala, podžupan Fr. Zebot, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, obmejni komisar Krajnovič, prvi državni pravdnik dr. Zorjan, zastopniki vseh mariborskih državnih in samoupravnih uradov, ravnatelj arednih šol, mnogi kmetijski strokovnjaki in perutnarji iz Slovenije.

Prvi je spregovoril predsednik prireditvenega odbora za perutninarsko razstavo okrajni kmetijski referent v Mariboru g. Martin Zupanc, ki je pozdravil navzoče odličnike in očrtal vsa prizadevanja zadnjih let za vzrejo domače štajerske kokoši. Za njim je spregovoril g. ban, ki je med drugim izjavil:

Govor dr. Natlačena

Naše perutninarstvo

Perutninarstvo je sicer mala panoga našega narodnega gospodarstva in samo postranska panoga posameznega kmečkega gospodarstva, a donaja vendar narodnemu gospodarstvu uvaževanja vredne dohodke.

Tega se kraljevska banska uprava zaveda. Skoraj vse do zadnjih let so produkti perutninarstva zavzemali v izvozni bilanci naše države drugo mesto, takoj za lesom in lesnimi produkti, ter prekašali zlasti vse ostale panoge živinoreje. Vrednost perutninarstva v našem izvozu še danes znaša blizu 400 milijonov dinarjev, dočim je v letih pred gospodarsko krizo znašala nad 700 milijonov dinarjev. Računati smemo, da odpade od tega vsaj deseti del na našo banovino.

Naša banovina je dežela pretežno malega človeka, ki mu je kokošjereja lep vir dohodkov. Ta socialni pomen je za nas še prav posebno važen.

Smotrno pospeševanje perutninarstva se je začelo šele z ustanovitvijo oblastnih samouprav. Temelj pospeševanju kokošjereje je bil postavljen pri nas leta 1930. Tedaj je banska uprava sklenila v Celje posebno anketo perutnarjev, ki so predlagali, naj se za vse območje dravske banovine uradno prizna le štajerska kokoš. Ta predlog je bil sprejet in odleži dalje se je pričelo smotrno pospeševanje samo štajerske kokoši. Pričela so se ustanavljati rejska središča in farme, ki jim je glavna naloga selekcija štajerske kokoši.

Danes imamo v naši banovini 38 rejskih središč, deloma na banovinskih zavodih, ostala pa pri privatnih rejcih, in sicer v glavnem pri naprednejših kmetijskih gospodarstvih. Vsa ta rejska središča, ki so pod kontrolo strokovnih organov banske uprave, dobavljajo vsako leto plemenski material kraljevske banški upravi, da ga po znižani ceni razdeli posameznim interesentom. Doslej je banska uprava razdelila nad 100.000 jajc za valjenje ter nad 2000 petelinov in nad 2000 kokoši štajerske pasme.

Dosedanja akcija, pospeševanje in razširjanje domače štajerske kokoši od leta do leta bolj napreduje tudi v drugih delih države.

Naloga bližnje bodočnosti je, da ustanovimo pravo selekcijsko postajo, ki mora postati nekaka rejska postaja vseh naših rejskih središč. Ta usta-

Iz delovanja Zveze združenih delavcev

Zveza združenih delavcev je vodila v petek 21. t. m. dve akciji za naše stavbinsko delavstvo:

Na bankski upravi se je zglasila deputacija krajevne organizacije ZZZ iz Vidma ob Savi, katero je vodil član bankskega sveta in župan iz Rajhenburga g. Tratnik. Deputacija, v kateri je bil tudi zastopnik centrale ZZZ, je obravnovala g. banu težkoče stavbinskega delavstva v Vidmu ob Savi in izjavila, da hoče preprečiti postritev spora med delavci in podjetjem Dukič in drug, ki je nastal zaradi kršitve kolektivne pogodbe. Podjetje je sicer pristalo, da plačuje delavstvo po kolektivni pogodbi, ali se upira izvajanju čl. 8 točka 6 kolektivne pogodbe, po katerem morajo podjetja zaposeliti prvenstveno domače delavstvo. Podjetje je namreč sprejelo 15 novih delavcev, od katerih so le trije domačini, medtem ko onih delavcev domačinov, ki so že bili zaposleni v podjetju, ni sprejelo. G. ban dr. M. Natlačen je deputaciji naročil, da mu pošlje natančni seznam brezposelnih delavcev iz Vidma ob Savi in obljubil, da bo zadevo uredil sporazumno s podjetjem.

Na okrajnem načelstvu Ljubljana-okolica je bila poravnalna razprava s podjetjem Aleksander Pretnar v Ljubljani zaradi zaposlitve tujih delavcev na škodo domačih pri graditvi tovarne »Medič & Zankl« v Medvodah. Navzoči so bili: lastnik podjetja g. inž. Pretnar, zastopnik DZ g. Marincek, župan občine Medvode g. Kokolj in zastopnik centrale ZZZ Na razpravi je bil sklenjen sporazum, po katerem bo podjetje do 5. novembra odpustilo vse tuje delavce razen treh, ki so nujno potrebni. V ostalem bo podjetje v bodoče sprejemalo nove delavce in jih tudi odpustalo le po predhodnem sporazumu z občino Medvode. Prišlo je torej do popolne poravnave in je bil takoj podpisan sporazum. Poravnalna razprava je s tem v celoti dosegla svoj namen.

nova mora postati prava šola za pridne perutnarje. Z njo bo selekcija štajerske kokoši postavljena na solidno podlago.

Našim sadjarjem

V zvezi s I. banovinsko perutninsko razstavo so tukajšnji okoliški sadjarji priredili v prostorih Zadrudne gospodarske banke sadni sejem. Pod vodstvom ravnatelja BSVŠ g. Priole je poseben osek sporazumno s sadjarji in člani sadjarskega društva organiziral to važno gospodarsko prireditve.

Kako važna kmetijska panoga je sadjarstvo za našo banovino, nam dokazuje letošnji izvoz jabolk v zamejstvo. Doslej se je izvozilo že nad 7 milijonov kg sadja iz naših prelepih Slovenskih goric in sadjarji so prejeli za doslej izvoženo sadje nad 25 milijonov dinarjev. Zal, da teh ugodnosti niso deležni tudi drugi naši kraji, kjer je sadje letos zaradi pomladanske pezebe odpovedalo kakor že dolgo let ne.

Kraljevska banska uprava podpira naše sadjarje pri njihovem delu za napredek. Posebno pozornost posveča smotnemu pouku o oskrbovanju sadnega drevja, gnojenju, zatiranju bolezni in škodljivcev itd. s tem, da vzgaja na svojih številnih kmetijskih zavodih dober sadjarski naraščaj, prireja krajše in daljše teoretične in praktične tečaje, deli prvovrstno sadno drevje po znižanih cenah, zlasti še prizadetim sadjarjem po ujmah, prispeva k nabavi sredstev za škropljenje sadnega drevja, to je k nakupu škroplilnic in razne vrste dobrega škropiva. Posebno pažljivo tudi posveča precepjevanju starejših nasadov, ker se mora čimprej precepiti vse ono nerodovito drevje,

Misli na misijonsko nedeljo

Danes, ko obhaja sveta cerkev Misijonsko nedeljo, so misli nas vseh, ki še pravimo, da čutimo s cerkvijo, pobitele tja v daljno tujino, morda še v vročo Afriko k našim misijonarjem. Le-ti so se pokorni naročilu Gospodovem: »Pojdite in učite vse narode!« odzvali in šli duš za Gospoda iskat. Velika je naloga, ki jo je dal Kristus svoji cerkvi, da naredi iz vsega človeštva eno samo božjo čredo. Mi Slovenci se tej nalogi nismo odrekli, ampak smo se odzvali naročilu Gospodovem in naš misijon tam v daljni Bengalijski lepo uspeva in rodi stoteren sad. Lepo delo je to, po božji volji je in podpiramo ga.

Vendar, če pogledamo današnji položaj Slovencev, se mi zdi mnogo važnejši drugi misijon, misijon med našimi Slovenci, ki so odšli v doma in nezane zemlje kruha iskat. Premajhen jim je bil domači dom, premajhna naša zemlja, pretrdega kruha jim je dajala, pa so odšli v svet, se zarili kot črvi gori v Westfaliji pod zemljo, utonili so v ameriških velemestih in tovarnah, najzalostnejše je pa to, da se iz dneva v dan na stotine naših ljudi izgubljajo doli po našem jugu ne samo narodnostno, ampak predvsem versko in moralno. Nimam namena, da bi tu zopet opozarjal na našo strašno narodno rano, ko naš slovenski fant po nekaj mesecih, ki jih preživi pri vojaki, noče več znati slovenski, in naše slovensko dekle, ki doli na jugu služi, taji, da jo je slovenska mati rodila in moliti učila — pač pa bi rad povedal, da je doli pri teh ljudeh za nas Slovence prvi in najpotrebnejši misijon.

Vse možne probleme Slovenci rešujemo: socialne, gospodarske, politične, komaj s prstom pa mi gnemo, da bi naše ljudi, ki se potikajo po vsem svetu, rešili verskega in moralnega pogina. Samo bežen pogled doli po našem jugu nam pokaže vso tragiko naših ljudi. Slo in sto naših fantov in mož je zabredlo v umazane vode, pogreza se v močvarah brezverja in nemoralnega življenja in še več naših deklet se je izročilo

ki ne donaja nobenih dohodkov in ki ga je pri nas še zelo mnogo. V teku so tudi predpriprave za revizijo sadnega izbora za dravsko banovino. Do spomladi bomo imeli, kakor upam, nov sadni izbor, ki bo vseboval najboljše sorte po načelu: malo sort, toda enotne in najboljše kakovosti, sposobne za trgovino! Tu je ledina še trda, a brazdo je treba globoko zaorati.

Vzporedno z izboljšanjem proizvodnje treba izboljšati poleg sadne trgovine doma in v tujino predvsem tudi domačo sadno uporabo in sadno industrijo. Razmere pri sadni trgovini so se letos nekoliko izboljšale z uvedbo kontrole pri nakladanju sadja na vseh železniških postajah. Uvedba te kontrole je bil edini izhod, s katerim so se znatno omilile prejšnje nevrzdne razmere.

Banska uprava podpira moralno in tudi gmotno zidavo sadnih sušilnic in sadnih ekladišč; pa tudi izdelavi sladokoka, napravi dobrega sadjevca in sadnih shrankov posveča posebno pažnjo. Te akcije je tudi kmetijsko ministrstvo podprlo z izdatnimi podporami. Danes imamo v naši banovini že nad 200 modernih sušilnic, ki jih uporabljajo sadjarji z velikim uspehom. V načrtu je gradnja primerne števila velikih sadnih sušilnic, ki jih bodo gradile zainteresirane občine s pomočjo države in banovine in ki se bo v njih sušilo sadje po določenih vnaprej predpisanih pravilih.

Pri tem delu pa so potrebni strokovni voditelji. Zato bo v bližnji bodočnosti kraljevska banska uprava nastavila primerno število sadjarskih učiteljev, ki bodo stali našemu kmetu v tem pogledu ob strani in mu pomagali.

Letošnji sadni sejem je gotovo najboljša reklama za naše prvovrstno slovensko sadje. Ta sadni sejem nam zopet izpričuje, da je Maribor središče te prelepe in izredno dobičkanosne panoge našega kmetijskega gospodarstva. Maribor je naš jugoslovanski Meran, kjer je osredotočena vsa sadna trgovina Slovenije.

Ko govorim o sadni trgovini, naj samo še poudarim, da je naš ideal vnovenje sadja na družni podlagi. Ta ideja naj bi bila neporušljiva temelj nadaljnjemu napredku sadjarstva.

Ob teh mislih in željah izrekam zahvalo in priznanje za ves trud in požrtvovalno delo vsem, ki so omogočili I. banovinsko perutninarsko razstavo in sadni sejem, ki ju obenem proglašam za odprta.

Po odprtju so si g. ban in drugi odličniki pod vodstvom predsednika g. M. Zupanca ogledali razstavo, poučni oddelek, v katerem razne tvrdke in društva razstavljajo poučne diagrame in slike, stroje, in sadni sejem, kjer je g. bana pozdravil predsednik mariborske sadjarske podružnice g. M. Kovačič od Sv. Petra pri Mariboru. G. ban se je pohvalno izrazil o celotni prireditvi, katere odprtje je pokazalo, kako veliko zanimanje vlada znanjo med mariborskimi in okoliškimi perutnarji. Razstava bo odprta do vključno 24. oktobra vsak dan od jutra do večera. Vsi njeni obiskovalci imajo pod običajnimi pogoji pravico do polovične voznine po železnici.

Reklamna prodaja

plaštev
površnikov
oblek
po znižanih cenah

LUKIČ
PRI TROMOSTOVJU

Volitve

Danes ves dan

to je od osmih jutraj do osmih zvečer je mestno tajništvo JRZ na Gosposvetski cesti št. 10 na razpoložen članom in somišljenikom JRZ. Zopet in zopet poudarjamo, da je nujno potrebno, da se vsak volivni upravičence prepriča, če je pravilno vpisan v volivni imenik. Porabite ugodno priliko in posetite danes mestno tajništvo JRZ! Oglasite se lahko tudi telefonično na št. 37-64.

Vse krajevne organizacije JRZ v Ljubljani nujno pozivamo, da nam še danes dostavijo ves zbrani reklamacijski material. Zadnji dan ne bo mogoče vsega rešiti. — Mestno tajništvo J.R.Z. Vsi krajevni odbori JRZ v Ljubljani naj se zanesljivo zberejo jutri v ponedeljek 24. oktobra v svojih običajnih prostorih. Edina točka dnevnega reda te seje naj bo razgovor o reklamacijskem delu, kar ste morda prezrili, to na tej seji popravite. Gg. predsedniki oziroma njihovi namestniki naj vse potrebno ukrenejo, da bo na sejah reklamacijsko delo stoddostno opravljeno. Mestno tajništvo bo moglo sprejemati reklamacijske prijave (vpis, izbris, popravek) le še do torika 25. t. m. opoldne.

Volilci — somišljeniki JRZ trnovskega okraja, Kolezije in Mirjal Volini imeniki so na vpogled danes od 10 do 12 dopoldne v društvenem domu Karunova ulica 14. Pozivamo vse, da se prepričajo, če so vpisani v volivnem imeniku oziroma, če so prav vpisani. Še dva dni je čas za reklamacije, potem bo prepozno. Krajevna organizacija JRZ v Trnovem.

Med slovenskimi izseljenci v Franciji

Morda bo le prav, da objavim nekaj vtisov v socialno-gospodarskem oziru pri naših izseljencih v severni Franciji (Moselle), kjer sem letošnje počitnice nadomeščal agilnega izselj. duhovnika g. St. Grimsa.

Konec julija sem se pripeljal preko Stuttgarta do nemške obmejne postaje Saarbrücken, ki je že ves črn in umazan od dima. Ko pa se po strogem carinskem pregledu smeš odpeljati na francoska tla, pa še bolj »spoznaš umazanost hišne zunanosti: Povsod se namreč kadil iz težkih dimnikov, ponekod se ti zdi, kot da zemlja bruha ogenj in umazanijo, da skvari svoje obličje. Ob progi od Stiring-Forbacha pa do Aumetza, kjer sta naša g. Tone Švelc in g. Šlibar, povsed opaziš enako sliko: Samo veliki rudniki — premogokopni in železni silijo svoja bogastva med ljudi.

Izstopil sem v Benningu, kjer je prijazen železniški uradnik telefonično poklical taxija iz Merlebacha, ki me je v svojo uslužnostjo pripeljal najprej k slovenskemu učitelju g. Jankoviču in Freyming, kjer se v krogu njegove postrežljive družine vsak Slovenec počuti kot doma. Nastanil pa sem se v Merlebachu, ki je bil pred nekaj desetletji neznan vas, danes pa je kar veliko mesto. Tu ima sredi proletarskega rudarskega sveta svoje stanovanje slovenski izselj. duhovnik g. Grims. Samo »na soba je in ta je prav vse: pisarna, spalnica, posredovalnica za službe in ordinacijska soba za — bolne duše. Slovenski duhovnik je ekromnejši glede stanovanja, kot so njegove ovčice po kolonijah, ki so raztresene daleč na okrog. Pa tudi glede dohodkov je v težkem položaju, saj naša država ne priznava silnega dela katoliškega duhovnika med izseljenci, katerim mora biti vse, ko mu ne poskrbi stanu primerne plače. Tuja država in tuji ljudje mu morajo pomagati, da sploh more vzdržati!

Pa ne smem predaleč zaiti! O rudarjih moram kaj več povedati, kako se jim godi. Na splošno so rudarji s svojimi dohodki zadovoljni. Zaslужijo povprečno od 60 do 70 frankov. Družinski očetje pa dobivajo še posebno mesečno doklado nad 100 fr. za vsakega otroka. Delajo 40 ur tedensko. Seveda bi se s takim zaslužkom le težko izhajalo, če bi se življenjske potrebščine s padcem franka tudi podražile. Življenjske potrebščine bodisi živež kot obleka so ohranile skoraj iste cene, kot so bile pred padcem franka. Mnogo oblačilnih predmetov pa je tam še cenejših kot pri nas. Prav tako tudi sladkor, kava itd. Kdor pa je še drugače podjeten in varčen — kar je pri mlajših zelo redko — si lahko kaj prihrani.

Mnogi tudi za majhno odškodnino vzamejo lepe kose njiv v najem, da jih obdelajo, zakaj Francoz ne opravlja rad težkega dela. Slovenec pa po »sihtu« ali pred »sihtom« hiti na svojo njivo in dela... Tako lahko tudi par prašikov vzredi in še nekaterih življenjskih potrebščin ni treba kupovati. Zaradi mleka tudi koze radi redijo. Zdi se pa, da bodo prej ali slej prepovedali pridnemu Slovincu imeti pri kolonijah hiši vsakršne živali. Zaradi same snaznosti najbrž ne — kot v Holandiji. Ostali pa jim bodo vsaj vrtilci pri kolonijah hišah, ki so kot dinar dinarju podobne, da bo lahko vsaj zelenjavo in cvetje gojil.

Zaradi pridonosti našega človeka tudi rudniška vodstva povsed želijo imeti slovenskega delavca, ki so sposobnejši od drugih slovanskih delavcev. Rudnikom pa ovira sprejemati naše delavce zlasti soc. marksistični sindikat, ki hoče le domače delavce zaposliti. Tah pa ne želijo podjetniki, ki imajo z njimi bolj elabe skušnje. Morda pa je to za naš narod tudi dobro. Saj rudarsko življenje itak večini čista izjipe — življenjske sile!

Stanovanje imajo — vsaj poročeni — v rudniških hišah proti mali odškodnini 20 ali 30 fr. mesečno. Stanovanje obstoji iz dveh sob, kuhinje in shrambe. Tu in tam še kakšna pritoklina. Nekateri si pomagajo še s tem, da imajo na hrani in stanovanju samske rudarje. Posamezne slovenske žene se pečajo tudi s pranjem in likanjem perila, katerega Francozinje ne znajo tako »belega in lepega« napraviti, kot pravijo domačinke same. Slovenka zna pač tudi pri perilu imeti — potrpljenje!

Vse ugodnosti, ki jih imajo naši ljudje v teh krajih, pa krepko zaslužijo. Samo to ugodnost doseže, da ti bo dovoljen vstop v rudnik — seveda pod vodstvom določenega inženirja — in videl boš, da je bridko zaslužen ta kruh, čeprav imajo marsikje v rudnikih zelo modernizirano in olajšano delo in razne ugodnosti pred vetopom na delo in po končanem delu, kot n. pr. umivalnico in preoblačilnico obenem. Velika dvorana je tako preoblačilnica s toplim zrakom in celo množino prh s toplo vodo. Rudar pride na delo lahka čedno oblečen, z dela pa ravno tako, ker rudarska obleka ostane v preoblačilnici.

Vendar pa je rudar kljub modernizaciji v rudniku vedno v nevarnosti za življenje. Kdaj naj namreč pozna vse skrivnosti zemlje?!

Če bi drugače ne bilo, bi bilo že to hudo: Vedno biti umazan, vzdržati se kajenja(!) in vidihavati slab zrak. Poleg tega pa mora rudar hiteti vrtiti in kopati; je tudi on sam kot stroj! Ni čudno, da je rudarski obraz večkrat — mrk.

Temelji Batove palače dograjeni

Ljubljana, 22. okt.

Težko in naporno delo, ki so ga zahtevali temelji palače Bate, je sedaj dovršeno. Odkar smo v Ljubljani gradili nebotičnik, še ni bila v delu tako velika stavba. Palača Slavije je po gbsgu sicer le nekoliko manjša, manjši sta tudi letos dograjeni palači novega hotela »Slonc« in pa Mayerjeva palača, dasi so tudi te palače obsežne in v ponos našemu mestu.

Zemljišče, kjer so gradili temelje novi Batini palači, je bilo deloma ugodno, deloma neugodno. Ugodno je bilo zaradi velikih množin prodra, ki so ga našli v zemlji in ki je bil izvrsno uporaben za beton, neugoden pa zaradi bližnjih stavb, ki imajo nizke temelje in ki niso bile ločene z dvojnimi požarnimi stenami od stare stavbe, na katere nastane rast nova palača. Tako od Rojinove hiše kakor od Bonačeve, so morali delavci trdke inž. Dedek, ki opravlja prav vsa dela, tako težaška pri izkopu, temelje in železobetonsko stavbo v surovem stanju, biti skrajno previdni, da niso načeli požarnih zidov Rojinove in Bonačeve hiše. Temelji segajo 7,60 metrov v globino pod nivojem. Temelji obstoje iz večjega števila železobetonskih stebrov, položenih na betonske plošče, velike 4x4 m, na katerih raste železobetonska peta, nato pa se dviga železobetonski stebel. Povrh pa polože tež vso hišo betonsko ploščo, ki bo obsegala 1100 kvad. metrov. Vse je močno armirano v železju.

Pri gradnji te palače so nastali nekateri novi gradbeni problemi, ki so jih uspešno rešili. Predvsem so uspešno uporabili takozvani transporter, to je stroj, kakršnega v Ljubljani do sedaj še nismo videli. Je to 20 m dolgo železno ogrodje, okoli katerega »e v slisnjen« in dolgi elipsi vije tekoči trak iz močnega usnja. Na ta trak nalagajo pesek in drugo gradivo delavci, tako da pride gradivo

Ko me je neki mlajši rudar spoznal, da sem slovenski duhovnik, me je nagovoril: »Gospod! Ali tukaj smo vedno umazani in črni!« Seveda sem takoj odgovoril: »Prijatelj! Kdo pa potem bolj epada skupaj kot vi in jaz?! Zakaj jaz sem še bolj — črni! In oba sva se 425 m globoko pod zemljo od erca nasejala.

Naši rudarji bi bili vedno vedrejšega obraza, ako bi vedeli: V starosti bom lahko v domači zemlji užival pokojnino. Drugi njegovi tovariši Italijani, Poljaki in drugi, imajo to ugodnost. Le jugoslovanski rudar tega ne doseže. Ako bi odšel domov, bi izgubil pokojnino. Kje je zopet v tem oziru krivda?!

Kako pa je v primeru boleznij? Reči moram, da je mnogo boljše kot pri nas tam poskrbljeno za bolnika bodisi v bolnici, kjer ima skrbno postrežbo in vse snažno in tudi velik — mir, če se v bolnišnici bratoveke skladišnice pri nas ne dobi. Tam so v bolnišnici pač — katoliške redovnice pod vodstvom zdravnika! Če je pa bolnik na domu, je tudi primerno oskrbovan. Zlasti še otroci, katere s kolegom obiskuje redovnica iz bolnišnice. V primeru smrti družinskega očeta, vdova — mlajša namreč — dobi le majhna pokojnino. Zato ji pa rudnik poskrbi kako lažje delo v uradnih prostorih, da lahko zasluži za preživljanje svoje družine.

Toda naši ljudje niso zaposleni samo v rudnikih, temveč tudi pri poljskem delu. Pri tem delu pa so slaba plačani, ženske osebe pa še — po večini izrabljeni! Z delom po gozdovih je podobno. Zlasti še, če se naleti na gozdni pas, kjer so se vršili boji med svetovno vojno. Tu namreč se mora delavec boriti z izetelki, ki so v drevju. Včasih ne zasluži niti za orodje, ki se mu skvaril!

Pa tudi v drugih poklicih dobiš Slovence. Tu je slovenski čevljar, tam mehanik; največ pa jih je gostilničarjev. Eden kot drugi pa ima silne težave, preden dobi obrtno dovoljenje, ki ga daje pristojno ministrstvo v Parizu.

Mnogi so zadovoljni s svojim stanom in so se kar živeli v nove razmere. Mnogi pa vedno hrepeno po domači zemlji in pravijo: »Boljše je doma jesti črni kruh kot belega v tujini.« Zadnji že vedo, zakaj tako govore in tem je treba — verjeti!

Banovinska kmetijska šola v Slov. Krajini

Murska Sobota, 23. okt.

Danes praznuje Slovenska krajina 10-letnico svoje kmetijske šole z blagoslovitvijo novega šolskega poslopja in s pričetkom rednega pouka. To bo velik in pomemben dan za vse slovensko Pomurje, to je za oni lepi kos slovenske zemlje, ki je opt na tri krepke in trdne mejnike: Ljutomer, Lendava in Mursko Soboto. V Rakičanu pri Murski Soboti bo danes opoldne lavantinski škof dr. Tomažič izročil božjemu varstvu novo poslopje kmetijske šole, v prisotnosti bana dr. Natlačenca, ki bo otvoril novo banovinsko šolo, v kateri se bo mladi kmetički rod pripravil za svoj poklic in se strokovno-gospodarsko izobraževal.

Zgodovina šole

Vedoželjno dobro ljudstvo Slovenske Krajine je takoj, ko se je priključilo svoji svobodni domovini, začutilo potrebo po strokovni kmetijski izobrazbi. Že pri drugem zasedanju narodnega

sosveta, leta 1919, ki je bil sestavljen iz najvplivnejših moč pod vodstvom župnika J. Klekla, je bila v ospredju zahteva po ustanovitvi kmetijske šole, ki naj bi vzgajala bodoče gospodarje. V smislu teh želja je država vlada za Slovenijo l. 1920 poslala bivšega ravnatelja kmetijske šole pri Velikovcu, Antona Šeba, da najde primerno velepovestvo, ki bi se dalo preurediti v kmetijsko šolo. Ravnatelj Šeba je z velikim razumevanjem proučil vsa vprašanja s strokovnjaki in pravnega stališča glede razlastitve velepovestev in tako je končno po mnogih ministrskih nalozih in po pritožbah lastnikov velepovestev Državni svet razsodil, da se od velepovestev v Rakičanu pri Murski S. odvoji okrog 70 ha zemlje z eno stanovanjsko

hišo in govejim hlevom za novo kmetijsko šolo. Ta pravila v vseh inštancah je trajala od leta 1920—1928 in je bila vzrok, da se je ta zavod tako dolgo ustanavljal. Ko je bilo pravno vprašanje razčiščeno, pa je nastopila huda gospodarska kriza, v kateri se upravne oblasti niso moglo odločiti, da bi votirale za zgradbo šolskega poslopja primeren kredit. Ban dr. Natlačenca se je takoj, ko je prevzel upravo banovine, z vso vneto zavzel, da se rešvemu in marljivemu ljudstvu v slovenskem Pomurju prisloži na pomoč, da se bo lažje preživljajo na svoji ljubljani grudi, in mu je ne bo treba vsako leto s težkim srcem in solzami v obeh zapuščati v tolikem številu kakor doslej. Že leta 1936 je sklenil ban v imenu dravske banovine kupno pogodbo z bivšima lastnikoma velepovestva za razlastičeno zemljo, pri čemer je banovina prihranila 160.000 din, v letošnjem proračunu pa je bila vnesena postavka za gradnjo šolskega poslopja, ki je zdaj pripravljeno, da sprejme pod svojo streho prve učence.

Deset let dela

V zadnjih 10 letih, ko šola zaradi pomanjkanja poslopja ni mogla skrbeti za kmetijsko strokovno izobrazbo, razen s krajsimi strokovnimi tečaji, je uprava zavoda gledala na to, da uredi kmetijsko gospodarstvo na šoli, da pomaga pospeševati kmetijsko produkcijo s pridelovanjem in oddajo priznanega semena, z rejo plemenske živine in z vzgojo prvovrstnih sadnih dreves. Tako je v teh 10 letih opravila lepo in uspešno delo v korist kmetijskega ljudstva v Pomurju in mu s strokovnimi tečaji skušala vsaj v mali meri nadomestiti kmetijsko šolo, ki si jo je tako srčno želelo.

»Sredi polja jasen grad...«

Novo šolsko poslopje leži ob cesti, ki pelje iz Murske Sobotice v Rakičano po veličastni aleji visokih topolov. Iz obzema sadovnjakov, vrtov in solih se dviga ponosno poslopje kakor »sredi polja jasen grad...« Celotna stavba je 36 m dolga, pokletneta, visokopritlična in enonadstropna. V podkletnih prostorih so kuhinja in obednica za posle ter stanovanja za hišnika in posle. V pritličju sta dve svetli in zračni učilnici, prostori za gospodarsko upravo s pisarnami, velika obednica za 36 učencev, dva kabineta za zbirke, soba za knjižnico in temnica za razvijanje filmov. Poleg tega je v pritličju še velika predavalnica z odrom za gledališke predstave in predavanja s skiopletnimi slikami. V prvem nadstropju je spalnica za učence z umivalnico in stanovanje za prefekta. V mansardi je še ena spalnica za učence, bolniška soba in soba za goste, oziroma predavatelje. V poslopju sta vodovod in električna napeljava. Načrte je zelo posrečeno napravil g. Bužidar Čulk. Stavbena dela sta izvršila stavbenika g. Cenčur iz Ljubljane in g. Stefan Sraka iz Murske Sobotice.

Celotni stavbeni program okrog nove kmetijske šole v Rakičanu pa bo končan šele prihodnje leto, ko bosta popolnoma dograjeni obe stavbi, ki sta postavljeni v bližini levega krila šolskega poslopja in sta zdaj v surovem stanju pod streho. V eni stavbi bodo stanovanja za učiteljsstvo, v drugi pa za hlapce in posle.

Pogled na posestvo

Zaradi povečanja in arondacije banovinskega posestva so v zadnjih letih dokupili od sedesov okrog 27 ha njiv in travnikov, tako da zdaj obsega posestvo polnih 97 ha površine. Od tega odsega 54 ha na njive, 28 ha na travnike, ostalo pa na sadovnjak, drevesnico, zelenjadni vrt itd. V bližini šolske zgradbe so gospodarska poslopja: goveji in konjski hlev, sodobno urejeni svinjaki, kurnice, skladišče s kolarnico, vezani kozolet, silos in koruznjak. Zavod redi v njih 36 glav živine simendolske pasme, 6 delovnih konjev, 34 prašičev jarkširske pasme, 80 kokoši rjavih štajerk in 15 družin čebel. Za pogon kmetijskih strojev se uporablja električni tok, ki poganja tudi motor za črpanje vode v vse prostore šolske zgradbe.

Ko bo gosp. škof dr. Tomažič danes izročil novo šolo božjemu varstvu, bodo vsi iskreni prijatelji vzhodnega dela naše banovine — našega Pomurja — ponavljali svoje želje po besedah g. bana: Naj iz tega zavoda izhajajo vredni sinovi svojih prednikov, zvesti kakor oni svojemu narodu, iskreno vdani svojemu kralju in jugoslovanski državi, utrjeni v veri in čednostnem življenju, do vrha svojih mladih sre napolnjeni z ljubeznijo do rojstne zemlje in kmetičke domačije ter zadošči strokovno podkovani v gospodarskih naukih!

Občni zbor

Družba sv. Rafaela v Ljubljani

Družba sv. Rafaela sklicuje za sredo 26. oktobra ob 4 popoldne svoj redni letni občni zbor, ki bo v beli dvorani hotela Uniona. Dnevni red je sledeč: 1. Poročila odbornikov. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Volitev novega odbora. 4. Služajnosti. — Občni zbor tako pomembne kulturne in narodno-obrambne družbe kakor je Rafaelova, ne sme biti zgolj obračun, temveč mora biti pomembna manifestacija naše slovenske narodne zavesti in velike skrbi za vse one, ki trpe in živijo v tujini, ki jim tujina-mačeha reže kruh.

Novo orgle v Slovenjem Gradcu

Če že nimamo največjih pa imamo bržkone najlepše orgle na Štajerskem. Naredil jih je naš že kar slovit mojster Franc Janko v Št. Vidu nad Ljubljano kot svoje 29. delo.

Naša zares lepa, umetniško zelo pomembna mestna župna cerkev po svojem znamenitem gotskem Pasijonu (na presno slikanem Trpljenju Jezusovem), po svojih mogočnih, bogatih oltarjih in še po slikoviti, izvorno zamisljeni priznici je v novih orglah doseglja veličastno umetniško dopolnitev. Že zunanjsčina orgel sama: arhitekt inž. I. Pengov jo je zelo iznajdljivo zamislil. Z bogato trodelno mrežo, razdeljeno z dvema skupinama mogočnih bleščočih piščali, predrto s tremi nizkimi prostimi loki — vsak del je posebej poudarjen z reliefno angelsko postavo — je zaprl ves prostor med kornim zidcem (parapetom) in cerkvenim obokom od stene do stene. S tem je dosegel neko skrivnostnost, da kakor skoz tajinstven zastor gledamo orgle in poslušamo. Učinek tega svojiskega, v svetovni orgelski arhitekturi edinega dela, je tak, da je danes za pogled nazaj cerkev mičejska kakor za pogled naprej. Je nekaj takega, kakor je z orglami v Zireh, kjer so kmetije ob pogledu na nove Milavčeve orgle, prav za prav na omaro prof. Vurnika in prečudno pestro in slikovito okno Helene Vurnikove vzklkali: Saj je naša cerkev zadaj lepša kakor spredaj...! In imamo iz iste roke še kako orgelsko omaro, da je pogled po cerkvi nazaj umetniško silnejši in enotnejši kakor pogled naprej. (Crnuče, Domžale, Kočevje, Vodicke, Dovje).

Mogočna mreža je — recimo — po občutu najsilnejše razvito staro baročno omrežje naših kmetičkih oken, po obliki in izpeljavi pa čisto sodobno vdelano v cerkveni prostor in z njegovim rebrovjem sijajno uglaseno. Kiparsko in rebzarsko delo je z veliko ljubeznijo izvršil akad. kipar Božo Pengov.

Saj za mojstra Jenka ta umetniška, tako izredno posrečena korna zapora ni bila najugodnejša rešitev. Saj se glas orgel na koru pred orglami, ko za to mrežasto zaporo ni na ušesa, sliši v čisto drugačni moči kakor po cerkvi. Zato je delo pri intonaciji (ko mojster vsaki piščali daje značilno »barvo« glasu in glasu določa moč) bilo izredno težko. Pa se je tako posrečilo, da je preiskovalni odbor (kolavdacijska komisija) treh strokovnjakov (Gašparič, Kimovec, Tomc) orgle ocenila za »glasbeno in arhitekonsko odlično delo«.

Pa smo to tudi sami slišali — že dopoldne po blagoslovu, zlasti pa popoldne pri svojevrsnih razlagi orgel in pri koncertu.

Orgle je prišel blagoslovljat sam prevzvišeni nadpastir knez o škof dr. Tomažič. Večkrat smo ga že slišali govoriti, tako mikavno pa menda še nikoli. Najprej je poudaril skupno veselje nad prekrasno uspešni orglami, ki so, »če že ne največje, pa najlepše, najboljšo orgle v škofiji«. Nato je za razlagal tako globoko v krišćansko življenje posegajoči duhovni pomen orgel za živo vero, za versko življenje po »božjih notah« (to so božje zapovedi) za medsebojno ljubezen, tako nujno potrebno današnjim časom, ki so brez ljubezni.

Pri škofovi maši je zbor učinkovito Pušev »Slovensko vokalno mašo« pel nad vse pričakovano dobro. Prav tako popoldne pri koncertu. Glasovi polno, mehko done, od gladko zaokroženega basa preko imenitnega tenora, voljnega, zvonega alta do živega, zametnega soprana. Organist Sl. Kranjec ima — navzlic temu, da je petje z orglami sam spremljal — zbor v popolni oblasti, da njegovi roki sledi v vseh potankostih, ritmičnih, dinamičnih, agogičnih.

Koncertne orgelske skladbe kakor razlago spremlenov (registrov) je igral prof. M. Tomc in znova dokazal svojo veliko izvežbanost pa tudi vedno bolj iznajdljivo domišljijo.

Posebno hvaležni smo zboru in pevovodju, da sta del sponda pri obeh slovesnostih prepuslita nam, neučeni pevcev spodaj po cerkvi. S kakšnim navdušenjem smo peli! Kako se nam je zdelo, da so orgle šele ob našem skupnem petju vse cerkve pokazale svojo moč in lepoto. Kako je naše slovenješko ljudsko petje gmelol! Kako smo kar čutili: če taka, tako veličastno se dvigajoča molitev potkna na božje, na Marijino Srce — saj se mora odpreti... Tu se je znova pokazalo, da ljudsko petje niti največje slovesnosti ne kazl, ampak jo čudovito povisuje, pa naj se toliko organistov in pevcev ljudsko petje postrani gleda. Saj njegove prvobitne, elementarne moči noben vrsta glasbe ne doseže, kaj šele, da bi jo prekoslila. Ljudsko petje je zlasti danes treba z vso vneto gojiti, ko se Cerkev toliko trudi, da bi ljudje pri svetih opravilih dejansko sodelovali. Ali ni tako sodelovanje najlažje s petjem? Ali mar naše cerkvene pesmi niso prečudno lepe, globoke, srce prevzemajoče molitve? Ali bi ne bilo prav, če bi pri vsakem opravilu vsi zbrani verniki povsod vsaj nekoliko mogli sodelovati s petjem?

Zares lep dan je bil. Kdor ga je doživel, ga zlepa ne pozabi, saj nas bodo prelepi, tako mogočni pa hkratu tako božajoče, mili glasovi naših orgel nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom apomnijali vzvišene škofove besede, mikavne razlage, obojnega veličastnega petja: zborovskega in ljudskega.

Orgle imajo na dveh manualih in pedalu 26 registrov in 1753 piščali. Skoraj da smo se bali, da bo registrov preveč, pa bi prvi manual eno trobento še kar dobro prenesel. Najdaljša piščal je dolga skoraj 6 metrov, najkrajša je komaj za otroški mezinček. Najmogočnejša buči kakor oddaljen grom, najtišja gode kakor angelske goeli v komaj slišni dalji. Najnižje godnjajo kakor globoke zemlje pred potresom, najvišje cvrče kakor enlade miši v gnezdu.

Pa kaj naj popisujemo! Gledat pridi, pa se boš tej lepoti čudil; poslušat pridi, pa ti bo ušesa hožalo in srca. Kc.

Ljubljanske novice

I Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani proučevali danes 30 letnico svojega delovanja. Ob 7 zjutraj bo sv. maša v Križankah, ob 10 dopoldne zborovanje v Rokodelskem domu, kjer govori g. dr. Juro Adlešič in Karel Kavka, zvečer ob 7 pa družabni večer v dvorani Rokodelskega doma. Vsakega člana je dolžnost, da se teh proučevalnih in tako pokaže ljubezen do svojega društva in hvaležnost za njegovo delo. Zato se vsi člani brezpogojno udeležijo tako sv. maše kakor tudi zborovanja in družabnega večera! Izkažimo se, rokodelci in obrtniki, da se zavedamo važnosti svojih obrtnih organizacij!

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTNIKA

I Knjižnica Prosvetnega društva Trnovo bo začela z današnjim dnem zopet redno poslovanje vsako nedeljo od 10 do 11 dopoldne. Tiste, ki še niso vrnili izposojenih knjig, prosimo, da jih vrnejo danes.

Specijalist za kirurgijo
M. U. dr. Peršič Ivan
je otvoril privatno prakso.
Ordinira za splošno in otroško kirurgijo od 2-4.
LJUBLJANA, LINGARJEVA 2 (pri Magistratu)

I Lepe rdeče jagode ima na svojem vrtu na Hradeckega cesti 84 fotograf g. Ivan Pogačnik.
I Rešitev utopljenca iz Save. Včeraj popoldne so pasanti na črnuškem mostu opazili, da plava po Savi utopljenec. Neki pasant je skočil v Savo ter šel peš po vodi skoraj do vratu do utopljenca ter ga potegnil na breg. Utopljenec je bil že nezavesten. Na bregu so z umetnim dihanjem ljudje obudili utopljenca k življenju, nato pa so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je že prišel k sebi. Utopljenec je bil 28 letni delavec Jernej O., doma iz Ljubljane. Ko se je zavedel na bregu, so bile njegove prve besede: »Čemu ste me rešili?« Utopljenec je namreč v samomorilnem namenu skočil nad črnuški mostom v Savo, njegovo nakano pa je preprečil pogumni rešitelj.
I Huda slana. Po lepih sončnih dnevih je včeraj zjutraj padla po vsem ljubljanskem polju huda slana. Na poljskih pridelkih sicer ni napravila nobene škode, ker je že vse pod streho, pač pa je hudo škodovala jesenskemu cvetju, zlasti križantemam in dalijam. Prizadeti so predvsem mali ljudje in okoliški kmetje, ki so upali, da do Vseh svetih ne bo slane in da bodo na svojih vrtilčkih mogli sami natrgati cvetja za pokojnike.

Danes vsi na loterijo rejcev malih živali!

Gledališče
Drama. Začetek ob 20. Nedelja, 23. oktobra: zaprto. — Ponedeljek, 24. oktobra: zaprto. — Torek, 25. oktobra: Veriga. Red B.
Opera. Začetek ob 20. Nedelja, 23. oktobra: zaprto. — Ponedeljek, 24. oktobra: zaprto. — Torek, 25. oktobra: zaprto.
Prireditve in zabave
Igralska družina Prosvetnega društva Trnovo otvarja drevi ob 8 na društvenem odru

I Lep jubilej v Karmelu na Selu pri Ljubljani. Dne 14. oktobra, na predvečer godu velike sv. Terezije, je preteklo 50 let, odkar je v Gradu stopila v red te velike svetnice-pisateljice predstojnica samostana č. mati Marija Mihaela Kotnik. Rodila se je v celjski okolici in je njena sestra tudi prednica usmiljenk v Nemčiji, njena najmlajša sestrična v noviciatu v Radečah, njena druga sestrična pa znana katoliška pisateljica in požrtvovalna socialna delavka Julija Pajman. Blagi redovnici želimo veliko blagoslova v njenem odpovedni polnem življenju.
I Seja stolne Vincencijeve konference bo v torek, ne v ponedeljek.
I Akademiki člani Slovenskega Juga JRZ. V ponedeljek ob 3 popoldne bo v novem lokalu v Slomškovi ulici 1 članski sestanek, katerega se zaradi važnosti gotovo vsi udeležite! Predsednik.
I V sredo obleko in obutev za reveže. Mestni socialni urad prejema dan na dan prošnje za podaritev oblek ali obutve. Vsakdo, ki ni sam siromašen, ima pa gotovo kose obleke, perila ali obutve, ki jih nujno ne potrebuje, samo oddati se mora in jih darovati revežem. Mestni socialni urad dobro pretehta, kdo je siromašen in deli zbrano blago le resnično potrebnim. Teh bo pa v zimskem času mnogo. Zato vabi občane, naj prinese pred Vodnikov spomenik odloženo blago ali pa sporoče socialnemu uradu, da pošlje na dom svojega uslužbenca, ki bo blago prevzel.

TVRDKA S. REBOLJ & DRUG
se je preselila z Gosposvetske ceste 13 na **MIKLOŠIČEVO C. 18.**
V novih prostorih bo imela še večjo izbiro koles, živalnih strojev, otroških vozičkov in najrazličnejših igrač.

I Zadostilna pobožnost za brezbožnost. Svetovna kat. ženska zveza v Utrechtu poziva kat. žensko sveto, da se po velikem kongresu organiziranih brezbožniškov zbere k posebni zadostilni pobožnosti za hudobije brezboštva. To lepo misel je v ljubljanski škofiji sprejela katoliška akcija za dekleta, ki organizira v sodelovanju z ostalimi kat. ženskimi organizacijami v sporazumu z župnimi uradi posebno pobožnost v frančiškanski cerkvi v Ljubljani za praznik Kristusa Kralja ob 4 popoldne. Spored pobožnosti je: 1. Cerkevni govor (prof. dr. Fajdiga). 2. Molitvena ura v čast Srcu Jezusovemu. 3. Slovesne litanije Sreca Jezusovega. Vmes ljudsko petje in darovanje za Baragovo semenišče. Podobne pobožnosti naj bi kat. organizacije z vednostjo in priporočilom škofijskega ordinariata organizirale tudi v župnijah na deželi. Že sedaj vabimo vernike, posebno kat. žene in dekleta k tej lepi in pomembni pobožnosti. — Katoliška akcija za dekleta.

V nedeljo, dne 23. oktobra 1938 vsi na GASILSKO TOMBOLO na VIČU
Tombola se vrši na trgu pred Gasilskim domom Glavni dobitki: 10 moških in ženskih dvo-koles, kuhinska oprava itd., itd.
Začetek ob 14. uri — Cena tablici Din 3.— Prireditve se vrši ob vsakem vremenu

I Klub železničarjev JRZ Ljubljana se je začasno preselil v Slomškovo ul. št. 1, pritrilje, desno in ima uradne ure vsak torek, sredo in četrtek od 16 do 18.

I Vodstvo na razstavi »Otrok v sliki in plastiki naše umetnosti« bo imel danes ob 11 akad. slikar g. Ivan Vavpotič.

I Kontumae psov in mačk. Mestno poglavarstvo razglasa: Dne 20. oktobra t. l. je bila v državnem veterinarskem bakteriološkem zavodu v Ljubljani uradno ugotovljena steklina pri psu, ki ga je dne 18. t. m. ustrelil v Zg. Šiški zaradi suma stekline mestni konjač. Opis psa: srednje rasti, kratkodlak, svetlorjave barve z belimi nogami ter belo liso preko čela in nosa. Lastnik ni znan. Da se steklina ne razširi, se na podlagi čl. 57 zakona o odraščanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z dne 26. IV. 1938 odreja v področju mesta Ljubljane kontumae psov in mačk. 1. Psi čuvarji morajo biti vedno zaprti v dvoriščih, ali pa priklenjeni na verigi. 2. Vsi ostali psi (lovski, luksuzni itd.) morajo biti na prostem opremljeni z nagobčniki, ali pa se morajo voditi na vrvi. 3. Prepovedano je pse voditi v javne lokale. 4. Vse mačke morajo biti varno zaprte. 5. Iz kontumae-nega okoliša se smejo psi in mačke odpeljati le z dovoljenjem mestnega poglavarstva. 6. Vsakdo mora svojega psa ali mačko, ki je prišel v dotiko s steklini psom, takoj oddati mestnemu konjaču ali pa ga varno zapreti. Vsak primer se mora brez odlašanja javiti mestnemu veterinarskemu uradu v Ljubljani, Krekov trg št. 10/I. 7. Psi in mačke, ki bodo zaloteni, da niso zavarovani po gornjih odredbah, bodo odvzeti, lastniki pa strogo kaznovani.
I Zatemnevanje Ljubljane. Lepenku in papir za zastiranje oken dobite v trgovini Bonač, nasproti pošta.

sežono 1938/39 z uprizoritvijo igre »Legionarji«. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne v društvenem domu.
Prosvetno društvo Trnovo je preložilo nameravano gledališko predstavo »Legionarji« na prihodnjo nedeljo dne 30. oktobra zaradi žalovanja za pokojnim Nj. vis. knezom Arsenom.
Glasbena Matica ljubljanska pripravlja v prošlavo 20 letnice našega osvobođenja izvedbo Škerjančevega dela za soli, zbor in orkester »Zedinjenje«. Delo bo imelo v Ljubljani na koncertu dne 7. novembra v veliki dvorani Uniona svojo krstno izvedbo.

Predavanja
Prosvetno društvo Trnovo. Prvi prosvetni večer v novi sezoni bo v sredo 26. t. m. ob 8 zvečer v društvenem domu. Na sporedu je skiptično predavanje g. ravnatelja Vinka Zora: »Euharistični kongres v Budimpešti«.
Zenski odsek Sempetske prosvete obvešča članice, da je predavanje g. dr. Justina odloženo na 14. november.
Zanimivo vzgojensko predavanje priredi Pedagoško društvo v ponedeljek, dne 24. t. m. v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi. Predaval bo priznani zagrebški pedagoški teoretik, univ. prof. dr. Pavel Vuk-Pavlovič o temi »Vzgojiteljsko carstvo«. Predavanje bo ob 18 zvečer, kljub temu, da je napovedana zatemnitev Ljubljane, ker nam je nemogoče sedaj izpremeniti datum. — Vstop prost.

Prosvetno društvo Vič ponovi na splošno željo občinstva še enkrat Meškovo koroško narodno dramo »Na smrt obsojenic«. Čisti dobiček je namenjen za povečanje doma.

Specijalna nova vina francoskih trt iz samostana oo. trapistov - Rajhenburg beli Pineau in črnina Gamay toči restavracija KOŠAK, Prešernova ul.

Sestanki
Fantovski krožek Kodeljevo bo imel dne 24. oktobra 1938 ob 20 v svojem lokalu redni letni občni zbor.
Prosvetno okrožje Ljubljana-mesto sporoča vsem članicam društva, da bo občni zbor okrožja v torek, 25. t. m. in ne v ponedeljek, 24. t. m. Občni zbor bo na istem kraju in ob isti uri.

Cerkveni vestnik
Kongregacija za gospe pri sv. Jožetu ima danes, na misijonsko nedeljo, popoldne od 4-5 molitveno uro. Pridite vse!

DOMAČE IN SLAVONSKE PARKETE
VAM DOBAVI IN SOLIDNO POLOŽI
BOKAL A. RESLJEVA LJUBLJANA, RESLJEVA 23

Willy Fritsch, Gusti Huber in Georg Alexander v sijajni komediji **Amor v fraku** (Das Mädchen von gestern Nacht)
KINO MATICA 21-24 ob 15, 17, 19 in 21 uri. — 2 najnovjša zvočna tednika
Isti spored ob 11. uri dopoldne po znižanih cenah!

Lekarne
Nočno službo imajo: v nedeljo: dr. Piccolij, Tyrševa 6; mr. Hočevnar, Celovška 62; mr. Gartus, Moste; v ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova 7.

Vremenska napoved za Ljubljano
23. nedelja: Zjutraj megla ali oblačno, pozneje večinoma oblačno in nagnjeno h krajevnim padavinam, zvečer že najbrž dež, ponoči boljše. Podnevi močan jugozahodnik. Zjutraj še zelo hladno, pozneje pa se bo toplota dvignila do 15°.
24. ponedeljek: Najbrž deževno, zvečer se bo zjasnilo, podnevi močan jugozahodnik. Toplota se bo še dvignila.
25. torek: Zjutraj megla ali oblačno in morda bo malo deževalo, pozneje samo oblačno, oziroma megla, zvečer se bo zjasnilo, ponoči zopet poslabšanje in bo morda nekoliko deževalo. Toplota bo močno padla.
26. sredo: Zjutraj in zvečer najbrž dež, drugače pa oblačno, ponoči boljše. Toplota se bo dvignila.
27. četrtek: Megla ali oblačno, nagnjeno k padavinam. Zjutraj zelo hladno, podnevi pa se toplota zelo dvignila.
28. petek: zjutraj najbrž megla, pozneje pa večinoma jasno, zvečer pooblačitev in pozneje dež. Zjutraj zelo hladno in morda slana, pozneje pa nad 10°.
29. sobota: Zjutraj megla ali oblačno, pozneje spremenljiva oblačnost in morda bo deževalo. Močan severozahodnik.
30. nedelja: Oblačno, najbrž dež, zvečer boljše. Toplota bo padla.

Maribor Volivnim upravičencem in somišljenikom JRZ v Mariboru

Termin za vlaganje reklamacij za volivce v narodno skupščino gre h kraju. Kdor ni vpisan, a ima volivno pravico, pa se te dni ne bi vrekamiral, ne bo imel pravice voliti dne 11. decembra. Nobeno poznejše zabavljanje ali jadikovanje, zakaj ni bil vpisan, ne bo nič pomagalo, glas je izgubljen. Tajništvo in organizacija JRZ za mesto Maribor je po zaupnikih prekontroliralo vse volivne imenike ter vrekamiralo vse naše ljudi, ki niso bili vpisani, četudi imajo vse pogoje. Morda pa še vseh niti nismo našli, ki niso vpisani. Pravčasno opozarjamo vse naše ljudi, da se naj taksaj vsak sam preprta, ali je vpisan v volivni imenik. Volivni imeniki so na razpolago na magistratu v konkskripcijskem uradu med uradnimi urami do 25. oktobra, ali pa v mestnem tajništvu Jugoslovanske Radikalne Zajednice, Loška ulica št. 10 (hiša podžupana Zebota) od 8 do 12 in od 3 do 5 vsak dan razen nedelje. Ob nedeljah pa od 8 do 12 dopoldne. Naj se nihče ne zanaša, da je že vpisan! Imamo primer, da so pomotoma izpuščeni taki volivni upravičenci, ki so že leta in leta v Mariboru, pa se niso dovolj brigali za vpis. Opozarjamo vse tiste, ki so izpolnili pred kratkim 21. leto starosti, potem take, ki so se vrnili nedavno iz vojaške službe, ali take, ki so se pred 1. letom preselili in se stalno naselili v Mariboru, ali pa so bili kot državni uradniki ali uslužbenci premešeni pred kratkim v naše mesto. Kratkotamo, vsak zaveden naš pristaja se naj pobriga za sebe in svoje prijatelje ali so vpisani in pravilno vpisani. Po 25. oktobru bo vsako kreganje ali jeza zaman! Zategadelj Vas sedaj resno in pravčasno opozarjamo, da pridete takoj pogledat imenik. Za primer, da niste vpisani, pripravite sigurno sledeče dokumente: 1. policijsko potrdilo, da bivate najmanj eno leto na področju mestne občine mariborske in da ste prijavljeni na policiji, 2. domovnico ali kak stičen dokument, s katerim morete dokazati, da ste jugoslovanski državljan, 3. krstni list, s katerim morate dokazati, da ste bili na dan razpisa volitev stari najmanj 21 let. 4. Če ste državni uslužbenec, dekret o nastavitvi oziroma premešitvi v Maribor. — Ti dokumenti so brezpogojno potrebni za reklamacijo. Iz vsake hiše naj nekdo naših zaupnikov pregleda volivne imenike na magistratu ali v Tajništvu JRZ, Loška ulica 10. Naj gre to navdilo od moža do moža še te dni, da ne bo prepozno in da se noben somišljenik ne bo mogel izgovarjati, da ni bil opozorjen! — Za okoliške volivce v Studencih, Koških, Pobrežju, Radvanju pa veljajo volivni imeniki v tamošnjih občinskih uradih in naj se tam izvršijo reklamacije. — Tajništvo JRZ za mesto Maribor in predsedstvo mestne organizacije JRZ: Fr. Zebot, predsednik.

Vse tapetniške izdelke preproge, zavese, odeje, kupite najceneje pri „OBNOVA“ - F. NOVAK, Jurčičeva ulica 6

m. Slavica Urbanija. V etetu 33 let je umrla v petek v Miklošičevi ulici 2 gospa Slavica Urbanija, roj. Presečnik. Pokojnica je bila soproga revizorja Zadružne zveze g. Antona Urbanija. Bila je srčno dobra žena in mati ter zapuščila soprogo dvoje otrok. Blago pokojnico, ki so jo spoštovali in cenili vsi, ki so jo poznali, bomo spremili danes popoldne ob pol 4 k večnemu počitku na pokopališču. Svetila ji večna luč, hudo prizadeti družini in sorodnikom naše iskreno sožalje!

m. Poziv za udeležbo pri pogrebu. Katoliško akademsko starešinstvo v Mariboru, člani Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev ter članstvo Fantovskega odseka II se udeležijo danes popoldne ob pol 4 na Pobrežju pogreba gospe Slavice Urbanija.

m. Društvo katechetov za lavantinsko škofijo ima svoj občni zbor v četrtek, 27. oktobra, ob 15 v dijaški sobi, Gledališka 2. Vabimo članstvo, pa tudi druge gg. duhovnike, da se občnega zbora udeležijo. — Odbor DK.

m. Obrtniški tečaj. V Mariboru se pripravljajo obrtni knjigovodski tečaj, tečaj za strokovno računstvo, mizarški in risarski tečaj. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno obrtnospespeševalnemu uradu na okrajnem glavarstvu.

m. Smrtna kosa. V Strossmayerjevi ulici 28 je umrl v starosti 68 let po daljšem bolehanju gospod Ignacij Založnik. Pokojni je bil v Mariboru obrtnozadružni nadzornik, sodeloval je pri raznih gospodarskih organizacijah ter si je pridobil za obrtništvo velike zasluge, ker je vedno vneto deloval za njegov napredek. — V Stolni ulici je umrla vdova po okrajnem gozdarju gospa Karolina Pfeifferer. Dosegla je starost 72 let ter je bila plemenita in dobra žena.

ki jo je vse spoštovalo. Zemske ostanke pokojnice bodo prepeljali v torek v Krško, kjer jo bodo pokopali. Svetila pokojnima večna luč, preostali nam naše sožalje.

m. Volivne reklamacije za volivne upravičence v mestu Mariboru izvršuje mestno tajništvo JRZ v Loški ulici 10 še danes, v nedeljo, od 9 do 12 dopoldne in jutri, v ponedeljek, od 8 do 12 in od 14 do 18. V ponedeljek je zadnji čas, da vsak pristaja JRZ pogleda v volivni imenik, ali je vpisan ali ne. Opozorite na to dolžnost tudi svoje znanec!

m. Volivni imeniki so na mestnem konkskripcijskem uradu še danes, v nedeljo dopoldne, od 9 do 11 na vpogled.
m. Trgatev je v mariborski okolici že končana, le na banovinski vinarški šoli bo zaključena šele v torek. Vinogradniki, ki so čakali do sedaj s trgatvijo, so dosegli krasne rezultate. Kakovost mošta bo odlična, saj ima 24-25 stopinj sladkorja. Tudi trgovina z vinskim moštom je sedaj zelo živahna, cena pa je precej trdna in se drži za dobro kvaliteto od 5 do 6 din.

m. Zanimiva teniška produkcija. Danes dopoldne bodo od 9 naprej na teniških igriščih ISSK Maribora ekshibicijske igre znane jugoslovanske prvakinja inž. Elze Sernečeve.

m. 83 letni požigalec prosi za čim daljšo kazen. Pred okoližnim sodiščem se je zagovarjal danes 83 letni občinski revež Anton Koebek iz Slovenskih goric zaradi požiga. Mož je nenavadno hudoben in maščevalen ter se ga v njegovi občini v Ledineku v Slovenskih goricah vse boji. Že nekajkrat je bil zaprt zaradi maščevalnega požiga ter je šele nedavno zopet prišel iz ječe. Dne 20. septembra pa je spet zažgal sušilnico pri posestniku Alojzu Škergetu, ker je Škergetova žena naščuvala nanj psa. Koebek je danes prosil sodnika, naj ga ja pošteno kaznujejo, tako da bo imel čim dalje v zaporu streho in hrano, po prestani ječi pa naj ga pošljejo kam v hiralnico, ker mu med domačimi občani ni več obstanka. Obsojen je bil na šest mesecev strogega zapora.

m. Slovensko obrtno društvo v Mariboru poziva člane in ostale mariborske obrtnike, da se udeležijo pogreba pokojnega obrtnega nadzornika Ignacija Založnika, ki bo v ponedeljek popoldne.
m. Občni zbor Glasbene Matice, najavljen za ponedeljek 24. t. m. ob pol 20 v društvenih prostorih, bo v torek, 25. t. m., ob istem času in na istem mestu. — Odbor.

m. Delavska politika je neverjetno občutljiva, kadar gre za osebo odvetnika dr. Reismana. Zamerila nam je celo naše poročilo, da namerava združena opozicija v Mariboru kandidirati g. dr. Reismana pri skupščinskih volitvah kot skupnega kandidata, ker ima enako dobre zveze s socialisti kot vnet marksist in z naprednjaki kot svoječasno prav tako vnet in agilen orjunaš. Radovedni smo, kako bo »Delavska politika« kaj vseh, ko bomo v eni prihodnjih številki posvetili nekoliko pažnje znani dr. Reismanovi nevšečnosti v Dolnji Lendavi, o kateri »Delavska politika«, pa tudi Mariborčani najbrž še ničesar ne vedo, pa jih bo gotovo zelo zanimala.

m. Krznarstvo P. Semko, Gosposka ulica 37, Vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke.

Celje

c. Volitve v Narodno skupščino — reklamacije. Krajevna organizacija JRZ v Celju poziva vse volivce, da se preprta, ali so pravilno vpisani v volivni imenik. Posebno naj se za vpis zanimajo oni, ki so letos dovršili 12. leto in vsi, ki so na dan razpisa volitev dovršili enoletno bivanje v celjski mestni občini, ter vsi državni nameščenci, ki so v zadnjem času bili premešeni v Celje. Te dni se je reklamiralo veliko število naših prištejev, vpisanih pa še ni mnogo volivnih upravičencev, ki so se zadnja leta naselili v Celju. Vse zaupnike JRZ prosimo, da vprašajo v svoji okolici vsakega prišteja, ali se je že preprtal, da je vpisan v volivnem imeniku. Čas za reklamacije je le še jutri in v torek dopoldne. Zato naj vsakdo pogleda takoj, če je v volivnem imeniku vpisan, kar lahko stori med uradnimi urami pri tajništvu JRZ v Prešernovi ulici 15-I, od 8 do 12 in od 3 do 6 popoldne. Vsi dokumenti za volitve so brezplačni in brez kolka.

Dr. Jože Flajs zopet redno ordinira.

c. Katoliško prosvetno društvo na Babnem pri Celju uprizori danes ob 3 popoldne pri Janiču na Babnem krasno 6 dejansko dramo s petjem »A neiga ni...« Vsi Celjani in okoličani vljudno vabljeno!

c. Predstava »A njega ni«, napovedana za danes ob 3 popoldne v prostorih ge. Janiči na Vadnem pri Celju je zaradi pogreba kneza Arsenala preložena.

c. Lahkotletski miting in nogometne tekme, ki so bile določene za danes, odpadejo radi pogreba Nj. Vis. kneza Arsenala.

c. Spominska slovesnost, odkritje spominske plošče pokojnemu Hausenbichlerju v Zalcu in spominska razstava sta odloženi na prihodnjo nedeljo. Občinstvo opozarjamo na to odložitve!

c. Celje bo zatemnjeno. Mestna poglavarstvo odreja skupno s predtojništvom mestne policije, da bo zatemnitev mesta Celja od 7 zvečer do 6. zjutraj dne 25. oktobra. Opozarjamo na stroge prepise, ki jih je izdalo mestno poglavarstvo. Prestopki se bodo kaznovali z globo do 1000 din ali z zaporom do 20 dni.

c. Gospodinjina nadaljevalna šola v Celju se prične v začetku novembra. Dekleta, ki se želijo udeleževati pouka, naj se priklade te dni v I. b. razredu II. deške šole v Celju.

c. Srebrno poroko sta v krogu svoje družine obhajala včeraj zakonca Franc in Marija Kačar. Vzlednima zakoncema iskreno čestitamo!

c. Nemška konzula v Celju. V Celju sta se oglašila nemška konzula iz Ljubljane in Zagreba gg. dr. Freund in dr. Bernhart. Kakor se sliši, se pogajata trvdka Rakusch v Celju in največja nemška železna industrija »Montano Alpine«.

c. Zopet avtomobilski karambol v Levcu. Včeraj dopoldne je vozil tovorni avtomobil, last g. Kovača iz Tržiča, iz Celja po državni cesti proti Petrovcam. Na ostrem ovinku v Levcu je pripeljal neki osebnim avtomobil, katerega se je hotel tovorni avtomobil previdno izogniti. Ker pa je bil težko natovorjen, vozil pa je precejšno brzino, se je tovorni avtomobil dvakrat preukucil in zelo poškodoval. Karoserija je popolnoma zdrobljena. Sreča so imeli vsi trije potniki in se jim ni nič pripetilo.

MISIJONSKA NEDELJA

Sree očeta krvavi, ko se mu otroci izneverijo. Oče vesoljnega krščanstva žaluje nad odpadom nekaterih narodov od vere, toda njegovo oko zre preroško v bodočnost, kot bi bral v božjih načrtih. Ko je papež Pij XI. sprejel člane vrhovnega odbora DŠV, je vzkliknil: »Blagor vam, vi srečni, vi mladi, ki boste gledali lepe, velike, čudovite, presenetljive stvari. Prišli bodo v Cerkev tolkieri narodi, ki so danes še oddaljeni; blagor vam, ki sodelujete pri uresničitvi teh velikih dogodkov.«

Od vseh strani se zgrinjajo množice... Ze danes se dogajajo velike stvari na misijonskem področju.

Ali veste, da se je število katolikov v Indiji dvignilo od 2.178.340 v l. 1927 na 3.032.777 v l. 1937? Ali veste, da je naraslo v Kini število katolikov od 2.313.672 v l. 1927 na 3.019.423 v l. 1937? Ali veste, da je samo v Belgijem Kongu poskočilo število katolikov od 563.321 v l. 1927 na 1.781.257 v l. 1937?

Ali veste, da se je v vsej Afriki v istem času dvignilo število katolikov od 3.202.993 na 6.794.951?

Ali veste, da so misijonarji v tem desetletju (1927—1937) v vseh misijonskih pokrajinah pridobili za Kristusa 6.812.699 poganov?

Toda tem in drugim množicam je treba poslati novih misijonarjev, katehizem, sester... graditi cerkve, bolnišnice, šole...

Nekaj primerov v dokaz:

1. Na Kitajskem, kjer bi mislili, da bo vojni metež porušil vse misijonske možnosti, se kaže čudovito delo milosti: v Santungu, pokrajini, ki jo je vojna opustošila, prosa za krst 60.000 poganov, a misijonarjev ni dovolj...

2. V afriškem Apostolskem vikariatu Ugandi je v juniju bilo že 300.000 katolikanov, 80.000 katehizemov in 150.000 takih, ki so zaprosili za krst. Če k tem prištejemo še kristjane iz sosednjih vikariatov, imamo strnjeno množico milijona katolikanov v osrčju Afrike. Misijonarji ne zmorejo dela in stalno zahtevajo novih misijonarjev.

3. V Indiji postaja iz dneva v dan bolj aktualen problem 60 milijonov paričev, ki so izven kast. Ta ogromna množica si skuša priboriti dostojnejše mesto v družabnem sestavu. Njihov voditelj je dejal, da je prvi pogoj za to, da zapustijo hinduizem, ki uzakonja nečloveški socialni položaj paričev.

Ti milijoni bodo iskali novo vero. Katero? Muslimansko, protestantizem, budizem ali katolicizem? Nekatoliške vere in sekte se že pripravljajo na naskok.

Ali se bodo pravočasno našli katoliški misijonarji? In če ne...?

Misijonar je mučenec. Velik so njegovi fizični napori in neštete so zunanje neprilike; še večje so njegove duševne muke, ko vidi množice, ki stoje in čakajo zavojevanja, pa jim ne more pomagati, ker je sam, ker je premalo misijonarjev...

Tavati ves dan po nevarnih stezah, po vročini do 110 Fahrenheit, vračati se v noč ves izčrpan, pa drugo jutro na vse zgodaj nadaljevati isto križev pot... da, to je trpljenje.

Živeti med ljudstvom, ki ima ves drugi življenjski način, povsem drugi okus, grozne šege, nerazumljiv jezik, tudi to je trpljenje.

Biti nenehoma izpostavljen strahu pred napadi divje golazni in zverjadi, vračati se po sledovih lastne krvi... je veliko trpljenje.

Toda vse to in še mnogo drugih, civiliziranemu človeku niti iz opisov poznanih telesnih muk, vse to ni misijonarjevo najhujše trpljenje. Veste, katera je največja muka, najstrašnejše trpljenje misijonarja? Reči množicam, ki jih žaja po božji besedi, ki prosijo misijonarjev: *Ne, ne morem!*

Msr. Conforti, veliki misijonar, je ob tem največjem misijonarjevem trpljenju zajokal: Če bomo šli naprej s tem korakom, bomo prišli prepozno...

Ni res, da bi misijonsko vprašanje bilo predvsem vprašanje denarja. Ne, za vojake gre, za misijonarje gre, za misijonsko armado gre!

Kaj moremo to storiti laiki? Ali lahko mi sodelujemo, soodločujemo pri izidu te velike frontalne bitke, ki je na tem, da se odloči?

Kaj morejo storiti laiki? Vreči se med mladino, katere življenje ravna motiv, med katerimi niso na prvem mestu gnotne koristi in življenjske comodnosti. Vreči se med idealno mladino, ki hrepeni po velikih, junaških dejanjih. Med mladino, katere prednost je ta, da noče poznati strahu, da jo vesele napori in žrtve.

Vreči se med mladino. Ponesti si misijonskega duha v šoli, v tisku, na konferencah, v osebnih razgovorih, v molitvi.

Pojdimo torej mi vsi, ki smo v zaledju, na delo za dotok novih vojakov v katoliško misijonsko armado, da jo usposobimo za osvojevanje množic, ki čakajo...

Novo življenje v misijonih

Mlada Cerkev prvih stoletij, ki je morala še iskati oblike svojega življenja, se borila na eni strani proti razkrajajočim notranjim boleznim, na drugi strani pa proti obupno silnim uporom satanu zasuznjene poganstva sveta, ta Cerkev prvih treh stoletij, ki je v potokih mučniške krvi skoraj tonila, pri vsem tem ni pozabila svoje osnovne, velike in najvažnejše naloge oznanjati evangelij vsemu stvarstvu, ampak jo je v najvišji meri vršila. In tudi današnja Cerkev, katere težav, boj in žrtev polno življenje bi skoraj lahko primerjali življenju prve Cerkve, se na splošno tej nalogi ni izneverila; nasprotno: čim težji postaja od leta do leta njen položaj v območju že pokristjanjenih narodov, čim bolj le-ti svojo mater, ki jim je dala najvišjo dobrobo — duhovno življenje, nevaležno gonijo od sebe ali jo kot nekako nadležno užitkarico komaj še prenašajo, tem bolj je ona rodovitna tistim, o katerih upa, da ji bodo bolj hvaležni in vdani otroci — poganskim narodom. Res, kakor pričajo statistike in misijonski strokovnjaki, še nikdar misijonsko življenje ni tako cvetelo kakor ravno v dandanašnjih težkih dneh, saj razni katoliški narodi kar tekmujejo med seboj v sveti tekmi, kdo izmed njih bo bolj misijonski. In v tem prizadevanju jih ne ovira skrb in delo za vse druge, danes tako številne naloge, ki jih morajo vršiti na braniku katolištva.

Papuanci na Novi Kaledoniji pri hajajo od nedeljske službe božje.

Pravilno namreč pojmujejo važnost misijonske dolžnosti in ji zato posvečajo vsaj toliko pozornosti in svojih sil, kakor drugim važnim problemom današnjega katolicizma.

Naslednje številke kažejo, kako je zanimanje za misijone pri raznih narodih različno. Na en milijon kat. Avstrijev pride 20 mis. duhovnikov, Italijanov 31, Nemcev 53, Francozov 84, Ircev 100, Švicarjev 106, Belgijcev 138, Angležev 220, Holandcev celo 310, na en milijon Slovencev pa — deset misijonskih duhovnikov. Kaj nam povedo te številke? Ali morda to, da smo Slovenci v verskem življenju desetkrat, dvajsetkrat in celo tridesetkrat slabši od drugih narodov? Ne, to gotovo ne. Razna znamenja kažejo, da na splošno za njimi skoraj nič ne zaostajamo, kar nam tudi oni priznajo. Opozarjajo nas pa te številke, da smo v misijonskem oziru za drugimi narodi silno daleč zaostali in da se moramo zato sedaj toliko bolj podvizati, kolikor smo v preteklih letih in desetletjih zamudili. Zato naj med vsemi drugimi našimi sodobnimi gibanji tudi misijonsko gibanje dobi mesto, ki mu gre, in naj ne bo več potisnjeno v kot, kakor da bi bilo nekaj nesodobnega, ko je bilo, je in bo vendar vse dolje sodobno, dokler ne bo do zadnje pičice izpolnjena Jezusova oporoka.

Čangkajšek o Kristusu

(Govor v radiu na Veliki petek 1938.)

»Lani na Veliki petek je bila moja prva beseda: »Življenje, ki bodi človeka vredno, ne more biti brez vere.« Letos sem izbral za temo: »Zakaj moramo verovati v Jezusa?« Jezus je bil začetnik družabnega preporeda. Napadel je z vsemi močmi vse zlobne sile v družbi in je izkoreninil napake. Njegov namen je bil rešiti množico iz teme in ustvariti nov rod. Jezus je bil tudi začetnik verskega preporeda. Videl je versko korupcijo svoje dobe. Mogotci so izkoriščali narod in ga s praznovanjem varali.

Kaj je osnova Kristusovega preporeda? Jaz jo najdem v Njegovem duhu ljubezni. V tem duhu je zatrl sistem neenakosti, da bi vsak mogel uživati človečanske pravice... svobodo in enakost. Mislim, da so na zemlji vsi ljudje bratje, zato je hotel, da se drug drugega ljubijo, hotel je pospešiti mir in pravico med narodi. Njegova nespremenljiva vztrajnost, njegov nepremagljivi pogum, njegova zvestoba do načel se ne dajo izraziti. Njegova velika dolžnost je še bolj brezprimerna. Moje mnenje o bodočnosti našega narodnega preporeda je, da moramo, če hočemo preporedititi kitajski narod in našo družbo, gojiti požrtvovalnost in ljubezen Jezusovo.

»Danes moramo imeti novo življenjsko silo. In da jo zadobimo, moramo imeti duha Jezusove ljubezni in njegovo voljo požrtvovalnosti. Zato moramo Vanj verovati...«

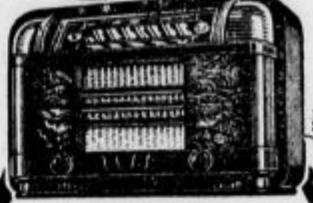
Žena - misijonarka

Če je žena, mati, dekle poklicana, da se kje udeležuje za dobrobit bližnjega, je to gotovo na obširnem misijonskem polju. In da so se žene posvetile tej izvršeni nalogi, nam je priča Terezija Ledochowska, ustanoviteljica Klaverjeve družbe, ki je z vso dušo delala in se žrtvovala za afriške misijone, dalje »mala misijonarka«, kakor se je sama rada imenovala, sv. Terezija Deteta Jezusa, in še preprosta delavka Pavlina Jaricot, ustanoviteljica družbe za širjenje vere, ter končno desetstiči misijonark, ki se vse življenje žrtvujejo med pogani ter jim z molitvijo, deli ljubezni in oznanjevanjem oznanjajo Kristusa, njih Odrašenika, Boga.

Največja misijonarka pa, katere se upravičeno imenuje Kraljica misijonov, je Marija, mati Boga-Misijonarja. Marija je rodila prvega, največjega Misijonarja, ki je prišel na svet in oznanjal vero sam, potem pa naročil svojim učencem: »Pojdite in učite vse narode in kršćite jih...«

To so žene, svetli liki, ki bodre in spodbujajo k veliki dolžnosti. Da, dolžnost je podpirati misijonsko delo. A te dolžnosti se katoliki premalo zavedamo, premalo se je zavedamo tudi žene. Vera nam je prinesla svobodo, vera nas je napravila enakovredne možu, vera je snela ženi okove suženosti, manjvrednosti. To nam izpričujejo milijoni brezpravnih poganskih žen, ki doslej še niso postale deležne rešitve po veri. In da je vera zaščitnica ženi, to priča tudi moderno poganstvo, ki je čisto pač slabše od pravega poganstva. Zaskodno dejstvo je, da si puste žene v današnjih dneh izruvati vero iz srca prav zaradi pretirane emancipacije, do katere pridejo zaradi pomankanja pravega verskega duha in katere jih zopet pahne v blato, v suženjstvo.

Zato bi morale biti žene vnete pomočnice pri misijonskem delu. Vseposvod: v družini in v vsem zasebnem ter javnem življenju. Vsaka žena, mati, dekle bi morala razumeti klic umirajočega Zveličarja: »Zejen sem...« tako kot ga je razumela mala misijonarka sveta Terezija Deteta Jezusa. Mala misijonarka se imenuje ta priljubljena svetnica, a je vendar velika. Misijonarila je v svoji celici z orožjem molitve in premaganju do

**CENENI
LUKSUZNI PREJEMNIK
5-CEVNI SUPER
DIN 4.150⁰⁰**

RADIO r. z. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva 6
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova 13
JOSIP WIPPLINGER, MARIBOR, Jurčičeva 6

konca življenja. Samo Bog ve, koliko misijonarjem je pomagala do obilne žetve in koliko dušam je odprla pot v nebo. In postala je najbolj ljubljen pripravnik misijonarjev in misijonov; sam sveti oče Pij XI. jo je postavil za zaščitnico vsega svetovnega misijonskega dela. Koliko slovenskih žena bi lahko šlo po njenih stopinjah! Sicer res ni lahko tako misijonarjenje, kajti ne okušaš sadu svojih prizadevanj. Toda ne kloni; priganjajo naj te Odrašenikove besede: »Zejen sem...« zejen ljubezni vesoljnega sveta.

Sestradne množice v Hankovu (Kina) iščejo pomoči pri misijonskih sestrah.

Sv. Terezija Deteta Jezusa je misijonarila v samostanski celici. Drugo pot je pokazala preprosta delavka Pavlina Jaricot. Med tovarišicami je znala zanetiti ogenj misijonske gorečnosti in ga zanesti v širni svet. Ustanovila je družbo za širjenje vere, ki je zdaj oficijalna papeška družba, obvezna za ves katoliški svet in ki rodi prebogate sadove za rešitve duš. Pavlina Jaricot je s tem svojim delom pokazala, kaj zmore storiti močna, požrtvovalna duša v svojem okolju, med sodelavci in sodelavkami. Sv. Terezija Deteta Jezusa je zbirala duhovne vrednote, Pavlina pa tudi gnotne, kajti oboje je neobhodno potrebno za razmah vere v poganskih krajih.

Kakor Pavlina Jaricot, tako bi morala vsaka žena, mati, dekle skrbeti za poglobitev misijonske misli v svojem okolju. Večina žena je poklicanih v družino. Tu je njihovo delo, tu njihova dolžnost. Iz družine izhajajo duhovniki-misijonarji, iz družine misijonarka, iz družine je izšla sv. Terezija Deteta Jezusa, Pavlina Jaricot in vsi poznani in nepoznani misijonski sodelavci. Žena je svecenica družine. Ona predvsem vzgaja otroke, ona jim veepi temeljno mišljenje, ona skrbi za njihove duše in ona bi morala skrbeti tudi za misijonsko poglobitev otrok, ker šola tega ne stori v zadostni meri. Doraščajoči otroci izven šole kaj hitro pozabijo na svoje poganke brate in sestre.

**Družba za širjenje vere
priredi danes v proslavo misijonskega praznika
tri misijonske prireditve**

Za mladino ob 10 dopoldne in ob pol 5 popoldne
in za odrasle ob 8 zvečer.

Vse prireditve bodo v frančiškanski dvorani.
Vstopnina 2 din.

Indijske množice vozijo velikega malika po mestnih ulicah.

Samo v letu od 1. julija 1936 do 30. junija 1937 je bilo v Aziji na novo kršćenih 147.933 odraslih in 290.067 otrok, v Afriki 272.080 odraslih in 309.680 otrok, v Oceaniji 23.640 odraslih in 55.117 otrok, celotno število katolikov je v misijonskih pokrajinah naraslo za 797.572. Toda za temi stoji velika množica katehizemov: 3.078.457.

Število misijonskih okrajev se je dvignilo, odkar vlada papež Pij XI. od 329 na 545, torej za 216. Velika misijonska žetev se pripavlja... Živimo v izredni misijonski dobi: znaki za to so prejasni:

1. Papeži so v zadnjih 20 letih s toliko odločnostjo, nujnostjo poudarjali važnost misijonstva in vernikom kakor tudi škofom in duhovnikom spet in spet na srce polagali skrb in delo za misijone, kakor se to prej stoletja ni dogajalo.

Rim želi splošno mobilizacijo vseh vernikov, papež Pij XI. prosa in roti, naj se vsi verniki brez izjeme vpišejo v DŠV. Ne preteče tako rekoč teden, da bi papež pri tej ali oni priliki na priporočal dela za misijone.

2. Misijonska misel je oživila v vseh slojih vernikov kakor nikdar poprej. Nešteti misijonski tečaji, tedni, dnevi, sestanki se vrstijo med krščanskimi narodi drug za drugim; misijonska znanost se goji na mnogih univerzah. Misijonski tisk se širi v najrazličnejši obliki.

Med množicami vernikov je vzplamtelo navdušenje za misijone. Misijonske prireditve in razstave so oblegane od vernikov; ni dvoma: v ljudstvu vstaja zavest o vesoljnosti katoliške cerkve in o veličini skrivnostnega telesa Kristusovega.

Med poganskimi narodi se vrši presrečna orientacija miselnosti v prid cerkve. Maršal Čang-kajšek je letos na Veliki petek govoril po radiu o temi: Zakaj moramo verovati v Kristusa in je razlagal Kitajcem, da je v krščanstvu edina rešitev za Kina! Japonski vladni možje so polni spoštovanja do katoliške cerkve.

In mi Slovenci? Statistika slov. župnij iz l. 1937 nam kaže, kako napreduje misijonska misel med nami; prodrla je tako rekoč do zadnje župnije. Toda čakajo nas večje naloge. Ob začetku smo! Ko gre za velike ideje vesoljnega krščanstva, smo in hočemo biti na častnem mestu. Naši listi pišejo o misijonih, ker le predobro poznajo veliko kulturno poslanstvo misijonstva, ki naj narode ne-vernikov branijo pred vdorom komunizma.

Kot krščanski narod pa čutimo, da je nam Bog dal v krogu krščanskih narodov posebno poslanstvo tudi glede misijonstva. Tam v Indiji, Kini in Afriki bodo naše molitve, naše žrtve, naši misijonarji vodili in privedli k materi cerkvi tuje množice, da se s tem Cerkvi in Bogu oddolžimo za najdragocenejši dar, ki smo ga prejeli: za dar svete vere!

Misijonska nedelja naj bo torej veliki misijonski praznik za ves slovenski narod.

Ko množice čakajo

Poganske množice čakajo pred vrati katoliške cerkve. Ali ni podoba, da naš rod ne bo doživel zavojevanja teh množic? Ali bo ta radost osrečila prihodnje rodove?

In zakaj ne bomo mi priča vstopa množic v cerkev? Iz preprostega razloga, ker nismo pripravljani: manjka nam »municije in vojakov«; manjkajo nam misijonarji.

Koliko množic bi cerkev v preteklosti in danes lahko pridobila, ako bi mogla razpolagati z nekaj bataljoni misijonarjev, dobro postrojenih, da bi jih lahko vrgla zdaj v ta, zdaj v oni del bojne črte, kjer bi pač v določenem trenutku pogoj zmage bili lažji — ne da bi pri tem znatno oslabil ostale odseke svoje dolge in široke fronte,

Položaj italijanskega gospodarstva

Italijanska zunanja trgovina izkazuje v prvih 9 mesecih t. l.uvoza 8.315,8 milij. lir (lani v prvih 9 mesecih 19.148,1 milij.), izvoza pa 5.734,8 (5.719,5) milij. lir. Zaradi tega pa se je pasivnost italijanske zunanje trgovine od lani na leto zmanjšala od 4.428,6 na 2.581,1 milij. lir. V teh številkih pa ni všteta trgovina z italijanskimi kolonijami. Uvoz v Italijansko Afriko in druge kolonije je znašal v prvih 9 mesecih letos 248,6 (159,1), izvoz tja pa 1.783,54 (1.992,97) milij. lir, tako da se je ta aktivnost italijanske trgovine s kolonijami zmanjšala od 1.744,4 na 1.624,46 milij. lir.

Indeks cen na debelo je od avgusta na september narasel od 96 na 96,8, torej za 0,8%. Isto-

časno pa so padli življenjski stroški od 98,60 na 98,55, t. j. za 0,1%.

Po končanih podatkih je dala letošna letina pšenice v Italiji 80,9 milij. met. stotov (lani 80,6 milijona). Letina rži je dala nekoliko slabše rezultate kot lani, letina ječmena in ovsa pa boljše.

Produkcija železa je v prvih 9 mesecih letos znašala 636.896 ton (lani 572.490) ton, jekla 1 milijon 749.296 ton (lani 1.616.082 ton), valjarne so dale 1.263.714 (lani 1.232.406) ton.

Število prebivalstva je naraslo v Italiji do 30. septembra 1938 na 43.853.000 (od tega prisotno prebivalstvo 43.304.000).

Nova licitacija za progo Črnomelj—Vrbovsko

V začetku meseca septembra sta bili licitaciji za prevzem gradbenih del na novi železniški progi Črnomelj—Vrbovsko. Šlo je za sektor I. in sektor V. Pri tedanjih licitacijah ni bilo nobenega ponudnika.

Zaradi tega je bila razpisana za 12. oktober, odn. 14. oktobra nova licitacija za oba sektorja, ki pa je uspela v toliko, da se je licitacije udeležilo več podjetnikov.

Sedaj poroča belgrajska »Politika«, da je oddelek za gradnjo železnice razpisal ponovno licitacijo za obe sekciji: prvo od km 8.840, drugo od km 40.939—47.660. V poštev prihajajo ponudbe, ki so nižje kot 21.160.000 din za prvo delnico in 45.170.000 din za drugo delnico, ker so bile to ponudbe tvrdke Jelšingrad, ki je bila na drugi licitaciji najnižji ponudnik. Licitacija je v oddelku za gradbo železnice, Belgrad, Palmetičeva 2, I. nadstropje. Datum pa ni objavljen.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črelih, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Domače novice

Slinavka in parkljevka v Sloveniji. Zadnji izkaz kr. banske uprave o živalskih kužnih boleznih z dne 10. oktobra navaja, da sta se od 25. septembra do 10. oktobra pojavila slinavka in parkljevka v Sloveniji na novo v okrajih Celje (občine: Dobrna, Nova Cerkev in Velika Pirešča), Laško (občine: Jurklošter, Laško in Sv. Krištof), Slovenj Gradec (občine: Slovenj Gradec in Velenje) ter Šmarje pri Jelšah (občine Polje ob Sotli, Planina pri Šmarji, Sv. Peter pod Sv. Gorani in Šmarje pri Jelšah). Skupno beleži izkaz, da je okuženih v vsej Sloveniji po stanju z dne 10. oktobra 372 dvorcev, od tega v okraju Dol. Lendava samem 326.

Oprava konkurza: ing. Fran Dedek, mestni stavbenik v Ljubljani (sklenjena prisilna poravnava) in Domitrovič Ljubomir, slaščičar in medicinar, Celje; Prešernova ulica št. 8.

Jugoslovansko-angleška trgovinska zbornica v Zagrebu. Poročali smo že, da bo dne 27. oktobra letos ustanovljen občini zbor Jugoslovansko-angleške trgovinske zbornice v Zagrebu. Za to ustanovitev se je posebno zavzemala londonska trgov. zbornica, ki je sklenila poslati v začetku novembra enega svojih članov, g. Stevensa za tri mesece v Zagreb kot posvetovalca.

Zastopstvo nemških železnic v Belgradu. Dne 17. oktobra so odprle nemške državne železnice svoje glavno zastopstvo za Jugoslavijo in Bolgarijo v Belgradu. Pisarna zastopstva je v Ulici kralja Aleksandra 2 a-IV. Vodstvo je v rokah višjega inšpektorja nemških železnic g. Franca Schmelza.

Testina tovarna sukna, d. d. v Kočevju. Bilanca za 1937 izkazuje pri glavnici 4,0 milij. din povečanje bilančne vsote od 1936 na 1937 od 10,5 na 14,2 milij. din. Poslovanje je bilo zaključeno s čistim dobičkom v znesku 0,02 milij. din (za 1936 je bila izkazana izguba 0,2 milij. din) in se zaradi tega prenos izgube iz prejšnjih dveh let zmanjša na 0,45 milij. din.

Trgovsko-obrtna banka Novi Sad. Računski zaključek banke za 1937 kaže zmanjšanje čistega dobička od 3,12 na 2,85 milij. din. Po analizi bilance v reviji »Narodno blagostanje« je posneti, da znašajo obdavnice porabljenih rezerv 14.983 milij. din, neporabljene pa 22.857 milij. din pri glavnici 20,0 in rezervnih skladih 13,24 milij. din. Dividenda znaša za 1937 6%, za 1936 6,5%.

Obvezno knjigovodstvo za vse trgovce v Nemčiji. Lani so pristojne oblasti pripravile vsem trgovcem, tudi detalistom, da vodijo trgovske knjige. Doslej se je temu odzvalo okoli 80.000 trgovcev. Sedaj pa je vodenje knjig obvezno tudi za najmanjše trgovce. Vsak mali trgovec bo moral voditi primaneto, blaginjski dnevnik, popis terjatev in dolgovi. Na koncu vsakega leta mora izdelati inventar in letno poročilo o delu. Ker mnogo trgovcev v knjigovodstvu ni dovolj izvežbanih, bodo uvedeni posebni tečajji za knjigovodstvo.

La Dalmatienne. Iz bilance družbe Tuniških fosfatov, ki je kot znana lastnica družbe »La Dalmatienne« pomemoma, da vodi med svojimi aktivni to udeležbo družba Tuniških fosfatov z vsoto 56.250.000 franc. frankov po stanju dne 30. junija 1938 (istotoliko tudi v bilanci za 30. junij 1937). K tej številki pripominja upravni svet družbe Tuniških fosfatov, da smatra za nemogoče dati tej udeležbi realno vrednost in jo zato vnaša v istem znesku kot lani. — Pripominjamo, da znaša glavna družbe »La Dalmatienne« 156.250.000 francoskih frankov.

Dobava: Ravn. drž. železnice, prometno-komercialni oddelek v Ljubljani sprejema do dne 6. novembra ponudbe za dobavo 50 kosov steklenih banonov za helioforke.

Prodaja: Direkcija šum. kr. Jugoslavije v Ljubljani proda na prvi ustni dražbi dne 8. novembra, v primeru neuspeha pa na drugi dne 18. novembra večjo množico smrekovega in jelovega tehnično pobanega lesa iz šumske uprave Bled.

Takse, II. zbirka dodatkov. V samozaložbi g. viš. fin. svetnika Stefana Sušca, znanega avtorja raznih knjig iz finančne in davčne stroke, je pred kratkim izšla z gorenjim naslovom knjizica, ki jo bodo vsi imetniki Sušceve obširne knjige »Takse« fotovo z zadovoljstvom sprejeli. Zaradi sprememb takšnih predpisov, ki jih obsega lanske finančni zakon, je izdal omenjeni avtor k svoji knjigi »Takse« je lani dodatno knjizico, naslovljeno »Takse, I. zbirka dodatkov«. Ker pa je odšlo zlati letošnji finančni zakon v takšni snovi zopet varčikaj spremenil, je nastala potreba, da se knjiga »Takse« dopolni tudi s temi spremembami in tako ustvari njena zopetna zanečljiva uporab-

nost. To je dosegel g. avtor s svojo II. zbirko dodatkov, ki stvarno docela izpopolnjuje prvotno knjigo »Takse« in I. zbirko dodatkov k njim. — Omenjena, pred kratkim izdana knjizica se deli v dva dela, katerih prvi obsega 28 listov enostranskega, drugi pa 28 strani obojestranskega tiska. V prvem delu so vse spremembe zakona o takeah in pravilnika kakor tudi zakona o sodnih taksah. Ker je besedilo natisnjeno le na eni strani vsakega lista, ga je mogoče poljudno izrezati in nalepiti na ustrežajočih mestih knjige »Takse«. V drugem delu knjizice so pa normativni razpisi in pojasnila finančnega ministrstva, tolmačenja in odločbe državnega sveta, razsodbe upravnega sodišča itd., ki po svoji tehtnosti v značni meri olajšujejo pravilno razumevanje takanih predpisov. Kakor svoj čas I. zbirka dodatkov, bo sedaj tudi ta II. zbirka omogočila vsakomur zanesljivo in s pridom uporabljati knjigo »Takse«, zlasti še, ker novih sprememb v taksah za dogledna doba ni pričakovati. — Knjizica se naroča bodisi pri avtorju g. Stefanu Sušcu, Ljubljana, Beethovnova 15/III. ali pa v vseh knjigarnah. Cena ji je 16 din (e poštino 2 din več).

Inozemske novice

Ameriške naložbe kapitala. Po ameriških uradnih podatkih so imele severnoameriške Zedinjene države naloženih v inozemstvu kot dolgoročne naložbe na koncu leta 1937 11.074 milij. dolarjev, na koncu leta 1936 13.361 milij. dolarjev. Največ ameriškega kapitala je investiranega v Kanadi in Novi Fundlandiji: 3.630 milij. dolarjev, nato v južni Ameriki 2.562 milij., v Evropi 2.372, na zahodnoindijskih otokih 883, v srednji Ameriki in Mehiki 656, v Aziji 615, v Oceaniji 218, v Afriki 112 in po raznih deželah 28 milijonov. Nasprotno so znašale naložbe tujega kapitala v državah 5.270 milij. dolarjev na koncu leta 1937, (na koncu leta 1936 6.108 milij. dolarjev).

Mednarodni borzni indeks je od 8. do 15. oktobra padel od 64,4 na 63,9. Na posameznih borzah je znašal dne 15. oktobra (v oklepajih podatki za 8. oktober): Berlin 47,9 (48,1), London 59,8 (61,3), Pariz 52,5 (53,8), Bruselj 43,7 (44,8), Amsterdam 58,9 (59,6), Stockholm 27,8 (27,9), Curih 61,8 (62,8), Milan 120,3 (121,7) in Newyork 88,6 (87,1).

Nasička v Zenevi predlaga za poslovno leto 2,50 šv. franka dividende.

Zmanjšanje obtoka bankovcev v Franciji in v Angliji. Ker je francoska država vrnila Francoški banki 2 milijardi frankov predjemov in ker so se zmanjšala tudi menična in lombardna posojila se je obtok bankovcev od 6. do 13. oktobra za 4,873 na 113,417 milij. frankov. — Tudi izkaz Angleške banke za 20. oktober izkazuje v primeri z izkazom za 13. oktober zmanjšanje obtoka bankovcev za 10 na 476,4 milijonov funtov, ker je banka odprodala za 9,6 milijonov funtov državnih papirjev.

Borza

Dne 22. oktobra 1938.

Denar

Ta eden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 18.311 milij. din v primeri s 7.702, 5.015, 7.932 in 12.004 milij. din v prejšnjih tednih. Zürich, 22. okt. Belgrad 10, Pariz 11,73, London 20,9675, New York 44,0625, Bruselj 74,50, Milan 23,175, Amsterdam 239,425, Berlin 176,35, Stockholm 108,05, Oslo 105,375, Kopenhagen 93,60, Praga 15,125, Varšava 82,75, Budimpešta 87,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,245, Buenos-Aires 110,125.

Enotna ureditev delovnega prava

Zadnje čase opažamo veliko zanimanje za enotno ureditev delovnega prava. Na letošnjem vsedravnem pravniškem kongresu v Novem Sadu se je o tej stvari predavalo in obširno govorilo. Zato ne bo odveč, ako si tudi mi nekoliko ogledamo, kaj je s tem vprašanjem.

Delovno pravo obsega tista zakonita določila, ki urejajo službeno razmerje ter štitijo delavca pri delu in izven dela. To pravo je nedvomno ravno taka organska celota, kot je n. pr. stvarno pravo, rdbinsko pravo, trgovinsko pravo itd.

Toda kaj opažamo? Dočim so navedena pravna področja enotna in skupno urejena in imajo v zakonodajah in pravnih sistemih svoje določeno mesto, se delovno pravo v ogromni večini držav še ni povzpelo tako daleč, da bi bilo enotno urejeno n. pr. z enim samim zakonom ali pa, da bi imelo v obsem državljanem zakoniku svoj poseben odstavek. Delovno pravo je raztreseno po raznih zakonih, tudi po takih, kamor nikakor ne spada. To velja tako za naše razmere, kakor tudi za razmere v drugih državah.

Kdor pozna zgodovino delaveškega in nameščenskega vprašanja, kdor pozna razvoj industrializacije, ta bo razumel, od kod je ta velika pestrost in neurejenost delovnega prava. Saj smo še mi priče naglega razvoja na tem polju. Zato tudi deloma razumemo, da je še malokje prišlo do enotne ureditve celotnega delovnega prava. Zdi se pa, da smo po velikih socialnih političnih pridobitvah v zadnjih letih tudi v naši državi prišli že nekako do tistega stanja, ka bi lahko pristopili k enotni ureditvi delovnega prava.

Nekatere države, o katerih bi bilo celo težko reči, da so v socialni zakonodaji naprednejše od naše, so se že lotile te velike naloge. Prva je bila Francija, ki je postopoma izdala svoje Code du travail et de la prevoyance sociale, ki je enotni zakonik vsega delovnega prava v Franciji. Temu zgledu so sledile Nizozemska, Rusija in Španija. Druge države pa pripravljajo nekaj podobnega.

Vemo, da je naša država še mlada in da je zato tembolj zameriti starejšim zahodnim evropskim državam, ki tega vprašanja niso uredile. Poleg mladosti pa je v naši državi bil in je deloma en vzrok, ki je oviral hitrejši razvoj v smeri enotne ureditve delovnega prava. Naša država je sestavljena iz številnih pravnih področij. Za vsako teh pravnih področij je do zedinjenja — pa tudi

Sport

Po športnem svetu

Kdo bo sestavljal kontinentalno moštvo?

Ker je tudi Madžarska poklicala pod orožje več letnikov, ne bodo mogli sodelovati madžarski igralci v tekmi proti Angliji in bo evropsko moštvo zopet oslabiljeno. Iz istega razloga je tudi, Češkoslovaška odpovedala svoje sodelovanje. Vendar upa FIFA, da se morda posreči rešiti vsaj enega madžarskega igralca in sicer napadalca Szengellerja. Kakor kaže, bo sedaj evropska reprezentanca takale:

	Olivieri (Italija)	Rava (Italija)
Foni (Italija)	Andreolo (Italija)	Kitzinger (Nemčija)
Kupfer (Nemčija)	Aston Szengeller (Francija)	Braine Bruslad (Belgija)
	Polia (Italija)	Norveška)

Nikkanen ima svetovni rekord po točkah.

Zadnji letošnji svetovni rekord, ki ga je dosegel Fince Nikkanen z metom kopja 78,70 m, je izreden uspeh. Po mednarodni tabeli za deseteterboj da ta rezultat 1203 točke. S tem uspehom je Nikkanen prekosil Amerikanca Jack Torranceja, ki je bil več let na čelu tabele s svojim rekordom v metu kroglice 17,4, kar da 1190 točk. Poglejmo še ostale svetovne, koliko točk se jim prizna po tabeli za deseteterboj:

- 1203 točke: kopje, 78,70, Nikkanen (Finska);
- 1190 točke: krogla, 17,4 m, Torrance (Amerika);
- 1186 točke: 110 m zapreke, 13,7 sekund, Towns (Amerika);
- 1173 točke: skok ob palici, 4,54 m, Sefton in Mladows (Amerika);
- 1166 točke: skok v višino, 2,09 m, Walker (Amerika);
- 1148 točke: disk, 53,1 m, Schröder (Nemčija);
- 1139 točke: 400 m, 46,1 sek., Williams (Amerika);
- 1134 točke: 400 m zapreke, 50,6 sekund, Hardin (Amerika);
- 1131 točke: skok v daljavo, 8,13 m, Jesse Owens (Amerika).

Odlični uspehi finskih lahkootletov.

Bilanca finske lahke atletike ob koncu sezone je pokazala sliko, kakršne celo največji optimisti niso pričakovali. Na kratko: dva svetovna rekorda, 6 atletov je zalučalo kopje nad 71 m, 17 atletov pa je preteklo progo 5000 m pod 15 minutami. O svetovnem rekord, metu kopja, katerega je Nikkanen potisnil v bajno višino, smo že poročali. Kar s prvim metom mu je sfrčal 78,70 m. Njegov svetovni rekord, s katerim je potolkel Matti Järvinena, je bil pred par meseci 77,87 m. Pri tekmoivanju je bilo že precej hladno, pihal je lahen protiveter in ko so stehali kopje, se je izkazalo, da je za 20 gr težje. Prvi met je bil 78,7, potem pa 60, 60,5, 60, 65 in 67 m. Poleg rekorda v metu kopja, so dosegli Finci z atletom Mäkiom še drugi rekord na 10.000 m, katero progo je pretekel v času 30:02,0. Šest nadaljnjih atletov je preteklo 10.000 progo pod 30,50, 17 atletov pa je rabilo za 5000 m progo manj kot 15 min. Za 8000 metrov imajo deset ljudi, ki tečejo pod 8:36, tri 15.000 m je pa šest atletov prišlo pod 3:54. Sedem atletov je sunilo kroglo več kot 15 m, za klavdivo imajo pa 5 ljudi, ki so šli preko 50 metrske znamke. In tudi v troskoku so izborni. 10 ljudi je skočilo nad 14,37 m, dva celo nad 15. Pa poglejmo še druge discipline. Zapreke 110 m, 15,2, 400 m 55,1. Tudi v sprintu niso posebnj; samo enega

Cene sadja

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru poroča: Cena sadja se je v preteklem tednu precej dvignila. Sadni trgovci že plačujejo za zimska jabolka po 3 din za kg. Ker bo zimskega sadja primanjkovalo, bodo cene ostale trdne. Po 1. novembru 1938 bodo znižane tudi uvozne carine za prešno sadje v Nemčijo, zato se bodo dvignile tudi cene prešnemu sadju.

dobrega sprinterja imajo: Tammisto na 100 m (10,7), 200 m (21,8), 400 m (48,3). Na 800 m so časi, mednarodno vzeto, manj ugodni. Šest atletov teče pod 1:56; najboljši je Pennsa s časom 1:53,5. V skoku na daljavo jih skače 10 nad 7 m, toda najboljši je prišel samo na 7,26 m. Menda je skočil Sariola 7,44 m. Istotako skok ob palici ne pomeni mednarodno dosti, kljub temu, da je Reinikas dosegel nov finski rekord (4,06). V disku imajo samo enega, ki ga vrže nad 50 m (Kothas 50,02). V skoku v višino so pa zopet lepši izgledi. 10 atletov je prišlo nad 1,85 m, 4 nad 1,90, vendar Kothas in Kalima, ki sta prišla že čez 2 m, letos nista več skočila kakor 1,98m in 1,97 m.

Datum XII. olimpijskih iger.

Olimpijski odbor za XII. olimpijske igre je že sestavil točen program iger. Slovesna otvoritev bo 20. julija (v soboto) v povečanem helsinskem olimpijskem stadionu. Zaključene pa bodo 4. avgusta (v nedeljo). Spored je naslednji:

Lahka atletika: od 21. do 28. julija; sabljanje: 21. julija, ter od 23. julija do 3. avgusta; roko-borba: grško-rimska: od 21. do 24. julija, prosta: od 27. do 29. julija; moderni peterboj: od 21. do 25. julija; nogomet: od 21. julija do 3. avgusta; jadralno letalstvo: od 23. do 26. ter od 29. do 30. julija; streljanje: od 24. do 27. julija; dviganje uteži: od 25. do 26. julija; kolesarske dirke: od 25. do 28. ter 30. julija; kajak: 25. in 27. julija; plavanje: od 26. julija do 3. avgusta; telovadba: od 29. do 31. julija; konjski šport: od 29. julija do 3. avgusta; boks: od 30. julija do 3. avgusta; veslanje: od 30. julija do 3. avgusta. Manjkajo še: hokej na travi, polo na konjih, rokomet in košarka. Jugoslavija se, bo predvidoma udeležila v lahki atletiki, sabljanju, grško-rimski rokoborbi, nogometu, jadralnem letalstvu, streljanju, kolesarstvu, kajaku, plavanju, telovadbi, jahanju, boksu in veslanju.

V hoji na 30 km nov svetovni rekord.

Francoski atlet Florimont Cornet je v Parizu prehodil 30 km progo v 2 urah, 34 minutah, 16 sekundah. Čas je za več kot za 3 minute boljši od prejšnjega rekorda, ki ga je branil njegov rojak s časom 2:37,35,2.

Motociklistične cestne dirke

Motosekcija avtomobilskega kluba kralj. Jugoslavije, sekcija Ljubljana, priredi medklubske motociklistične hitrosne cestne dirke na progi Večna pot (Zg. Šiška—Področnik—Zg. Šiška) v Ljubljani dne 6. novembra t. l. ob 14.30. Proga meri v eno smer 2,7 km, start Zg. Šiška, cilj Področnik in obratno. Tekmuje se po mednarodnem pravilniku FICM in pravilniku SMKJ in lahko tekmujejo vsi verificirani člani klubov, včlanjenih v SMKJ. Dirkačo turni (125, 550, 1000 ccm) in športni (250, 350, 1000 ccm) motorji. Prijaviti se je do 2. novembra. V primeru slabega vremena se dirka preloži.

Motociklistična ocenjevalna vožnja

Moto Hermes Ljubljana-Celje priredi dne 30. oktobra t. l. ob 9. dopoldne motociklistično ocenjevalno vožnjo na progi Celje-Sv. Jurij-Poljane-Konjice-Celje. Prijaviti se je do 28. oktobra t. l. pri dr. Alojziju Campi, Aleksandrova cesta 4 in pri klubskem komisarju g. Hobacherju, Celje, kolodvorska restavracija, s prijavnino 10 din. Dirka bo ob vsakem vremenu. Tekmuje se v treh kategorijah: A do 250 ccm solo; B nad 250 ccm solo, C s prikolico. Darila: zlate, srebrne in bronaste plakete. Ocenjevalna vožnja se vrši po pravilniku F. I. C. M. in po predpisih S. M. K. J.

Kolesarska dirka »Ljubljanice«

Kolesarsko društvo »Ljubljanice« priredi v nedeljo, 22. t. m. kolesarsko dirko na progi: Dobrunje—Besnica in krožno dirko na progi: Dobrunje—Sv. Lenart—Hrušica—Bizovik—Sv. Lenart—Dobrunje. Pričetek dirke ob 14. Prosimo vse ljubitelje tega športa, da se dirke udeležijo v čim večjem številu. Dirka bo ob vsakem vremenu.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Nedelja, 23. oktobra: 8 Radjski šramel — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga) — 10 Charlie Kunz igra na klavirju (plošče) — 10.30 Pevski in orkestralni koncerti društva »Grafika« — 12 Kar želito, to dobita (plošče po željah) — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radjskega orkestra — 17 Kmet, ura: Sadrževje in domači kis (g. Fr. Kafol) — 17.30 Kmet, ura: Narodna glasbe, Sodelujejo: g. Friderik Lupša, član ljublj. opere in Radjski orkester — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Veliki igralce Pera Dobrinovič (Veljko Petrovič) — 19.50 Koncert, Sodelujejo: ga. Nada Udovč-Breje, g. prof. M. Lipovšek (spremljiva) in Radjski orkester — 21.30 Lahkih nog (nagrada) (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Narodne pesmi s spremljovanjem harmonike, Izvajata gđ. Poljka Zupanova in g. A. Stanko.

Ponedeljek, 24. oktobra: 12 Instrumentalni solistični koncert (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radjskega orkestra — 14 Napovedi — 15 Zdravstvena ura: Razveji higijena v Sloveniji (g. dr. Ivo Pirc) — 18.20 Koroske narodne (plošče) — 18.40 Kulturna kronika: 10-letnica slovenskega radia (g. V. Zor) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Potemci uskokov v Sloveniji (Viktor Pirnat, Ljubljana) — 19.50 Zanimivosti (g. Mirko Javornik) — 20 Jubilejni koncert slovenske simfonične tvorbe v okviru proslave 10-letnega delovanja radjske postaje, Sodelujejo: Simfonični orkester in Radjski komorni zbor: Dirigent: Drago Mario Sijanec — 21.30 Samospevi in zbori (plošče) — 22.15 Koncert na wurliških orglah (plošče).

Drugi programi:

Nedelja, 23. oktobra: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 30.30 Kanadski svetovni koncert, 21 Balašajke, 21.30 Zabavni koncert — Zagreb: 20 Tamburice, 20.30 Kanada, 21.15 Vok. koncert, 22.20 Plesna glasba — Sofija: 20 Narod. gledališče, 20.30 Violina, 21 Vok. koncert, 21.55 Operetni odlomki — Varšava: 19.30 Konc. koncert, 20.30 Kanada, 22 Plesna glasba — Budimpešta: 19.30 Voljska godba, 20.30 Kanada, 21.30 Cigan. orkester, 23 Jazz — Trst: 19.30 Narodna glasba, 20.30 Korolani koncert — Rim: 20.30 Plesna glasba — Pariz: 20.30 Narod. koncert — Postor program, 22.30 Zab. in plesna glasba — Berlin: 19.30 Koroske, 20.30 Orkester in zbor — Hamburg: 20.10 Händlove skladbe, 20.30 Kanada, 21 Opera glasba — Köln: 20.10 Opera »Gloria«, 21.10 Zbor in orkester — Frankfurt: 20.10 Plesni večer — Monako: 20.10 Opera »Lovel biseroev« — Strasburg: 20.30 Operetna glasba, 21.15 Opereta, 21.45 Mandošine in kitare.

Ponedeljek, 24. oktobra: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 21 Violina, 22.15 Čelo — Zagreb: 19.30 Komorni koncert, 21 Iz raskih opere, 21.30 Vokal. koncert, 22.20 Jazz — Sofija: 19.30 Beethovenov koncert — Varšava: 21 Tril. 22 Simfonični koncert — Budimpešta: 20 Izra. 21.45 Cig. orkester, 22.10 Plesna glasba — Trst: 19.30 21 M. Jeleva opera »Iolana« — Rim: 20.30 21 Simfon. koncert — Dunaj: 19 Kočevski kmeti in koronirani »šiška prireditelj, 20.10 Opera »Bagdadski hrivec«, 22.30 Konc. koncert — Köln: 20.10 Vesela glasba starih mojstrov — Frankfurt: 20.10 Verdijeva opera »Traviata« — Strasburg: 20.30 Gledališki prenos iz Pariza.

K U L T U R A

Razmotrivanje o paleolitičnem človeku na slovenskih tleh

I. Kdaj se je pojavil prazgodovinski človek na slovenskem ozemlju?

Naši sosedje na jugu, Hrvatje, in oni na severu, Nemci na bivšem avstrijskem ozemlju, so že dolgo pred vojno lahko odgovarjali na podobno vprašanje, češ da je na njihovem ozemlju živel človek že v dobi paleolitika (starejši dobi kamena). Zdelo se je do l. 1928, da je slovenska zemlja bila v paleolitiki kakor prazna vrzel vmes. Zadnje desetletje je nam prineslo v tem pogledu pravo presenečenje: danes vemo s polno izvestnostjo, da je živel prazgodovinski človek na naši zemlji že v paleolitični dobi, in sicer v zadnji medledni in ledni dobi kot lovec na jamske medvede.

Kaj si mislimo pri izrazih: prazgodovina, paleolitična, ledna, medledna doba, lov na jamske medvede? Kdaj, kje, kako je to bilo? Kdo je to bil?

Predvsem poudarjamo, da mislimo na človeka v prazgodovini, ne na geološko dobo ali na živalske okamenice. Saj zgodovino in pravem pomenu besede ima samo človek, ker je zgodovina zapovrstnost svobodnega udejstvovanja človeka in sistematično proučevanje in podajanje tega udejstvovanja. S človekom se je torej začela zgodovina. Vse dogajanje v mrtvi naravi in pri organizmih izvira iz stalnih zakonov, ne iz svobodnega udejstvovanja; geologija, paleontologija itd. proučujajo tako pojave, zgodovina pa se osredotoči na človeka.

Izraz »prazgodovina« je pravljen in ne iščimo tujih izrazov kot »prehistorični« človek. Romanski jeziki si s tem pomagajo, ker jim manjka pravi izraz. Izraz »prehistorični« ali »predzgodovinski« ni smiselni, ker človek, ki je pravi človek z umom in svobodno voljo, ne more biti drugačen kot »zgodovinski«. Predzgodovinskega človeka ni, kakor si ne moremo misliti predzgodovinskega Slovence.

Pač pa lahko govorimo o človeku najstarejši zgodovinske dobe in to, prav to označujemo z izrazom »prazgodovinski človek«. Ta prazgodovinska doba je trajala vse do tlej, dokler ni človek začel s pisavo beležiti svoje misli in dejanja. Odtlej se začne zgodovinska doba v najjem pomenu besede.

V Evropi traja potemtakem prazgodovina do prvega tisočletja pred Kristusom, več ali manj do dobe Grkov in Rimljanov; saj danes nimamo pravih pisanih spomenikov, ki bi jih mogli kaj prida razbrati ne od Etruskov, ne od Keltoev, ne od predgrških Pelasgov, ne od predarijskih plemen.

Prazgodovina Evrope obravnava torej dobo železa (od Kristusa do 900 let pr. Kr.), doba bronca (od 900 let do 1900 let pr. Kr.), mlajšo dobo kamena (neolitik od 1900 do 3000 let pr. Kr.), starejšo dobo kamena (paleolitik od 3000 let pr. Kr.).

Nas zanima vprašanje, ali je na našem ozemlju živel prazgodovinski človek v paleolitiki, torej v starejši dobi kamena. Na to vprašanje je nam dal jasen odgovor prof. S. Brodar (iz Celja), torej Slovenec: ugotovil je na našem ozemlju doslej štiri paleolitične jamske postaje: Potočki Zijalko (v višini 1700 metrov pod grebenom Olševa (l. 1928)), jamo pri Njivicah (blizu Radeč) l. 1934, Mornovo zijalko pri Šoštanjju (l. 1935), Špehovko pri Šoštanjju (l. 1935).

2. Paleolitik — neolitik

Več ko 40 let že vemo, da je živel na slovenskem ozemlju človek v mlajši dobi kamena, v neolitiki. Ljubljanski barje je postalo slovit po številnih najdbah iz te dobe. Ako stopiš v ljubljanski muzej, boš videl, da je moralo vladati na ljubljanskem barju nekaj prav veselo življenje. Ob obalah plitvega barjanskega jezera si je človek gradil mostiča ali kolisiča, lovil po bližnjih gozdnih jelene in ture, ob in v jezeru pa bobne in ribe, se vozil po vodi v izdobljenih, si brusil in klesal sekire, balte in vrtačke iz kamna, dobil in oglašal bodala iz jelenovih rogov, si oblikoval različne posode iz žgane ilovice in jih krasil z risbami; gojil barjansko govedo in morda obdeloval celo zemljo: bil je stalno naseljeni lovec, ribič, živinorejec in morda celo poljedelec! A dolgo časa ni poznal kovine in se zadovoljil z brušenjem kamenenega orodja.

Kdaj je to bilo? Pisanih virov nimamo in zadovoljevati se moramo z domnevnimi prazgodovinarjev, ki nastavljajo konec neolitičnih kultur v Evropi približno 1900—1800 let pred Kristusom. Pri tem je možno, da je barjanska kultura še mlajša, ker je kovina lahko še pozneje prišla k nam. Ne bomo predalec od resnice, če pravimo, da je živel neolitični mostičar na ljubljanskem barju približno v III. deloma v II. tisočletju pred Kristusom.

Tej skoraj idilični sliki življenja na barjanskih mostičih v neolitični dobi ni bilo prav nič podobno življenje lovcem na jamske medvede v pradavnini, ko so se po vsem slovenskem ozemlju sprehajali miroljubni kocičarji: jamski medvedje. Na Kozjaku, Olševi, v Logarjevi dolini, pri Lučah, Nazarjih, Celju, Zidanem mostu, Slovenjem Gradcu, Šoštanjju, v Kamniških Alpah, pri Logatcu, Ložu, na Kulpi, pri Postojni, v Podkalju pri Trstu so se našle v jamah številne kosti jamskega medveda in proti njemu je vodil človek neizprosno boj, ker je bil medved njegov glavni živež. V prej omenjenih štirih jamah (Potočka zijalka, Mornova zijalka, Špehovka, Njivice) je našel posamični ali nobena zgolj naravna katastrofa, udar, voda bi ne bila mogla tega povzročiti. Dvije živali, recimo duplinski lev, hijena, volk bi bili komaj pregrizli toliko kosti, sicer pa o njih ni sledov o teh jamah, razen volka.

Človek pa je tako rekoč po svoje »znamenovale« na nedvomljiv način medvedje kosti. V Potočki zijalki je našel prof. Brodar na členkih, lobanjah, cevastih kosteh udarce in luknje,

ki jih je mogel povzročiti le človek z velikimi medvedjimi zobmi podočnjaki in s kamni. V zmajski jami pri Mirnitzu (pri Gradcu) sta našla Abel in Kyrle lobanje medvedov, preluknjene z udarci kamnov. Še bolj značilne »lastninske« namke je vtisnil človeku medvedu s tem, da je preluknjel medvedje spodnje čeljusti, kakor je to delal v Potočki zijalki.

3. Paleolitično orodje

Iz medvedjih kosti je nadalje človek izdelbil, rezal, klesal, brusil in gladil one številne koščne konice in igle, ki kažejo neverjetno ročno tehniko in ki z vso jasnostjo izpričujejo, da je človek bil sodobnik jamskega medveda.

Pa tudi številne kosti, ki niso »umetniške« izoblikovane, nosijo znake človeške roke, ki jih je tako rekoč v prvi potrebi kar na kraju same vzela, malo odkrhala ali zlomila, nekoliko zaostrišla in jih potem kot bodalca, drgalca, lopatice, bate in tolkala uporabljala.

Človek je imel žive medvede pred sabo, ki jih je zalezoval v jamah, kamor so medvedje zahajali podnevi; pozimi pa so tam prespali zimsko dobo.

Lovec na medvede je vršil celo neke vrste kult. Prof. Brodar je našel v ozadju Potočke zijalke ob jamski steni večje množice medvedjih kosti; podobno tudi v jami pri Njivicah. V Mornovi zijalki je našel eno samo celo medvedje lobanjo, ki je pa bila položena v stensko vdolbino stranskega hodnika; preko nje je ležalo nekaj celih cevastih kosti. Težko je misliti, saj se je že tudi na kuršičih v spodnji plasti ugotovilo, da je človek kuril z lesom prilikavega borovca, ki ga zdaj tam ne najdemo. Ta borovec v bližini jame dokazuje, da so bila plešča kratka in podnebje mrzlo. V najvišjih plešča izgine medved kakor tudi vsaka sled človeka.

Vsi ti pojavi nakazujejo ledno dobo, v kateri ni bilo mesta v Potočki zijalki ne za človeka ne za medveda.

Podnebje, kakor ga imamo danes v Evropi, ni bilo vedno tako; bile so nekdanje dobe subtropske ali celo tropične vročine in dobe z arktičnim podnebjem. Na slovenskih tleh so se našli ostanki mamuta, moškatnega bika, severnega jelena, širokočelnega losa, svizca, iz česar sklepamo, da je bila nekdanj tundra, stepa z »mrzlo« floro in favno na našem ozemlju; spet pa so se našli ostanki Merkijskega in starega nosoročca, jamskega leva, jamske hijene, torej tipičnih predstavnikov »vroč« favne.

V Potočki zijalki in drugih paleolitičnih postajah se množijo v gornjih plasteh znaki mrzlejšje dobe, tako da sklepamo, orinjaški lovec je živel tam pred zadnjo ledno dobo. Saj je pa tudi bilo tam bivanje v ledni dobi izključeno tako za človeka kakor za medveda. Za časa zadnje zaledenitve so bile vse Kamniške alpe pokrite z ledeniki in tudi Logarjeva dolina, kakor severno od Kamniških Alp Dravska dolina sta imeli ledenike. Južni obronki Olševa, kjer je Potočka zijalka, so bili sicer prosti ledu zaradi strmine, a meja snega je segala globoko pod jamo proti dolini.

Srednja letna toplota je bila v ledni dobi 3—4% nižja kot danes in to zadostuje, da se ledeniški tako močno razširijo; meja večnega snega je bila zaradi tega 1200 m nižja kot danes. Izključeno je torej bilo za medvede, dobiti v višini 1700 zadosti vegetarične hrane (liščica in jagode). Prav tako je »večni« sneg, v čigar območju je bila tedaj Potočka zijalka, onemogočil človeku bivanje v jami.

S tem bi bilo dokazano, da je živel paleolitični človek na našem ozemlju že v zadnji medledni dobi. Isto je ugotovljeno za sosedno avstrijsko ozemlje: v štajerskih in solnograških jamah in za hrvaško ozemlje. V nižjih plasteh Krapinske polje-jame je toplejša favna, tako da je krapinski človek živel v medledni dobi.

Ista specializacija se je vršila pri pestnjakih in spot so dala francoska najdišča Solutré in Campigny ime za razne facies pestnjaške kulture.

4. Ledne in medledne dobe

Kdaj je živel orinjaški lovec v Potočki zijalki, v Mornovi zijalki in Špehovki? Prof. Brodar je namreč isto kulturo kamenenih artefaktov ugotovil tudi v Mornovi zijalki (21 artefaktov) l. 1936 in v Špehovki (100 artefaktov) l. 1937.

Najraje bi vedeli za letnico! Toda za paleolitik (staro dobo kamena) ni nikjer na svetu absolutne kronologije: vse številke, ki jih razni geologi ali arheologi navajajo, so zgolj kombinacije Niti za neolitik nimamo številke: kvečjemu smemo uvrstiti neolitik v IV. ali V. tisočletje pr. Kr. pri Egipčanih in Sumercih, ker imajo najstarejše pisane spomenike iz približno 4000 let pr. Kr. Edino odnos evropskih kultur do teh starih pisanih kultur nam omogoča datiranje evropskega neolitika za III. tisočletje pr. Kr.

Pri paleolitiki se moramo zadovoljiti z relativno kronologijo, ki jo povzamemo iz zapovrstnih zemskih plasti, ki so se zaradi naravnih dogodkov gromadile ena nad drugo. Tako je v Potočki zijalki velik udor iz jamskega stropa zasul jamska tla, na tem udoru ležijo orinjaške kulturne plasti, ki jih je pa polagoma spet zakril in zasul material, ki je padal stalno raz strop. Kulturne plasti ali vsaj plasti z ostanki jamskega medveda zavzemale v srednjem delu jame 4 m debeline; kuršiča in glavna kulturna plast so 4½ m globoko zapokana. V tej kulturni plasti je našel prof. Brodar koščne konice naprednejšega lika in orinjaške kamenene artefakte. V vrhnjih plasteh so bili verjetni sledovi primitivne kostne kulture ali vsaj mnogo zlomljenih medvedjih kosti, a kuršič in orinjaških artefaktov tam ni bilo; devet zobov moškatnega bika v teh plasteh pričuje, da je postajalo podnebje mrzlo; saj se je že tudi na kuršičih v spodnji plasti ugotovilo, da je človek kuril z lesom prilikavega borovca, ki ga zdaj tam ne najdemo. Ta borovec v bližini jame dokazuje, da so bila plešča kratka in podnebje mrzlo. V najvišjih plešča izgine medved kakor tudi vsaka sled človeka.

Vsi ti pojavi nakazujejo ledno dobo, v kateri ni bilo mesta v Potočki zijalki ne za človeka ne za medveda.

Podnebje, kakor ga imamo danes v Evropi, ni bilo vedno tako; bile so nekdanje dobe subtropske ali celo tropične vročine in dobe z arktičnim podnebjem. Na slovenskih tleh so se našli ostanki mamuta, moškatnega bika, severnega jelena, širokočelnega losa, svizca, iz česar sklepamo, da je bila nekdanj tundra, stepa z »mrzlo« floro in favno na našem ozemlju; spet pa so se našli ostanki Merkijskega in starega nosoročca, jamskega leva, jamske hijene, torej tipičnih predstavnikov »vroč« favne.

V Potočki zijalki in drugih paleolitičnih postajah se množijo v gornjih plasteh znaki mrzlejšje dobe, tako da sklepamo, orinjaški lovec je živel tam pred zadnjo ledno dobo. Saj je pa tudi bilo tam bivanje v ledni dobi izključeno tako za človeka kakor za medveda. Za časa zadnje zaledenitve so bile vse Kamniške alpe pokrite z ledeniki in tudi Logarjeva dolina, kakor severno od Kamniških Alp Dravska dolina sta imeli ledenike. Južni obronki Olševa, kjer je Potočka zijalka, so bili sicer prosti ledu zaradi strmine, a meja snega je segala globoko pod jamo proti dolini.

Srednja letna toplota je bila v ledni dobi 3—4% nižja kot danes in to zadostuje, da se ledeniški tako močno razširijo; meja večnega snega je bila zaradi tega 1200 m nižja kot danes. Izključeno je torej bilo za medvede, dobiti v višini 1700 zadosti vegetarične hrane (liščica in jagode). Prav tako je »večni« sneg, v čigar območju je bila tedaj Potočka zijalka, onemogočil človeku bivanje v jami.

S tem bi bilo dokazano, da je živel paleolitični človek na našem ozemlju že v zadnji medledni dobi. Isto je ugotovljeno za sosedno avstrijsko ozemlje: v štajerskih in solnograških jamah in za hrvaško ozemlje. V nižjih plasteh Krapinske polje-jame je toplejša favna, tako da je krapinski človek živel v medledni dobi.

5. Kdaj je torej živel orinjaški človek v Potočki zijalki?

Spet se povrnemo k vprašanju: Kdaj je torej živel paleolitični človek na Olševi? Z izrazi »v medledni dobi«, »pred zadnjo zaledenitvijo« je pač malo povedano. Kdaj je bila zadnja zaledenitev? Koliko časa je trajala?

Na to vprašanje bomo težko kdaj dobili točen odgovor. Geologi in astronomi so na različne načine skušali pojasniti pojave lednih in medlednih dob in izračunati, koliko časa so trajale, toda številke so tako različne in fantastične, da jih mora prazgodovinar, ki hoče uvrstiti primitivne pojave paleolitične kulture v te dobe, odkloniti kot nezanesljive, neutemeljene in nerabne. Če n. pr. ugotovi, da je mustierski človek (neandertalec) živel v zadnji medledni dobi, je s tem pač malo ali nič ugotovil, ker raztegne kak astronom medledno dobo na 100.000 let!

Niti tega ne vemo, kdaj se je v Evropi zadnja ledna doba končala. Imamo sicer iz zadnjih let metodo Šveda de Geer, ki po opazovanju umikanja in premikanja sedanjih ledenikov izračuna, da je preteklo 12.000 let od konca zadnje evropske zaledenitve. Toda to umikanje ledenikov se je tedaj lahko vršilo v čisto drugih časovnih in krajevnih dimenzijah zaradi drugih sferičnih vplivov.

Ako bi bili računani de Geera pravilni, se nam prikazuje problem našega paleolitičnega človeka v novi luči. Orinjaški človek bi bil živel v Potočki zijalki najmanj pred 15.000 leti, kajti dobo zaledenitve računajo geologi navadno nekaj tisoč let; lovil pa je človek medvede pred zadnjo zaledenitvijo. Ako pomislimo, da je neolitični človek na ljubljanskem barju živel približno 3000 pr. Kr., se nam odpre vrzel 12.000 med njim in orinjaškim človekom. Kaj se je godilo v tej dolgi dobi na našem ozemlju?

Z višinskih postaj se je človek v ledni dobi pač nedvomno umaknil v doline in tam lovil divjačino tundre in stepe, mamuta, severnega jelena, losa! Saj je mamut prav tipična žival zadnje ledne dobe in v sosedni Avstriji in na Moravskem so na vseh orinjaških paleolitičnih postajah našli mamutove kosti. Da mamuta pri nas ni manjkalo, nam je pričla kamniški mamut, ki so ga letos izkopali.

V naših dolinah in ravninah je bržkone vse polno še skritih paleolitičnih postaj. Na severnem Nižje-Avstrijskem našteva takih postaj Pittioni v svoji »Urgeschichte« (1937, str. 135) okrog 20. n. pr. Willendorf, Langelois, da imenujem samo nekaj najbolj znanih.

6. Izgledi naše »paleolitične znanosti«

Daleč smo zaostali v tem pogledu za drugimi narodi in če bi ne bil prof. Brodar iz privatne iniciative in oblagodarjen z nekim posebnim »prazgodovinskim gonom«, se lotil neizmerno težavnega dela strokovnega preiskovanja in odkrivanja paleolitičnih postaj, bi bila še danes Slovenija v tem pogledu terra incognita.

Univerza žalibog še nima tako potrebne stolice za prazgodovinsko vedo, čeprav je nam srečna usoda že dala sposobnega kandidata zanjo!

Številne jame v Sloveniji, predvsem tudi nižinske paleolitične postaje tako rekoč čakajo na Brodarja, da jim bo izvalil njihove tajnosti. Brezdvomno se bodo prej ali slej odkrila tudi okostja paleolitičnega človeka; nad vse verjetno je, da so v Sloveniji številne postaje krapinskega človeka ali njegovega sodobnika in njegove kulture.

One čudovito lepo izdelane koščne igle ali konice iz Potočke Zijalke in Špehovke nam pa govori svojo posebno zgodovino. Ali ne moremo misliti na posamezne umetnike, ki so tako rekoč »na debelo« stružili in oblikovali te konice in jih potem izmenjali za drugo blago? Pojav teh konic v Potočki Zijalki in Špehovki je dokaz, da to ni »sporadičen« kulturni pojav, ampak da je orinjaški lovec hodil daleč naokrog in izdeloval še druge stvari.

Ze črteži na robovih teh koščenih konic, še bolj pa zavojite črte, ki jih je prof. Brodar na teh konicah odkril, svedočijo o umetniškem čutu paleolitičnega človeka. Ti črteži in te zavojnice, ki jih človek sprva komaj vidi, so gotovo namerno izpeljane, ker so n. pr. v enem primeru zavojnice porazdeljene na obe polovici koščne konice, loči jih pa v sredi krožnica.

Kaj je znal orinjaški lovec, nam kažejo sonce in kipi v Franciji, Avstriji in na Moravskem, posebno tudi začne risbe v frankokatabrijskih jamah! Upati je, da nam bo profesor Brodar odkril še orinjaške kipe in orinjaške jamske risbe na naših tleh...

Naš lastni narodni ponos, hvaležnost, ki smo jo dolžni izrednemu delu prof. Brodarja, važnost stvari nas zdaj z vso nujnostjo silijo, da damo prof. Brodarju polno možnost »prazgodovinskega« razmahala! Da bi tak strokovnjak celo leto izžepaval svoje moči v srednješolskem potoku, potem pa vsako nedeljo in pa vsake počitnice še prekopaval in presipal v neizmerni potrpežljivosti zemске plasti v težko dostopnih jamah, se pravi neplodno trati dragocene moči!

Prav tako ne more biti zgolj dolžnost celjskega muzejskega društva, omogočiti prof. Brodarju vsaj v skromni meri njegova raziskovanja. Brezdvomno je to postala zadeva vse Slovenije, vse naše banovine, končno zadeva države. Mnoge bo presenetilo izvedeti, da je prof. Brodar v celi Jugoslaviji zdaj več ali manj edini, ki se strokovno in dosledno peča na terenu s preiskovanjem paleolitičnih postaj, hkrati pa tudi teoretično proučava paleolitični del prazgodovine, kakor kažejo njegove številne razprave (v Praehistorica, Wien 1928, v Časopisu za zgodovino in narodopisje, Maribor 1929, 1931, Izvestje drž. real. gimnazije, Celje 1929, Naša doba 1930, Zdravniški vestnik, Ljubljana 1930, Etnolog, Ljubljana 1935, Glasnik jugoslovenskega profesorskega društva, Belgrad 1931, Geografski vestnik, Ljubljana 1931, 1934, Glasnik Muzejskega društva, Ljubljana 1935).

Zelo poučen pregled o paleolitiki v Jugoslaviji sploh nam nudi klena razprava prof. S. Brodarja v nemški reviji »Quartär«, 1938 »Das Paläolithikum in Jugoslawien«. Borno izgleda tozadevno pri Hrvatih in Srbih.

Univ. prof. dr. Gorjanovič (Zagreb) je odkril in izkopal (1899—1905) paleolitsko postajo pri Krapini in po njegovi zaslugi je prešel »krapinski človek« v svetovno prazgodovinsko literaturo.

Toda problem krapinskega človeka in njegove kulture še danes ni popolnoma razjasnjen. Brodar dvomi, da je ta kultura zgolj mustierska in sluti, da je v vrhnjih plasteh začetna orinjaška kultura, kar bi to kulturo približalo oni v Potočki Zijalki.

Jamo »Bukovac« pri Lokvah (Delnice—Sušak) sta preiskala Kormos in Vogl že l. 1911, a le deloma, tako da bi tudi tu bilo treba ponovne kontrole. Koščena konica 12,6 cm dolga, živo spominja na konice v Potočki zijalki. V jami Vindija v bližini Varaždina je učitelj Vuković našel l. 1932 kamene artefakte musteroidejnega in orinjaškega lika, prav tako tudi nekaj koščenih konic, popolnoma podobnih onim v Potočki zijalki, kostne odlomke s črteži. A strokovne ocene in jasne opredelitve te paleolitične postaje še ni možno podati. Iz tega je razvidno, da danes med Hrvati ni sistematičnega raziskovanja paleolitičnih postaj. Še slabše je v tem oziru na srbskem ozemlju. Jame v okrajih Näs, Pirot, Knjaževac, Zajčar, so bile že pred vojno odkrite in le površno raziskane, toliko da slutimo, da gre za paleolitične postaje orinjaške kulture, a po vojni se to delo ni nadaljevalo.

Z ozirom na strokovno in sistematično delo, ki ga je vršil v zadnjem desetletju prof. Brodar pri nas, in na dosežene rezultate, stoji Slovenija brez dvoma na prvem mestu »paleolitičnega« raziskovanja. Iskreno je želeli, da se to delo pri nas nadaljuje; prof. Brodar naj organizira okrog sebe pravo šolo »prazgodovinskega« naraščanja, ki bo mogel njegove bogate izkušnje izkoristiti in istočasno na več mestih nadaljevati njegova pionirska raziskovanja.

Podatke o jugoslovenskem paleolitiki sem povzel iz raznih razprav prof. S. Brodarja, posebno iz njegove zadnje razprave v nemški reviji »Quartär« 1938: Das Paläolithikum in Jugoslawien. Prof. L. Ehrlich.

MLADI SLOVENEČ

Čudna dežela

Zajček drobní tam za zajtrk vsak dan leve tri pohrusta, kakor krokodil široka poljski hrošček ima usta.

Na obrežju v belem pesku sončijo se zlate ribe, v vodi pa namesto ribic plavajo zelene šibe.

Kdor v prečudno to deželo najde pot, naj brž tja steče! Prav gotovo na ledenih tleh podplate si opeče.

Imeniten zajtrk

Neki ameriški kmet je bil povabljen k tamkajšnjemu predsedniku Rooseveltu (izgovori: Ruzveltu). Kmet je bil neznansko ponosen na to povabilo. Na vsa usta se je bahal pred svojimi znanji:

»Ali ste že slišali kaj takšnega? Sam predsednik Roosevelt me je povabil k sebi!«

Znanca pa so širokoustneža zavrčali:

»Eh, to pa res ni nič posebnega! Predsednik večkrat koga povabi. On ne pozna razlike med ameriški državljani. Zanj so enaki vsi: go-spodje po mestih in kmetje na deželi.«

»Saj vem, da ste mi nevoščljivi,« je sitnaril kmet. »Jezi ste, ker tudi vas ni doletela takšna čast.«

Čimbolj se je bil žal dan, ki je bil določen za obisk, tembolj je kmeta skrbelo, kako se bo vedel pri predsedniku Rooseveltu, da mu ne bi bilo v sramoto. Posebno ga je skrbelo, ali se bo znal pravilno vesti pri mizi.

»Stori vse tako kot predsednik sam, pa bo dobro!« mu je svetlovala žena.

Tako je tudi bilo.

Predsednik je sprejel kmeta z drugimi povabljenimi gosti, med katerimi so bili kmetje, delavci in trgovci iz vseh krajev Amerike. Z vsemi se je ljubeznivo pogovarjal in jih nazadnje povabil na zajtrk. Ko so zajtrkovali, je naš kmet pozorno opazoval predsednika, kako je in kako se pri tem drži. Delal je natančno tako kot on.

Nenadoma je predsednik prijel majhen krožnik, ki je ležal zraven njega, nalil črne kave in mleka ter dodal še kosček sladkorja.

»Aha!« je pomislil kmet. »Torej tako se pije kava! S krožnika, namesto iz skodelice!«

In je hitro vzel še on prazen krožnik, samo mnogo večjega, kot je bil predsednikov, ker tako majhnega ni bilo na mizi. Nalil je vanj kave in čakal, da bo predsednik začel piti kavo. Misli si je: spodobí se, da svoje kave ne popijem prej kot on.

A kaj je storil predsednik Roosevelt? — Dvignil je svoj krožnik in ga varno položil na tla. V tem hipu se je že slišalo veselo mlaskanje in cmokanje pod mizo. Predsednikov najljubši kuža je srkal sladko kavo!

Dobrosrčna lisica

(Basen)

Lisica je zaslišala iz goščave tožeče glasove. Ubrala jo je tja in zagledala veliko zajklo, ki je svojega neubogljivega mladiča grdo obdelavala s tacami.

Ta brezsrčnost je usmiljeno lisico na vso moč razkačila. V sveti jezi je planila na zajklo in jo raztrgala. Ko si je s slastno pečenko požela lačni želodec, je začela premišljevatí, kaj naj stori z mladičem, ki je ostal uboga brez matere. V dno srca se ji je zasmilil ubogi zajček. Da bi ga odrešila gorja in bolečin, je planila nanj in raztrgala tudi njega. . .

Takšnih »dobrosrčnih« lisic je mnogo na svetu!

Virko Kumbič

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

18.

Kamnjekov Martin in vešče

Kamnjekov Martin z Dovjega se je šele skozi lva in dvajseto leto svojega življenja pretokel, pa je bil že daleč naokoli znan kot nepoboljšljiv burkež. Takšne je včasih razdiral, da bi kmalu vsi popokali od smeha. Pa ni bil samo burkež, bil je tudi čez mero pogumen fant, da ne rečem že kar predren. V vsako ništro je moral vtakniti svoj nos, drugače ni bil prav zdrav. Če je zagledal krtno, je pobezal vanjo s palico, če je srečal hrošča, ga je s slamico požgečkal, če je dohitel berača, se je začel motoviliti okoli njega kot podrepna muha. Izpraševal ga je napol za šalo, napol zares, kod je hodil, kje je bil, kje je čevljičke rosil, kakor poje tista prelepa narodna. Kamnjekovega Martina vsiljiva prijaznost pa beračem ni bila prav nič všeč. Nekateri so ga grdo ošinili z očmi, drugi so mu tebi nič, meni nič pokazali zadnjo plat in godrnjačoč odkrovsali dalje. Kamnjekov Martin pa ne bi bil Kamnjekov Martin, če bi kar tako vrgel puško v koruzo in pustil svoje žrtve pri miru. Noben berač se mu ni izmuznil prej, dokler mu ni prebrskal vseh žepov in še malhe povrhu.

Kamnjekova mati so sinu hudo zamerili in ga kajkrat za božjo voljo prosili: »Nadloga nadležna, nikarte tako!« A vsi opomini so bili bob ob steno. Kamnjekov Martin je ostal Kamnjekov Martin vse do tiste noči, ko jo je v Ledinah v bližini saveškega mostu pošteno izkupil.

Svet okoli saveškega mostu je jeseni ves močvirnat, pozimi pa pokrit z ledeno skorjo. Odtod ime Ledine. Prejšnje čase so se tam spretelavale jate divjih rac, tako ve povedati neustrašeni lovec in gorski vodnik Bržotnov Franc, ki je marsikateri izmed njih upihnil luč življenja. Pa še nekaj je skrivala močvara pod svojim plaščem, stkanim iz sive megle: zvodljive vešče. Gorje mu, komur so se prikazale in mu prekrizale pot! Zvabile so ga

Slovenski izseljenčki pišejo

Kje prijazne ste višave, ki obdajate moj dom, kje cvetoče ve planjave? Vas li kdaj še videl bom?

Dragi znanci in prijatelji v domovini!

Iz tujine se oglašam, v mislih romam v domačo vas Cerklje ob Krki. Komaj nekaj mesecev sem s starši in bratci v tujini, pa mi je že tako dolgčas po rojstnem kraju. Posebno pogrešam starejšega brata, ki je pri vojaki v domovini. Moj oče je »miner«, to je rudar, ki koplje železno rudo. Pod zemljo dela, 800 m globoko. Težko mora delati, da more preživeti številno družino. Pa je zadovoljen, da ima vsaj zaslužek. V domovini je bil več let brez zaslužka.

Zdaj nam je še kar dosti dobro. V francosko šolo ne hodim, pač pa v slovensko ob sredah, ko pride k nam slovenski učitelj g. Šlibar. Vselej smo ga zelo veseli. Pogovarjamo se z njim o domovini. Toliko lepega nam ve povedati o njej. Tedaj se nam zdi, kakor da smo doma kje v Krki. Razveseli nas tudi s sladkorčki. V njegovih žepih zmerom kaj sladkega najdemo.

Na Cerklje rad mislim. Rad se spominjam tudi tamkajšnje šole. Kako rad sem bral mladinske liste, ki sem jih dobival v šoli. A go-

spodična učiteljica me ni pozabila — pošljila mi jih tudi v tujino. Za vse, kar je slovenskega, se otroci kar stepemo.

Prisrčno pozdravljam vse g. učitelje in gospe učiteljice v domači šoli, prav tako pa tudi vse součence! — Vinko Knez, Francija.

Dragi tovariši!

Tudi jaz vam moram kaj povedati. Vardelov Franci sem, star bom kmalu 13 let. To je že kar precej, pravijo, da bi moral biti že zelo resen. Pa se še vedno tako rad igram. Znam precej iger. Če le dobim nekaj tovarišev, se že igramo. Tovariše imam zelo rad. Še nečesa bi se rad naučil: slovenskih pesmi, ki so tako lepe, in materine govornice, ki sem je že precej pozabil, čeprav se mati zelo trudi, da bi jo obdržal v spominu. Materina govornica mora biti najdražja beseda vsakemu človeku.

V našem kraju se otroci zbiramo v Marijinem vrtcu. Pridno hranimo denar za zastavo. Zbrali smo že 240 dinarjev. Imamo tudi svojega blagajnika, ki nas zmerom opominja, naj mislimo na prispevke. Ko bomo dobili zastavo, bo za nas pravi praznik. Tega dneva se vsi že zelo veselimo.

Pozdravlja vas — Vardelov Franci, Paračin.

Prebrisani Jožek

1.

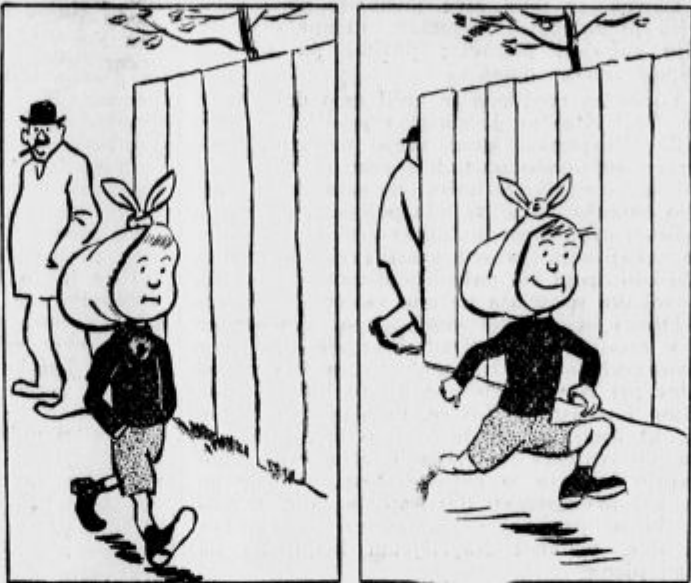
»Kaj je Jožku danes, mar ga zob boli?« sosed Jur se čudi in strmi, strmi.

Glavo vso ovito kot bolnik ima in na jok drži se — kar pogledjte ga!

2.

Komaj za ograjo mož se izgubi — Jožek se veselo zopet zasmeji.

Kot bi mignil, šla je mimo vsa bridkost... Kdo zna razrešiti čudno to skrivnost?

Halo, bistre glave!

Iztuhtajte za tretjo sliko, ki jo objavimo prihodnjo nedeljo, kašen prav zanimiv in zabaven konec v vezani ali nevezani besedi.

Vse posrečene rešitve bomo objavili, pet najboljših izmed njih pa nagradili z lepimi knjigami. Poslijite rešitve najpozneje do četrtnika, 27. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Hude bolečine

Sobota je, Urbasov stric gre do brivecu, da jim obrije brado.

Mojster brivec najprej nabrusi britev. Potem skrbno namli brado in začne briti.

»Ali kaj boli?« vlijudno povpraša.

»Dale« prikima Urbasov stric.

Brivec neha briti. Znova nabrusi britev in še enkrat namli obraz.

»Ali še zmerom boli?« povpraša.

»Še zmerom!« prikimajo Urbasov stric in krenjžijo obraz.

Brivec spet neha briti in nabrusi britev, da se kar iskre krešejo.

»Kaj pa zdaj? Ali še boli?« vpraša.

»Še, šel« zajavka Urbasov stric.

Brivec postane nepotrpeljiv in se razjezi:

»To ni mogoče! Kaj vas pa prav za prav boli?«

»Votel zob!« se odreže Urbasov stric.

Olikanost

Francek in Micka sta šla teti vočtit za rojstni dan. Na mizi sta ležala dva kosa čokoladne torte, eden večji, drugi manjši.

»Radovedna sem,« je dejala teta, »kateri izmed vaju je bolj olikan?«

»O, to je pa Micka!« je vzkljknil Francek in hitro vzel z mize — večji kos.

Je krepko zamahnil s palico, hoteč veščo prepoditi. Palica pa je namesto vešče zadela trhel štor, ki je ležal ob njegovih nogah. Reski je reklo in palica se je preklala na dvoje. Tako je bil še ob to edino orožje, ki ga je imel pri sebi. Obšla ga je takšna zona, da mu je hotelo zastati srce. Zatullil je kot ranjen volk in se hotel spustiti v beg. Ne boš, Jaka! si je mislila veliča in pomigala s kazalcem. Iz pošastne noči je prifrotala jata mladih orličev. Grozeče so se zakadili v Martina in ga začeli z ostrimi kljuni zbadati od vseh strani.

Kamnjekov Martin je poskakoval kot obseden in kričal v gluho noč:

»Pomagajte! Pomagajte! Razmesarili me bodo do kosti!«

Tako nazarensko se je drl, da je odmevalo do srede vasi. Vaščani so odpirali okna, prisluškovali in ugibali, odkod bi utegnili prihajati pretresljivi glasovi. Nekateri so bili prepričani, da rjove sam divji mož Robavs izpod Borovelj, drugi pa so bili spet mnenja, da razgraja pijan ponočnjak nekje ob Požgančevem mostu v Mojstrani. Vsi pa so si bili edini v tem, da jim prav nič ne kaže rogovilliti po gosti megli in iskati neznanega kričača. Noč ima svojo moč! so modro dopovedovali drug drugemu in previdno zlezli nazaj pod tople pernice.

Kamnjekov Martin je tullil čedalje glasneje, čedalje presunljiveje. A priklicati ni mogel žive duše. Orliči so ga obkoljevali kot roj razkačenih sršenov in mu trgali obleko s telesa. Čim bolj je poskakoval in klical, tem bolj so ga trgali in grizli. Debele pol ure je trajal divji ples sredi gluhe noči v samotnih Ledinah. Šele v trenutku, ko je ura v dovškem zvoniku odbila polnoči, so ga orliči izpustili. Skrivnostno in molče, kot so prifrotali, so se izgubili v megleni močvari. Kamnjekov Martin je zdriral na Dovje, se vrgel na svoje ležišče in si ročno potegnil slamnjačo čez obraz. Kakor mrtev je obležal tam in se ni upal ganiti do zornice. Zjutraj je čudno redkobeseden in spremljen pripovedoval domačim svoj nočni doživljaj.

Odsihdoh Kamnjekovega Martina nihče več ni mogel pripraviti do tega, da bi se pozno zvečer sam samcat potepal po Ledinah. Posedal je raje doma za pečjo in kadar je Režunov pastir spet kakšno storijo o veščah iz rokava stresel, se mu ni več smejal in ga z babjimi ženčami nagnal. Molčal je kot grob in se od časa do časa naskrivaj pokrival. Z veščami ni hotel imeti nobenega opravka več.

Mlada njiva

Ujeti ptič

Tiho, prav tiho je ptiček zapel pesem o svobodi zlati; rad bi v cvetočo naravo zletel, kjer živi ljubljena mati.

Pel je o šumah zelenih, kjer je brezskrbno živel, letal od veje do veje, hvalnico Stvarniku pel.

Več ni za njega svobode, samo spomin je ostal; jokal po njej bo do smrti v kletki in žaloval...

Olga Kuretova, Zagorje ob Savi.

Mačja vas in njen nočni čuvaj

2. Čuvaj in cestar Janez

Nekega dne je oče župan poklical svojega nočnega čuvaja predse in mu rekel:

»Ljudje se pritožujejo čez vaško cesto Nemara nekdo cesto nalašč kvari. Dobro pazi in če nepridiprava iztakneš, ti obesim zlato medaljo na prsile!«

»Razumem, gospod župan!« je odgovoril Jaka in odkorakal v vas. Ponosno se je držal, kajti bil je prepričan, da bo ujel hudobneža, ki kvari vaško cesto. Tak junak, kot je on — pa ne bi mogel ujeti enega samega človeka?! Le zakaj je potem čuvaj, s helebardo in mečem! Zatopljen v takšne misli, je hodil po vaški cesti. Nenadoma je nekdo pripeljal voziček kamenja in ga pred njegovimi očmi razmetal po cesti.

»Ha, gotovo je to tisti nepridiprav, ki kvari cesto! Pa kar pred menoj, vaškim čuvajem, si upa kaj takega!« In že je stal pred možakarjem, ki ni bil nihče drugi kot stari cestar Janez. Prijel ga je za romo in rekel:

»V imenu postave, z menoj!«

Cestar se je obrnil. Ko je zagledal pred seboj čuvaja, se je tako prestrašil, da se je kar sesedel. S trepetajočim glasom je vprašal:

»Kaj sem pa storil?«

»Glej ga, kako se dela nevednega! Saj sem to videl, ko si kvaril cesto!« ga je zavrnil čuvaj.

»Kaj?« se je zavzel cestar. »Jaz sem kvaril cesto? Ali se ti blede?«

»Noben izgovor ti ne pomaga!« se je zasmejal čuvaj in odgnal cestarja proti županovi hiši. Staremu cestarju ni pomagalo nobeno zdravilo, moral se je pokoriti strogemu čuvaju.

Vrata županove hiše so se odprla in naša dva znanca sta obstala pred občinsko pisarno.

»Kar tukaj počakaj, da te javim županu!« je ukazal čuvaj in stopil v pisarno.

»Gospod župan, zlato medaljo sem prisluzil!« je vzkljknil.

Župan je bil zatopljen v svoje delo in se niti ozrl ni.

»Že dobro,« je zagodrnjal. »Zdaj nimam časa za zaslíševanje. Kaj v mojo klet ga zapri čez noč!«

Čuvaj je pri priči storil, kar mu je ukazal župan. Nič ga ni ganil cestarjev jok.

Šele naslednjega dne so ljudje izvedeli, da je v županovi ječi zaprt cestar in ne človek, ki kvari cesto.

Čuvaj Jaka je šel brž popravljat svojo zmoto. Ko je izpustil starega Janeza na svobodo, je ta kar hitro in brez slovesa izginil iz županove hiše. Od tega časa tudi pil ni več. Gotovo so ga županove miši in podgane spreobrnille.

Gospod župan pa je napravil čuvaju majhno pridigo:

»O ti bedak neumni! Z nasipanjem kamenja se cesta vendar popravja in ne kvari! Če najdeš takšnega, ki dela v cesti jame, ali jo razkopava, tega primi in ga pripelji k meni. Ta bo pravil!«

Čuvaj je bil za trdno prepričan, da bo zaslužil nepridiprava, ki razkopava vaško cesto. Veselo je korakal po vasi in vtikal svoj nos v vsako stvar, ki mu je prišla pred oči.

»Oho, kaj pa je to?« se je zdajci začudil. Zagledal je pred seboj velikega belega petelina, ki je brskal po cesti. »Ta je tisti, ki razkopava cesto!« je vzkljknil.

Petelin pa se še zmenil ni za neumnega čuvaja. Mirno je brskal dalje.

Čuvaj ga je nekaj časa strogo gledal, potem pa je skočil nadenj in mu nataknil težko verigo na nogo. Nič ne de, da ga je petelin malo opraskal! Imel ga je — to je bilo najvažnejše!

Kako se je oče župan začudil, ko je čuvaj pripeljal petelina v njegovo pisarno, si lahko mislite.

»Ta je tisti, ki razkopava cesto,« je rekel čuvaj.

Župan je nekaj časa gledal petelina, nekaj časa čuvaja, potem pa je zarobantil:

»Za božjo voljo, ali si znorel? Brž izpusti petelina, da se ne zamerim sosedu!«

Čuvaj je debelo pogledal in izpustil petelina. Potem pa je zajecjal:

»S-s-s-saj je ve-vendar t-t-t-ta razkopaval c-c-cesto!«

Župan se je zasmejal, namesto njega pa je odgovoril petelin, ki je skočil na njegovo ramo in glasno zapel:

»Kikiriki!«

To je bilo spet smeha, ko so vaščani izvedeli za novo dogodivščino vaškega čuvaja.

Valentin Albin, dijak, Ljubljana-Vič.

Pri materi

Več let izgubljen po svetu sem hodil in sreče iskal iz kraja v kraj, od vseh zapuščen po svetu sem blodil — potem sem se k materi vrnil nazaj.

Boječe, ponižno obstal sem pred vrati a kmalu so se na stečaj mi odprla; stopila pred mene vsa v solzah je mati, s pogledom je gorkim se name ozrla.

In spet sem bil njen najdražji otrok, vse njeno bogastvo in sreča;

spet čutil objem sem žuljavih rok: objela me je vsa drhteča...

Jožef Mihelič,

Dobrača pri Kropi.

Na pošti

Na pošto prikrevsa stara ženica in odda pismo za sina, ki je bil pri vojaki v Ljubljani.

Poštar vzame pismo in reče: »Mati, na pismo ste pritisnili za dva dinarja preveč znak.«

Ženica se prestraši: »Ježeš, ježeš, pa menda vendar ne pojde zdaj pismo v Belgrad namesto v Ljubljano?«

D R U Ž I N A

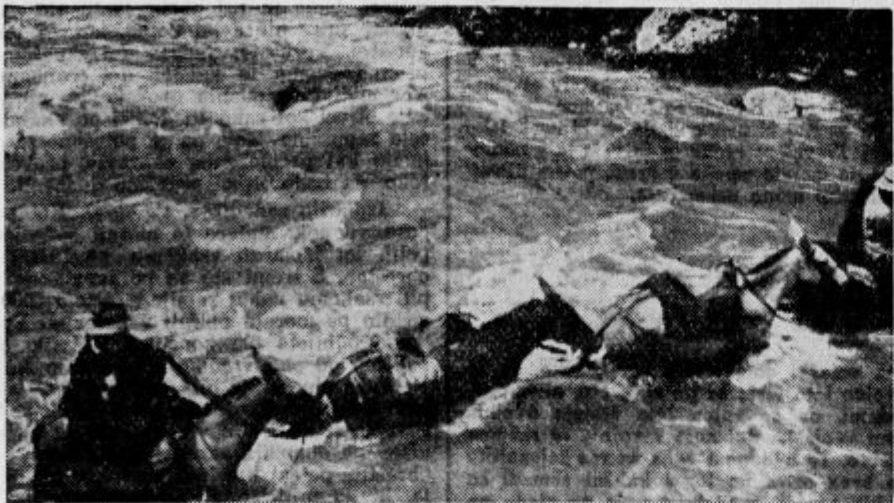
»Pojdite!«

(K današnji misijonski nedelji.)

Kratka beseda, ki pa kakor mati izteguje svoje roke po otrokih poganskega sveta. Ta beseda išče kakor skrben pastir izgubljene ovce, ki tavajo ob zevajočih prepadih. »Pojdite in učite jih!« Te besede vodijo Cerkev v misijonih.

Ali slovenske katoliške družine sodelujemo z besedo Pastirja? V spodbudo navedemo be-

zanj. Resnično verna je med protestanti samo tista župnija, ki jo vodi za misijonstvo navdušen duhovnik in ki jo zna ogreti s svojim misijonskim navdušenjem. Če primerjamo protestante s katoliki, vidimo, da imajo protestanti od svoje cerkve jako malo dobrin. A eno jim moramo priznati: med njimi je toliko misijonskega navdušenja, kot nikjer drugod. Po

Misijonska karavana potuje čez naraslo reko v Južni Ameriki. Klic »Pojdite!« jo vodi po najnevarnejših potih za rešitev duš

sede Američana dr. Lloyda, ki je v začetku 20. stoletja prestopil iz protestantske (episkopalne) cerkve v katoliško. V listu »Extension« (1907) je priobčil:

»Prihajam iz ozračja, ki je bilo prenasličeno z gorečnostjo za misijonstvo in misijonarje, iz protestantske družbe, v kateri skoraj ni bilo pridige, ki bi se vsaj v začetku ali na koncu ne spomnila misijonov. Zato sem se zelo začudil, da tega v katoliški družbi nisem toliko našel. Živa točka protestantske cerkve je danes njena skrb za domače in vnanje misijone. Skoraj vsaka protestantska hiša ima svoj misijonski nabiralnik. Vsi udje družine skrbijo, da je poln in zopet poln. Tudi otroci skrbijo

mojih misli bi bil protestantizem brez misijonskega delovanja že izumrl. Navdušen katolik mora biti po mojem mnenju obenem navdušen in goreč za misijone. Dvigniti mora svoj pogled čez meje svoje družine, svoje župnije, svoje domovine. Če vam hočejo razni dvomi vzeti veselje do podpiranja misijonov, se spomnimo: Če bo Kristus pred očmi poganov od nas sramotno zapuščen, se bo to maščevalo tudi nad našimi krščanskimi deželami in novo poganstvo bo med nami še bolj drzno dvignilo svojo glavo. Če torej hočete domovini in svojim dušam vero ohraniti, jo utrditi in pomnožiti, tedaj pomagajte, da jo misijoni ponesejo po vsem širnem svetlu!

Moda si je v zadnjih sezijah izmislila, da ni treba, da bi bila barva oblačil za v dež brezpogojno v skladu s sivno oblačnega neba. Izmislili so si zatorej bel plašč za v dež, ki poživlja mrke deževne ceste v mestu.

Moda je še do teh dni naklonjena belemu plašču. Dobimo ga celo v tričetrtinski dolžini. Z njegove, žal, za blato jako sprejemljive beline, se odraža črn, zametast ovrtnik. Zraven spada klobuček oblike »biedermeier«, ki ima potlačeno belo oglavje, kravjenci pa so spredaj pravihani in so iz črne-ga žameta. - Je še drugačen plašč, ki dežju kar »slavo pojec«. Njegova bela svila je čez in čez posuta s pestrimi glavčami cvetja. Zapevna se z velikimi cvetnimi glavčami z blesteče se rdečim srčkom v sredi. Majhen klobuk, ki obrobja obraz z zvoncesti obliki, pa spopolnjuje to mladostno podobo. Za mnoge dolge in tričetrtinske plašče uporabljamo živo karirano in nežno mizičasto svilo. Na takem blagu so blatne kapljice manj vidne ko na belem. Izvrstno so se obnesli plašči iz gumiranega žameta, ki imajo poudarjena ramena in večkrat tudi vsite naplečnike. Novo je neenakomerno rižasto blago, nove so tudi rjaste, rumene in zelene barve. Pozornost vzbujajo vzorčasti tričetrtinski plašč. Model brez ovrtnika ima na straneh razporek in je ves oblit z ozkim, črnim trakcem. Jako bi pripočeli temnomodri dežni plašč, ki mu dajejo bel obšitki po rokavih prav prikupljiv, poseben videz. Skoraj da ne bo nobeno blago več vamo spričo tega, da ga ne bodo za v dež predelali z gumijem. Tako je z gumijem predelano volneno blago, svila, blago iz kameljine dlake in drugi.

Nemoteno se drži svoje poti pelerina iz gumirane svile. Saj jo je laže ko plašč ogrniti vrh obleke. Pomembni so veliki razporki namesto rokavov, pelerina, ki ima zadaj vdet pas, je videti ko popolna pelerina iz l. 1890. Izvrstna iznajdba za ženske, ki se vozijo s kolesom (ali z avtom) je dežni plašč iz z oljem prežeto

Dežuje: kako se oblečeš?

svile. Kapuca ti varuje klobuk, frizuro in obraz. Če tak plašč lepo zložiš, ga izlahka vtakneš v torbico, ki ni večja ko kaka kuverta. Plašči te vrste so živih barv in cvetličnih in pikčastih vzorcev. Iz istega blaga so neke vrste večerni plašči za v dež; ti segajo do tal. - Imamo tudi dežne plašče iz gabardina. Tak plašč roma skozi 22 strojev v tvornici. Celo šive z nitkami, ki je z njimi blago pripeto na kraj (»Heft«), opravijo stroji. Stroj, ki dela šive na robovih ovratnikov, pa hkrati reže tudi odvišno blago do pičice natančno stran. Zares: na roko je težko doseči takšno za las odmerjeno dovršenost v izdelavi.

Za deževne in viharne dni je tako ženskam kot moškim priljubljen tako zvani »slipon«. Tudi moškim ni treba, da so za v dež navezani na sivo barvo. Prav tako nosijo oni zelene in modre dežne plašče. Na nekatere plašče za v dež ima moda jako velik vpliv. Ti plašči so brez ovrtnika, so prikrojeni po životu, imajo dvoje ali četvero žepov in so bogato okrašeni s šivi, tako da jim ni prav nič videti, da bi bilo deževno vreme mrko in otožno.

Za na kolo je priporočljiva pisana jopica iz popelina ali pa suk-njiču slična jopica iz istega blaga, ki je podložena z nepremočljivim popelinom. Za na izlete in za v hribe je pripraven suknič, ki je vanj nevidno vdela kapuca. Pod ovrtnikom je skrita zapenjača na zadržgo; s to odpreš skrivni del s kapuco in z eno roko moreš vzeti kapuco ven in se z njo pokriti. To je zares pametna iznajdba, ki je pa pri nas še ni videti. - (Primerjaj slike!)

Kam? Pepčeta je pičila oša. Učitelj ga vpraša sočutno: »Praviš, da te je pičila oša. Kam pa?« - Pepče: »Tega pa ne morem povedati.« - Učitelj: »Potem pa sedile.« - Pepče: »Ne morem, gospod učitelj.«

Dvema vrhovoma

Pozdravljena mi, Ulaka planina!
Pozdravljen bodi mi, domači svet,
ki si v spomine lepe ves odet!
Pozdravljena mi, Ulaka planina,
kraljica gričkov, ti pravlični cvet —
v čarobnost te odela je davčina...
Pozdravljena mi, Ulaka planina —
pozdravljen bodi mi, domači svet!

Pozdravljena mi, cerkvice prastara
in tvoj zaščitnik, sveti Nikolaj;
z njim mnogo drugih: ves nebeški raj!
Pozdravljena mi, cerkvice prastaral
Na Kúrán romala sem marsikdaj —
kar zadnjič šla sem, pet je let nemara.
Pozdravljena mi, cerkvice prastara
in tvoj zaščitnik, sveti Nikolaj!

(Marija Brenčič.)

Ženska organizacija v angl. letalstvu

Z imenom »Prostovoljna ženska služba« bodo v Angliji ustanovili žensko organizacijo v pomoč varnosti spričo letalskih napadov. V sleherni grofiji in v vsakem mestu z več ko 50.000 prebivalci bo ustanovljena tozadevna centrala. Organizacije bodo obsegle Anglijo, Škotsko in pokrajino Wales. Potrebnih je 500.000 žensk, da bo število praviho porazdeljeno na poedine centrale.

Moderna mizica za česanje

Značilno je veliko okroglo zrcalo v ozkem okviru, obe svetilki in prav preprosta miza, ki ni niti previsoka ne prenizka in ima hkrati še dva velika predala. Blazina je na stolčku kar položena, tako da jo utegneš vzeti proč in jo izteptati in skrtučiti.

Angležinja — doma

Doma, v svojem gospodinjstvu, je Angležinja prav dobra, vendar malokdaj navdušena — gospodinja. Na Angleškem je že pri srednjih slojih navada, da gospodinja ne kuha sama. Kdor le količkaj more, si najame »cookgeneral«, ki vodi vse gospodinjstvo. Pa kako izlahka opravlja to delo! Kako tudi ne, ko so otroci skoraj ves dan v »collegu«, kjer tudi jedo. Oče je zmeraj zaposlen v city. Tako ostane dolg, nemoten dan za delo. Služkinja brklja po hiši, pri čemer ji je dosti laže ko drugim na kontinentu. Vsi opravki, ki zahtevajo dosti časa in truda, so že pri srednjih slojih opravljeni s pomočjo tehnike. Povsod imajo sesalec za prah, stroj za iztepavanje preprog, pripravo za zmeraj vročo vodo. Perilo perejo in likajo v pralnicah izven hiše. Šipe umiva poseben uslužbenec »windowcleaner«, in na trg ni treba hoditi. Vsako jutro ponujajo pred oknom posebni razprodajalci mesa, zelenjavo, špecerijo. Zapisujejo si naročila in vse potrebno pošljejo na dom. Šele zvečer se zbere družina za mizo h kosilu (večerji), ki je pa jako preprosto.

Načelo angleške kuhe je, naj vsaka snov obdrži svoj okus. Mā bi vihali nos spričo angleške kuhe, vendar bi to ne bilo prav, saj so nekatera angleška jedila glede na okusnost naravnost nedosegljiva.

Žal, se angleška gospodinja kar malo zanima za perilo in šivalni stroj. Angleška mati, ki bi sama šivala zase in za otroke, je kaj redka prikazen. Da bi po ure presedela pri šivalnem stroju — ne, tega ne zmore. Zato je pa vrt njena velika ljubezen. Koplje, grebe, zaliva in presaja, dela gredice in goji trate. London je edino vlemesto na svetu, ki je zgrajeno po sistemu endružinskih hiš. Delavec ima svojo lastno hišo sredi svojega vrta. Tudi uradnik in javni nameščenec jo ima, a večjo, boljšo in okusnejše opremljeno. Angleška gospodinja je prava umetnica v urejevanju svojega doma. Kar v krvi ji je, da je umetnica-arhitektinja. Da bi imel kdo neokusno stanovanje, to sploh ne bi bilo angleško. Povsod je vse prijetno, preprosto, solidno. Nikjer na svetu niso sobe tako okusno opremljene ko po družinah Angležev. Anglija ima pravadno stanovanjsko tradicijo, ki jo sedanje ženske prav tako nadaljujejo.

Resnično, lepo in prijetno je bivati v hiši angleške gospodinje. Mimo tega so vsi člani družine osebno svobodni, in stik z gosti je neprislujen, domač, preprost in prijateljski. Mogoče je to zato, ker nikjer na svetu ne dajo toliko na lepo vedenje in oliko ko vprav po angleških domovih. Toda — ne ogreješ se pa ne v angleških družinah. Docela neangleško bi bilo, da bi bil kdo čustven. Tako rad bi človek kdaj kaj pomagal, potolažil, svetoval. A pri Angležinji ni ničesar, kjer bi mogel kdo kaj pomagati (seveda to ni v denarnem »nislu«).

Kakšno je v njeni duši, to je povsem zasebna zadeva. Skoraj nikjer ne vidiš nobenega zlovoljnega, neveselga obraza pri angleških ženskah, čeprav bi znotraj še tako vihar divjal. V Angliji ljubijo vedre ljudi. Zato so vsi vedri, pa ne povedo, da je to le maska.

Angležinja je v dno duše vesela življenja, je optimističnega in vse dobro presoja. Nikdar ne pričakuje posebne sreče, ki bi bila le zanjo ustvarjena. Zato je tudi malokdaj razočarana.

Bziklja za perilo in cvetice

Tole pripravno bzikljo moreš uporabiti za poskropljenje perila in za cvetice. Napolni se

pri dnu, in voda, ki jo z ročko brizgaš, prav lepo poskropi cvetje, perilo ali karkoli je potrebno.

Divjačina

Divjačina ima lahko prebavljivo in okusno meso. Zajec zavzema glede dobrine prvo mesto. Ustreljenemu zajcu potegneš kožo s telesa tako, da ga obesiš na močen žebelj ali privežeš na nogi obrnjenega stola. Kožo mu na trebuhu prerežeš od repa do vratu, zarežeš pa na notranji strani zadnjih in sprednjih nog. Koža se potem z lahkoto potegne do glave. Na glavi odrežeš ušesa in se potem koža potegne čez glavo. Zajcu se takoj odstrani drob. Truplo obesiš za nekaj dni na hladen, zrčen prostor. Obležano zajčje meso je okusnejše in mehkejšo kot neutležano. Meso mladega zajca ne potrebuje kvaše (pace), pač pa mora biti stara žival kvašena.

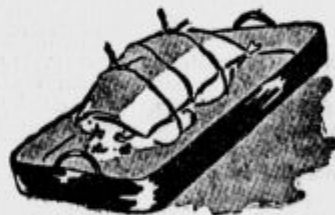
Kvaša

Za kvašo potrebujemo nešteto zelenjav in dišav. Na liter vode je treba: eno drobno razrezano čebulo, korenino in zelenje peteršilja, strok česna, nekaj brinjevih jagod, vejico zelene, vejico majarona, vejico šatraga, vejico rožmarina, nekaj zrn popra in en lavorov list. Vse te zelenjave in dišave kuhamo dobre četrte ure. Nazadnje prilijemo še osminko litra kisa. Shlajeno kvašo zlijemo na razdeljeno dele zajca. Zajca razdelimo takole: Srce, jetra in pljuča ne potrebujejo kvaše. Odrežemo glavo z vratom, sprednji in zadnji nogi, od hrba odsekamo rebra, odrežemo trebušno tako, da ostane hrbet cel. Hrbet je najboljši del zajca. Ta se navadno uporabi v omaki. Tudi stegni sta uporabljivi za omako ali pa se spečeta. Sprednji nogi pleča (lauf) se navadno porabi za obaro.

Zajčji hrbet v omaki

Hrbet vzamemo iz kvaše, mu odstranimo kožico, ga pretaknemo s slanino ter nasolimo. Ko je nekaj časa nasoljen, ga denemo v kozico in postavimo v pečico. Ko se meso osuši, ga polijemo z razbeljeno mastjo ali z razbeljenim presnim maslom ter dodamo nekaj zrezane čebule. Posebej pa kuhamo vse zelenjave in dišave, ki so za kvašo, in sicer morajo biti vse sveže. Te snovi kuhamo toliko časa, da se zmehčajo. Zajca pri pečenju pridno polivamo. Ko je že precej mehak, ga potresemo z moko, da zarumeni. Potem pretlačimo kuhano zelenjavo in dišave z vodo vred na zajčje meso in zboljšamo z nekaj žlicami kisle smetane in pustimo nekaj časa v omaki vreti. Omako zboljšamo z nekaj žlicami kisle smetane in dodatkom kozarca črnega vina. Če tega ni, pa okisamo po okusu s kisom. Meso razrežemo na kose in polijemo z omako. Omako damo tudi še posebej k zajcu. Zajca okrasimo s krompirjevimi kifeljčki ali s krušnimi cmoki ali s krofki iz testa presnega masla. K vsaki divjačini so na mestu brusnice.

Opisana omaka je uporabljiva tudi za meso druge divjačine, kakor srnje, divjega kozla (gamsa) in veverice. Tudi kostrunovo meso je zelo okusno, če je na ta način pripravljeno.

Pretaknjena perutnina

Če perutnino tako pretakneš s slanino, kot vidiš na sliki, se pri peki ne bo usušila.

Pečen zajec

Stegna zajčeva pretaknemo s slanino, nasolimo ga in pustimo nekaj časa stati. Potem ga denemo v kozico z dodatkom žlice masti, ter ga v pečici s pridnim polivanjem lepo spečemo. Nazadnje ga polijemo z nekaj žlicami kisle smetane. Meso razrežemo in polijemo z omako, v kateri smo ga pekli.

»Zakaj je pa zmeraj tako ošabna?«
»Ker je njena pradedinja bajo znesla Kolumbovo jajce!«

Naš domači zdravnik

V. B. N. M. — Umivate se lahko z navadnim milom, ni vam treba iskati mila kakšne posebne vrste. Če se po takih dogodkih počutite dobro in ne čutite utrujenosti — bodite mirni. Drugega vašega vprašanja nisem razumel.

M. H. S. L. B. — Spomladi ste imeli gripo. V posteljo niste hoteli. Korajžno ste se ji postavili v bran, češ, za tako deklo je to malenkost. Gripa je minila. V spomin pa vam je pustila nadlogo, ki vam greni življenje. Gripo je spremljal nahod in hud glavobol. Po treh tednih je nahod minil, glavobol pa traja še vedno dalje. Glava se vam je kar nenadoma zaprla. Nič več se ne morete uskniti. Le po kapljicah stisnete iz nosu. Iz nosic vam prihaja neprijeten duh. Rentgenska slika kaže zasenčenje v desni čelni duplini. Kapljice, ki jih jemljete, vam pomagajo toliko, da lažje dihaite. Glavobol pa se odneha in vas spravlja v obup. Poročili bi se radi — snubcev imate na pretek, pa se bojite, da bi kot samostojna gospodinja ne zmožili dela. Operacije se bojite. Radi bi se pozdravili kar z domačimi zdravili.

Hudo je, vem, če nosi človek glavo težko kot svinco. Vendar pa vam s 24 leti še ni treba obupavati. Menim, da imate vnetje čelne dupline, kar se prav rado pojavi po gripu. Sluznica v nosu vam je nabrekla — zadebeljena in zapira čelno duplino ter ovira iztok iz nje. Posledica zaostajanja izcedka je povečan pritisk, ki ga občutite kot hud glavobol. Lepo bi bilo, če bi se dala ta nadloga odpraviti kar z domačimi zdravili. Pa žal, ne gre. Brez operacije nadloge ne moremo odpraviti. Lahko se zboljša, čisto pozdraviti se pa ne da. Pa še velika nevarnost vam grozi. Če bi si gnoj poiskal pot v glavo, dobite vnetje možganske mreže. Svetujem vam, da se čimprej odločite za operacijo. Saj to ni tak strah, kakor si mislite.

M. R. Dol. — Odvisno je pač od tega, kako jo je zdravnik zdrvil. Če se ne more izogniti temu, kar pišete, potem zdravnik sam opozori na to, kaj se lahko zgodi. Ker so taki načini zdravljenja tako zelo kočljivi, se jih izogibamo, če le moremo. Nič ne morem reči, ker primera ne poznam, ali deklo laže ali ne.

Istir. — Menim, da je za čir na nogi v tem stanju potrebno zdravljenje v bolnišnici ali pa vsaj pod zdravnikovim nadzorstvom. Doma ne boste dosegli veliko uspehov. Sklepam, da je nadloga v zvezi s krčnimi žilami. To morate najprej pozdraviti. Do tega cilja pa vodijo različni poti. Preden pa je mogoče to zdraviti, se mora čir izčiščiti, otok in vnetje morata izginiti. Kopljite dnevno nogo v hypermanganovi raztopini! Rana se bo izčiščila, smrhad bo prenehal. Mirujte z nogo in jo imajte visoko podloženo!

V. C. — Vzrok, zakaj vam izpadajo lasje, je prhljaj. Razlikujemo dve vrsti prhljaja: mastnega in suhega. V prvem primeru pokriva glavo mastna skorja, ki se čez nekaj dni zopet pojavi, če jo izperemo. V drugem primeru pa vidimo na glavi polno finih, drobnih luskinic. Zdravljenje pa je splošno in krajevno. Ker so vzroki prhljaju motnje v presnavljanju in slabokrvnost, skušamo odpraviti te nedostatke. Krajevno zdravimo z umivanjem z različnimi milii, natiranjem z različnimi tekočinami in uporabljanjem različnih mazil. Obrnite se na zdravnika za recept.

N. N. V. — V kratkem času se mislite poročiti. Zaročenka pa vam je izrazila bojazn, da ne bi bilo otrok, ker ima neredno čiščo. Ali je upravičena bojazn zaročenke? Ali je potrebno zdravljenje?

Menim, da je bojazn neupravičena. Ne vidim nobenih večjih motenj. Le razdobje, v katerem prihaja čišča, je večje kakor navadno. Zdravljenje ni potrebno. Dostikrat se v zakonu uravnajo take stvari same po sebi.

J. T. C. — Vsaka jed, ki jo zaužijete, se vam ustavi, preden pride v želodec. Duši vam toliko časa, dokler ne izhujate. Pomagajte se pri vsaki jedi s čajem ali kavo, da spravite nekaj hrane v želodec. To traja že dve leti.

Ne razumem vas, kako je mogoče, da živite tako ravnodušno že dve leti s tako nadlogo in si pomagate samo s kapljicami, ki pa nič ne zaležejo. Menim, da imate zožen požiralnik, ki ne pušča goste hrane v želodec. Kako pa je prišlo do te nadloge, ne morem

govediti, ker ste tako skopi v besedah. Vnetje kakor tuberkuloza ali lues; bule, ki se napravijo v požiralniku ali pa v njegovi okolici; krči v požiralniku. Vse to lahko povzroča opisano nadlogo. Dajte se takoj rentgenološko pregledati! Nič ne odlašajte, da ne bo pozpozno!

M. M. Sv. J. — Vaš primer bi moral videti, ne morem drugače odgovoriti in svetovati. Menim pa, da je nadloga brezpomembna, saj vam ne dela nobenih težav.

L. P. Lj. 46. — Menim, da bo neredni oziroma izostajajoči čišči kriva mena, kateri se bližate. Belo perilo pa bo v zvezi s spremembami na maternici. Od tod tudi bolečine v križu. Hud glavobol zlasti desno nad očesom, gnojni izcedek iz desne nosnice, pa govori za vnetje čelne dupline. Poiščite si zdravnika.

M. C. M. — Že štiri leta imate nadlogo v nosu. Kihate za vsako malenkost, ki vam pride v nos, bodisi moka ali prah. Operirali so vas že, pa nič ne pomaga. Če ležete vznak, se vam zapreta obe nosnici. Če ležete na stran, se spodnja nosnica zapre, zgornja pa odpre. — Menim, da imate kronično vnetje nosne dupline, katerem se je počasi pridružilo še vnetje obnosnih duplin oziroma čelnih duplin. Če ležete na hrbet, se izcedki naberejo v nosu in ga zapre. Če ležete na strani, se nabere izcedek v spodnji nosnici. Pa tudi nosni polipi, ki rastejo pri kroničnih vnetjih sluznice, lahko zapirajo pri spreminjanju lege nos. Sprememba temperature in mehanski dražljaji pa po-

Pravni nasveti

Pomoten prepis v zemljiški knjigi. M. G. Sv. K. — Posetnik M. je pred 20 leti prodal nekaj parcel svojega zemljišča kupcu R. Pri prepisu v zemljiški knjigi pa so k tem prodanim parcelam pomotoma prepisali dve drugi, neprodani parceli. Posetnik M. je pred 5 leti izročil svoje posestvo sorodniku S. in si izgovoril užitek. Radi dolgov prevzemnika S. je prišlo posestvo na sodno dražbo in ga je kupil G., prepričan, da eta pri posestvu tudi uvodoma navedeni dve parceli, ki jih je užival njegov prednik S. Sedaj je prišel G. slučajno na to, da eta v zemljiški knjigi k njegovemu posestvu pripisani obe sporni parceli, za kateri je skozi 20 let plačeval davek in kateri so uživali najprej M. potem njegov naslednik S. ter po javni dražbi G. Vprašate, kdo je lastnik teh spornih parcel in kako bi se stvar uredila. — Prvi kupec R. spornih parcel ni kupil in tudi radi pomotnega vpisa v zemljiški knjigi sporni parceli nista postali njegova last. Ko je prišlo posestvo na prisilno dražbo, je moral izdražitelj po dražbenih pogojih vedeti, da kupite tam točno označene parcele. Ker sporni parceli nista bili navedeni, jih izdražitelj G. na dražbi ni mogel kupiti in jih poseduje brez pravnega naslova. Sporni parceli sta ostali kljub zmotnemu prepisu v zemljiški knjigi last poseznika M. Ko je ta izročil celo svoje posestvo sorodniku S.-ju, je tedaj S. postal lastnik tudi obeh spornih parcel in je še ostal lastnik, ker sporni parceli niste bili prodani na prisilni dražbi. S. ima tedaj pravico tudi s tožbo zahtevati od R., da dovoli prepis spornih parcel na njega. R. pa lahko zahteva povračilo plačanih davkov od spornih parcel za prvih 20 let od M.-a, potem pa od S.-ja, ker eta ta dva kot lastnika bila dolžna plačevati zemljiški davek.

Štetje vojnih let za pokojnino. — S. M. 68. — Dne 1. junija 1912 eta bili nastavljeni za železniškega kretnika. Kot tak eta bili leta 1914 vpoklicani v vojsko, kjer eta bili do konca vojna in potem še v vojnem ujetništvu do 1. marca 1920. Radi bi vedeli, kako se bo vam ta doba štela v pokojnino. — Po točki 4 § 258 zakona o državnem prometnem osebju se šteje čas, ki ga je prebil uslužbenec državnih prometnih ustanov, aktivni ali upo-

vzročajo kihanje. Morda imate tudi dražko zadaj prav veliko in vam dela nadlogo. Dajte se ponovno preiskati.

M. D. B. — 24 let ste stari. 4 leta imate veliko belega perila, hude bolečine v križu in v trebuhu, pa tudi zadaj, kjer so ledvice. V 1 letu ste shujšali za 21 kg. — Da je nadloga resna in ni, da bi jo omalovaževali, govori močno huhanje. Pojdite čimprej k zdravniku!

J. S. B. G. — Blagoslov božji vas spremlja. Dva otroka imate. Razlika med njima je komaj 10 mesecev, pa je že tretji 4 mesece na potu. Zdravi ste. Sonca in zraka vam ne manjka. Rado pa vas zebe. Jeste tečno domačo hrano. Zadnji čas pa vam posebno sardine dišijo. Tudi medu imate dosti. Jesti pa si ga ne upate, ker vas stara mati svarijo, da bo otrok božjasten. — Ker po mnenju stare matere ne sme otročnica zaužiti 6 tednov po porodu niti tolike vode, kolikor je ostane na narobe poveznjeni zajemalki, vprašujete, če lahko pijete bezgov čaj. — Takih mater pogrešamo. Te so prave narodne dame, ker narodu pogrešamo. V takih materah je naša bodočnost. Danes velja številu vse. Zal, da eta tega tako malo zavedamo. Le tako bo naš narod ostal in se ne bo potopil v razburkanih valovih 50—78 milijonskih narodov. — Stare matere imajo veliko skušev in mnogo vedo, vsega pa tudi ne. Tisto o medu in vodi ne bo držalo. Lahko uživata med in pijete bezgov čaj. V taki dobi si žene često poželejo jedi, za katere se morda preje niso zmenile. Pri vas so to sardine.

A. A. C. — Kaj bi napravili, da ne bi imeli tako velikega teka. Preveč se redite in to vam je v nadlogo. — Če se ne morete omejiti v hrani, potem uživajte samo rastlinsko hrano nekaj časa.

kojenec, na vojaški dolžnosti v vojni, tako, da eta za vsako vojno leto šteje še po eno leto, ali z drugimi besedami, da eta vojna leta štejejo dvojno. Pod pojmom »vojaška dolžnost v vojni« se razume tudi ujetništvo. Ta ugodnost velja za vse železniške uslužbence brez ozira na to, v kakšni armadi so služili, ali kje so bili v ujetništvu in ne glede na to, ali uslužbenec prosi za upokojitve sam, ali pa ga sama uprava upokoji radi bolezni. Ker eta železniško službo nastopili 15. septembra 1909, v pokojninski fond pa eta bili sprejeti že 1. oktobra 1910, boste imeli v primeru upokojitve popolno pokojnino tudi v tem primeru, če eta vam delavska služba šteje za pokojnino samo od dneva sprejema v pokojninski fond.

Odpravnina služkinje. M. P. M. — Če je bila služkinja pri vas nepretrgoma zaposlena skozi 12 let in je znašala zadnja plača v gotovini mesečno 250 din, ji gre odpravnina in sicer 25% letne plače v gotovini za prvih 10 let in za vsako nadaljnje polno leto službe 5%, tedaj v vašem primeru 700 din in 150 din in 150 din, skupaj 1000 din. Tako odpravnino lahko zahteva ob izstopu iz vaše službe.

»Brezvestna gospodinja«. — Hišna gospodinja sme stanovanje odpovedati v dogovorjenem odpovednem roku tudi brez navedbe vzroka. Proti taki sodni odpovedi se uspešno ne morete braniti. Lahko pa z ugovori zoper odpoved in nato s prizivom proti prvostopni sodbi zavlačujete izselitev, seveda pa si s tem nakopljete pravne stroške. Od hišne gospodinjne ne morete zahtevati nobene odškodnine za vašo selitev, niti za prevoz za zimo pripravljenega kuriva. Le če bi vam bila izrecno zagotovila, da vam na zimo ne bo odpovedala, bi se mogli proti sedanjim odpovedi uspešno upreti.

Štetje delavskih let za pokojnino. — L. M. P. — Dne 26. marca 1896 eta bili sprejeti v službo pri bivši družbi južne železnice za delavca; član provizijskega fonda za delavce eta postali 1. januarja 1910, dne 1. julija 1911 pa eta bili nastavljeni za progovnega paznika. Iz ostalih podatkov, ki jih navajate v vaši vprašalni poli, je razvidno, da eta vam je za pokojnino štela samo delavska služba od dneva sprejema v delavski provizijski fond do dneva vaše nastavitve. Kaj storiti, da bi eta vam upštevala za pokojnino še ostala delavska služba? — Po točki 3 § 258 zakona o državnem prometnem osebju, pojasnjeni z odločbo obče seje državnega sveta številka 10.053-36 se uslužbenec državnih prometnih ustanov, ki eta nastavljeni pred 1. septembrom 1923, šteje za pokojnino tudi služba, ki so jo prebili v svojstvu stalnega dnevnika, pod čemer se razume tudi služba stalnega delavca. Očividno je železniška uprava ob priliki vaše upokojitve smatrala vašo delavsko službo za stalno samo od dneva sprejema v delavski pokojninski fond. Če morete zanesljivo dokazati, da je bila Vaša delavska služba stalna tudi pred tem časom, zaprosite na podlagi teh dokazov za ponovno ureditev pokojnine pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Prošnje je kolkovati s kolkom za 10 din, priloge pa po 4 din.

Prodaja vina iz lastnega vinograda. — A. I. T. — Radi bi prodajali vino iz lastnega vinograda. Vprašate, ali imate to pravico in kakšno najmanjšo količino smete prodati ter kam se eta obrniti, da ne bi bilo kakšne nepravilnosti? — Ako nameravate prodajati vino v manjših količinah, morate poprej plačati banovinsko trošarino. Obrnite se na pristojni oddelek finančne kontrole.

Skrajšani rok. — Z. S. V. — Vprašate, kam se eta treba obrniti radi skrajšave roka v kadru? — Prošnje rekrutov za skrajšavo roka in za oprostitve od službe v kadru, nadalje pritožbe zoper vse primere, ki so v zvezi z naborem, se vlagajo pri pristojnem poveljniku vojaškega okrožja.

zračni in stanovanje je prosto te nadloge. Žveplanje samo pa ne zaleže. — Imamo še neko drugo sredstvo, ki prinaša stenicam smrt: mešanica iz 200 gramov benzola, 50 g naftalina in 750 g 95 odstotnega alkohola — spirita. S tem poskropimo povsod tam, kjer slutimo stenice, in iz tega razvijajoči se plini jih popolnoma uničijo.

Ohranitev starinske skrinje pred črvi. I. I. G. — Imate lepo starinsko skrinjo iz leta 1797 iz orohovega lesa, ki jo pa močno žre tako imenovana »mušica«. Vprašate eta je mizarje glede tega škodljivca, pa ne vedo kaj pravega povedati. Želite vedeti, kako bi eta ta mrčes preganil iz skrinje, v kateri je eta polno luknjic. — Te »mušice« so lesne ose, ki izležajo jajčeca v star les, in iz njih izvaljene ličinke so lesni črvi. Proti lesnemu črvu v starem pohištvu imamo v novejšem času več pripomočkov, s katerimi mažemo les. Tako na pr. mešanica, sestavljena iz 86 delov lanenega olja in 4 delov kreozota. Dobro je tudi kreozotovo olje samo. Nadaljnje sredstvo je mešanica iz 8 delov naftalina in 92 delov bencina. Učinkovito je tudi 40 odstotni formalin. Dalje 1 g sublimata, raztopljenega v 200 g vode. Iz vse teh snovi se razvijajo strupeni plini, ki prodro skozi luknjice v les in tamkaj umore lesnega črva — ličinko lesne ose in vse druge škodljivce. Ta ali slična sredstva uporabljajo tudi v muzejih za ohranitev raznih lesenih starin.

Ne dovolite, da vam kukavica mesečno jaje v Vaše zdravje!

Radenska
originalna, naravna in zdravilna
je samo ena,
ona s rdečimi sredi. Zdravje in užitek!

Stare knjige. A. R. — Knjige ponudite v nakup kake podeželske knjižnice, ki bo več mogla plačati kot pa prekupčevalci s starimi knjigami v mestu. Stare znamke ponudite v prodajo v oglasu dnevnika ali pa prosite za posredovanje kako filatelistično društvo, če vam trgovci premalo nudijo.

Mati brez oporoke. K. K. S. Mati je umrla brez oporoke. Dva otroka sta ves čas pomagala materi doma in pri obrtu, tretji sin pa sploh ni nikdar prav nič delal doma, temveč mater le izkoristal. Vprašate, kakšen del zapuščine pripada prvima dvema in kakšen del tretjemu sinu. — Ker mati ni zapustila oporoke, so upravičeni vsi trije otroci kot zakoniti dediči po enakih delih do cele zapuščine. Zato pa je potrebno, da starši, ki imajo kaj premoženja, napravijo pravočasno oporoko, da bodo otroci pravično dedovali.

Izplačilo sodedičev. C. M. D. Kot prevzemnik posestvu pok. matere bi morali sodedičem tekom petih let izplačati vsakemu po 10.000 din brezobrestno. S tremi eta se pravrnali, da eta odstopili vsakemu nekaj zemlje za vsoto 5000 din, drugo jim pa morate plačati v gotovini. Vprašate, če lahko odbijete pri končnem izplačilu obresti, in kakšne, od one vrednosti, ki eta jo eta prej dali. — Vaša obveza je bila, da izplačate sodediče tekom 5 let. Pred potekom petih let niste bili dolžni še ničesar dati. Če eta pa dali in se s sodediči niste nič domenili zaradi morebitnega odbitka na obrestih, potem jim tudi ne smete nič odbiti. Bratje, ki so prejeli deloma izplačano dediščino, so dolžni, da eta dajo pobotnice za prejeto vrednost.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršeta vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček. račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: številka 1458-68, Ned Dienst; Luksemburg: številka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Brezupna dediščina. J. M. V. Vaša žena je imela mačeho. Sestra te mačeha pa je imela sina, s katerim eta občevali kot z bližnjim sorodnikom. Ko je sin, ki je bil zelo premožen, zbolel, se eta vsilil neki človek, ki ga eta pridobil pod svojo vpliv, da eta mu je v daritveni pogodbi za primer smrti vse premoženje zapustil in kmalu nato umrl. Vprašate, če bi vaša žena mogla kaj dedovati, če bi eta daritvena pogodba izkazala za neveljavno. — Ker eta dotični umrl brez oporoke, bi prišli kot dediči v poštev eta zakoniti, odnosno nujni dediči. Ker ni imel zapustnik lastnih otrok, niti staršev niti bratov ali sester, ni nobenega nujnega dediča, ki bi mogel od obdarovanega zahtevati izplačilo nujnega dediča. Vaša žena s pokojnim ni v nobeni sorodstveni zvezi. Tudi če bi vaša žena njena mačeha posvojila, bi sicer vaša žena kot adoptiranka imela do svoje mačeha iste pravice kot napram krvni materi, ne bi pa pridobila nobenih pravic, tudi ne dednih do ostalega sorodstva posvojiteljica svoje mačeha.

Prevedba zvančičnika. — F. I. — V državni službi eta kot zvančičnik prve skupine. Radi bi bili prevedeni za uradnika tretje kategorije. Dovolili eta pet razredov ljudske šole, tri leta obrtne nadaljevalne šole, dve leti eta obiskovali risarsko šolo itd. Vprašate, ali bi mogli doseči uradniški položaj? — Predvsem morate dokazati, da imate šolsko izobrazbo, ki odgovarja nepopolni srednji šoli. Ker šole, ki jih navajate, niso navedene v uredbi o činu otrokovnih šol nasproti srednji šoli, boste morali zaprositi prosvetno ministrstvo, da eta izjavi, ali vaša strokovna izobrazba odgovarja nepopolni srednješolski. Če bo prosvetno ministrstvo odgovorilo pritrdilno, boste lahko prosili za prestop v X. uradniško skupino. Prej bi bila treba opraviti državni otrokovni izpit. Pripomniti moramo, da eta po sedanjem uradniškem zakonu uradniki ne dele na tri skupine (kategorije), ampak eta uradniška zvanja razdeljena na deset skupin. Zvanja v otrokah, za katere eta zahteva nepopolna srednja šola, eta razporejena od X. do vštete VII. skupine.

Zaljenje časti. A. E. M. Tožili eta zaradi zaljenja časti, pri razpravi eta nasprotnici odpuštili, ker eta je zavezala plačati vse vaše stroške. Vaš zastopnik eta terjal plačilo, tudi eta tekla izvršba proti nasprotnici, ki eta bila brezuspešna, ker eta nasprotnica prisegla, da nič nima. Njen mož pa ima stalno službo. Vprašate, kaj bi eta ukrenili. — Sedaj ne kaže drugega, kot da svojevga zastopnika sama plačate. Za bodoče eta pa naj bo to šola, da eta se dobro premislite, preden tožite z odvetnikom osebno, od katere ni nič za izterjati. Mož ni dolžan plačati pravnih stroškov, ki eta jih eta zavezala plačati žena. Terjate eta na sodno priznanih stroških zastara v 30 letih. Morda bo vaša nasprotnica pozabila na svoj dolg in zopet nosila kako zlatino, ali pa si bo nabavila več obleke, tako da jo boste lahko ponovno uspešno rubili. — Rubezni predlog lahko daste sami na zapisnik pri okrajnem sodišču.

Nadurno delo. — M. P. — V vašem podjetju znaša delovni čas največ 10 ur na dan, ali 60 ur ur na teden. — Ako delate preko tega časa, bodisi ob delavnikih, ali ob nedeljah, imate pravico do povška za nadurno delo. Povšek znaša najmanj palovico več, kot znaša redna mezda.

Živnozdravnik: »Moram brž emu svojih pacientk pozdraviti!«

Kmetijski nasveti

Bolhe na podstrešju. K. R. S. V. — Na vašem podstrešju je dober koš sena, v katerega pozimi shranite čebulo, da ne zmrzne. Lani in letos imate pa mačke, ki hodijo v to seno spat. Sedaj eta je tam in po vsem podstrešju zaradila toliko bolh, da eta bojite, da ne bi zašle epodaj v sobe. Polivanje s krompom ni zaleglo. Ne veste, kako bi eta rešili te nadloge. — To je vendar čista enostavno: s snago. Seno zažite, podstrešje temeljito osnažite, ometite in oribajte z lugom, da pride ta v špranje, po potrebi potrosite po podu žgano apno v prahu in ne pustite mačk več na podstrešje, pa bodo bolhe zginile. To tudi ni znak posebne snage, če zavijete čebulo v seno, v katerem so spale mačke. Zapomnite si: kjer eta snaga, tam ni bolh, pa tudi ne drugega mrčesa. Bolha leže jajčeca v prah med razpoke in špranje v tleh in na pohištvu. S tem, da pridno pometamo in izmivamo tla, brišemo raz pohištvu prah, odstranimo in uničimo tudi boljšo zalego. Če napolnimo špranje v podu na podstrešju z živim apnom, uničimo s tem vsa zavetišča in zalego bolh in drugega mrčesa.

Pravilno hranjenje zimske solate. K. V. M. — Želite pojasniti, kako ravnati z zimsko solato, endivijo, da ostane dalj časa v zimo sveža. Imate zelo mrzlo klet. Endivijo eta zložili v zaboje, pa je zmrznila. — Če je klet tako mrzla, da v njej zmrzne zelenjava, skušajte eta tako zadelati, da bo toplejša. 2 do 3 stopinje mraza zelenjava eta prenese, več pa teže. — Če eta vam je v zabojih zgnila, je bila najbrž mokra ali vlažna, ko eta jo vanje vložili. Po dosedanjih tozadevnih izkustvih eta v zabojih najbolje ohrani, toda vložena mora biti popolnoma suha. Poskusite sledeči način: Ko pride čas spravljjanja endivije, vzemite jo iz grede s korenino in nekoliko zemlje, ki eta se eta drži, ter jo razložite po kleti na redko, da eta listi popolnoma osuše. Suhe in gnile liste seveda odstranite. Ko eta kake tri do štiri dni opazite, da ni na njej nobene rose več, torej, da eta je eta popolnoma suha, jo vložite v zaboje, toda bolj na rahlo. Listi morajo namreč se dihati, sicer začno gniti. Klet tudi v zimi večkrat prezračite, toda samo ob lepem vremenu in le kratak čas. S prezračevanjem izgine iz nje previšna vlaga, ki iz-

hlapeva iz zelene endivije. Če pokrijete zaboje z vrečami proti mrazu, storite to samo ponoči ali ob hudem mrazu, sicer jih pa odkrijete, da eta rastline ne zaduše in ne začno gniti. Tu pa eta jih pregledajte in odstranite gnile liste, da eta se gniloba ne širi. Tako boste dolgo časa ohranili endivijo svežo.

Gnojenje sadnega drevja z umetnimi gnojili. K. I. Lj. — Lansko leto eta na travniku posadili kakih sto jablan in hrušk, ne da bi jim kakorkoli gnojili. Vzlic temu dobro uspevajo. Radi bi jim gnojili to jesen, pa ne veste s kakšnim gnojem. — Najbolj uspešen gnoj za sadno drevje je udelan hlevski gnoj ali pa kompost ali gnojnica. Gnoj in kompost potrosimo pod kapom krošnje ter ga z okopavanjem spravimo v zemljo. Gnojnico pa zalijemo na istem delu v luknje, ki smo jih napravili z železnim drogom. Tako gnojenje bi učinkovalo več let, — Ker eta iz vašega vprašanja sledi, da eta takimi gnojili ne razpolagate, se boste morali poslužiti umetnih gnojil. Izmed teh učinkuje najbolje tisto, ki vsebuje vsa štiri rastlinska hranila: dušik, fosfor, kalij in apno. Tako gnojilo je nitrofoskal, ki eta mešanica apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Lahko trosite tudi vsako izmed teh gnojil zase. Tomasova žilindra pa sama ne zadostuje, ker vsebuje samo fosforno kislino in apno. — Nitrofoskala potrosite po pol kg pod vsako drevesce pod krono ter ga z okopavanjem drevesnega kroga pomešate z zemljo. Gnojimo tako daleč od debla zato, ker samo korenine-lasnice, ki so na koncu glavnih korenin, črpajo hrano iz zemlje. Tako bodo ta drevesca za nekaj let zadostno zagnojena ter eta bodo dovoljno razvijala.

Zatiranje stenice v stanovanju. Z. F. St. A. — V stanovanju z lesenim stropom so stenice. Mehanično pokončevanje eta ne uspe. Morda bi uspelo žveplanje. Slišali eta o nekem strupenem plinu, ki eta mestni fizikat uporablja, kar eta pa predrago. Želeli bi vedeti način, ki bi ga lahko sami uporabili, pa bi ne bil tako drag. — Stenice so res huda nadloga, ki jih ni tako lahko odpraviti. Vendar so tudi sredstva proti njim. Zdravstvena oblastva uporabljajo za to strupeni plin »ciklon«, ki eta pa precej drag in s katerim sme postopati samo oblastveni organ. Imamo pa tudi zelo poceni domača sredstva, ki so sicer preprosta, pa vzlic temu učinkovita. Tak pripomoček eta amoniak. V okuženi sobi ali stanovanju postavimo na razna mesta plitve krožnike z amoniakom. Ves prostor eta dobro zapremo in zamašimo vse špranje, da eta more zunanjii zrak notri. Amoniak izpuhteva in njegovi strupeni plini prodro v vse špranje v podu in stropu ter uničijo vsa golazna. Soba oziroma stanovanje eta pa pustiti nekoliko dni zaprto, da plin dobro deluje. Potem eta pre-

ODREZITE

„SLOVENCŲ SVETOVALEC“
odgovarja samo na vprašanja, katerim eta priložen tale odrezek.
„Slovenec“ 23. oktobra 1938

Atila in mestno obzidje

»Meni ni o tem nič znanega,« je odvrnil fant, ko da bi se hotel opravičevati. Pri njih da zares ni bilo tako. Koliko da je teh Hunov? Koliko, no, kakih dve sto, več pa zares ne.

»Lažeš,« ga je nahrulil bradač. »Saj že vsak otrok ve, da jih je pet sto tisoč! In kamor le pridejo, ondi samo morijo in požigajo.«

»Ljudi zapirajo v skednje, ki jih nato zažgo,« je povzel nekdo. »Otroke nabadajo na sulice,« se je oglasil tretji. »In jih pečejo na ražnju,« je povzel četrti. »Prekleti psi, poganski!«

»Ti si mi res čuden fantič,« je zabrundal bradač in je nezaupljivo motril fanta. »Kako moreš reči, da si videl Hune, ko si pa v slami ležal?«

»Mati jih je videla,« je zajecljal fant, »in ko mi je prinesla kosilo na slamo...«

»Lažeš!« je zagrmel bradač nanj. »Saj vendar vsi vemo, kamor pridejo Huni, da vse do golega požro kakor kobilice. Niti listič ne ostane za njimi na drevju, razumeš?« — »O Bog, o Bog,« je začel vektati in stokati razdražljivi možiček, »in le počemu, le počemu! Koga zadene krivda? Kdo jih je spustil v deželo? Toliko denarja smo izdali za armado... Bog, o Bog!«

»Kdo da jih je spustil v deželo?« se je pisar zagovedno oglasil. »Ti tega ne veš? Kar vprašaj gospoda cesarja iz Bizanca, kdo da je poklical te rumene opice! Zdaj vendar že vsak ve, kdo plačuje za preseljevanje narodov! To se potem imenuje visoka politika, če še tega ne veš.«

Župan je resno prsknil, rekoč: »Traparijel! To je vendar vse drugače. Bržkone so Huni v svoji domovini od lakote kar pocepali ko muhe... je pač lena sodrga vse skupaj, ki... delati ne zna nič... a žreti, seveda, to zna. Zatorej so prišli semkaj... da bi nam... kako se že reče... sadove našega truda... Samo krasti in ropati, nagrabljeni plen razdeliti... pa spet naprej, rokovnjaška sodrga!«

»Politika je to,« je vztrajal pisar pri svojem; »tu ima Bizanc svoje prste vmes.«

Tedajci je posegel neki trmoglav moški, livar po poklicu, ognjevit v besedo: »Kakšen Bizanc! To so storili cigani, pa nihče drugil! Pred tremi leti se je potepal nekakšen cigan tod okoli in ta je imel natančno takšnega konjčiča, majhnega, mršavega, kakršne imajo Huni.«

»No — in?« je vprašal župan.

»To je jasno ko beli dan,« je zakričal temmolasec. »Cigani so se potikali najprej okoli, da so vse ovedeli... ovaduhu so bili to. To so nam cigani napravili. Ali sploh kdo ve, odkod da so prišli? In kaj da tod iščejo? Kaj, kaj pa... čemu pa? Da kotle popravljajo? Ali nisem jaz za to v mestu? Kruh odjedati, to, to so ti znali. Pa čarovnije uganjati, pa živini

Zjutraj je prinesel sel z obronka gozda sporočilo, da so ponoči videli požare na jugovzhodu. Medlo je plapolalo, mokra polena niso hotela goreti. Trije od ljudi, ki so bili skriti v grapi, so umrli zaradi krvave griže. Ker ni bilo nobenih živil več, sta se odpravila dva moška k pastirjem onstran gozda. Pozno popoldne sta se vrnila vsa premočena in do smrti utrujena. Le iztežka sta izjecljala, da je ondi jako hudo, da ovce poginjajo in da se kravam napenja vampi. Pastirji da so ju napadli z gorjačami in noži, ko je hotel eden od teh dveh odgnati telico, ki jo je bil zaupal pastirjem v varstvo, preden so se bili zatekli v gozdove.

»Molimo,« usmili se nas. »Kriste elejson,« je začela ječati obupana gruča. Tedajci se je med ženskami raznel vrešček prepri zaradi nekakšne volnene rute. »Kaj pa imate spet, vražje babe,« je zatulil župan in je z bičem švknil po njih. S tem se je pa tudi razrahljala neprestana napetost, moški so se spet začeli zavdati svoje moškosti. »Do semkaj ne bodo prišli ti vragovi na konjih,« je dejal bradat moški. »Skozi te grape in to podrast... Njih konji so baje majhni in mršavi kakor koze.«

»Jaz, je neki možiček razdraženo povzel, »jaz bi dejal, da bi bili morali ostati v mestu. Toliko denarja smo razmetali za obzidje... Saj bi morali biti ti zidovi kakor železni.« — »Seveda,« se je rogal sušični pisar, »za ta denar bi moglo biti obzidje kakor iz tort. No, pojdi, odgrizni si kos! Ali se jih je pri tem malo nabralo špela za svoj trebuh? Mogoče je tudi zate še kaj ostalo.«

Župan se je svarično namrgodil; tako besedičenje mu brez dvoma ni bilo všeč.

»Jaz bi dejal,« je trmasto nadaljeval razdraženi meščan, »da konjenica ne bi bila niti malo kos takemu obzidju... V mestu jih ne bi spustili, pa bi bilo vse dobro. Mi bi bili pa lepo na varnem.« — »Potlej se pa vrni v mesto, pa se zarij v blazine,« mu je svetoval bradač.

»Le kaj bi ondi,« je povzel spet razdraženi možiček. »Jaz le pravim, da bi bili morali ostati v mestu in se braniti... Ali nemara nimam pravice povedati, da smo napak napravili? Toliko denarja nas je stalo obzidje in zdaj je vse šlo!« — »Bodi tako ali tako,« je dejal gospod, »potrpeti moramo. Saj je ta Atila samo pogani...« — »Šiba božja,« je pripomnil nekdo, ki ga je tresla mrzlica. »Kazen božja.«

Nehalo je deževati, a pod drevesnimi krošnjami so še zmeraj pošumevale težke deževne kaplje. Bog, moj Bog, je vzdihoval gospod, ki ga je mučila bolezen.

Proti večeru so straže prignale nekega razcapanca; nemara je bil kak ubežnik od vzhoda, z zasedenega ozemlja.

Župan si je naphnil lica in je začel ubežnika izpraševati. Dejal si je, da je treba takšno uradno zadevo čim najstrožje opraviti. Res, je dejal razcapanec, Huni so le še nekako za enajst milj oddaljeni odtod in se počasi bližajo; zasedli so že njegovo mesto, videl jih je, pa ne, Atila ni videl, pač pa nekega generala, trebušastega. Ali so mesto požgali? Tisto ne. General je razglasil, da se prebivalstvu ne bo nič hudega zgodilo, a mesto mora dati krme, živil in še to in ono. Razen tega ne sme prebivalstvo kazati nobenih sovražnosti Hunom, sicer da bo napel drugačne strune. »Pa pogani vendarle morijo ženske in otroke,« je zatrdil bradač.

Tistega ne ve, je odvrnil pritepenec. Pri njih tega ni videl. On sam da je bil skrit v slami, ko mu je prišla mati povedati, da se govori, da bodo Huni pobrali vse mlade fante za pastirje. Tedaj je pobegnul. In to da je vse, kar ve.

Možje niso bili zadovoljni. »Saj je vendar dognano,« je nekdo izjavil, »da dojenčkom posekajo roke, in kar z ženskami počenjajo, je bolje, da niti ne povem.«

zavdajati, pa počestnice vlačiti s seboj... Vse samo ti cigani!«

»To bi precej držalo!« je zabrundal bradač. »Tile kotlarji-cigani so zares čudni patroni, baje jedo celo surovo meso.«

»Tatinska sodrga,« je potrdil župan, »krajdejo kokoši — in sploh —«

Livar se je v svoji upravičeni jezi skoraj zadušil. »Zdaj pa imate! Pa pravijo «Atila», v resnici so pa cigani... Za vsem, prav za vsem tičijo ti prekleti cigani! Živino so nam začarali, grizo so zanesli k nam... Vse, vse samo cigani! Obesiti je treba vsakogar, kjer se le prikaže! Kaj ne veste ničesar, kaj ničesar ne veste o teh peklenskih ciganskih kotlih? Ali niste slišali, da tudi Huni na pohodu bobnajo na take kotle? Vsak človek bo opazil, da je vse to v zvezi! Cigani-kotlarji so nam napravili vojno, cigani so krivi vsega... In ti,« je zakričal temmolasec in pene je tiščal skozi zobe, »ti si tudi kotlar, cigan, njihov zaveznik, ovaduh kotlarjev! Zato si prišel semkaj, ker si nas hotel oslepariti, ti cigan, ti si nas hotel izročiti kotlarjem-ciganom...«

»Obesite ga,« je zavreščal možiček.

»Prosím, gospodje,« je zamrmral župan. »To je treba preiskati... mir!«

»Le nič onegaviti,« je zakričal nekdo. Ženske so začele vreti skupaj.

Ponoči so spet plamтели požari na vzhodu. Droban dežek je začel pršeti. Pet ljudi je umrlo za grizo in oslovskim kašljem.

Razcapanega fanta-ubežnika so po daljšem mučenju obesili. (K. Čapek.)

»Zdaj bom obrnila! Ali ste že vsi prebrali?«

FU-u se je odpravil po svetu

Nekoč je živel kit Fu-U, ki se je v severnem Lednem morju neznanško dologočasil. Največ pač zato, ker je bil edini svoje vrste, zakaj hudobni ljudje so bili s harpunami iztrebili vsa njegova družina. Sam je bil v vsega prostornem morju in ni imel druge zabave ko svoje vodne umetnosti, ki si jih je sam predvajal tako, da je puhaj iz nosnice visoke stebre vode. Saj si je kaj bolj zabavnega težko predstavljati, vendar, ti ljubi Bog, semkaj spada tudi občinstvo, ki te občuduje. Fu-U pa je vsak dan preplaval na tisoče kilometrov po ledeni vodi, in ni srečal razen nekaj severnih medvedov in nekaterih, na čerih čepečih pingvinov, ki pa niso bili videti niti malo začudeni, nobene žive duše. Pa je seveda vedel, da je to, kar počenja, namreč ta umetnija z vodo in nosnicama, vendar nekaj prav veličastnega.

Star tjujenj, njegov prijatelj, ki je bil že mnogo po svetu, mu je bil nekoč povedal: »V Parizu, na Place de la Concorde, delajo ljudje prav isto, seveda s pomočjo svinčenih cevi, in sedijo v veliki posodi za vodo. Toda tega ni niti moči primerjati z vašo umetnostjo. Če bi vi mogli v Pariz, bi doživeli pač neznanški uspeh.«

Te besede so se globoko zapičile v možgane Fu-Uja. In odtlej mu je brodira po glavi le še ena sama misel, da bi se poslovil od Ledenegega morja in odpravil v tisto ljubezno deželo krog Pariza, kjer imajo ljudje radi vodomete in ne lovijo rib s harpunami.

In tako je odplaval na jug. Prvi del potovanja je bil razmeroma prav lahek, dejali bi celo, da je bil prijeten. Saj, če si še tak zagrižen proletarec, pa vendar ne de neprijetno, če občutiš nekoliko toplote v vodi, ki je sicer zmeraj mrzla ko raztajan led. Šele ko je dospel na obrežje Normandije, je postala stvar bolj žaltava. Francija je ljubka, prisrčna dežela, to je že res, a je tako presneto majhna. In za svobodno gibanje kitov ni niti malo poskrbljeno. Ko so karpi in sulci opazili, da se hoče kit pognati po reki Seini navzgor, so zagnali velikanski hrup. Poslali so ugovor predsedniku republike, kjer so razodeli, da je Seina njihova reka in da ne morejo dovoliti, da bi se kakka tuja ribaprtepenka sprehajala po milji volji po reki in jo tako rekoč zamašila.

Gospod Lebrun je ves v skrbnih listal po besedilu ustave, da bi našel kak izhod iz te zagate. Pa ni niti besedice dobil v častljivem besedilu ustave, ki bi govorila zoper pripust kitov na francosko ozemlje. A ker prav tako ni hotel užaliti domačih karpov in sulcev, je sklenil, da se osebno odpelje v Havre in sprejme ubogege romarja, ki je že popolnoma izgubljal potrpljenje.

Ker se mu je dozdevalo, da je popotnik že jako utrujen, mu je ponudil, da ga bo s posebnim vlakom vzel s seboj. Dal je pripeti poseben vagon, ki je bila vanj vdolana velikanska banja — in še vse tisto, kar potrebuje kit za svojo udobnost. Fu-U, ki ni bil še nikoli videl vlaka, je bil tega izleta izredno vesel. Najbolj so ga pa zabavale krave, ki so se pasle na obeh straneh železniške proge in so z vidno všečnostjo strmele s svojimi velikimi, okroglimi očmi vanj.

V Parizu so Fu-Uja vprav zmagoslavno sprejeli. Komaj se je spravil iz vagona, so na kolodvoru St. Lazare planili časnikarji nadenj in ga izpraševali o vseh mogočih stvareh, ki se mu niti sanjalo ni o njih, na primer: Kaj da misli o krizi? Ali nosijo ženske njegove družine ribjo kost v modru? Posebno odposlanstvo zooloža iz Vincennesa, ki mu je bil na čelu jako častljiv morsk lev, mu je izrazilo posebno počestčenje in spoštovanje vseh v Parizu živečih vodnih živali.

A to ni bilo še nič v primeri z uspehi, ki jih je doživljal, ko je imel svojo prvo predstavo na Seini, tik Mirabeaujevega mostu. Šest sto tisoč Parižanov se je gnetlo na obrežju in našpili vzdolž reke in od navdušenja so kar rjovel. Naš kit pa se je medtem radostno podil po vodi in je pošiljal v nebo mogočne vodne pramene, ki so se nalik kristalnim stebrom lesketali v soncu in ki so se njih kapljice daleč na okoli pahljajčasto pršile, tako da so ljudje razpeli dežnike, rekoč: »Sonce sije pa dež gre; hlapec seka brez glav; dekla pometa brez metle.«

Navdušeni množici se je zdelo to mnogo lepše, kot so pa velike vodometne čarovnije v Versaillesu. Celo najstarejši Parižani se niso spominjali, ali so sploh kdaj kaj le prilično lepšega videli.

Naš Fu-U je kar čez noč postal slaven zvezdnik. Vsakdo se je hotel seznaniti z njim in steherni si je zaželel, da bi mu bil predstavljen. Neki veliki slikar, ki je navadno slikal samo gospe in gospode, ki so imeli na leto najmanj 50.000 frankov dohodkov, se je potegoval za čast, da bi ga smel portretirati. Vojvodinje so ga vabile na obisk in neki akademiki je začel pisati njegov življenjepis in njegova doživetja; delo je izšlo v dvanajstih zvezkih. Izvlekli so ga k slavnostnim predstavam v opero in na konjske dirke v Autenil. Slaven je bil. Toda, kar ga je bilo spočetka tako zabavalo, ga je začelo slednjič utrujati. Tam zunaj v veliki samotni oceanu je lahko noč in dan spal; tu pa je bil prisiljen čuti prav do jutra. Ko se je začela predstava, je imel komaj še toliko moči, da je prsknil svoje vodne pramene tri do štiri metre visoko. Čeprav ni bilo treba gledati prav nič plačati, so se zaradi tega pritožili, češ da ne pridejo na svoj račun.

Razen tega pa se Parižani sploh ne zabavajo dolgo z eno in isto stvarjo. Kakor se morejo brž navdušiti, prav tako so tudi brž siti, in nekega dne je začelo neko zijalo nergati: »Ali se vam ne zdi, da so ti vodni prameni strašno dolgočasni? Zmeraj ena in ista storijale!«

To precej nevrščno nastrojenje se je razširilo ko ogenj. Ker je pa mimo tega še neki afriški princ poslal vprav tedaj žirafa v Pariz, je pa ta žirafa prestregla vso pariško pozornost zase. Sploh se je zanimalo vse samo še zanjo. Vsi časnikarji so tekli k njej na intervju, in vse vojvodinje so jo prišle povabiti na čaj. In celo tisti slikar je kar pustil kitov portret nedokončan, s pripombo, da si ne lasti take darovitosti in zmognosti, da bi mogel zadržati podobnost tako težavnega modela. In kar na nos na vrat je začel portretirati žirafa.

Naš Fu-U je otožno plaval po Seini med praznima bregovima sem in tja. Nihče ga ni več pogledal, razen tistih, ki so strigili psičke, kodre, in pa tistih nekaj ribičev. A ti so se jezili nanj, češ da jim vse ribe prepodi. Ves je bil pobit in nobena reč ga ni več razveselila. Do dna užaloženo je sprevidel, da si izmed vseh šest sto tisoč občudovalcev ni pridobil niti enega prijatelja za kasnejše, slabše čase. In se je spomnil gospoda Lebruna, ki je bil tako prijazen z njim. Spravil se je v Elizaj, da bi mu ondi potožil svoje gorje.

Toda predsednik republike ga, žal, ni sprejel. Oprostil se je po svojem mornariškem atašeju: »Gospodu predsedniku je hudo, ker ne more govoriti z vami. Naročil mi je pa, da vam dā za povratek na razpolago spremstvo podmorskega rušilca.«

Saj ne vem, kaj bi naj z vašim podmorskim rušilcem, gospod ataše,« se je pikro od-

rezal kit. »Jaz si že sam pomorem, ker znam, hvala Bogu, plavati.«

In ves divji se je odpravil na pot, zmeraj lepo po Seini navzdol. Sulci in karpi so se delali, ko da bi mu hoteli pot zapreti, a čim so videli, kakšne slabe volje je, so bili kar lepo mirni. Zadovoljili so se samo z namigavanji, kakor: »Brrr, pritepenec! A to mu je bilo vseeno. Če bi se bil zmešal za mnenje sulcev in karpov, bi se res ne bilo izplačalo, da je prišel kot kit na svet.«

Dolga pot in ledena polarna voda sta nekoliko pomirila njegovo slabo voljo. Prišediš v svojo domovino, je bil že ves miren in veder. Kar presunil ga je pogled na njegove čeri in na severne medvede in na pingvine, in tudi na svojega starega prijatelja, tjujenja, ki je z vso salonsko vpludnostjo kot zmeraj, venomer ponavljal: »Nihče, pa niti v Parizu, ne zna delati takih prekrasnih vodometov kakor vi!«

Ti odkriti in prisrčni pokloni so na kitovo srce bolj blažilo vplivali kot ves viharni di-rendaj občudovanja, ki ga je bil dobrična de-ležen spotoma na svojem slavnem romanju. (Francosko: Francis de Miomandre.)

Bag-nuk

Bližina gorovja je zadrževala vročino in dolin. Prijetno je bilo ozračje in jasen večer. S svojimi ljudmi in Indijcem je prišel major Nimo iz temnega gozda na planoto, preprečkal pobočje ter molče koracil navkreber. Ni ga utrujala pot. Rjav, temnih oči ter belih zob je hodil Indijec poleg, ne da bi bil kaj spregovoril.

Noč je bila svetla in tiha, ozračje nekam ostro. Nevidna roka Stvarnika je razobesila zvezde zapovrstjo, velike, katerih luč seže do zemlje, srednje in majhne ter neznačne. Dehtel je jasmin, akacije so vlagale vonj v pihajoči veter, kraljeva praprot je mehčala tla, divji golobje so grulili v grmovju.

Bolj in bolj navkreber je vodila pot, bal-vani so se kazali na rebri, primikala se so skale, pošastnih oblik so se nenadoma pokazale ljudem.

Mar je bila hladna noč, tišina, samota, ki je usmerjala misel in pomirjala; mar je bila usoda, ki je odgrinjala nov zastor? Mar je bilo naključje, ki je vodilo majorja po potih, koder naj bi hodil, dokler ne pojasnijo skrivnosti?

Obstal je. Nikogar ni bilo tam, ne hiše ne človeka. Indijec je pokazal molče naravnost predse v noč. Korakala sta dalje. Tamkaj so se pojavile skale. Tik pred njima ena, ne ravno zelo visoka. Ali pa je bil zid? Zid starega samostana?

V zidu je bilo okno. Stopil je na kamen, se odprtine previdno oprjel. Pogledal je v celico. V nji je čepel fakir na goli zemlji, pred njim na marmorni plošči pa steklena krogla.

Fakir ni čutil, da so ljudje zunaj. Zamaknjeno je vil svoje koščne roke, kuštravi lasje so mu viseli od golih pleč. Trenutek ga je opazoval major. Rad bi razločil, kaj je v stekleni krogli. Nekaj temnega je bilo notri, pred kroglo pa fakir, ki se je priklanjal spet in spet.

Ne da bi pomislil, je ukazal major svojim ljudem, naj odmaknejo kamenje pred vhodom. Medtem so zaslišali krik; ko so prišli v celico, je že izginila steklena krogla. Le kupček žerjavice je ostal še tam. Nekaj plamenic je svetilo ob drugem vhodu.

Major se je ozrl po prostoru. Podkovane čevlje je videl, kovinast drog in posušen grah na kamenitni klopi. Iskal je stekleno kroglo. Vojaki so preiskali celico — nič, tudi druge prostore, pa so našli le gole stene.

Ob marmorni plošči je stal fakir prekritih rok, ko senca brez življenja.

Zdaj je prinesel vojak majhen, kovinast predmet. Žapogljeno je bil, s štirimi krempljastimi jeklenimi vršički pri ročaju. Dva obroča sta bila na njem. Indijec ga je vzel iz majorjevih rok, ga dal na svojo dlan, en obroč na palec, drugega na mezinec ter skril orožje v pest.

»To je bag — nuk,« je povedal Indijec.

»Kaj je to?« je vprašal major oklevaje in previdno, ko da bi se bal odgovora, ki ga je stulil.

»Strašno indijsko orožje, ki ga redko najdemo v Indiji. Bag — nuk učinkuje ko tigrova šapa...«

Major ga ni preslišal. V spominu mu je oživel dogodek iz preteklosti: Tam na jasi — zevajoče prsi — tigrova šapa...

Fakir je prestopil. »Jogi sem,« je začel. Razjarjen nad ledenim mirom tega človeka, je major prevrnil z nogo marmorno ploščo, kjer je tlela žerjavica, pod njo pa je ležala steklena krogla.

Ko jo je dvignil major, da bi si jo ogledal, je onemel nad strašnim odkritjem.

Tudi kroglo mu je Indijec vzel iz rok. V nji je bilo srce, srce človeka.

»Verujem v Davo. To srce je od belega moza, ki je ubil Indijski srce, dvakrat ga ji je ubil.«

Nato je umolknil fakir.

Kaj naj počne z njim? Kako naj ga kaznuje? Trpinč? To zanemarjeno telo!

Molče so ga odgnali s seboj. Zopet do velike planjave, kjer so grulili golobje ter so frfotale večje. Jasna je bila noč, hladna in prijetna. Le majorju se je zdelo, da se odpirajo prepadi, iz njih sikajo strasti. Tjaka je se zibal fakir. Spet in spet je major pomislil na srce v stekleni krogli. Nosil ga je ko nekaj nedotakljivega, nekaj svetega, ki so mu prizadejali najhujše, kar more storiti človek: ubiti.

★

Ob gozdu je omahnil fakir. Preden so mu bili mogli ubraniti, je segel po rožo, ki je držala med resjem. Vtaknil si jo je v usta.

»To je asklepija — roža smrti,« je pojasnil Indijec.

Telo, ki je ure in ure ležalo na žeblih, milje daleč neutrudno hodilo, prosjačilo po va-seh, se valjalo v prahu, vilo tršate roke, telo, ki je živelo med minljivostjo in trajanjem, se je zdaj zgrudilo ko suh list. V molk so segle njegove besede:

»Lazara, moja hči.«

★

Majorju je bilo, ko da se je vrnil iz bitke Zmagovalec, ki je bil premagan. Zemlji je vrnil srce, zemlji, daleč v severni Indiji, toda ne se mogel otrešiti čuta o zmagovalcu, ki je bi premagan.

Vrnil se je na Angleško. Nikomur ni zaupa resničnega vzroka, zakaj se je odločil, da se vrne domov. In nikomur ne bo nikoli omenil, kako se je eno srce žrtvovalo in se drugo izdalo. Tudi ne o tem, kako nerazumno more biti človeško srce, (Oberhauser — bd)

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Jest še zdej prou ma vem, kuku je tu, de če prou nuč in dan kar naprej in naprej štederam tku, de se spat nimam časa, pa m na gre u glava, za kua se s tem ta novem naru dam, ke se je šele zdej pred ene par letem tle pr nas na Krajskem zaredu, tku grdu gledama, koker pes pa mačka? Lepu vas prosem, tu ja ni nč tagca, de b se mogel zavle tega grdu gledat, če prau ja, de sa jugosluvenari, ne pa Sluvenci. Za božja vola! Než boja kar čja. Buh jim pužegni. Mi sma pa holt ta prau Sluvenci, pa je fortik. Tu mende ja ni več protizakunit, koker je blu pred doberm trem le tem? Če s jih dober ud useh plati ogledama, morma vender violet, de sa drgač prou čist tak, koker sma mi ta prau Sluvenci. Nog ja nimaja štereh, koker jih maja kašen telički, ampak sam dve, koker drug lde, če temu al pa umnu slučejem kera na manka, kar se tud ta prau mu Sluvenca lohka zgudi, če se s motociklam ukul ungau. Drgač mama pa glih tku sam dve. No, in na nugah maja nahter jugosluvenari tud kurje učesa, koker mi. Tu m je pa pravu tist pediker ud »Elefontac, ke s hodja h nemu usak mesec kurje učesa ven rezat. Ta bo pa mende ja vedu. Tud ruke maja sam dve, koker usak člouk, če ni stoprocenten invalid. Sevede, tre buh ma pa, kar se samu ub seb zastop, tud usak jugosluvenar sam enga, če prou mal bl de belga, koker jih mama mi ta prau Sluvenci. Dondons sa holt tku slab časi, de je prou mal takeh, de b nucu več trebuhu. Usak je žiher prou vescu in zaduvalen, če lohka saj enga usak dan za sila napoune. Tu pa tku usak ve, de je ena glava usaku čezincez zadost. Kua je u ne, je pa tku pustranska reč. Če je u glau le en prou gibčen jezicček, pa se mu ni treba bat, de b stradu. Sej glave mama ja prouzaprou tku sam zatu, de lohka jezek kam pud streha sprau ma, keder ga glih na nucama. Noja, pa de nam ni treba klubuka u rok nost, če ga slučajen se mama. Dondons je pač z preccej takeh, de morja že kar brez klubuka ukul hodet. Je holt križ. Lohka b blu pa še slabši. Kene, če b še dons Jevtici Jugoslavija kumenderu, b pa hudil Sluvenci prou gvšen tud že kar brez hlač pu »Lepi naši dumuvnici.

ženska. Če b bla jest namest gspuda župana, b ta reč use drgač naredila. Sej veja, de se zastoj se mačke na raulaja. Zaku b pol glih gspud župan jugosluvenarjem kar čist zastojn tlaka delal in garal? Sej »Jugosluvenarsk narud« ma gnarja ket čepin. Gspud župan nej kar pugervaja hunurar. Zaku b takem buga timem tlela tlaka delal. Nej sami tud delaja. Sej jim ni treba cele nuči prekrokat. Če pa že uni iz lubezen du bliženga kej zajne naredeja, nej pa tud pušten plačaja. Zaku b jih crklal? Sej vem, de nm ni za gnar. Ampak tist gnar lohka špenderaja »Rdečemu križec, al pa ka šenmu drugmu križe, sej križu mama na useh koneh in krajeh več ket zadost. Če b bli ju gosluvenari mal drgačen, koker sa, b že nč na rekla. Ampak te lde sa strašen nehvaležen. Jest še dons na morem puzabet, kuku sa se za den ujedal, ke sa uni mestem delucem tiste boge kapce skumenderal. Kar zelen sa bli, koker kušar, ud same jeze. Tega uraga sa pučej nal, koker de b šlu za meljome. Čist prou sa uni naredel, de s s tega nisa nč glihe sturel. Kar tih sa bli, pa koker nalaš jim še plave pluzne preskrbel. Jest se kar čudem, de »Ju gosluvenarsk narud« zavle teh pluzn še ni jezika stegnju. Murde jugosluvenari teh pluzn še zamerkal nisa. Sej sa mende mal brlau. Če jih boja enkat zamerkal, boja pa gvšen spet taka larma naredel, de boja kar cujne pu luft le tele. Uni nej sa pa iz tega prou nč na streja. Kar tku nej se naredeja, koker de b nm tu nč mar na šlu. Ke boja jugosluvenari zavlen teh pluz n čist pudevaj, nej pa uni delucem še nove hlače skumenderaja, de se boja jugosluvenari še bl jezil. Tu bo špas. Nazadne, ke boma teh špasu sit, nej jim kupja pa še škorne. Škorni jim boja zdejja puzim, ke bo mraz prtsnu, še pu seben prou pršli. Zimskeh suken pa delucem ni treba šenkvat, ke s zimskem suknam je pa tku. Če je mraz, nej mal bl hiter delaja, pa se boja ugrel. Če b mel pa enkat tud zimске sukne, boja pa sam pustopal in se s pridneh ldi norca delal. Zimskeh suken jim ni na nu bena viža treba kopvat, pa če boja jugosluve nari še tak kralval delal zavle hlač in pa škoren.

Gspud župan, kar tku nej naredeja, koker sem jim jest tlela nasvetvala. Boja videl,

de bo prou. Pa še ona druga prošna mam dons du nh, če ja boja uslišal, pa na vem. Kene, gspud župan, uni na veja, de jest usak večer strašen douh garam. Večkat že pu nuči udбие, pa jest še zmeri čepim u kašennu kot, pa kašna kikla seb, al pa može hlače fik kam in najne knofe šivam... Sevede uni tega na morja vedet, ke jim nistem še nekol pudevada. Veja, moj mož ma usak večer kašna seja. Jest morem pa sevede ustaj pu kone, de videm, če pride prou nasut dam. U takem slučaja ga mor em sevede slečt, pa u pojstla pulužit, de m kar na tleh na zaspi. Jest pa tudi na morem tku doug zvečer kar brez dela sedet. Sej m je še tku douhčes, če delam. Tu pa tku sami veja, de člouk, če je zvečer prou douh pukonc, rad zjutri mal dle puleži. Men pa te salamejnsk furmani, ke štajnkolen predajaja, na daja miru, de b spala. Ub pol sedmeh že začneja, kar eden za drugem, pu naš ulc trubentat na tiste soje trubente. Tulk časa plozaja pred naša hiša, de me zbedeja. Tu me naredi pa tku ner vozna, de se usa tresem in sem pol ceu dan natakneha in sitna, ket prga. Ta plozajne jest tku tešku poslušam, de ni za dupvedat.

Lepu jih prosem, gspud župan, nej ven der ta plozajne prepuevja štajnkolnarjem. Sej soje čase jim je blu tist zgunejne pu mest in pa upitje »štajnkolen« prepuevden. Lahem, ke sa tiste čase sladoled pu lblan predajal, je blu pa prepuevden, de na smeja upit »smaslinac. Nej kratkinnal pugervaja, de štajnkolen sam tak žiher pu mest predajaja, ke znaja dober harmonika špilat, al se morja pa te, ke ga zdej predajaja, navadet in izpit pulužit. Pol nej pa u božjem imen štajnkolen predajaja. De boja lde vedel, de je na cest štajnkolen za dubit, nej pa kašne polke al pa valcarje pu pot špi laja. Tku boja lblančane že prec zjutri u dobra vola spraul, ne jih pa jezil, koker jih zdej s tistem trubentajnam jezeja. Boja videl, gspud župan, de jim za tu na bom sam jest hvaložna, ampak prou cela blana.

Se neki ud iblanskeh cest, ulc in pa trgu b jim rada pudevada, pa dons, žalibog, nimam več časa. Vidja, anajst ura je zdej, prest je pa še zakurila nistem za kusiu, ub dvanajsteh pride pa moj mož že dam h kusile. Sej ni glih nč pusebenga, sam rada b jih uprašala, kuku je tu, de maja naše ulce, ceste in pa trgi usorsote imena, sam takeh nimaja, ke b blu treba. Noja, pa nej nkar na zamerja. K. N.

Šah

Važna medklubuska šahovska tekma za dr zavno prvenstvo je bila v nedeljo med bel grajskimi in subotičkimi šahisti v Subotici. Su botičkemu šahovskemu klubu so prerokovali v tej tekmi zmago, ker je imel v svojem moštvu znana mojstra Kostiča in Schreiberja, dočim je belgrajski šahovski klub nastopil le s svo jimi prvorazrednimi igralci in brez mojstrov. Zmaga belgrajskih šahistov s 4 in pol : 3 in pol je zato presenetila. Odločilna je bila partija med Kostičem in Popovičem, ki se je končala remis. Z zmago v tej partiji bi mogel Kostič po magati subotičkemu šahovskemu klubu do zma ge, ker bi bil rezultat na prvih štirih deskah boljši. Belgrajski šahovski klub je z zmago v Subotici že postal finalist, drugi finalist pa bo do ločen v tekmi med Amaterskim šahovskim klubom iz Zagreba in Ljubljanskim šahovskim klubom 6. novembra v Zagrebu.

V novembru se bo pričel na Holandskem že lansko leto napovedani turnir svetovnega prvaka dr. Aljechina in sedmih kandidotov za svetovno prvenstvo. Vsi povabljeni velemejstri so pristali in bo imel turnir tele udeležence: dr. Aljehin, Botvinnik, Capablanca, dr. Euwe, Fine, Flohr, Keres in Reshevsky. Turnir bo še močnejši kot oni na Semmeringu lansko leto, bo pa tudi dvokrožni. V primeru, da kdo od teh velemejstrov ne bi mogel nastopiti, sta do ločena velemejstra Eliskases in Pirc, da vsko čita na prazno mesto.

Iz letošnjega turnirja na Nordwijku, na katerem je sijajno zmagal Eliskases pred Keresom, Pircem in Euwejem, prinašamo bojovito partijo med Bogoljubovim in Keresovim rojakom Schmidtom. Za oba igralca je bil rezul tat te partije odločilnega pomena za končni placement, in sta vložila v partijo vse svoje sile. Bogoljubov se je pokazal boljšeja tehniko in je na originalen način dosegel zmagovito pozicijo, toda je potem popustil in samo remizi ral, to pa zopet na originalen način.

P. Schmidt — E. Bogoljubov

1. e2—c4, e7—e5; 2. Sb1—c3, Sb8—c6; 3. g2—g3, g7—g6; 4. Lf1—g2, Lf8—g7; 5. e2—e3, d7—d6; 6. Sg1—e2, Sg8—h6 (beli je usmeril svo je figure proti točki d5, črni pa proti d4. Mala prednost belega je v tem, da je točka d5 do stopna belim figuram, dočim točka d4 črnim ni); 7. 0—0, Sh6—f5; 8. Sc3—d3, a7—a5; 9. d2—d4, 0—0; 10. d4×c5, d6×e5; 11. Se2—c3, Sc6—e7; 12. b2—b3, Se7×d5; 13. Sc5×d5, e7—c6; 14. Sd5 —c5, Dd8—e7; 15. Dd1—c2, Tf8—d8; 16. Lc1—b2, Lg7—f8; 17. Ta1—d1, Td8×d1; 18. Tf1×d1, Sf5—g7; 19. Sc3—a4, De7—c7; 20. f2—f4 (beli je organiziral zelo nevaren napad na kraljevo kri lo, ki ga črni le s težio ubranil, Lc8—g4; 21. Td1—e1, e5×f4; 22. e5×f4, Lf8—b4; 23. Sa4—c3, Ta8—d8; 24. a2—a3, Lb4—c5+; 25. Kgt—h1, Lg4—f5 (beli je grozil zelo neprijetni napad s Sc3—e4); 26. Sc3—e4, Lf5×e4 (črni mora pre pustiti belemu prednost dveh lovcev, ker bi bil sicer beli napad neznosen); 27. De2×e4, De7—b6 (da bi igral na De5 L—d4); 28. Lb2—f6, Td8—a8; 29. a3—a4, Sg7—f5 (črni seveda ni smel vzeti na b3, ker bi sledilo L×g7 in De5+ z osvobjitvijo figure); 30. De4—d3, Lc5—d4; 31. g3—g4! (kljub temu, da more zamenjati beli dragočnega lovca, ostane po tej izvrstni po tezi še v napadu), Ld4×f6; 32. g4×f5, Ta8—d8; 33. Dd3—f3, Td8—d1 34. f5×g6, h7×g6; 35. Te1—e8+ (še močnejše bi bilo f4—f5), Kg8—g7; 36. Df5—h3, Lf6—h4! (po tej zanimivi žrtvi pride celo črni do napada); 37. Dh3×h4, Td2—d1+; 38. Te8—e1, Db6×b5; 39. h2—h3 (bolje je bilo f5!), Db5×a4; 40. Te1×d1, Da4×d1+; 41. Kh1—h2, a5—a4. 42. Dh4—e7, Dd1—d4; 43. f4—f5, Dd4—f4+; 44. Kh2—h1, Df4×f5; 45. De7 ×b7, a4—a3; 46. Db7—b4, Df5—d3; 47. c4—c5, Dd3—e3; 48. Lg2×c6, De3—c1+; 49. Kh1—g2, a3—a2; 50. Db4—d4+, f7—f6; 51. Dd4—d7+, Kg7—h6; 52. Dd7—d8, De1—g5+ (z a2—a1D bi črni zmagal); 53. Kg2—f3, Dg5—h5+; 54. Kf3—g3, Dh5—e5+ (a1D!); 55. Kg3—f3, f6—f5? 56. Dd8—d2+, g6—g5; 57. Dd2×a2, g5—g4+! 58. h3×g4, f5×g4+; 59. Kf5×g4, De5—h5+; 60. Kg4—f4, Dh5—f7+!! 61. Da2×f7 in črni je pat.

Nevarnost požara pri obdelavi magnezije

Nekaj kovin poznamo, ki se pri razme romu nizki temperaturi vžgejo. Take kovine so kalij, kalcij, natrij in magnezij. Od teh kovin se v tehniki rabi največ magnezij, ne sicer sam, pač pa v zlitinah.

Magnezij se vžge že pri 400° C. Ozek ma gnezijev trak lahko prižgemo z samo vžgala. Magnezijev prah rabijo fotografji za raz svetljava pri nočnih posnetkih. Debelejši kosi magnezija niso tako nevarni. Zico debeline 1 mm ali pločevino nad 0,3mm debeline že ne moremo več z vžgalico prižgati. Temu je vzrok dejstvo, da je magnezij za toploto zelo dober prevodnik. Še manj nevarne so magne zijeve litine. Bat iz zlitine magnezije in alu minija se ne vžge kljub temu, da je v cilindru bencinskega motorja tako rekoč neprestano iz postavljen ognju. Pač pa obstoji nevarnost požara in eksploziji pri obdelavi magnezijevih zlitin posebno tam, kjer nastajajo pri obdelo vanju drobni ostružki in prah. Zato se mora v delavnicah, kjer se obdeluje magnezij, temu posvetiti posebna pozornost.

Magnezijev prah vžge lahko že majhna iskra. Udarec jekla ob jeklo zadostuje jasno je, da se morajo vse take možnosti preprečiti. V takih delavnicah ne smejo delavci točli s kladvi po strojnih delih. Tudi brušenje orodja ne spada v delavnico, prav tako varjenje ali spajkanje. V izbiri pogonskih strojev moramo biti natančni. Elektromotorji morajo biti pose bej zavarovani. Da se ne sme kaditi, je raz umljivo samo po sebi.

Vendar se požar lahko širi samo, če so zbrani skupaj večji kupi magnezijevih odpad kov. Zato je treba skrbeti predvsem zato, da se priprave temeljito čistijo.

Da se obdelava magnezija lahko nemoteno vrši in da ni ogroženo zdravje in življenje delavcev, mora biti pri vsakem stroju priprav ljena posoda z železnimi ostružki, da se z njimi hitro potrese goreči magnezij, ker se je to izkazalo za najboljšo sredstvo v takih primerih. Delavci sami pa morajo imeti usnjene roka vice in usnjene predpasnike.

lahak površnik, 123. svetopisemsko mesto, 125. Ibsenova drama, 126. hrvaška reka, 127. mizarso orodje, 128. gotska umetnost, 129. evropska reka, 130. kuhinjska priprava.

Navpično: 1. druga beseda za liso, 2. božje stvarstvo, 3. neprijetna ovira, 4. eksotična dišava, 5. tujka za narod, 6. južnoitalijansko zgodovinsko bojišče, 7. fizikalni izraz, 8. kmečko orodje, 9. tekoča voda, 10. azijski otok, 11. zemeljska polobla, 12. nevstin delež, 13. lesena stavba, 14. domača žival, 15. vzrok bolečine, 21. ostanek pri gorenju, 23. voznikova priprava, 25. slovanski vladar, 26. evropsko mesto, 27. leva roka, 28. domača žival, 29. italijansko mesto, 31. dolenski potok, 33. golo ta, 34. jugoslovanski denar, 35. gorenjski kraj, 37. bavarski vladar, 39. azijska pokrajina, 40. vrsta praske, 41. hreščeta piščalka, 42. prostor za hišami, 44. srbsko mesto, 46. tržaški škof, 48. čre vesna bolezen, 50. namizna posoda, 51. ključavni čarsko orodje, 53. pečena tvorba, 54. odborovo opravilo, 56. jugoslov. reka, 57. kmečka jed, 59. vrsta vetra, 61. slaboten človek, 63. italijan. denar, 65. poljski pridelek, 67. vrtna cvetlica, 68. podarjeno meso, 69. del drevesa, 70. glinasta posoda, 72. gozdno grmovje, 73. nasprotje svetlobe, 74. vrsta maščobe, 75. štajerski kraj, 76. domača žival, 77. lovilna priprava, 79. slovanski misijonar, 81. hrvaški književnik, 83. božica petja, 85. suha zem lja, 86. domača žival, 88. del ladje, 90. velika gos pa, 91. zemeljska vrtnina, 92. merilna priprava, 93. mlada rastlina, 95. poljski plevel, 96. vrsta dav ščine, 97. alkoholna pijača, 99. tujka za vrsto, 101. kraj pri Kamniku, 104. slovanski slikar, 106. vrsta ladij, 107. afriška pokrajina, 108. tujka za bro dovje, 110. ameriško mesto, 112. špansko mesto, 114. štajerski kraj, 115. osamljen prostor, 116. ita lijanski general, 117. božja čednost, 118. tujka za plačo, 119. nalezljiva bolezen, 120. francoski pisate lj, 121. štajerska voda, 122. utežna enota, 124. človeško pleme.

Rešitev zlogovne križanke z dne 16. oktobra

Vodoravno: 1. slovar, 7. epos, 11. krava, 16. Levár, 17. Otakar, 18. elan, 19. opis, 20. Avar, 21. otok, 22. Abo, 23. nada, 25. kapa, 27. sani, 29. Pad, 30. okoliš, 32. Amen, 33. arena, 35. debata, 38. roba, 40. Taras, 42. greh, 43. Ares, 44. atek, 45. Oka, 46. Lasa, 48. lipa, 50. Tomo, 52. Ram, 53. Irenej, 54. Amas, 55. avizo, 56. nakana, 59. Peru, 61. pegaz, 63. atom, 65. Aron, 66. Ajas, 67. ata, 69. peka, 71. Rigi, 73. teta, 75. Lek, 76. Ineni, 77. Jagode, 78. Golo, 79. salama, 80. nota, 81. raven.

Navpično: 1. slon, 2. lepak, 3. Ovid, 4. vas, 5. ara, 6. rovaš, 7. elapa, 8. por, 9. oko, 10. satan, 11. krona, 12. rek, 13. Ala, 14. vaba, 15. anoda, 24. Alah, 25. kita, 26. Amos, 27. soba, 28. Irak, 29. pero, 30. odoliti, 31. obesek, 34. nakaza, 36. erar, 37. Arij, 38. repa, 39. Atos, 40. tema, 41. Samo, 47. Anam, 48. Lena, 49. amen, 50. Tara, 51. oves, 52. Riga, 57. Atene, 58. arija, 59. pogan, 60. ujeta, 61. pater, 62. zakon, 63. apis, 64. okel, 68. tele, 70. Ana, 71. Rim, 72. igo, 73. Tot, 74. aga, 75. lov.

Zlogovna križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16			17			18			19			20		
21		22	23	24	25	26		27	28		29		30	31
32	33	34		35	36		37	38		39		40		41
42			43		44	45		46			47			48
49		50	51		52	53		54		55	56	57		
58	59	60		61		62	63		64	65	66		67	
68		69	70	71	72	73		74	75		76	77	78	79
80	81		82	83	84		85		86		87		88	
89		90	91			92		93	94		95		96	
97		98			99		100		101	102		103		104
105	106	107		108		109	110		111	112	113	114	115	
116			117		118	119		120	121		122	123		124
125		126			127		128		129				130	

V vsak prostorček vstavi po dve črki, ki ti obenem povesta besedni zlog. Besede se začno pri številkah, nehajo pri debelejših črtah ter po menijo:

Vodoravno: 1. lahka stvar, 3. druga beseda za temo, 6. eksotična dišava, 9. vzrejanje, 11. umetniški izdelek, 14. zemeljska vzpelina, 16. avtomobilska shramba, 17. francoski dramatik, 18. druga beseda za pomoto, 19. denarna vrednost, 20. ita lijansko mesto, 21. slovanska reka, 22. okrasna posoda, 24. gozdna poseka, 26. štajerski kraj, 28. bližnja sorodnica, 29. Aškerčeva pesem, 30. majh na posoda, 32. nemško mesto, 34. vrsta volne, 36. tujka za drobiž, 38. kmečko orodje, 39. oseba iz Reymontovih Kmetov, 41. moč, 42. hrvaški kraj, 43. trdo delo, 45. majhna naselbina, 46. oseba iz Reymontovih Kmetov, 47. globoka raza, 49. kraj pri Crnomlju, 51. krompirjeva jed, 52. opoldanski

obed, 54. živinska krma, 55. skupina piščev, 57. del oprave, 58. jugoslovanska reka, 60. smešna pri poved, 61. vodna vršina, 62. nekdanja Francija, 64. slovanski pesnik, 66. istrska reka, 67. del telesa, 68. oglarska priprava, 69. del stavbe, 71. ruska organizacija, 73. ravna streha, 75. del noge, 76. turška trdnjava, 78. vodna žival, 80. afriška po krajina, 82. milnsko korito, 84. peruansko mesto, 85. cela stvar, 86. del telesa, 87. oblika vode, 89. neroden človek, 91. popolno gospodarstvo, 92. vrtna rastlina, 94. informativna listina, 96. vrsta rib, 97. poletna hiša, 98. gozdna rastlina, 99. italijansko pristanšče, 100. slovanska reka, 102. velika poso da, 103. madžarsko mesto, 105. del telesa, 107. iz raelška med, 108. lekarniški izdelek, 109. močvir na rastlina, 111. časovno razdobje, 113. notranjski kraj, 115. Finžgarjeva povest, 116. španski ples, 117. Finžgarjeva igra, 119. optična priprava, 121.

Otroški vozički naj-novejših modelov. Dvokolesa, štvalni stroji pogrešljivi. Po zelo nizki ceni! Ceniki franco! „TRIBUNA“ P. BAJTEL, LJUBLJANA, Kariškova 4. Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26

En teden v bombardiranem vlaku

Angležinja popisuje nevarno železniško vožnjo iz Hankova v Honkong

Kakor poročajo najnovejša poročila, so Japonci zasedli že kitajsko mesto Kanton. Njihov namen je vsekakor bil, da bi presekali glavno prometno žilo iz Honkonga v Hankav, kjer je sedaj glavni kitajski odpor. V angleškem listu »Times« poroča Angležinja, ki je živela v Hankovu, kako je popotovala iz ogroženega mesta v varnejši Honkong:

»Ob 10 zvečer smo se veselili odpeljali iz Hankava. Drugo jutro pa smo bili na vso moč razočarani, ko smo videli, da smo komaj prišli naprej, ker smo vso noč prevozili le 60 milj. Se preden smo dobili zajtrk, se je oglasil letalski alarm, nakar smo počasi odšli na polje. Bil je lep septembrski dan ter smo zložno šli proti majhnemu gozdiču vrh malega grička. Tamkaj smo stali kako uro in se potem vrnili, ker se ni nič zgodilo. Če bodo vsi letalski napadi tako prijetni, se nam ni treba nič bati, smo si mislili. Nekako ob pol enajstih dopoldne je bil nov alarm. Ko smo stopili iz vagonov, smo že zaslišali letala. Komaj smo imeli čas skriti se v grmovje, že so visoko nad nami grmela sovražna letala. Letela so pri zahodu, mi smo le prav daleč nekje slišali zamojko udarjanje letalskih bomb.

Komaj smo se vrnili v vagon, že nas je iz njih pognal v beg nov alarm. Bili smo le 30 jardov od vlaka, ko so se nam bližala sovražna letala. V grmičevju je bil skrit kitajski vojak, ki nam je namignil, naj se brž skrijemo. Letala so križarila nad nami, vendar se niso spustili nižje ko 5000 čevljev. Ko bi bili slutili, da hočejo bombardirati postajo ter železniško progo obsuti s strojnimi, bi se bili bolj bali. Po ropotu smo sodili, da bombe padajo kakih 10 milj od nas.

Tako smo ždeli v tistem grmovju eno uro, pa se nam je zdelo, da je več ur. Nato smo vsi razprskani in zamazani ter preplašeni prilezli iz grmovja. Ko pa smo bili zopet v vlaku, smo se smejali in šalili, kakor da bi bilo vse pozabljeno. Tako smo se nekaj časa mirno vozili, ko so se znova oglasili signali za alarm. Sprva smo mislili, da nam signalizirajo, naj gremo h kosilu in smo bili kar zadovoljni. Ko pa smo zvedeli, da se zopet bližajo letala, smo vsi preplašeni bežali iz vagonov. Tekli smo čez manjši most, ki smo pod njim sklenili skriti se. Medtem so priletela letala kakih 4000 do 5000 čevljev visoko. Sedaj smo lahko opazovali, kako mečejo bombe. Nato pa so se letala razpustila v skupine po 2 ali 3, se začele spuščati nižje in skupina treh letal je začela sumljivo krožiti okoli nas. Medtem ko smo mi pobegnili iz vlaka pod most, je naš vlak potegnil kake četrte milje naprej proti bližnji postaji.

Pred naše umazano zavetišče je prišel ubog rjajhen Kitajec. Poklicali smo ga, naj se skrrije k nam. Stopil je k nam pod most ter se zraven nas sesedel. Po vsem telesu se je tresel, težko je dihal, roke je imel na prsih. Videla sem, kako mu sree močno bije. Siromak je bil na eno oko slep, z zdravim očesom pa je ježno gledal izpod svojega klobuka. Prijazno smo ga nagovorili, za kar nam je bil hvaležen. Dali smo mu celo nekaj denarja, da bi ga malce razveselili in ga raztresli. Sedaj pa se je šele začel pravi japonski bombni napad. Dobro smo slišali grmenje bomb. Vstali smo in gledali cele oblake prahu in megle okoli nas in našega vlaka. Nato sta dve letali prileteli tik našega vlaka. Leteli sta prav nizko ob progi med

nami in postajo. Slišali smo kratko ragljanje strojnice. Takoj smo vedeli, da hočejo Japonci pogoditi ali vlak ali pa železničarje. Zamizala sem, in upala, da vsaj bomb ne bodo metali. Vendar bi bila morala vedeti, da tako nizko letala ne mečejo bomb, ker so potem letala sama v nevarnosti.

Pozneje smo videli, da so vse bombe zgrešile našo lokomotivo ter padale ob obeh straneh proge. Ena bomba je zadela blizu proge stoječo hišo ter jo vso raznesla. Raztrgala je v hiši starega Kitajca ter dve deklici. Steklo v oknih našega vlaka je bilo seveda vse razbito. Zvečer nato so naši železničarji sklenili vrniti se v Hankov. Drugo jutro ob pol štirih smo bili v Vuhangu, ob petih pa na izhodni postaji. Bilo je krasno sončno jutro, mi pa smo bili utrujeni, zamazani in smo želeli najprej okopati se in nato spat.

Čez dan sem zvedela, da bo zvečer odpeljal nov vlak. Poskusila sem tvegati, čeprav mi ni bilo prijetno pri srečanju. Nato popisuje Angležinja, da so Japonci tudi ta vlak napadali z letali. Čez dan so popotniki tega vlaka bivali ali v vlaku ali pa v senikih ob progi. Enkrat se je zgodilo, da so bombe razdejale progo malo sto metrov pred vlakom. Najprej so morali zato delavci progo popraviti, nakar so zdrdrali čez progo vojaški vlaki s strelivom, potem so šele prišli potniški vlaki. Angležinja končuje svoje poročilo takole:

»Od nedeljo ponoči smo bili v vlaku. Sedaj se nam je bližala že druga nedelja, pa še vedno nismo bili v Honkongu. Šele v soboto zvečer smo prišli v Kaulun, ki je zadnja postaja nasproti Honkongu. Bili smo vsi zdelani in zmučeni, vendar pa nepoškodovani in zdravi.«

Kitajsko mesto Kanton na južnem Kitajskem je padlo Japoncem v roke. S tem je pretrgana zveza kitajskim armadam s Honkongom in morjem. Na sliki vidimo velikansko mesto z 2 milijonoma ljudi. Slika je posnetja iz letala, ki je bombardiralo mesto. Na sliki vidite lahko še, kako udarjajo bombe v mesto

Največje težave delajo Japoncem na severnem Kitajskem visoke gore, čez katere morajo vlečiti svoje topove. Na sliki vidimo napore japonskih vojakov v provinci Samsi

kit nesrečne francoske kraljice Marije Antoinette.

Jakobinci pa so odkrili ta beg ter dali obe ladji s svojimi ladjami zasledovati. Mala ladja, ki je spremljala veliko, je kmalu padla v roke zasledovalcem. Na njej so našli tri velike sode zlata in srebra. Velika tovorna ladja »Telemaque« pa je preganjalcem ušla. Srečno je iz reke Seine priplula na globoko morje. Tukaj pa je zašla v drugo nevarnost. Nastal je namreč velik morski orkan. Drzni kapitan Cumming je upal, da bo zmogel velikansko valovje. Toda blizu obrežne vasi Quillbeuf je ladjo zalotil ogromen morski val ter udaril nanjo. Vsačani so gledali nesrečo kakih 100 metrov daleč.

Videli so, kako je morje pogoltnilo ladjo

Danes prav za prav nihče ne more vedeti, koliko premoženja je bilo na tisti ladji. Šele pozneje so iz zapiskov posameznih plemenitajskih rodov in skušali ugotoviti vsaj približno višino potopljenega bogastva. Izkazalo se je, da je ta približna ugotovitev pokazala velikanske vrednosti, ki so sedaj potopljene. Ljudska govornica pa je seveda storila še svoje in tako je nastala cela legenda o bajnem bogastvu, ki je potopljeno tamkaj na normanski obali. Zaradi tega so že leta 1850 in pozneje leta 1850 poskušali, da bi tisto ladjo dvignili, pa se jim nikdar ni posrečilo. Bajne ni niti preveč težko priti do potopljene ladje, toda francoska postava veli, da je ves zaklad, ki ga kdo najde v morju, lastnina francoske države, in da ima tisti, ki je zaklad dvignil, pravico le do 300.000 frankov. Zaradi tega se je navdušenje za dviganje tiste ladje močno ohladilo.

Sedaj se zopet pripravljajo, da bi tisto ladjo dvignili. Tokrat je francoska država napravila kar celo licitacijo navzdol. Pravico dvigati zaklad bo dobil tisti, ki se bo zadovoljil z manjšim dobičkom. In tako je pred kratkim izlicital dviganje ladje tisti, ki je zadovoljen zgolj z 12.500 franki.

Gusarski zakladi na dnu morja

Kdo ve, ali se mu bo posrečilo? Pa to je le en poskus izmed mnogih. Blizu Kapskega mesta ob obali Južne Afrike leži v morju pokopano brodoge drznih pomorščakov, ki so jadrali iz Indije in vozili s seboj ogromne zaklade. Doslej jih še niso mogli dvigniti. V luki Vido leži že od leta 1702 potopljeno špansko brodoge, ki je vozilo s seboj srebrne zaklade iz Amerike. Nihče še ni dvignil teh zakladov. Leta 1798 je angleški admiral Nelson pri Abukirju potopil Napoleonovo brodoge, ki je imelo s seboj mnogo dragocenosti. Ob obali Nove Šotske leži potopljeno brodoge drznega gusarja Kidda, ki je vozil s seboj bajne zaklade svojega roparskega plena. Blizu Kokosovih otokov v Tihem morju se je potopilo brodoge portugalskega gusarja Benita, ki je tudi imel nad vse bajne zaklade s seboj. In pri Cerlingu leže potopljene zakladi ladje »Lutinez«, ki jih licitirajo dvigati, pa je morje vendarle večino svojega plena že davno razmetalo na vse strani. Pravih uspehov doslej še ni imel nihče, ki je hotel dvigati potopljene zaklade.

Milijonarji tihotapijo strupena mamila

Večkratni milijonar, diplomat in njegova žena prijete kot glave tihotapske tolpe

kar stopili v sobo. Oni trije so bili tako preplašeni, da se niso nič branili in so takoj vse priznali.

Takoj nato so natančno preiskali tudi njihova stanovanja in vile v Parizu, kjer so našli važne dokaze tudi za njihove skrivnice. Ker so bili na menjeni v Ameriko, je francoska policija takoj stopila v stike z ameriško, kateri je dala na razpolago imena, ki zanimajo ameriško policijo. Upajo, da je s temi tremi padlo v roke policije vodstvo mednarodne tihotapske družbe, ki je že več let delovala. Lani so sicer prijeli njihovega sodruka Lyona in ga zaprli. Mamila so se zaradi tega močno podražila, zato je bila kupčija še bolj donosna. Sedaj pa bo morda tega konec.

»Kaj, samo tole ribo si ujel?«

Morje si ne da iztrgati svojih žrtev Potopljeni zakladi čakajo

Zakladi »Florencije«

V zalivu Tobermory na zahodni obali Škotske se pripravljajo, da bi dvignili ladjo »Florencija«, ki je bila nekoč glavna ladja mogočnega španskega brodoge zoper Angleže. To mogočno špansko »armado« pa so združeni Angleži in Holandci docela razbili. In tako počiva »Florencija« že od leta 1588 na morskem dnu ob škotski obali. Nad njo se je nabralo že 10 metrov na debelo peska in blata. Pod tem blatom pa je skrita »Florencija« z vsemi svojimi bajnimi zakladi, ki jih je vozila s seboj. Doslej še nihče ni mogel prodreti skozi tisto blato do ladje in njenih zakladov. Sedaj upajo, da bodo z novimi aparati to vendarle dosegli ter iz morja izkopali 300 let stare zaklade. Toda to je doslej zgolj še upanje.

Bogastvo francoskih plemičev

Dalje poročajo iz Francije, da bodo poskušali dvigniti potopljeno francosko tovorno ladjo »Telemaque«, ki je ob času francoske revolucije, z zakladi natovornjena skušala priti na Angleško, pa se je prej potopila. Njena zgodba je v kratkem tudi zgodba iz francoske revolucije. Bilo je zjutraj dne 3. januarja 1790, ko je ta ladja pod poveljstvom angleškega kapitana Cumminga zapustila francosko luko Rouen, za njo pa je plula manjša ladja. Le malokdo je takrat vedel, da so na teh dveh ladjah skriti in spravljene velikanski zakladi. Mnogo francoskih plemičev je takrat hotelo rešiti svoje premoženje. Zato so nekatere rodovine naložile na ti dve ladji vse svoje, da bi bilo premoženje vsaj na Angleškem zavje rešeno. Bajne je tudi francoska kraljeva rodovina Bourbonova na ter ladji skrila svoje rodovinske zaklade. Na ladji je bil spravljeno tudi najdragocenejši na-

Morda še nikdar ljudje niso tako požljivo iskali na morskem dnu potopljenih zakladov kakor dandanašnje dni. Še nikdar zakladi na dnu morja razbitih ladij niso ljudi tako vabili, pa tudi še nikdar niso ljudje organizirali takih ekspedicij, da bi dvignili te zaklade. Danes poročajo o enem, jutri o drugem zakladu, ki ga hočejo dvigniti z dna morja.

Kdor pride v to banko, vidi povsod same ženske. Pri vratih te sprejme ženska vratarica. V predobah stražijo ženske sluge, ob mizah sede ženske uradnice, ravnateljice so ženske. In v banko prihajajo zaradi denarnih zadev zopet skoro same ženske. Banka se je začela tako razvijati, da so morali v Haagu ustanoviti podružnico. Ko so v Haagu odprli podružnico, se je zgodilo, da je prišla v banko sama holandska kraljica, ki je dejala: »Tudi jaz sem ženska, ki sama delam in sama skrbim, zato hočem tudi jaz svoj denar naglati v tej banki.« Te besede so šle kakor blisk po vsej deželi, nakar je banka pridobila še več ženskih prijateljic.

Edina napaka ženske banke

Gospa Meyers, ki že 10 let nepretrgano vodi svojo banko, si je letos prvokrat privoščila poletne počitnice. Poleti se je odpeljala na dopust v Ameriko, kjer hoče poskusiti ustanoviti tudi podobne banke. Ko so jo spraševali, ali ima taka ženska banka kake pomanjkljivosti in napake, se je zamejala ter dejala:

»Da, ženske banke imajo velikansko napako, ki pa je ne moremo odpraviti z nobeno postavo. Naše uradnice namreč uživajo pri moških velikanski ugled. Zato se dogaja, da mlade uradnice le prebogosto odhajajo proč, ker se može. Moški si menda obetajo kdo ve koliko gospodarskih koristi, če se oženijo z žensko, ki je dober gospodar v denarnih rečeh in je v tem tudi visoko izobražena. Zato imamo mi dovolj težav vedno sproti dobivati in izobraževati nove sotrudnice. O tem bi lahko napisala debele knjige.« Kako imeniten bi bil naslov romana: »Od bančne blagajne do oltarja!« Vendar ne bojte se, ne bom pisala! Edine knjige, ki sem jih v življenju pisala, so bile glavne knjige naše banke. In le ljudje, ki vedo, kaj so številke, znajo te knjige prav ceniti.«

Ženske imajo svojo banko

Pred kratkim je bila v Londonu angleško-holandska bančna konferenca, pri kateri je holandske banke med drugimi zastopala tudi gospa Klara Meyers, ravnateljica in ustanoviteljica »Ženske banke« na Holandskem. To se je Angležem čudno zdelo, da se ženska ustvarja s takimi zadevami. Ko so slišali njeno zgodovino, so jo začeli spoštovati.

Gospa Meyers je bila učiteljica, ki si je pridelala precej denarja, preden se je poročila. Mož pa je začel špekulirati z njenimi denarji. Lepega dne ni bilo več ne njenega denarja, ne moža. Ženska je bila odločna ter je sama šla na delo, da reši, kar se rešiti da. Toda bančni uradniki ter ravnatelj so z njo, ki je bila le ženska, tako postopali, da je bila bridko užaljena ter je bankam obrnila hrbet. Kot odločna ženska je šla takoj na delo ter je sama ustanovila svojo banko, ki jo je imenovala »Ženska banka«. Tej banki so se v Amsterdamu spočetka smejali, potem so se ji čudili, nazadnje so jo pa začeli občudovati, ko so videli njene uspehe. Ženske so namreč kar navdušene prihajale v to banko ter vanjo nalagale svoje prihranke. Nazadnje se je »Ženska banka« iz malega stanovanja preselila v svojo palačo, ki stoji v imenitnejši amsterdamski ulici.

Same ženske povsod!

Izkazalo se je, da ženske svoje denarne zadeve rajše zaupajo ženskam. Skoro vse ženske, ki se morajo same brigati za svoje gospodarske zadeve, so se zatekale v to banko. Gospa Meyers namreč dobro razume bančna opravila ter si je v 10 letih, odkar ta banka deluje, znala pridobiti in sama vzgojiti vse svoje ženske sotrudnice. Tri vodilne prokuristke »Ženske banke« že več let uspešno delujejo v banki ter jih čista ves bančni svet.

»Bataljon smrti« se imenuje tale angleški oddelek, ki na drezinah vozi pred vlakom v Sveti deželi, da sproti prepreči vsak napad na vlake in železnice. Nevarna je ta služba, in tisti, ki so na tej drezini, so res junaki.

Prevezel sem **Glavno zastopstvo**

Motoristi!

Vodim še vedno **Glavno zastopstvo**

NSU

MOTORJEV IN BOM
OD SEDAJ NAPREJ
DRZAL MOTORJE —
KAKOR TUDI VSE
DELE ZA ISTE —
STALNO NA ZALOGI
SERVICE

MODELI ZA SEZONO 1939 V KRATKEM
PRISPEJO. — ZAHTEVAJTE BREZOB-
VEZNO PROSPEKTE IN PONUDBE!
IGN. VOK
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

IN PHÄNOMEN
FICHEL & SACHS
MOTORJEV 100 IN 120 ccm
SERVICE

Po slovenski domovini

St. Vid nad Ljubljano

Ponovitev igre »Faust«. V nedeljo, 16. t. m. je bila v St. Vidu nad Ljubljano prvikrat uprizorjena igra »Faust«, ki jo je po nemškem izvirniku Riharda Kralika priredil prof. Franc Omerza. — Igra, ki so jo igralci fantovskega odseka izredno dobro igrali, njen učinek pa je še povečala godba salonskega orkestra, je vzbudila pri ljudeh veliko zanimanje. Ker so bile v nedeljo razprodane vse vstopnice in je moralo mnogo ljudi oditi, bo danes ob polni 20 na željo občinstva ponovitev. Konec igre je ob 23. Udeleženci imajo ugodne zvezte s tramvaji in vlaki.

Vrhnika

Veličastna stavba novega Prosvetnega doma dobiva vedno bolj svoje pravo lice. Pred kratkim si je stavbo ogledal sam arhitekt Plečnik in izjavil, da služi lahko za zgled, kakšni bi morali biti naši prosvetni domovi. Poleg tega je pa novi dom tudi zgled vztrajnosti in pridnosti tako stavbenega odbora kot vseh poklicnih in prostovoljnih delavcev. Saj niti največji optimisti niso verjeli, da bo dom že letošnjo zimsko sezono uporaben in da se bodo že sedaj v jeseni nekatere naše organizacije lahko vselile. Popolnoma dogotovljen bo sicer šele prihodnji pomlad in bo takrat združena z njegovo blagoslovitvijo velika prosvetna prireditelja cele Notranjske. Prihodnji mesec, v nedeljo, 13. novembra 1938 ob treh popoldne pa bo v novi dvorani prva večja prireditelja domačega društva. Vsa vrhniška prosvetna društva nastopijo najprej z zbornimi deklaracijami v pozdrav novi hiši, nato sledita govora predsednika stavbenega odbora in akademika, pisatelja Fr. S. Finžgarja. Telovadni nastopi članov, članice, mladenk in obojega naraščanja bodo pokazali same nove vaje, ki še niso bile nikjer izvajane. Za vse te nastope bo odpravljen s popolnoma novimi dekoracijami, bogato okrašen pa bodo tudi vsi ostali že uporabljeni prostori doma. Po slavnostni akademiji bo v vseh prostorih doma velika ljudska veselica z izbranimi, bogatimi, a lepe prosvetne misli vseskozi vrednim programom. V kratkem prinesemo opis novega prosvetnega doma, malo v izpodbudo drugim, nekaj pa tudi, da se pokažemo, kaj imamo.

Jesenice

Volivne imenike lahko popravimo še do 25. oktobra, to je do torka. Imenike si lahko ogledate na občini ali v pisarni JRZ v Krekovem domu. Prepričajte se, če ste res vpisani. Opozorjamo zlasti tiste, ki bivajo na Jesenicah komaj eno, dve ali tri leta.

Olepševalno društvo na Jesenicah, ki si je v minulih letih pridobilo mnogo zaslug za oklepšavanje našega mesta, se je na svojem občnem zboru dne 17. oktobra po soglasnem sklepu razšlo. Razlog prenehanja je zlasti v tem, ker se je medtem ustanovilo tujsko prometno društvo na Jesenicah, ki ima v svojem programu tudi iste namene, kakor ga je imelo olupševalno društvo. Glasom pravil se je imovina društva razdelila tako, da je dobila šola na Jesenicah dve klopki, tujsko prometno društvo štiri klopki, vse drugo pa občina.

Na naslov KID. Vodstvo tovarne KID na Jesenicah je izdalo razglas, po katerem pričeni s

1. novembrom delavci ne bodo smeli več dobiti toplje hrane v tovarno. Razglas na prvi pogled ne vsebuje nič posebno hudega, kdor pa zadevo pomisli, pa mora reči, da je zaposleno delavstvo s tem zelo udarjeno. Prosimo vodstvo KID, da to svojo odločbo umakne, ker je nesocialna. ZZZ na Jesenicah je zaradi tega razglasila takoj sklicala sejo in storila sklepe, kako bi delavstvo obvarovala pred udarcem tega razglasa.

Kino Krekov dom predvaja danes ob 8 popoldne in ob 8 zvečer Leharjevo opereto »Melodije ljubeznik« z Marto Eggert. Dodatek: Fox-tennik, kulturni film, smešnice.

Novo mesto

Primarij dr. Milan Z. Cervinka se je vrnil in spet redno ordinira.

Slovenska Bistrica

Danes ob 4 popoldne bo v samostanski dvorani misijonska akademija, ki ima namen vzbuditi čim več zanimanja in mislja za misijonsko stvar. Na sporedu so lepi misijonski prizori in skriptično predavanje, ki ga bo imel g. dr. Fr. Knific. Seznanili se boste z našimi misijonarkami, ki so pred dvema letoma šle iz Slov. Bistrice na Kitajsko.

Davčna posvetovalnica

E. S. Lj. — Kupili ste novozgrajeno vilu v Ljubljani, ki se ji je priznala davčna prostost (menda pravilneje: davčna olajšava). Sedaj bi radi vedeli, koliko da znaša davčno breme zgradarine, ako znaša mesečna kosmata najemnina 1300 din. Dalje ne veste, ali velja davčna olajšava, ki se je priznala prejšnjemu lastniku, tudi za Vas. Končno bi radi zvedeli, ali so hišni davki za dobo do prodaje te vile že povsem poravnani ali ne.

Odgovor: Iz Vašega dopisa ne izhaja povsem jasno, ali ste od kosmate najemnine že odbili prispevke za kanalščino, vodarino in gostalščino ali ne. Domnevamo, da so pri mesečni najemninii po 1300 din te pristojbine že odbite. V tem primeru bi se zgradarina odmerila takole:

Mesečna kosmata najemnina znaša v Vašem primeru 1300 din. Letna kosmata najemnina znaša torej 15.600 din. Za popravila in amortizacijo vile se vam v smislu člena 36. zakona o neposrednih davkih prizna 20% odbitek, ki znaša v Vašem primeru 3120 din. Čista, zgradarini zavezana najemnina znaša torej 12.480 din. Vaša novozgrajena vila, stara eno leto, uživa davčno olajšavo iz člena 37. odst. II. zakona o neposrednih davkih, t. j. odmeri se vam 12% zgradarine, ki znaša v Vašem primeru 1497,60 din. Ker uživa vaša hiša pravkar omenjeno davčno olajšavo, odpade odmera dopolnilne zgradarine, ne pa predpis avtonomnih doklad. Celokupno letno davčno breme znaša torej — zakrožena — 1498 din. Davčna olajšava iz člena 37. odst. II. zakona o neposrednih davkih se priznava zgradi. Zato vam ni treba še posebej ali ponovno zaprositi za predmetno davčno olajšavo.

Ali je prejšnji hišni lastnik poravnal hišni davek do dneva prodaje, ugotovite pri Vaši davčni upravi. Obrnite se nanjo — osebno — s prošnjo, da vam da dotično pojasnilo.

L. K. v G. — Da ste uspeli s pritožbo proti odmeri zgradarine, nas zelo veseli, to tem bolj, ker se stalice privzive inštanca krije z našim stalščem, ki smo ga zastopali v davčni posvetovalnici z dne 18. septembra t. l.

Pristojbine za vojaški vpis. A. C. — Vaše županstvo zahteva, da prinese vsak mladenič k vpisu v naborni spisek izvesten znesek za vojaškega referenta. Prosite za pojasnilo, ali je ta zahtevk osnovan v zakonu ali ne. Po naših informacijah je zadeva sledeča.

Prvotno se se morali mladeniči ob določenih dneh zglasiti pri okrajnem načelnstvu zaradi vpisa v naborni spisek. Ker so vpisi pri okrajnih na-

Videli boste kraje in šege ljudi, kjer delujejo, in še veliko drugih zanimivosti z misijonskega polja. Naj ne bo nikogar, ki bi zamudil to izredno priliko.

Trbovlje

Poglejte volivne imenike takoj! — ali v občinski pisarni ali pri našem tajniku. Našlo se je že precej takih, ki so mislili, da so vpisani, a niso bili. Pri 4.500 volivcih se lahko katerega spregleda.

Brezposelnim je potrebna nova razvidnica. Zato se morajo zglasiti na občinskem socialnem uradu do torka, 25. t. m., sicer zgube pravico do podpore in do posredovanja za delo.

Kino Draštveni dom predvaja »Ničevoc« — ali tajnost podmornice z glavnima igralcema H. Baurrom in Možuhihom. Igra je zelo napeta. V pomorski bitki je zadeta tudi podmornica, nakar sledi težavno reševanje že smrti zapisanih. Je dober film.

Zagorje

Tombola Prosvetnega društva bo danes popoldne na trgu pred cerkvijo in sicer ob vsakem vremenu. Dobitki bodo razstavljeni v dvorani Zadrugnega doma ves dopoldan. Vabimo k ogledu.

Smrtno se je ponesrečila Romih Fani, 18 letna dekle, ko se je peljala s kolesom od Miklavčiča na Kozinovni. Padla je tako nesrečno, da si je razbila lobanjo. Bila je takoj mrtva. Naj v miru počiva! Svojem naše sožalje!

čelstvih povzročali strankam — ne glede na izgubo časa — precejšnje stroške, so nekatera okrajna načelstva zadevo uredila na ta način, da pride okrajni vojaški referent osebno k posameznim občanom, da na licu mesta sestavi naborne spiske, vse ta dogovorno in na željo županstva.

Ker pride vojaški referent prostovoljno in na svoje stroške k županstvu, pobira županstvo izvesten prispevek v svrhu križja njegovih stroškov. Zato pa odpadeja vsi drugi stroški, ki bi jih imele stranke, ako bi se morale osebno zglasiti kakor v prejšnjih časih, določenega dne pri okrajnem načelnstvu. Ker bi bili ti stroški v slednjem primeru po vsej priliki dokaj višji od Vaše pristojbine, smo mnenja, da je zadeva v redu.

Hip. L. — Prenosna taksa. — Leta 1936, ste s kupno pogodbo kupili neko posestvo in plačali 4% prenosno takso v znesku okrog 10.000 din. Zdaj ste pa zvedeli, da bi morali plačati le 2% prenosno takso, ker plačujete dopolnilno prenosno takso. Kaj vam je storiti, vprašujete?

Predvsem dvomimo, če so Vaše informacije točne. V smislu tarifne postavke 12, pripombe 12, oddelek III., točka 1 zakona o taksah se plačuje polovična prenosna taksa, to je 2% namesto 4% le pri prenosih nepremične imovine od osebe, ki je zavezana dopolnilni prenosni taksi v višini 0,4% na osebo, ki ni zavezana dopolnilni taksi ali obratno. Pri kupnih pogodbah se potemtakem plačuje polovična prenosna taksa le v primeru, če ena pogodbenih strank plačuje 0,4% dopolnilno takso. V vsakem drugem primeru se plačuje prenosna taksa v celoti. Zdruga takega značaja, kot je Vaša, pa plačujejo načelno dopolnilno prenosno takso v višini 0,2% in ne 0,4%. Zaradi tega pa morate plačati celotno prenosno takso v višini 4%. V ostalem pa ste tudi rok za povračilo zamudili. Neupravičeno plačane takse se namreč povračajo le v primeru, če upravičena stranka v roku 90 dni po vplačilu s posebno prošnjo zaprosi za povračilo. Ta rok pa je pri Vas že potekel. Sklicevanje na dejstvo, da niste vedeli za ta rok in da bi davčna uprava morala sama pravilno odmeriti prenosno takso, finačna oblastva ne bodo mogla upoštevati, ker ni za to zakonite osnove. Iz teh razlogov smatramo za najboljšo, da veo zadevo pustite pri miru, ker ni mnogo upanja na uspeh.

O. Z. M. — Svoj čas ste odkrili in javili finančnemu oblastvu neko prikrajšo na taksah. Zahtevali ste zaradi tega nagrado, pa je niste dobili. Vprašujete, če boste to nagrado prejeli?

Če boste nagrado prejeli ali ne, ne vemo. V smislu čl. 58 taksnega zakona dejanske pripada polovica kazenske takse pri taksnih kaznivih dejanjih zalotitelju in ovaditelju, če je to nagrado zahteval. Če nagrade ni zahteval, ne dobi ničesar. Razume se pa, da dobi zalotitelj in ovaditelj nagrado šele tedaj, ko je redna taksa in kazen v celoti plačana. Če je redna taksa v celoti plačana, kazen pa samó deloma, dobi ovaditelj po našem mnenju polovico dejanske plačane kazni. Vprašajte torej pri pristojnem finančnem oblastvu, kaj je z Vašo zadevo. Verjetno je, da kazenski postopek še ni končan ali da kazni še ni plačana.

Tujske sobe

Iepe, čiste, na novo preurejene, moderne, v prenovljenem hotelu

Majcen na Pragerskem

pri kolodvoru. - Cene od 15 do 20 din za sobo z eno in 30 do 40 din za sobo z dvema posteljama.

Dvodnevni avtobusni izlet v Benetke od 13. do 14. novembra za znižano ceno 240 dinarjev. Prijave sprejema do 6. novembra Izletna pisarna M. OKORN, Ljubljana, Hotel Slon, tel. 26-45.

Iise von Stach: 26

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Ka uživajo druge veselje miru, se je začela tudi za Margareto po končanem boju znova grizoča skrb in boj v majhnem za naklonjenost moža in zakonsko zvestobo. Giorgiave besede, da je zvestoba kakor čistost dar duha ne neukročenege mesa, bi jo bile manj zadele v srce, kot so jo, če ne bi bil dvom o Benjaminovi zakonski obljubi grenka sol vsakdanjega kruha.

O, nobenega meniha iz Voghere ji ni bilo treba, da amatra za negotovo prisego moža, ki je prelomil prej prisego Bogu in zdaj v Wittenbergu sam vidi, da se dá razvezati tudi obljuba, ki jo dá kdo ženi. Da, Margareto je neredko presenetila moreča zavist do katoliških sester, katerih človeška sreča je bila povišana z zakramentom, ko je vse njeno upanje naravna ljubezen med epoli, o kateri je vendar rekel njen gospod in mojster, da je težka stvar, ohraniti ljubezen in vrednost svojega sopraga.

Dokler je seveda živel Luter in je bila njegova hiša odprta Benjaminu in njegovi ženi, je neredko pregnala Margareto skrb in strahove ena reformatorjeva beseda, katera kolji, ki je bila iz globočine njegovega srca in kljubovala vsem temno grozečim naukom. Tudi Benjamin se je vračal od starega avguštinskega samostana z jasnejšim pogledom na pridobitne dobrote svojega življenja k Sračjim vratom, kakor mu je bil na poti tja.

Z vestjo o Lutrovi smrti se je naselilo v Margareto dušo brezupno čustvo zapuščenosti. Kdor je živel kakor ona v njegovi moči in okalici, je jasno čutil, da se rajši prepusti vrtincu svojih nepreračunljivih sklepov, kakor da bi moral hoditi za vedno omahujočim Melanchthonom po njegovih orednih stezah.

Melanchthon je bil sicer kultura Lutrova in

njegov ebojovnik, vendar je pri skupnem delu reformacije vedno znova segal v kot po katoliškem stanju vere in naukov, ki ga je njegov prijatelj že davno vrgl med staro šaro. Kadar je hotel Luter uresničiti svoje temeljne ideje o krščanstvu in človeštvu, je oni vedno zopet vzel najbolj potrebne katoliške ideale. Za resnega lutrvegega kristjana je bilo torej težko spoznati, koliko svobode in dolžnosti mu je Bog odmeril. Luter je v zaupanju na Boga in svoje poslanstvo z močnim spovednim svetom dvignil potrte dvomljivce. Melanchthonu so bili logični pomisleki v sestavi zopni; zato se mu ni hotelo prav posereciti, da bi privedel dvo-mee duše h gotovosti sodbe, ki izvira bolj iz volje in čustva kakor spoznanja.

Tudi Margareta je v letih po Lutrovi smrti bolj redko in vedno bolj redko prinašala svoje težave Filipu Melanchthonu. Če hrepeni s krivdo obremenjeno človeška srce po verski tolažbi, jo je naučil Luter, naj se zanese samo na troedinega Boga, duhovnikov na zemlji in svetnikov v nebesih mu ni treba; odveč mu je vsak vodnik in prijatelj. Pa tudi za njeno skrb za Benjaminovo ljubezen in zvestobo ji raste v malem Martinu z njegovo igro in nedolžnim smehom močnejši tolažnik, kakor bi ji mogel biti kdaj Melanchthon z dobrohotnimi besedami. Ko se je Benjamin z detkom pobožno sprejal po vrtu, se je Margareta včasih s solzami v očeh zahvaljevala Bogu, da se je odrekel svoji pravici do njenega ljubljence in ji celo poslal tega otroka, da brani hišni mir.

Toda veliki Tekmec — kdo ne pozna njegove navade? Za modrim nebom in belimi stenami obklopek se skrivajo podnevi, za sedmimi krogi zvezd pa ponoči in zadržuje bliske v rokah, dokler se ne čutijo ljudje varnih v svojem grehu — potem pa nenadoma pomeiri, zadene in uniči. Gorje vsem, ki so si naropali imetja in bogastva od njegove lastnine!

Bilo je nekega dne v zgodnji pomladi in mlo vreme kot takrat, ko je dala Margareta otroku življenje. Zgodaj zjutraj je potkal na vrata hišice pred Sračjimi vrati Filip Melanchthon, Margareta

je imela opravka v hiši, v sobi je pa bral mali Martin očetu prvi list svetega pisma s čistim, visokim glasom. Benjamin je pri tem hvalil v srcu novi šolski red Janeza Bugenhagena, po katerem je mogel veljati vsak sedemletni otrok za majhnega pismouka.

Ko je stopil Melanchthon na prag, je dal Martin rjavi kazalec na peti dan stvarjenja in gledal iz temnih oči očetovih, pa s trdnostjo materinih, zgodnjemu gostu v obraz. Ta je kazal, četu tega ni opazil otrok, pač pa Benjamin, oni izraz nepremagljivega nezadovoljstva, ki so ga poznali prijatelji reformacije na zvestem prvobortelju, kadar je moral opravičevati tovarišev razbrzdanosti v besedah ali dejanjih.

»Bog z vami, dragi Eichler,« začne Melanchthon. Ko ga pavabi Benjamin, naj sede, je ubogal in govoril ne brez zadrege dalje:

»Dragi Eichler, nekaj pohujšljivega se je zgodilo, s čimer nam je Bog nekaj časa prizanašal, pa je ostalo s slabimi posledicami vred v spominu vseh poštenih ljudi. Da se take posledice zabranijo, nadaljuje jecljaje, »preden se zve v mestu —«

Pridite vendar k stvari, gospod magister,« ga prekine Benjamin, ki mu je razdražil radovednost, toda se enkrat ga je zadržala Margareta, ki je vstopila. Ker je namreč slisala glas svojega moža, je prišla v sobo in se glasno začudila osebi gostovi; Melanchthon je namreč lažno govoril, da ga zunaj ni spoznala ne prižakovala.

»To mora biti izreden posel,« vzklিকে, »ki vas je pripeljal v tako zgodnji uri v našo hišo.« Melanchthon zdihuje in prične z novim avnikom, ki pa kroži že bliže žalostnemu namenu njegovega obiska, kot je bila splošna tožba o nespodobnih dogodkih in njihovih posledicah.

»Ko se je nekako pred eno človeško dobo,« pravi, »zgodil prvi rop redovnic v Mariathronu, se je začela za nas evangeljske ne majhna težava, da smo pripravili ubeglim ženakam streha nad glavo. Njihove družine, ki so ostale po večini katoliške, so se jih sramovale. Neoznjeni možje v Wittenbergu niso bili vedno voljni, da bi se

z njimi oženili in jim tako poplačali krščansko delo, da so se s samostanskim življenjem odrekle tudi eramotnemu praznovanju in hinavski dobrodelnosti.

»Seveda bi bile morale rešene device postati gospodinjelje se zasmee vmes Benjamin; »zakaj bi bile pa sicer zapustile samostan?«

Melanchthon pa zaskrbljeno nadaljuje:

»Se zdaj je v našo sramoto v ustih vseh, kako smo takrat v sili ponujali voljne redovnice po lepoti, plemenitosti in mladosti, kot bi smel vsak emrkavec samo svoji pihoti na njih zadostiti, namesto da bi čakala vsaka kot pošteno dekle nedolžna na svojega snubca. Če se ne zatre ves samostan, da se torej dekleta lahko oskrbé s precejšno vsoto iz samostanskega imetja, je prihod snubcev negotov in breme nosimo mi namesto staršev ali samostana, ki jih hrani in — ah! — tudi brani.«

Melanchthon drugič zdihne in zdaj s tako zaskrbljenim obrazom starega očeta, da ni nevedne misli, da mu sedi doma pri mizi šest neprekrbljenih in starajočih se hčera.

»Zdaj so štiri,« pravi boječe, pa odločno. Benjamin je že lahko spoznal, da naj pomagajo njegove krepke rame Melanchthonu nositi del bremena in skrb, nekaj na novo ubeglih redovnic.

»Odkod so pa prišle?« povzame Benjamin besedo.

»Iz katoliške Saške,« odvrne Melanchthon. Mlad duhovnik in ljubitelj Kristusovega evangelija jih je v spovednici o tem poučil in obljubil eni od njih tudi, da se bo z njo poročil. Za to moramo preskrbeti samo meščansko obleko, ker tma soproga in skrbnika že e seboj. Druga pričakuje prijaznega sprejema v Erfurtu pri stricu, ki je dobrega evangeljskega mišljenja in največji sovražnik katoliškega malikovanja. Tretja je slabega izvora in naj skrb pri moji ženi za kuhinjo in klet, dokler ji ne najdem za moža kakega poštenega delavca. Zaradi četrte prihajam pa k vama, dragi Eichler in gospa Margareta, če bi jo hotela sprejeti v svojo pobožno hišo.«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

Službe iščejo

Oskrbnik in žagar
želita premeniti službo. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod 16546.

Dekle
išče mesto sobarice. Vajena tudi nekoliko siva. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16671. (a)

Natakarica
ki govori nemško, italijansko in srbohrvasko išče mesta v boljšem lokalu. — Jožica Vizlar, Ljubljana, Hrenova 17.

Kuharica
srednjih let išče službo pri boljši družini. — Pečnik, Tyrševa 41, pritičje. (a)

Namestitev v trgovini
želi vojašine prost trg. pomočnik, zmožen mešanega blaga, kot prodajalec ali slično. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16658

Mlad fant
želi službo kot pomočnik pri zidarjem mojstru. — Sluzbo lahko nastopi takoj. Ponudbe podružnici »Slov.« Trbovlje. (a)

Gospodična
22 let stara, zna dobro kuhati in šivati, išče službo. Gre tudi za sobarico ali kaj primernega. Naslov v upr. »Slov.« pod 16742.

Mesto blagajničarke
išče absolventka trgovske šole z malo maturo in prav dobrimi spričevali. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16754. (a)

Mesarski pomočnik
27 let star, izvežban, z letnimi spričevali, išče službo. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 1660. (a)

Kuharica
stara 35 let, vajena tudi drugih gospodinskih del, gre v dobro krščansko družino ali v župnišče. — Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 1559.

Fant
izkušen vrtnar, išče zaradi končanega sezonskega dela v vrtnariji kakršnokoli zaposlitev. Naslov v upr. »Slov.« pod 16597

Elektromonter
star 31 let, delal več let v inozemstvu, samostojen delavec, samski, obvlada več jezikov - išče službo. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Monter« št. 16591.

Bolničar
dobro izvežban v knepovski fizikalni terapiji išče privatno zaposlitev. Cenj. ponudbe na Jos. Zlof, Laško 59. (a)

Poslovodja
želi premeniti mesto v manufakturi ali trgovini s mešanim blagom. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Vesten« št. 16718.

Dvakrat na teden
sem pripravljena opravljati vse postrežniške ali služkinjske pose, ako bi dobila stanovanje zastoj. Poizve se pri Butolin, Slomškova 9, Ljubljana.

Trgovski pomočnik
s dobrimi spričevali mešane in manufakturne stroke želi premeniti mesto. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16691 (a)

Trgovski pomočnik
dobro izvežban v vseh strokah, zmožen voditi podružnico - želi premeniti v večjo trgovino ali podružnico v Sloveniji. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Kavcije zmožen« št. 16627. (a)

Fant
trezen, pošten, neoženjen, vojašine prost, želi službo pri avtobusu ali tovrnem avtomobilu kot blagajnik ali sprevidnik. Kavetje do najmanj 10.000 din. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16511. (a)

Mesto hišnika
iščeta zakonca najraje v Ljubljani. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16789.

Absolventinja trg. tečaja
z malo maturo, dobra v matematiki, išče primerne zaposlitev. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16657

Krojaški mojster
sprejme konfekcijsko delo na dom. Zmožen nekaj garancije. Naslov v upr. »Slovenca« pod številko 16768.

Pouk
Krojni tečaj
za damska oblačila po vseh modelih in žurnalih

se prične 3. novembra
Prijave sprejema oblastveno koncesionirana učiteljica kroja

Jožica Kumelj
LJUBLJANA, Novi trg 1/1.

Kdo bi me naučil
izdelovati sladno kavo (male kavo)? Ponudbe prosim v upravo »Slovenca« pod »Honorar« št. 16824. (u)

Oblastv. koncesionirana šoferska šola
I. GABERŠČIK
bivši komisar za šoferske izpite
Kolodvorska ulica št. 43.
Telefon 28-28.

Nemščino
pouk, konverzacija, posameznim, skupinam treh reflektantov, tudi poceni izkušena učiteljica. — Naslov v upr. »Slovenca« pod 16675. (u)

Prikrojevalni tečaj
(dnevni in večerni) se prične 3. novembra 1938. Vsa tozadevna pojasnila dobite v priznani, od kr. banske uprave dovoljeni šoli v Ljubljani, Aleksandrova c. 5-II.

Službo dobe

Strojno veziljo
sprejme tovarna »Lana«, Gregorčičeva 5, Ljubljana.

Pletiljo
dobro izurjeno, sprejem. Borošak, Hranilniška 5-II.

2 čevljarska pomočnika
sprejem. Lipušek, Maribor, Koroška 18. (b)

Oskrbnika
sprejememo za Celjsko kočo. Ponudbe: Savinjska podružnica SPD, Celje.

Služkinjo
pridno in pošteno, iščem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16694 (b)

Prodajalka
mešane stroke dobi takoj mesto v večji trgovini. — Ponudbe v upravo »Slov.« brez priloge znakm pod št. 16632. (b)

Tovarna sira
sprejme mojstra s prakso za izdelovanje trapištovskega in eidamskega sira. Ponudbe poslati na naslov: Švajcarska sira, n. g. Sombor. (b)

Trgovskega pomočnika
izkušenega mešane stroke na deželi, železninarja - sprejemem takoj. — Z znanjem vođenja glavne zaloge tobaka prednost. — Ponudbe z navedbo plače na Franjo Černe, Radeče

Šoferja
sposobnega, solidnega in poštenega, za potniški avto, sprejememo za takojšen nastop. Ponudbe se bodo uvaževale samo s priporočilom. Ponudbe s skromnimi zahtevami nasloviti na: And. Jakli, d. d. Karlovač. (b)

Razpisana je služba
organista in cerkvenika pri župni cerkvi v Planini pri Rakeku. Plača 630 din mesečno, pogrebna in poročna štolnina, dohodek enega travnika ter prosto stanovanje z električno inštalacijo. — Nastop čimprej. Prošnje spričevali do 6. novembra na župni urad v Planini pri Rakeku. (b)

2 kleparska pomočnika
za stavbena dela sprejme takoj Žužek Frano, Bled.

Zastopnike (ce)
sprejme Lindič, Ljubljana 245. 10 vzorcev stane 30 din. (b)

Pletiljo
sprejemem takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 16778. (b)

Služkinjo
pridno, pošteno, ne nad 20 let staro, sprejme dobra krščanska družina. — Božič, Bežigrad 8. (b)

Mesarskega pomočnika
pridnega, poštenega ter zmožnega vsoga dela — sprejme Anton Remžgar, Zeljarska ulica št. 4 in Florjanska 7. (b)

Delavke ali delavce
ki imajo veselje do robnega silkanja, sprejemem takoj. Franc Konjedit, Stražišče pri Kranju. (b)

Trgovsko pomočnico
s primerno kavcijo sprejememo v podružnico. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Poštena« št. 16809. (b)

Čevljarja
ki zna dobro delati na kombinirani čistilni stroji, fresanje in vsa druga spadajoča dela, sprejme takoj A. Črnlec, Kranj.

Postrežnico
pošteno, za vsa dela, vajeno tudi kuhe, sprejemem za vsak dan, po možnosti iz Šiške. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Poštena« št. 16652. (b)

Najemnika
solidnega in poštenega, za 23 oralov posestva (od tega 10 oralov gozda), 15 minut od postaje Poljčane - sprejemem. Event. bi posestvo tudi prodal. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Soliden najemnik« št. 16598. (b)

Organist in cerkvenik
Razpisano je mesto organista in cerkvenika pri župnijski cerkvi v Litiji. Nastop 15. novembra. — Prosto stanovanje, bera in plača v denarju po dogovoru. Prošnje najnekolkovane prošnje pošljete na župnijski urad v Litiji in priložite potrebne listine (rojstni in pa krstni list, spričevalo orglarske šole, npravnstveno spričevalo svojega župnika ter »curriculum«), najkasneje do 31. oktobra tega leta. (b)

Elizabeth Arden

Elizabeth Arden Vam da potrebna navodila in nasvete v vseh problemih glede nege kože, kakor tudi v make-upe, zaradi katerih so njeni saloni tako zelo zasloveli. Njena specialistka je prišla v Ljubljano, da Vas brezplačno konzultira. — Prijavite se takoj, s tem koristite najbolj sebi.

Konzultacije
od 24. do 29. oktobra

Drogerija „Adrija“, Ljubljana, Šelenburgova ul. 1

Strojnega mizarja
sprejemem. Stavbeno mizarstvo J. Černe, Vižmarje 66.

Krojaškega pomočnika
potrebujem takoj. Alojz Bele, Vižmarje 131, št. Vid nad Ljubljano. (b)

Vajenko
za damsko krojaštvo — pošteno, sprejemem. Salon »Elegant«, Cankarjevo nabrežje št. 2. (b)

Pridno in pošteno dekle
delazmožno, ki zna tudi kuhati, se išče s slovenski obitelji v Belgradu. Plača in postopek dobra. Ponudbe s točnimi podatki doseďanjega službovanja poslati g. Pavil Belle, Belgrad, s Kneza Pavla 76-II. (b)

Posestva
Njivo
obsega 8.000 kv. m., ugodno za stavlbišče, 30 minut od mesta. — Cena 8 din za meter. Pojasnila daje Črepinšek, hotel »Zvezda«, Celje. (p)

Mlin
na stalni vodi s 6 johl zemlje, sestojede iz njive, travnika in gozda se proda. — Franc Bradško, Zlebe 1, Mvodova, Gorrenjsko. (p)

Enonadstropno hišo
z gostilno na prometnem kraju na Ptujski cesti, 15 minut od železniške postaje Tezno, letni donos 20.000 din. — Informacije Mesiček, Tržaška cesta 5, Maribor. (p)

Hiša
z gostilno in mesarijo v letoviskem kraju, v mestu, na lepi točki, napredaj zaradi bolezni. — Ogleda se lahko na mestu. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16636 (p)

Majhno posestvo
hiša, 338 m² zemlje, sadno drevje, v Škofji vas pri Celju, ob glavni cesti, napredaj. Cena 38.000 dinarjev. Božič, Breg 24, Celje. (p)

Nova hiša
v zelo prometnem kraju gornje Savinjske doline, s tremi stanovanji, lokalom, primernim za vsakega obrtnika, z električno razsvetljavo in vrtom. takoj ugodno napredaj. — Naslov v vseh poslovalnicah »Sl.« pod št. 16682

Krasna vila
lüksusno parketirana, z dvema stanovanjema z razkošnimi sobami, s najmodernejšim komfortom, centralno kurjavo, vsa podkletena, lep vrt, garaže, zaradi selitve izpod vrednostne cene za 595.000 din napredaj, 15 minut od centra Maribora. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobro naložen denar« št. 16499.

Tovarna za bučno olje
stanovanjsko hišo, dobro vpeljano, lep donos, kapaciteta 450 kg olja v 12 urah, ali pa tudi sami stroji, radi bolehnosti in starosti za res ugodno ceno napredaj. — Potreben kapital 450.000 din. Tovarno dam tudi v najem. Dopise na Tovarna olja, Maribor, Taborska.

Kunaver Ludvik
gradbeno - strokovno obračeni posredovalce — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Hotelirji,
gostilničarji, privatniki! V Lučah ob Savinji, v gornji Savinjski dolini, v najlepšem gorakem letoviskem, se vam nudijo 10 minut od vasi lepe stavbene parcele v nakup. Prostor je prekrasen za hotel, penzijo ali vile. Vse informacije daje Josip Boltin, trgovec v Lučah.

Lepa hiša
v najboljšem stanju, z zelo dobro idočo in vpejlano gostilno, tujske sobe, lep vrt in na zelo prometnem kraju, pravno tudi za trgovino ali mesarijo, v večjem letoviskem in industrijskem mestu v Sloveniji, napredaj zaradi družinskih razmer. Dopise poslati v upravo »Slovenca« pod šifro »575.000 din« št. 16630. (p)

Hišo s tremi stanovanji
kupim v okolici Celje. — Naslov v podružnici »Sl.« v Celju. (p)

Lepo zaraščen gozd
poleg ceste Gameljne-Rašica, ugodno prodam. — Rašica 3, Ljubljana. (p)

Novo hišo
rentabilno, blizu mesta, kupim. Ponube v upravo »Slovenca« pod »400« št. 16832. (p)

Dvostanovanjsko hišo
s 1700 kv. m. vrta na lepem kraju, napredaj, cena 115.000 din. Krčevina pri Mariboru, Ribniško selo 13. (p)

Gostilna
hiša, mesečni donos 3500 din, tudi za kavarno, Ljubljana-Selo, napredaj, 450-tisoč din, pol hipoteke. — Poizve se A. Trškan, Hudovalnikova ulica 41. (p)

Posestvo
v bližini mesta Soštanj, vse kompletno, 24 oralov, napredaj zaradi družinskih razmer. — Naslov v upr. »Slov.« pod 16672.

Hišo
s gospodar, poslopljem, s dobro vpeljano gostilno in mesarijo blizu Ljubljane, poceni prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod 16725.

Mesarijo
s hišo, ledenico, gospodarskim poslopljem, lastnim vodovodom, na prometnem kraju tik tovarne, takoj prodam. Ivan Kac, Ruše pri Mariboru. (p)

Hiša
s trinajst stanovanji, z velikim gospodarskim poslopljem, 2000 m² sadnega in zelenjadnega vrta, je zaradi izselitve takoj poceni napredaj v Ljubljani, predmestju. Opekarska 41

V Brežicah in okolici
so napredaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Parcele
v izmeri od 230 do 580 kv. metrov za enonadstropne hiše pri novi gimnaziji, prodam po ugodni ceni. Kupci ne zamudite priliko. Franjo Pristavec real. pisarna, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a. (p)

Nova hiša v Litiji
zaradi preselitve ugodno napredaj. Dvostanovanjska, podkletena, na lepi sončni legi. Vrt obsega 1300 kv. m. Električna in voda v hiši. Cena po dogovoru. Poizve se: Vih-talič Josip, Litija 110.

Zemljišče
zaokrožen del, bodisi skupno ali pa posamezno, obstoječe iz hraba, poraščenega z lesom in steljo in travnikov ter njive. Ves del ima pripravno lego ob občinski cesti in se nahaja v bližini Ljubljane. Točna pojasnila daje geometer Filip Babnik, Tavčarjeva št. 10, Ljubljana. (p)

Stavbne parcele
v Celju ob Mariborski cesti, napredaj. Vprašati v gostilni Permoser, Celje Gaberja. (p)

Opremljen hotel
z gostilno, trafiko in trgovino, napredaj. Ponudbe v upravo »Slov.« pod šifro »Promet« št. 16503

Veliko stavbišče
(»Pri Johanu«) v St. Vidu nad Ljubljano, leže ob tramvaju in pa glavni cesti, v središču kraja, blizu cerkve. Pojasnila daje g. Kavec. »Bata«, Ljubljana, Šelenburgova ulica. (p)

Redka priložnost!
Poceni napredaj opuščena tovarna v letoviskem kraju. Prostorji primerni za večji obrat, ali za adaptacijo velike stanovanjske hiše. Pojasnila pri g. Peternelu v Laškem. (p)

Stanovanja

IŠČEJO:
Zakonca brez otrok
boljša, iščeta sobo s kuhinjo in shrambo, najraje okoli grada, takoj ali pozneje. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Točen plačnik 300« št. 16628. (e)

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
oddam. Rožna dol., cesta VII-81. (e)

Enosobno stanovanje
oddam 1. novembra. Podstrežje. — Pavšičeva 24, Zg. Šiška. (e)

Dvosobno stanovanje
komfortno, terasa, plin, oddam. Cesta x Rožno dolino 26-I. (e)

Sobo
z majhno kuhinjo in pritiklinami oddam v mestu eni ali dvema osebama - 1. novembra. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16653

Stanovanje
petsobno, z vsemi pritiklinami in velikim vrtom v centru, oddam takoj v najem. Pojasnila Gajeva št. 5-I., soba 128. (e)

Štirisobno stanovanje
v I. nadstropju, in trisobno v manzardi, ves najmodernejši komfort, s centralno kurjavo, oddamo v novi stavbi Gorličar na Sv. Petra cesti 29. (e)

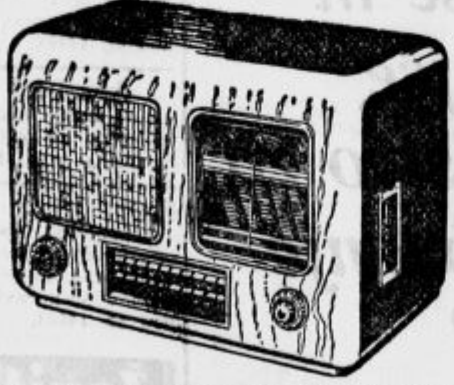
Enosobno stanovanje
v središču mesta takoj oddam dvema starejšima osebama. Naslov v upr. »Slovenca« pod številko 16781. (e)

Razno

Upokojenci
in osamelc oseb dobe dobro domačo oskrbo v zdraviliškem kraju za 600 din mesečno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lahko doživljenjsko« št. 15.714. (e)

Najboljše kar se dobi.....

Nova pošiljka aparatov „RADIONE“, prva po nemški demobilizaciji, je končno vendarle dospela. Oglejte si te izborne aparate v naši trgovini

»Radione« motorizirani veliki super »Motoselect«. Nastavitve 20 najljubših postaj s pritiskom na gumb. Avtomatično pravilna nastavitve postaj. **Tipa 6039 A Din 9.000—**

»Radione« razkošni veliki super z velikim koncertnim zvočnikom, regulacijo selektivnosti, povečano dinamiko glasu, magničnim oesom, modernimi jeklenimi elektronkami. **Tipa 539 A Din 5.400—**

»Radione« razkošni oktodni super z velikim koncertnim zvočnikom, regulatorjem za selektivnost in magničnim oesom. **Tipa 439 A Din 4.200—**

»Radione« oktodni baterijski super z regulatorjem za selektivnost, koncertnim zvočnikom, izredno štedljiv v obratu. **Tipa 439 B Din 3.900—**

Vsi aparati: elegantna kasetna izbranega dunajskega okusa, tri valovne dolžine; sedem vglasilnih krogov; izredno močan sprejem na kratkih valovih; precizijsko ročno delo.

RADIO družba Ljubljana, Miklošičeva cesta 7 Telef. 31-90

Še vedno se najbolje in najceneje posladkate v novo preurejeni slaščičarni Pelicon Wolfova 14

Dnevno sveže najfineše čajno pecivo, bonboni, čokolada itd.

in v naših podružnicah: Miklošičeva nasproti hotela Union in Kongresni trg poleg »Zvezde«

Vajenci

Pekovskega vajenca
sprejem. takoj. - Karol Pančič, Celje, Breg. (v)

Mizarskega vajenca
sprejme Matenšek, Dravljice. (v)

Vajenca za krojaštvo
sprejme Pašk Alojzij, Ljubljana, Trstenjakova št. 2. (v)

Mesarskega vajenca
takoj sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16595. (v)

Pekovskega vajenca
dobrih staršev, sprejem. Vrečko Ignac, Leskovec pri Krškem. (v)

Pekovskega vajenca
sprejem. Doblj oskrbo in zaslužek. Dopise upr. »Slov.« v Mariboru pod »Pošten« 1554. (v)

Učenca
za mesarsko obrt, predvsem postenega in pridnega, sprejem. - Peter Hrovat, mesar, Slov. Javornik. (v)

Vajenca
s primerno šol. izobrazbo sprejme v večjo trgovino. Oskrba v hiši. Ponudbe upravi pod »Takoj 16724«. (v)

Šiviljsko vajenko
sprejme takoj boljši damski salon, v katerem se izuč. šivanja in trgovine. Hrana in stanovanje v hiši proti plačilu. Poizve se pri Anici Jalovec na Tržaški cesti 6. (v)

15 letni fant
govori slovenski, nemški in francoski jezik, se želi izučiti za bivača, natakarja ali trgovca. Vsa oskrba v hiši. Vidic Ferdinand, Radovljica, Predtrg 25. (v)

Prodamo

Voz!
Velika dvokolica z dirno napravo. - Gosposvetska c. 10, mlekarna. (1)

Šivalne stroje in kolesa
prvovrstnih znamk najcenejše prodaja »Triglav«, Resljeva 16. Pred nakupom si oglejte mojo zalogo. (1)

Pritlično sadno drevje
vseh vrst, in lepotično grmičje, nudi ugodno in garantirano Matko Maretič, Ljubljana, Karadžičeva ul. 12, Kolesarjeva. (1)

Voz zapravljivček
skoraj nov, ugodno napredaj. Istotam napredaj tudi dve opremi za konja. Dolinšek, Izanska c. 46, Ljubljana. (1)

Nagrobne spomenike
s starega pokopališča pri Sv. Krištofu dobite za nizko ceno pri kamnoseku Franjo Kunovar — pokopališče Sv. Križ — Ljubljana. (1)

Mizarji!
za polovično ceno se prodaja skoraj nova falzmašina Universal - Zinkfräs - Aparat s 6 šabloni. Poizve se: Hrenova 16-I. Istotam se dobi večjo partijo furnirja po nizki ceni. (1)

Sukno

za moške obleke in sukne ter za damske plašče in obleke, v veliki izbiri, po nizkih cenah — nudi

Oblačilnica za Slovenijo
Ljubljana, Tyrševa cesta 29 (hiša »Gospodarske zveze«).
Državnim in samoupravnim uradnikom nudimo blago tudi na ugodno mesečno odplačevanje. (1)

Zlajtne breskve

za jesenske nasade od dam. Lj. VII., Gasilska 3

Kislo zelje, repo
sarmo, prvovrstno, vsako množino - dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, tel. 85-39. Cene brezkonkurenčne.

Ažur-specialka
napredaj, Furlan, Sv. Petra nasip 71-II. (1)

Otroški voziček
globok, prodam. Ljubljana, Lirska ulica 22, prtlj. des. (1)

Rezervirano
za železnico O. K., Medvedova 28 (r)

Zdravniki!
Moderna ginekološka miza poceni napredaj, Miklošičeva 34-I. (1)

Rabljena čevljar. kopita
prodaja po nizki ceni tovarna »Indusa«, Ljubljana, Sv. Petra c. 72. (1)

Štajerska jabolka
sortirana v zabojih, vsako količino, dobite poceni v Strelški 22, gostilna Turk. (1)

Bukova drva
suha, lepa, ter smrekove deske in trame ima napredaj Škerjanc p. Radomlje. (1)

Pekarna
vpeljana in donosna se ugodno prodaja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sigurnost obstoja« 16779

Šivalne stroje
pogrezljive in s pokrovom, najmodernejši fabrikat, najboljša kvaliteta, kupite pri nas res zelo ugodno. Prodajamo tudi na ugodna mesečna odplačila. Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. Pazite — nasproti Gospodarske zveze. (1)

Radioaparate

najugodnejše kupite le pri „Tehnik“ J. Banjal Ljubljana, Miklošičeva 20.

Mreže
za postelje najceneje pri Andlovic, zaloga pohištva Komenskega ulica 34. (1)

Šivalne stroje
radio aparate, ure, kolesa kupite ceneje kot kjerkoli drugje pri trdnici »Plevel« v Preski pri Medvodah. (1)

Pozor!
Dobro ohranjeni nosilci (traverze), večje količine, se po ugodni ceni prodajo. Vprašajte pri g. Peternelu v Laškem.

Več šivalnih strojev
Pfaff, Singer in drugih pogrezljivih, prav poceni napredaj pri Prometnasproti križanske cerkve v Ljubljani. (1)

Vsakovrstne
dobro ohranjene predmete, kakor pohištvo in opreme, kolesa, šivalne stroje, obleke itd., stalno prodaja in kupuje »ABC«, Ljubljana, Medvedova cesta 8. Telefon 24-44. Poleg gorenjskega kolodvora. (1)

Poznani SALVAT-ČAJ
Lekarne OLIVE (Prag) zoper
ŽOLČNE KAMENČKE
IN BOLEZNI ŽOLČNEGA MEHURJA
dobite pri glavnem zastopniku
LEKARNI PRI SV. IVANU
Kaptol 17 ZAGREB Kaptol 17
Prospekte o zdravljenju pošljemo zastonj. O. reg. 8. br. 27870
Varujte se imitacij!

Vnajem

Skladišče
na dvorišču pri Fivogevu oddam v najem. I. Knez, Ljubljana, Gosposvetska cesta 3. (n)

Lokal oddam
mesarju, peku, speceristu — Sostro, zraven farne cerkve. Anžič, Križevniška 2, Ljubljana. (n)

Trgovski lokal
popolnoma opremljen, na prometnem kraju, se takoj odda. Josip Kirbiš, Celje. (n)

Hišo
2 sobi, kuhinja, sadni vrt in velika njiva — dam takoj v najem za mesečno 200 din. Poizve se Starotov grad, Mengeš 22. (n)

Gostilna
na prometnem kraju, se odda takoj v najem. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Promet« št. 1574. (n)

Trgovski lokal
s trafiko in stanovanjem, v okolici Celja, se takoj odda v najem. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju. (n)

Gostilno
oddam v najem ali na račun na prometnem kraju. Kavčija potrebna. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »bližina Kamnika« 16716.

Poslovne prostore
primerne za pisarne ali trgovsko podjetje oddamo na Aleksandrovi cesti 10. Vprašati pri hišniku. (n)

Mesnico
v Ljubljani na prometnem kraju, oddam na račun ali prodam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Mesnica« št. 16767. (n)

Krojaška delavnica

lepa, tik kolodvora, se odda, event. za stanovanje. Zupančič, Vižmarje.

Lepa lokala
na glavnem trgu v Kamniku, pripravna za gostilno, kavarno, trgovino — odda Društvo Kamnik. Do sedaj je bila tu kavarna in gostilna. Lokali bodo prosti s 1. decembrom. (n)

Lepa nova vila
popolnoma suha, s sončno lego, tri minute odda postaje Petrovče pri Celju, dve sobi, ena podstrešna soba, soba za služkinjo, kuhinja, jedilna shramba, kiošet, pralnica, klet, velik vrt za sočivje in okrasnim vrtnom in poljem tik pri vrtu — se odda v najem majhni družini za 400 din mesečno. — Odda se tudi popolnoma opremljena po dogovoru. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod šifro »Uprava Doma« št. 16638

SOBE
Gospodična
išče večjo prazno sobo s posebnim vvhodom. Ponudbe na upr. Slovenca pod »Centrum«. (s)

Soliden gospod
išče zračno, sončno in zelo mirno sobo, po možnosti v centru. Ponudbe z navedbo cene na upr. »Slov.« pod »Mira« 16722. (s)

Opremljeno sobo
z vso oskrbo pri boljši družini, po možnosti s uporabo klavirja, — išče sedmošolka. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »bližina poljsanske gimnazije« št. 16785. (s)

ODDAJO:
Prazno sobo
s posebnim vvhodom, s uporabno kopalnico, oddam. Levčeva 7-I. (s)

Glasba

Brezplačen pouk v igračul
DIN 128

HAARMONIKER PO DIN 59

ZAHTEVATE BREZPLAČEN GIKNIK HEINEL & HEROLD
a.s.a.j. sal. Ivarnice glasbil
HARIBOR br. 102

Kratek klavir
dobro ohranjen, križane strune, ceno prodam. Zlma, Gledališka 12-III. (g)

Nov harmonij
z 10 registri, ugodno napredaj. Stritarjeva ul. 7-II, Maribor. (g)

Ugodno napredaj
dobro ohranjen klavir, skoraj nov. Ljubljana, Brejčeva 8. (g)

Dober klavir
(Flügel) znamke J. Mikula zaradi selitve zelo ugodno napredaj. Vprašati pri dr. Schwab, Jesenice na Gorenjskem. (g)

KLAVIRJE

vijoline, kitare, tamburaške instrum. i.t.d. strune in vse glasbene potrebščine kupite najceneje pri
R. Warbinek
Ljubljana, Miklošičeva cesta 4
Specialist Vam povprava vsa godalna glasbila umetniško strokovnjako.

Pred vselitvijo v nove lokale hočemo našo zalogo popolnoma izprazniti, vsled tega smo znižali cene do skrajnosti! Posebno pa smo znižali cene ostankom od volnenih blagov, tako na pr.: ostanki za moške in damske plašče in obleke itd. Znižane so tudi cene vsej konfekciji. Vabimo Vas, da si pred nakupom ogledate blago in cene pri nas.
Sv. Petra cesta 29 F. I. Goričar, Ljubljana Sv. Petra cesta 29

Učenko

za šivanje in trgovino sprejem. »Julijana« — Gosposvetska 12. (v)

Vajenca
za čevljarstvo obrt sprejme takoj Ivan Erjavec, čevljar, Lavričeva ul. 12, Bežigrad. (r)

Kolarskega vajenca
takoj sprejem. — Vsa oskrba v hiši. Vrhovnik Jože, kolar, Pristava, p. Križe, Gorenjsko. (v)

15 let star fant
z dvema razredoma mešč. šole, se želi izučiti ključavnničarske ali električne obrti. Naslov v podr. »Slov.« v Trbovljah. (v)

16 letni kmečki fant
se želi izučiti ključavnničarsko ali kovaško obrt. Oskrbo v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16660. (v)

Obrt

Moderne spalnice
in kuhinje ter drugo pohištvo po nizkih cenah — priporočila mizarstvo Velkavrh, Krakovska ulica 7, Ljubljana. (s)

IZBIRA NI TEZKA
kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — s malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Pozor, hotelirji,

gostilničarji! Poceni prodam vagon mešanih drv. Poizve se: Višnja gora hišna št. 5. (1)

Sveče
za praznik pokojnih, dobite ugodno v bivši Dolencevi trgovini, Ljubljana, Wolfova 10. (1)

Vrata, okna
in drugo, popolnoma suho in zdravo, poceni prodam. Koblerjeva 7, dvo-rišče. (1)

Več panjev čebel
zaradi služitve vojašcino po zelo nizki ceni prodam. Turnšek Franc, Polzela, Založe. (1)

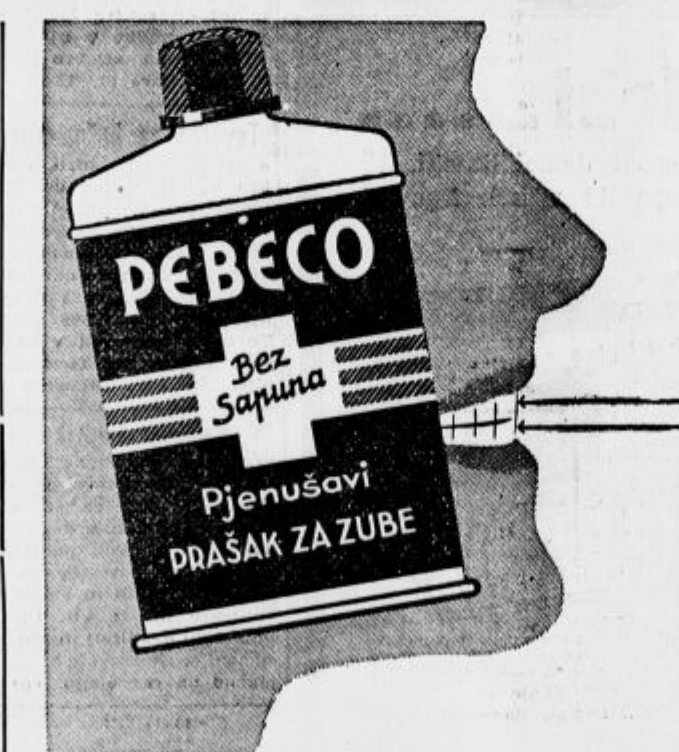
Salonske garniture
baročne, benečanske, empire, vložena s »perlmutter« imperzijske preproge, napredaj »Pri Makedoncu« — Ljubljana, Kolodvorska ul. (1)

Kožuhovina
vseh vrst v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri Josip Dolence, krznar — Sv. Petra cesta št. 19. Telefon 22-62. (1)

Deteljni odpadki
zmlati, so najboljšje močno krmilo za govedo, 100 kg 90 din. Tudi fižolove odpadke nudimo po 90 din. Sever in Komp., Ljubljana. (1)

Pisalni stroj IDEAL
prav dobro ohranjen, poceni prodam. Matelič Josip, Ljubljana, Groharjeva 3. (1)

Jabolka
lepa, štajerska, nudi vsako količino po nizki ceni trgovina Štular, Tyrševa cesta 37b, nasproti Sv. Krištofa. (1)

ZOBNI PRAŠEK PEBECO se ne da primerjati z dosedanjimi zobnimi praški, ker je nekaj popolnoma novega. ZOBNI PRAŠEK PEBECO ne vsebuje nikakega mila, vendar pa daje krasne mehke pene, ki temeljito očistijo in obenem tudi dezinficirajo zobe in ustno duplino. Tak izredni učinek ima ZOBNI PRAŠEK PEBECO zaradi tega, ker vsebuje **Pebecin**, ki daje zobem bleščečo belo barvo in preprečuje zobni kamen. Okus je prijeten in osvežujoč. Uporaba ZOBNEGA PRAŠKA PEBECO je zelo poceni. — Peneč zobni prašek Pebeco proizvaja firma Beiersdorf v Mariboru in sicer po najnovejših znanstvenih izkušnjah DUKE LABORATORIES, INC. LONG ISLAND CITY, N. Y.

Doza, ki Vam bo dolgo zadostovala, stane samo Din 12.—.

Novo, zdravo, boljše in cenejše sredstvo za negovanje zob!

Opremljeno sobico
oddam. Poljsanski nasip št. 22-II. (s)

Sostanovalko
sprejem najraje šiviljo. Medvedova 22-I. (s)

Opremljeno sobo
lepo, v centru, oddam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16655. (s)

Opremljeno sobo
čisto, takoj oddam gosposdični ali dijakinji. — Vodnikov trg 4-I. (s)

Prazno sobo s predsobo
(garsoniero), oddam v mestu eni ali dvema osebam s 1. novembrom. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16654. (s)

Ženitbe

Državni uslužbenec
hišni posestnik, poroči dekle s primerno doto. — Dopise v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Resno« št. 1562. (2)

Gostilničar in posestnik
želi poročiti deklo do 30 let z doto do 40.000 din. Ponudbe v podružni. »SI.« v Celju pod šifro »Dobra gospodinja« št. 16612. (2)

Strojni ključavničar
s posestvom blizu Ljubljane, poroči do 25 let staro deklo z gotovino 20—30.000. Ponudbe s sliko na upravo »Slov.« pod »Resen« št. 16698. (2)

Šef drž. urada
postaven, izobražen in družaben, želi zaradi ženitve spoznati do 25 let staro, premožno, lepo in postavno gospodično. Le resne ponudbe v upravo »Slov.« pod »Popolnoma zaupno« št. 16593. (2)

Plošče in gramofoni

bivše tvrdke A. Rasberger, v največji izbiri, po razprodajnih cenah, dobiš te: Dalmatinova 10 (nasproti hotela Strukel).

Zasluzek

2.500 din potrebujete
da doma zaslužite mesečno 1000 dinarjev. Pišite: »ANOS«, Maribor, Orožnova. (2)

200 din potrebujete
pa dobite na svoj dom stalni zaslužek s tedenskim dohodkom 300 din »brez posebnega znanja«. — Ponudbe z znakom uprave »Slovenca« v Mariboru pod »Stalna eksistenca« št. 1587. (2)

Poizvedbe

Informacije
privatne in trgovske ter ureditev vseh zadev pri vojaških in drugih oblastih, poizvedovanja itd. izvršuje informacijska pisarna »Fides«, Ljubljana, Gosposvetska 14. (r)

Izgubljeno — nagrada
visoka nagrada vsakomur, ki poltaji, katera je o vsem informirana, da natančnejša pojasnila o kolezarju v sivi obleki, ki je v petek ob 11 dopoldne pred skladiščem trgovine s semenji Sever & Co., Gosposvetska cesta, pobral malo rdečo aktovko, ki je padla s mojega avtomobila in jo do danes ni oddal. — Vsebinska leto: dokumenti in 20.000 din v gotovini. Ako se kolezar takoj zglaš, ga ne zadene nobena kazen ter dobi nagrado.

Konči Ahačič:

42

Bumček in Bunkica

Pot je bila Bumčku dobro znana in tako sta kljub visokemu snegu kmalu dospela do vrat. A še preden sta vstopila, ju je čakalo čudno presenečenje. Iz dupline se je čul jok mladih medvedkov. Bumček, ki je fant, zbere ves pogum in pokuka skozi ključavnico: »Jojme! Stirje medvedki za izgubljena dva! In oče in mama sta že potolžena! Nekaj časa še oklevata, potem pa vstopita: »Dober dan, oče in mamica mila! Hčerka in sinček sta se vrnila.«

Očka in mama ju pa le debelo gledata in molčita. Potem pa le očka zagodnja: »Ne verjem, da sta vidva ta dva, ker sta bila oba še prav majčkena. Ubogala pa vendar nista nikdar, zato nama nista oba nič več mar. Za vaju pa sploh tu prostora ni, ker je malo hrane in zunaj sneži.« Silno težko je bilo Bumčku in Bunkici ob teh krutih besedah in glasno sta zajokala. Ko vidi to mama, se ji zasmilita. Privabi ju k sebi, pritisne ju na kosmato srce in reče: »Oba sta res težko grešila in hudo kazni sta zaslužila — a vendar sta moja otroka mila!« Medtem se je tudi očka omeščal. Prinesel je iz shrambe najboljše stvari in vsi so potem od samega veselja jedli in pili dolgo v noč in ves drugi dan in še naprej tako dolgo, da je bila v gozdu zopet pomlad.

Kompletno opremljeno, parketirano stanovanje v Celju

na soncu in mirni legi, brez prahu, obstoječe iz kuhinje s plinsko uporabo, jedilnice z vso stekleno in porcelanasto posodo, kompletne spalnice z dvema posteljama, preprogami, zavesami itd., se zaradi odpotovanja proda in obenem stanovanje odda v najem. Ogleda se in natančnejše informacije se dobi pri W. Rauchu, Celje, Za kresijo števil. 14.

Novost!
Najnovejši izum

Aparat za čiščenje vseh vrst parketov po najnovejšem načinu prihaja v promet. Aparat rabi vsaka gospodinja, pisarne, lokali, javni uradi, ladje mizarji in polagači parketov. Aparat prihrani 95% na času in obrabi parketa, deluje brezhibno in ga lahko obvlada staro in mlado. Sprejmejo se zastopniki(ce), ki obiskujejo privatne stranke po vseh mestih Jugoslavije. Potreben je kapital din 300.— za originalni vzorec. Odda se ev. tudi samoprodaja za vsa mesta, kjer so sedeži banovin. Cenj. ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod »Parket Express«.

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljubca« in »Bogoljubca«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop. Telefonska številka 30-30

Sporočamo tužno vest, da je umrl v 62. letu starosti gospod

Ignacij Založnik

obratno-zadružni nadzornik, pomožni tajnik banke uprave, tajnik Gospodarskega predstavništva v Mariboru, tajnik Zavoda za pospeševanje obrti v Mariboru, častni član številnih obrtniških društev itd.

Od zaslužnega pokojnika se poslovimo v ponedeljek ob 1/16 v mrtvašnici na Pobrežju, nakar ga prepeljemo v Gradec. Maribor, dne 22. oktobra 1938.

Zavod za pospeševanje obrti zbornice TOI v Ljubljani - poslovalnica v Mariboru - ter Gospodarsko predstavništvo v Mariboru.

Zahvala

Ob težki izgubi naše ljubljene mame

Marije Širokove

izrekamo toplo zahvalo vsem darovalcem cvetja, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se prišli posloviti od pokojnice in so jo spremili k poslednjemu počitku, posebej še načelniku prosvetnega oddelka kralj. banke udeležbo pri pogrebu, zastopnikom Učiteljskega združenja, »Braniborac«, »Taborac«, »Sokolac« in »Sočec«, pred. duhovščini in g. dr. Stanku Žvoklju, ki se je z nesebično požrtvovalnostjo trudil, da bi ohranil našo mamo pri življenju in ji lajšal trpljenje ves čas bolezni.

Ljubljana, dne 22. oktobra 1938.

Družine: Širok, Cerkvenik in Gerbec.

Prireditve

Danes vsi na veselico k Možini na Ladi Medvođa; za obilen obisk se priporoča Marija Blazič.

Kupimo

Ajdov med kupim medicarna »Plehan« Ljubljana, Sv. Petra c. 59.

Hrastove plohe suhe, v vsaki mali množini kupi J. Černe, Virmarje 66.

Koščijo dobro ohranjeno takoj kupim. Sušteršič, Ljubljana, Frankopanska 21.

Razno žganje kupim. Ponudbe s ceno v upravo »Slovenca« pod »Zganje« št. 16841. (k)

Šivalni stroj Gritzner ali Pfaff, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Šivilja« št. 16839. (k)

Vodno moč v bližini Ljubljane, kupim ali se udeležim tekstilne proizvodnje. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Navedite ceno« št. 16712. (k)

Kupim pletilni stroj znamke Popp št. 8, dolžina 60—80 cm. Menjalo za večkrat prestavitvi. — M. Anžur, Predovičeva 14, Moste, Ljubljana. (k)

CUNJE

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčje volno, goveji dlako (arovec) — kupi vsako množino

Arbeiter - Maribor Dravska 15

(Pohištvo)

Pohištvo poceni prodam. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 16711

Posteljne mreže izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic — Gregorčičeva št. 5 (poleg Gradišča). (l)

Spalnica la nova, najmodernejša, iz orehove korenine, pod ceno naprodaj. Ponudbe pod »Preložena možite« na upravo »Slovenca« pod št. 16771. (a)

Radio Radio aparati

svetovnih znamk - po najugodnejših pogojih pri KLEINDIENST & POSCH

Maribor Aleksandrova cesta 44.

Auto-motor

Majhen avto Hrauzino, kupim. M. Plevel, Medvođe. (f)

»Phänomen« motor 125 cm, dobro ohranjen, prodam. Trzaska c. 105, Ljubljana. (f)

Avto »Steyr« tipa XII, prav dobro vzdržan, toda sprednji del po karambolu pokvarjen, prav poceni naprodaj. — Vprašati: Garage Lojze, Miklošičeva 36. (f)

Tovorni avto »Ford« dvojna kolesa, dvotonski, v dobrem stanju, prodam avto delavnica Cyransky, Kranj, Labore.

Prodaj ali zamenjam za kakršno koli stvar — avto, nosilnost 1000 kg — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Chevrolet« št. 16791. (f)

Limuzino

brezhibno ohranjeno voženo le 20.000 km prodamo za izredno nizko ceno 10.000 din. —

Posebno pripravna za reševalni all gasilski voz ali manjši avtobus, ker ima posebno močno šasijo, šestcilindrski motor 85 KS, hitrost do 160 km.

»Radio«, dr. z o. z. Ljubljana, Miklošičeva c. 7

Objave

Prostov, sodna dražba v zapuščno pok. dr. Lednika Leopolda spada jočih premičnih bo v torek, dne 25. t. m. ob 3 popol. v Ljubljani, Borštnikov trg 1-II. (o)

Preklie Podpisani proklujem vse, kar sem govoril napram moji ženi in mojemu bivšemu kompanijonu. Tomaž Kosce, Ormož. (o)

Razglas Dne 11. novembra 1938 ob 10 uri se bo vršila pri okrajnem sodišču v Marenbergu, soba št. 7, prostovoljna javna dražba hiše št. 1 na Dobravi: »Gostilna pri mostu«. — Ostali pogoji dražbe se dobe med uradnimi urami v občinski pisarni v Marenbergu. (o)

Zivali

Lahko kobilu z žrebetom ugodno prodam. Franc Logar, Luče. (f)

Mlade koze sanske pasme, prodam. Pot na Rožnik 2. (f)

Kanarčke - hrcarje prodam. — Naprodaj tudi kletke. — Slapničarjeva ulica 7-I., Moste. (f)

Čebele Prodaj 2 živahna K.-Z. panja in nekaj praznih, po dogovoru tudi čebelnjak. Bezlaj Anton, Sp. Kaselj 36, p. D. M. v Polju. (f)

Naznanjamo žalostno vest, da je naš ljubljani mož, oče, stari oče, brat, stric, svak, tast, gospod

Andrej Samar

železniški upokojenec

danes ob 4. popoldne, previden s sv. zakramenti za umirajoče, nenadoma umrl. Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, dne 24. t. m., ob 14 iz splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 22. oktobra 1938.

Zalujoči ostali

NAVEGJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

TRPEZNO polvolneno razne barve

VOLNENO v zeleni, sivi, modri in rjavi barvi

32 01

BOLJŠE polvolneno za sportne obleke

KAMGARN razne barve, modno vzorčast

36 za moške obleke 06

TRPEZNO drobno vzorčasto, priljubljene barve

KAMGARN črne in modre barve, vzorčast

50 78

Stenmecki CELJE 18

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

Zahtevajte povsod naš list!

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob smrti naše predrage, zlate mame, tašče, stare mame in sestre, gospe

Jerice Soršakove

zasebnice

kakor tudi za poklonjeno cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Zalujoči rodbini: Soršak, inž. G. Zemánek.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je umrla naša draga mama, sestra, stara mama in teta, gospa

Karolina Pfefferer

previdena s tolažili svete vere dne 22. oktobra v 76. letu. Blagoslovljena bo v ponedeljek 24. t. m. ob 15 pred mrtvašnico mestnega pokopališča na Pobrežju, nakar bo prepeljana v Krško, kjer bo v torek 25. t. m. ob 10 dopoldne položena k večnemu počitku na mestnem pokopališču. — Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek 27. oktobra ob 7 zjutraj v mariborski stolnici.

Maribor - Krško, dne 22. oktobra 1938.

Zalujoči rodbini Pfefferer in Ahčin.

Zahvala

Ob smrti in pogrebu č. gospoda

Petra Koprivca

župnika v pokoju

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so mu z obiski ali kakorkoli lajšali trpljenje v njegovi dolgotrajni bolezni, predvsem pa č. g. p. Klemenu za duhovno tolažbo in g. dr. J. Gantarju za zdravniško pomoč, nadalje č. g. gvardijanu dr. p. Hadrijanu za zadnje gostoprimstvo v samostanski dvorani. — Prav posebno pa smo hvaležni č. g. dekanu J. Faturju za prelep govor v cerkvi in vodstvo pogreba, vsem duhovniškim tovarišem, samostanski družini in vsem faranom in Breznice in Brezjaj za številno spremstvo na zadnji poti. Se posebej se zahvaljujemo tudi g. organistu Boletu in gđ. Poloni Langus za vso njihovo pomoč, ter vsem, ki so nam kakorkoli izrazili svoje sožalje. Bog bodi plačnik!

Brezje, dne 22. oktobra 1938.

Antonija Koprivec v imenu vseh sorodnikov.

Vdani v voljo Vsemogočnega sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena ženka in zlata mamica

Slavica Urbanija

roj. Presečnik

previdena s sv. zakramenti v starosti 33 let mirno v Gospodu zaspala in odšla po večno plačilo. Položimo jo v božjo njivo v nedeljo, dne 23. oktobra 1938 ob pol štirih popoldne na mestnem pokopališču.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 24. oktobra 1938 ob 7 zjutraj v mariborski stolnici.

Maribor, dne 22. oktobra 1938.

Anton Urbanija, zadružni revizor, z Evico in Janezkom.

ZIMSKÉ SUKNJE 350.- do 850.- Din PRI JOŠKO OLUP, mlajši LJUBLJANA

ZIMSKI SUKNJIČI — HUBERTUSI — OBLEKE itd. — PO KONKURENČNIH CENAH V NOVIH PROSTORIH — STARI TRG 1

Prodamo

Kislo zelje, repo
in cele glave za sarmo, novo, prvovrstno, dobavljiva po brezkonkurenčnih cenah G. Erklavec, Ljubljana, Povšetova ul. 47, telefon 25-91. (1)

Nepremočljive hubertuse
dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Patent »Kraljica pečice«
ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenčič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (1)

VINA

Za težke delo je močno vino! Dobite ga najlažje v **Centralni vinarni v Ljubljani**
TELEFON ŠTEV. 25-73

Resnično govore, ko trdijo, da prodajamo najboljša in najcenejša

kolesa

rezervne dele in motorna kolesa. Velika izbira! **Splošna trgovska družba** s. o. z. št. Vid nad Ljubljano

ribje olje

iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

šivane odeje

odeje iz ovčje volne, zimnate madrace, madrace z ovčjo volno, afrik madrace, tepihe (preproge), kokosove tekače, otomane, kauče
Kupite najceneje pri izdelovalcu
E. Zelenka
Maribor, Ulica 10. oktobra št. 5

Prima suha bukova drva
dostavljena na dom, žagana 100 din, cepljena 110 din, ter prvovrstni trboveljski premog — pri Putrih, Dolenjska c. 6. Telefon 48-55.

Volneno blago za damske obleke, moderni vzorci
Din 14-
moške tople srajce Din 24-
moške nogavice močne, moderni vzorci Din 5-
moderne svilene kravate Din 7-
dam. svilene kombinirane srajce Din 24-
otroške svilene hlačke Din 6-
dam. svilene hlačke Din 10-
dam. moderne svilene bluze Din 20-
dam. hlačke in malice tople in močne Din 8-
trpežne žen. sportne bluze v vseh barvah in velikostih Din 10-
tople nogavice ženske trpežne za zimo Din 9-
in razno ostalo blago po neverjetno nizkih cenah prodaja

„ZORA“
Ljubljana, Miklošičeva c. 30
Obiščite nas in prepričajte se, da imamo veliko zalogo in prodajamo dobro blago po zelo nizkih cenah.

KAPPEL
pisalni stroji
najodličnejše kakovosti najugodnejše pri
KLEINDIENST & POSCH
Maribor
Aleksandrova cesta 44.

„VELEBIT“
otroški vozički
ZAGREB, Mesnička ul. 7/II.
na dvorišču
Najnovjši do sedaj še navedeni modeli iz 1938 v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino in na odplačilo. Cenik s slikami brezplačno. Izrežite oglas zaradi naslova.

Med
evetličen, jelkov in ajdov dobite pri čebelarju Jože Babnik, Dravilje 44.

Štajerska jabolka
sortirana, najboljših vrst, ima v zalogi po dnevnih cenah Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3.

Srajce
spod. hlače, kravate, nogavice še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (1)

Kislo zelje
novo, prvovrstno, v sodčnikih, dobavljiva po naročilu Filip Merhar, Kleča 19, p. Ježica. (1)

Poročne prstane
ure, verižice, uhane, kakor tudi očala, kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Sutra, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. 1

KOLESA
najnovjši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah
Nova trgovina
Ljubljana - Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Pozor!
Prvovrstni premog, drva, koks po najnižjih cenah
Podobnik V.
Tržaška c. 16 — tel. 33-13

Mizarji!
Okovje za pohištvo in vse vrste orodje izberete pri
»Jeklo« - Stari trg
Modroce
posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nuč! najceneje
Rudolf Radovan
tapetnik - Mestni trg 13
Ugoden nakup moreške trave, žime in cviliva za modroce ter blaga za prevleke pohištva.

Mongol, Crêpe de Chine
meter po Din 12.- dobite pri **TRPINU, Maribor, Vetrinjska 15.**
Kdor želi prodati ali kupiti posestvo, hišo, vilo, zemljišče, obrt, gozdove itd.
Kdor hoče v najem vzeti ali oddati obrt, trgovino, gostilno, pekarijo in slično.
Kdor išče ali oddaja stanovanje, sobo, posojilo. Vam preskrbi najhitreje v Ljubljani
Realitetna poslovalnica - Masarykova cesta 14-II.
Zagorski, podružnica palača Grafika
Vodimo skrbno upravo hiš in posestev.

Iz lastne pletarne
čepice in puloverje za dečo 20 Din, jopice za dame 25 Din puloverje za moške 35 Din in boljše v veliki izbiri pri **„LUNA“**, samo Glavni trg št. 24 v Mariboru.

Dražba lesa
Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra 24./L. proda na javni dražbi dne 10. novembra 1938 ob 12. uri pri okrajnem glavarstvu v Dravogradu:
2630 m³ izdelane smrekove hlodovine,
137 m³ izdelane mesecovne hlodovine,
260 m³ izdelane borove hlodovine,
z območja šumske uprave v Črni pri Prevaljah.
Pojasnila, pogoji in tiskovine so na razpolago pri gornjih upravah.

Pazite na kotle!
„TEPALIN“
Made in U.S.A.
Edinstveno čisti in preprečuje kamen v vseh parnih kotlih, ne da bi jih bilo treba razdirati. — Preizkusila in priporoča Inspekcija za kotle ministrstva zgradb. — Zahtevajte prospekte od generalnega zastopnika **HOBBY, A. R., Beograd, Uskočka 5, Telefon 23-013**

Divjačino
srne, zajce fazane, jerebice, kupuje vsak čas po najvišjih dnevnih cenah
Viljem Abt, export, Maribor
POSTELJNO PERJE: kg po 8 in 10 din, čehano; kemično očiščeno 20 din; boljše 30 din; najboljše 45 din; pol puh, čisto belo gosje 115 din; pol puh, čisto belo gosje 125 din; la. beli puh, najcenejše pri »LUNA«, Maribor, samo Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

Razpis
Štab vojnega zrakovplovstva sprejme v službo 1 pirotehnik kot pogodbenega uradnika z letno plačo do 30.000 din, kateri vsoti je treba prilagoditi čl. 8 »Uredbe o smanjenju prinaležnosti«, br. 37420-I-1935.
Podrobne pogoje objavljenega natečaja je mogoče videti v tekoči številki »Službenih novic« in »Službenega vojnega lista«, interesentje pa jih lahko dobe brezplačno v osebno uporabo, če jih zahtevajo po pošti.
Skrajni rok za prijavo je 15. novembra 1938.
Iz pisarne generalštaba vojnega zrakovplovstva Zemun, V. Dž. št. 21586, 17. oktobra 1938.

Zahtevajte povsod naš list!
Curihter
(predelavec) za gornje mastno usnje, ki bi uspešno vodil in nadziral oddelek, se išče. Samo strokovno izvežbana oseba z mnogo prakse pride v poštev. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevkov na: **AND. JAKIL d. d., Karlovac**

Kupimo
Bukove deske žamane ali nežamane, debelina 80 in 90 mm. Ponuditi na »Exportles«, Tyrševa 15, Ljubljana. (k)
Veskovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah **CERNE, juvelir, Ljubljana** Wolfova ulica št. 5
Zajce
fazane, jerebice in ključnace - kupujem vsako množino in dobro plačam. Anton Repuš, kupoprodaja rib in divjačine, Zagreb, Tkalcčeva ulica 32

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah. **A. KAJFEZ** urar Ljubljana, Miklošičeva 14
Kopalno banjo
pločevinasto ali lito, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Banja« št. 16678. (k)

Kupim
sode od 100 do 7000 l, in laščem register blagajno št. 956121-336-2, za katero dam večjo in boljše drugo novo blagajno ali isto tudi kupim. Ponudbe na: Hotel Kajfez, Ljubljana.
Vodno žago
kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na Kolenc Leon, Studence, Poljčane. (k)
Vodno turbino
dobro ohranjeno, cca. 150 litrov vode, 4 m pritiska; istotako kupim 25 m 50 do 60 milimetrske osi. — Erlah, mlinar, Bled, (k)

Denar
Vložnice
Zadružne gospodar. banke, kupim za gotovino. — Takojšnje ponudbe upravi »Slov.« pod št. 16677.

Hranilne knjižice
zaščitenih zavodov, VREDNOSTNE PAPIRJE in 3% OBEVZNICE vnovčujem stalno po najvišji cenil in proti takojšnjemu izplačilu v gotovini.
Alojzij Planinšek
Ljubljana
Beethovnova 14.
Telef. št. 35-10.

11.000 din posojila
iščem na prvo vknjižbo. 10 odst. obresti. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Sigurno« št. 16697. (d)

Posojila
različna, preskrbim hitro in brez kakega predplačila
Hranilne knjižice
vnovčujem proti takojšnji gotovini.
Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
Znamka 3 din

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje
HRANILNE KNJIŽICE bank in hranilne
VREDNOSTNE PAPIRJE 3% obveznice, bone in srečke, denice itd.
VALUTE VSEH DRŽAV PRODAJA SREČK državne razr. loterije.

Razno
Padavica (epilepsija)
krči, živčne bolezni in pomanjkanje spanja. — Zanesljivi in najboljši uspehi so se dosegli z uporabo skozi trideset let preizkušenega
»Epilepsana«
Pobližnja navodila daje lekarna Fišter, Ostjsek III.

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

STROJI FORTUNA
Elektro univerzalni stroji v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Denar
Vložnice
Zadružne gospodar. banke, kupim za gotovino. — Takojšnje ponudbe upravi »Slov.« pod št. 16677.

Hranilne knjižice
zaščitenih zavodov, VREDNOSTNE PAPIRJE in 3% OBEVZNICE vnovčujem stalno po najvišji cenil in proti takojšnjemu izplačilu v gotovini.
Alojzij Planinšek
Ljubljana
Beethovnova 14.
Telef. št. 35-10.

11.000 din posojila
iščem na prvo vknjižbo. 10 odst. obresti. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Sigurno« št. 16697. (d)

Posojila
različna, preskrbim hitro in brez kakega predplačila
Hranilne knjižice
vnovčujem proti takojšnji gotovini.
Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
Znamka 3 din

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje
HRANILNE KNJIŽICE bank in hranilne
VREDNOSTNE PAPIRJE 3% obveznice, bone in srečke, denice itd.
VALUTE VSEH DRŽAV PRODAJA SREČK državne razr. loterije.

Razno
Padavica (epilepsija)
krči, živčne bolezni in pomanjkanje spanja. — Zanesljivi in najboljši uspehi so se dosegli z uporabo skozi trideset let preizkušenega
»Epilepsana«
Pobližnja navodila daje lekarna Fišter, Ostjsek III.

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Denar
Vložnice
Zadružne gospodar. banke, kupim za gotovino. — Takojšnje ponudbe upravi »Slov.« pod št. 16677.

Hranilne knjižice
zaščitenih zavodov, VREDNOSTNE PAPIRJE in 3% OBEVZNICE vnovčujem stalno po najvišji cenil in proti takojšnjemu izplačilu v gotovini.
Alojzij Planinšek
Ljubljana
Beethovnova 14.
Telef. št. 35-10.

11.000 din posojila
iščem na prvo vknjižbo. 10 odst. obresti. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Sigurno« št. 16697. (d)

Posojila
različna, preskrbim hitro in brez kakega predplačila
Hranilne knjižice
vnovčujem proti takojšnji gotovini.
Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
Znamka 3 din

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje
HRANILNE KNJIŽICE bank in hranilne
VREDNOSTNE PAPIRJE 3% obveznice, bone in srečke, denice itd.
VALUTE VSEH DRŽAV PRODAJA SREČK državne razr. loterije.

Razno
Padavica (epilepsija)
krči, živčne bolezni in pomanjkanje spanja. — Zanesljivi in najboljši uspehi so se dosegli z uporabo skozi trideset let preizkušenega
»Epilepsana«
Pobližnja navodila daje lekarna Fišter, Ostjsek III.

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Elektro univerzalni stroji
v vsako mizariko delavnico! **REŠITELJ MALE OBRTI**
Din 6.800.—
PETER ANGELO, d. z. o. z.
stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Kneza Arseno so prepeljali v domovino

Pariz, 21. oktobra.

Pariz je danes na veličasten način izkazal zadnje časti očetu jugoslovanskega kneza-naměstnika, knezu Arsenu. Že včeraj so se ves dan neprestano v gostih vrstah valile množice mimo etanovanja pokojnega kneza, ki je ležal v dvorani poslopja, ki je bila vsa zavita v črno, oder pa ves obdan od gomil cvetja. Velikansko število prijateljev dinastije Karadjordjevičev in Jugoslavije je šlo kropit jugoslovanskega kneza in generala, ki si je v svojem življenju priboril skoraj vsa najvišja francoska odlikovanja za hrabrost, a ki ei je osvojil tudi erca Francozov, ki so ga imeli skoraž za svojega državljanca. V dvorani je bila odra-

Ljubljana, 22. oktobra. AA. Danes popoldne so odpotovali na Rakek dr. Stanko Majcen, pomočnik bana dravske banovine kot zastopnik odsotnega bana dr. Marka Natlačen, poveljnik armije general Pantelija Jurišič, poveljnik dravske divizije general Djordje Lukič, zastopnik odsotnega upravnika ljubljanske policije višji svetnik Geržinič, poveljnik dravskega žandarmerijskega polka Alojzij Barle in sreski načelnik v Logatcu Malešič, da dočakajo truplo blagopokojnega kneza Arseno, ki se iz Pariza preko Italije vrača v Jugoslavijo, kjer bo pokopano v grobnici blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja na Oplenju.

Rakek, 22. oktobra.

Nocoj je dospela krsta s truplom kneza Arseno čez italijansko mejo na Rakek. Pozdravili so ga zastopniki naših oblasti, katerih imena navajamo zgoraj. Truplo je blagoslovil prota Vasa Branković iz Belgrada, ki je potem tudi na vsej voznji v vagonu s krsto molil ob pokojniku Krsta je bila okrašena z mnogimi vencji. Vagon sam je bil označen z velikim križem. Pri sprejemu trupla Arseno je bila zastopana z več častniki naša konjenica, ker je bil knez Arzen poveljnik 6. konjeniškega polka. Godba planinskega polka iz Skofje Loke je zaigrala državno himno pod vodstvom dirigenta Smrekarja.

Takoj nato je bilo truplo prenečeno v jugosl. brzi vlak ter odpeljano proti Ljubljani.

Ljubljana, 22. oktobra.

Nocoj v poznih urah je Ljubljana sprejela krsto s truplom pok. junaškega kneza Arseno, očeta Nj. kr. Vis. kneza Pavla. Na kolodvoru so se zbrali tukajšnji predstavniki oblasti, tako policijski svetnik Geržinič in polic. poveljnik Bedenk, železniški direktor dr. Bončina, major Diklič, orožniški major Kokalj in drugi. Točno ob 11.40 je došel gorenski brzovlak z dvornim salonskim vagonom, s katerim sta dospela Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in Nj. kr. Vis. kneginja Olga. Do prihoda tržaškega brzovlaka sta visočanstvi počakala v svojem salonskem vozu.

Poleg že navedenih so krsto s truplom kneza Arseno spremljali do Ljubljane še prvi adjutant Nj. Vel. kralja in pa konjeniški poveljnik, general Nedeljković ter načelnik generalnega štaba general Radojčić in mnogi drugi častniki.

Vlak s truplom pok. kneza Arseno je došel v Ljubljano ob 12.07. Dvorni vlak, v katerem sta bila Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in Nj. kr. Vis. kneginja Olga je bil že poprej odklopljen. V splošni tihosti sta visočanstvi izstopila ter sta se šla pokloniti knezu Arsenu. Občinstvo, kolikor ga je bilo zbrano na peronu, je opazilo na obrazu Nj. kr. Vis. kneza Pavla turbene poteze in tudi solze. Nj. kr. Vis. kneginja Olga je bila ogrnjena v črno. Vsi častniki so imeli tudi znake žalosti na svojih uniformah. Nato sta se visočanstvi umaknila v svoj dvorni voz ter sta počakala, da je bil voz s krsto pokojnega kneza Arseno priklopljen k belgrajskemu brzovlaku. Z istim brzovlakom sta se odpeljali tudi Visočanstvi knez namestnik Pavle in njegova soproga kneginja Olga. Vlak je odpeljal ob 12.27.

Ljubljansko občinstvo, ki je videlo globoko žalost Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla, je bilo globoko ginjeno ter je součustvovalo z našo dinastijo ob izgubi kneza Arseno.

Deputacija 6. konjeniškega polka

Zagreb, 22. okt. 6. Pokojni knez Arsen je bil častni poveljnik 6. konjeniškega polka, ki ima svoj sedež v Zagrebu. Poveljnik polka polkovnik Egon Skrinjar se je zaradi tega danes odpeljal z 8 vojaki na Rakek, da prisostvuje sprejemu posmrtnih ostanov pokojnika. Ta vojaška deputacija bo spremljala pokojnikovo truplo do Oplenca, eskadron konjeniškega polka pa je že danes krenil na Oplenec, kjer bo sodeloval pri pogrebu.

prta tudi knjiga za vpisovanja. Knjiga se je polnila in polnila s podpisji najvišjih francoskih odličnikov. Ob odru je vedno stala častna straža, ki so jo izmenoma opravljali člani poslanstva in konzulata, vojnega odposlanstva, častniki, ki studirajo po francoskih visokih šolah, ter odličnejši člani jugoslovanske kolonije v Parizu. Pred odrom je bil včeraj tudi pravoslavni žalni cerkveni obred, ki se ga je udeležil poslanik z vsem obsejem poslanstva, visoki francoski civilni in vojaški odličniki ter jugoslovanska kolonija.

Danes pa se je od kneza-vojaka poslovila francoska vlada in ves Pariz. Ob tri četrt na tri so v prisotnosti jugoslovanskega poslanika dr. Puriča in njegove žene, našega vojaškega odposlanca generala Glišiča in njegove žene ter številnih članov jugoslovanske kolonije, med katerimi so bili vsi naši častniki, dvignili truplo kneza Arseno z odra ter ga prenesli v žalni voz, ki je čakal pred poslopjem. Krsta je iz mahagonijevega lesa in pokrita z jugoslovansko tribarvno državno zastavo. V žalni voz, kamor so položili krsto, sta vetopila kot častna straža tudi 2 jugoslovanska častnika. Ostali žalni gostje so posedli v dolgo vrsto avtomobilov. Sprevod je potem zavlil proti lyonskemu kolodvoru, in sicer po Avenue de l'Opera, Rue de Rivoli, ter po obali Seine dalje proti kolodvoru. Pariška policija je ukrenila vse potrebno, da je bil povsed, kjer je šel sprevod, promet takoj ustavljen, da ni bilo nikjer nobenega zadržavanja. Parižani so z odkritimi glavami stali v špalirju in izkazali zadnjo čast svojemu velikemu prijatelju. Po nekaterih križiščih se je nabralo vse goste ljudi, tako da je trajalo še nekaj časa, preden se je mogel promet znova razviti, ko je sprevod odšel dalje proti kolodvoru.

Pred lyonskim kolodvorom se je nabrala ogromna množica ljudi, ki so se hoteli udeležiti slovesa ob pokojnega vojaka in kneza iz družine Karadjordjevičev, ki se je boril skupno s francosko vojsko v številnih vojnah in zadnja leta skoraj stalno živel v Parizu.

Velika dvorana lyonskega kolodvora je bila vsa preoblečena v črno. Pred njo je stala vrsta fanfaristov, ki so zatrobili tužno melodijo, ko je sprevod prišel pred kolodvorsko poslopje. Za njimi je godba republikanske garde zasvirala Chopinov »Smrtni marš«. Medtem pa so jugoslovanski častniki krsto s truplom pokojnega kneza prenesli z žalnega voza na visok katafalk, ki je bil postavljen na sredi kolodvorske dvorane. Častno stražo okrog katafalke so zavzeli konjeniki republikanske garde, oblečeni v svečano črno in z golimi meči v rokah. Republikanski gardi je poveljeval osebno general Just. Za katafalikom vzdolž zadnje stene velikanske kolodvorske veže pa je stala postrojena deveta pehotna legija mobilne garde. Tik k katafaliku so na vsako stran stopili po trije jugoslovanski častniki. Pred katafalikom je zavzelo mesto osebje poslanstva pod vodstvom poslanika dr. Puriča in generala Glišiča. Ob njih pa so stali zastopniki francoskih civilnih in vojaških oblasti, člani diplomatskega zbora držav Male zveze in Balkanskega sporazuma. Predsednik republike Lebrun je pošal svojega uradnega zastopnika ministra za ljudsko zdravje Riccarda. Pomočnik šefa protokola Bernard je zastopal zunanega ministra Bonnetta. Prisoten je bil tudi ruski veliki knez Andrej, nadalje general Billott, poveljnik Pariza general Ebrillon, zastopniki mesta in številni drugi odličniki.

Na povelje generala Justa je deveta pehotna legija mobilne garde s zastavo in godbo na čelu defilirala mimo katafalke. Za njo je prikoralala fanfara republikanske garde, za njo pa dva eskadrona konjenice republikanske garde. Med mimohodom je godba svirala republikanske marše. Tako se je francoska oboževna sila poslovila od svojega priljubljenega sobojevnika, čigar truplo se vrača v jugoslovansko domovino v grobnico njegovih velikih dedov. Pa mimohodu se je poslanik Purič prisotnim zahvalil za izkazano čast, nakar so se pokojniku poklonile vse zastave, člani diplomatskega zbora pa so poslaniku Puriču izrekli sožalje držav, ki jih zastopaja.

Takoj po končanem obredih so krsto s posmrtnimi ostanke kneza Arseno prenesli jugoslovanski častniki iz kolodvorske veže skozi službeni salon v železniški voz, ki je že stal pripravljen na tiru. Pred vozom so duhovniki pravoslavne cerkve v Parizu izmolili žalne obredne molitve.

Voz s truplom visokega pokojnika so priklučili »Orient ekspresu«, ki je zvečer ob četrt na enajst zapustil lyonsko postajo ter krenil proti Jugoslaviji. Z njim potujejo kot častno spremstvo naš vojaški odposlanec general Glišič, prvi tajnik poslanstva Rajković in generalštabni kapetan Plavšič.

Od 10 oseb jih ima 7 zobni kamen.
Tudi Tebi grozi z izpadom zob!
Varuj se ga!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Perutninska in sadna razstava v Mariboru odprta

Maribor, 22. oktobra.

Danes predpoldne ob enajstih je bila v prostorih Uniona slovesno odprta I. banovinska perutninska razstava, kateri je pridružena še poučna razstava, v Zadrudni gospodarski banki pa se vrši istočasno Vzorčni sadni sejem, ki ga prireja mariborska podružnica Sadjarskega društva. K otvoritvi so se zbrali ban dr. Marko Natlačen, mestni župan dr. Juvan, okrajna glavarja dr. Šiška in Eilet, predsednik okrož. sodišča dr. Hudnik, zastopnik vojaške oblasti polkovnik Peter Kiler, stolni prošt dr. Vraber, stolni dekan dr. Cukala, podžupan Fr. Zebot, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, obmejni komisar Krajnovič, prvi državni pravdnik dr. Zorjan, zastopniki vseh mariborskih državnih in samoupravnih uradov, ravnatelj srednjih šol, mnogi kmetijski strokovnjaki in perutninarji iz Slovenije.

Prvi je spregovoril predsednik prireditvenega odbora za perutninarstvo razstavo okrajni kmetijski referent v Mariboru dr. Martin Zupane, ki je pozdravil navzoče odličnike in očrtal vsa prizadevanja zadnjih let za vzrejo domače štajerske kokoši. Za njim je spregovoril ban dr. M. Natlačen, ki je poudarjal pomen perutninarstva za narodno gospodarstvo. Podal je historiat smotrenega zanimanja za perutninarstvo, ki se je začelo šele z oblastnimi samoupravami leta 1930.

Danes je v banovini že 38 rejkskih središč ter je banovinska uprava razdelila že 100.000 jajc za valjenje ter nad 2000 petelinov in nad 2000 kokoši. Naloga bodočnosti je, da ustanovimo pravo selekcijsko postajo, s katero bo štajersko perutninarstvo postavljeno na trdno podlagi.

Ker pa je v zvezi s perutninsko razstavo v istih prostorih prirejena tudi sadjarska razstava, je g. ban podal obsirneje smernice, po katerih deluje sadjarska politika banske uprave. Poročal je, da se je doslej izvozilo že nad 7 milijonov kg sadja iz naših prelepih Slov. goric in sadjarji so prejeli za izvoženo sadje 25 milij. din. Banska uprava skrbi po vseh možnostih za idealen pouk o skrbstvu sadja in o vseh potrebah sadjereje, ki naj pospešuje zboljšanje našega sadja. Prav tako kakor za izvoz svežega sadja, banovina skrbi tudi za smotreno sušenje sadja ter je zdaj v banovini že nad 200 modernih sušilnic. Strokovni učitelji, ki jih misli še nekaj nastavit, stoje z vso vestnostjo banovini ob strani. Maribor je slovenski Meran. S temi mislimi je gospod ban otvoril razstavo, ki bo odprta do vključno 24. oktobra vsak dan od jutra do večera. Vsi obiskovalci imajo pod občajnimi pogoji pravico do polovične voznine po železnici.

Misli na misijonsko nedeljo

Danes, ko obhaja sveta cerkev Misijonsko nedeljo, so misli nas vseh, ki še pravimo, da čutimo s cerkvijo, pohitele tja v daljno tujino, morda še v vročo Afriko k našim misijonarjem. Le-ti so se pokorni naročilo Gospodovem: »Pojdite in učite vse narode!« odzvali in šli duš za Gospoda iskat. Velika je naloga, ki jo je dal Kristus svoji cerkvi, da naredi iz vsega človeštva eno samo božjo čredo. Mi Slovenci se tej nalogi nismo odrekli, ampak smo se odzvali naročilo Gospodovem in naš misijon tam v daljni Bengalijski lepo uspeva in rodi stoteren sad. Lepo delo je to, po božji volji je in podpirajmo ga.

Vendar, če pogledamo današnji položaj Slovencev, se mi zdi mnogo važnejši drugi misijon, misijon med našimi Slovenci, ki so odšli v doma in neznanne zemlje kruha iskat. Premajhen jim je bil domač dom, premajhna naša zemlja, pretirdega kruha jim je dajala, pa so odšli v svet, se zarili kot črvi gori v Westfaliji pod zemljo, utonili so v ameriških velemestih in tovarnah, najzlastneje je pa to, da se iz dneva v dan na stotine naših ljudi izgublja doli po našem jugu ne samo narodnostno, ampak predvsem versko in moralno. Nimam namena, da bi tu zopet opozarjal na našo strašno narodno rano, ko naš slovenski fant po nekaj mesecih, ki jih preživi pri vojakih, noče več znati slovenski, in naše slovenske deklet, ki doli na jugu služ, taji, da jo je slovenska mati rodila in moliti učila — pač pa bi rad povedal, da je doli pri teh ludeh za nas Slovence prvi in najpotrebnejši misijon.

Vse možne probleme Slovenci rešujemo: socialne, gospodarske, politične, komaj s prstom pa mignemo, da bi naše ljudje, ki se potikajo po vsem svetu, rešili verskega in moralnega pogina. Samo bežen pogled doli po našem jugu nam pokaže vso tragiko naših ljudi. Sto in sto naših fantov in mož je zabredlo v umazane vode, pogreza se v močvarah brezverja in nemoralnega življenja in še več naših deklet se je izročilo

cesti in prodajajo za umazane denarje svoje telo in svojo dušo. Prestopi v pravoslavje zaradi ljubezenskega razmerja, nekrščeni otroci, civilni zakoni, slovenski otroci ne znajo več moliti slovenski k Bogu, odtujeje cerkvi in tisoč drugih nesreč se zajeda iz dneva v dan med naše ljudi.

Pa zakaj vso to? Zato, ker misijonarjev nimajo, ker nimajo duhovnikov, ki bi jim v domačem, slovenskem duhu govorili o Bogu in njegovih zapovedih, ker nimajo duhovnikov, ki so bili slovenskemu ljudstvu v vseh časih edina opora in aazipot k Bogu. Misijonarjev ni, ki bi našim ljudem povedali, da zanje veljajo še iste božje postave, ki so jih vezale v domači zemlji. — Tu je naše prvo misijonsko polje, te moramo rešiti in jih iz globokih močvar pripeljati nazaj k Kristusu. Dobro namreč moramo vedeti, da čim bodo naši ljudje v tujini versko in moralno propadli, smo jih tudi narodnostno izgubili, saj zgodovina prejasno kaže, da je bila prav vera tista, ki je nas Slovence skozi stoletja družila. Kako bomo rešili naše ljudi v tujini, daleč za mejami, ko jih niti v naši lastni državi ne moremo rešiti?!

Danes, na Misijonsko nedeljo, resno pogledimo ta slovenski problem, na to našo narodno rano, pa zupno prosimo Gospoda, naj tudi v naš slovenski vionograd pošle delavcev, ki bodo našim družinam po jugu raztresenim pokazali pot nazaj k Kristusu in njegovemu nauku. Prosimo Gospoda, naj jim pošlje duhovnikov, ki jih bodo zopet zbirali k slovenski službi božji, ki jih bodo zopet naučili moliti sv. rožni vence in zapeti pobožno slovensko pesem.

Ni to proti božji volji, ne proti postavi ljubezni, ki se mora pri sebi začeti, kajti naravna postava je, da je vsak sebi samemu najbližji. Zato moramo to rano najprej ozdraviti, pri tem pa ne pozabiti še na tisoče tavajočih, ki Kristusa ne poznajo, da bo po božji volji in zamisli res »ena čreda in en pastir«.

Iz delovanja Zveze združenih delavcev

Zveza združenih delavcev je vodila v petek 21. t. m. dve akciji za naše stavbinsko delavstvo:

Na bankski upravi se je zglasila deputacija krajevne organizacije ZZZ iz Vidma ob Savi, katero je vodil član banskega sveta in župnik iz Rajhenburga g. Tratnik Deputacija, v kateri je bil tudi zastopnik centrale ZZZ, je obrazilila g. banu težkoče stavbinskega delavstva v Vidmu ob Savi in izjavila, da hoče preprečiti poostreitev spora med delavci in podjetjem Dukič in drug, ki je nastal zaradi kršitve kolektivne pogodbe. Podjetje je sicer pristalo, da plačuje delavstvo po kolektivni pogodbi, ali se upira izvajanju čl. 8 točka 6 kolektivne pogodbe, po katerem morajo podjetja zaposliti prvenstveno domače delavstvo. Podjetje je namreč sprejelo 15 novih delavcev, od katerih so le trije domačini, medtem ko onih delavcev domačinov, ki so že bili zaposleni v podjetju, ni sprejelo. G. ban dr. M. Natlačen je deputaciji naročil, da mu pošlje natančen seznam brezposelnih delavcev iz Vidma ob Savi in obljubil, da bo zadevo uredil sporazumno s podjetjem.

Na okrajnem načelnstvu Ljubljana-okolica je bila poravnalna razprava s podjetjem Aleksander Pretnar v Ljubljani zaradi zaposlitve tujih delavcev na škodo domačih pri graditvi tovarne »Medič & Zankl v Medvodah. Navzoči so bili: lastnik podjetja g. inž. Pretnar, zastopnik DZ g. Marinček, župan občine Medvode g. Kokolj in zastopnik centrale ZZZ Na razpravi je bil sklenjen sporazum, po katerem bo podjetje do 5. novembra odpustilo vse tuje delavce razen treh, ki so nujno potrebni. V ostalem bo podjetje v bodoče sprejemalo nove delavce in jih tudi odpuščalo le po predhodnem sporazumu s občino Medvode. Prišlo je torej do popolne poravnave in je bil takoj podpisan sporazum Poravnalna razprava je s tem v celoti dosegla svoj namen.

Atene, 22. oktobra. Atenski škof in primas grške pravoslavne cerkve Hrizostomos je danes ob 9.30 po kratki bolezni umrl.

RADI
PREZIDAVE
PRODAJA ŠE CENEJŠE

Volitve

Danes ves dan

to je od osmih zjutraj do osmih zvečer je mestno tajništvo JRZ na Gosposvetski cesti št. 10 na razpoložljivo članom in somišljenikom JRZ. Zopet in zopet poudarjamo, da je nujno potrebno, da vsak volilni upravičene pripravi svoje pravilno vpisane v volilni imenik. Porabite ugodno priliko in posetite danes mestno tajništvo JRZ! Oglasite se lahko tudi telefonično na št. 37-64.

Vse krajevne organizacije JRZ v Ljubljani nujno pozivamo, da nam še danes dostavijo ves zbrani reklamacijski material. Zadnji dan ne bo mogoče vsega rešiti. — Mestno tajništvo J.R.Z.

Vsi krajevni odbori JRZ v Ljubljani naj se zanesljivo zberejo jutri v ponedeljek 24. oktobra v svojih običajnih prostorih. Edina točka dnevnega reda te seje naj bo razgovor o reklamacijskem delu, kar ste morda prezrli, to na tej seji popravite. Gg. predsedniki oziroma njihovi namestniki naj vse potrebno ukrenejo, da bo na sejah reklamacijsko delo stoddostno opravljeno. Mestno tajništvo bo moglo sprejemati reklamacijske prijave (vpis, izbris, popravek) le še do torka 25. t. m. opoldne.

Volilci — somišljeniki JRZ trnovskega okraja, Kolezije in Mirjal Volilni imeniki so na vpogled danes od 10 do 12 dopoldne v društvenem domu Karunova ulica 14. Pozivamo vse, da se pripravijo, če so vpisani v volilnem imeniku oziroma, če so prav vpisani. Še dva dni je čas za reklamacije, potem bo prepozno. Krajevna organizacija JRZ v Trnovem.

Reklamna prodaja

plaštev
površnikov
oblek
po znižanih cenah

LUKIČ

PRI TROMOSTOVJU

Osebnosti

Belgrad, 22. okt. AA. V imenu Nj. Vel. kralja z ukazom kr. namestnikov in na predlog pravosodnega ministra so bili odlikovani: Z redom sv. Save 3 stopnje Anton Avsec, sodnik 3-II pri okrajnem sodišču v Ljubljani, z redom sv. Save 4. stopnje Adolf Arko, ravnatelj jetnišnice okrajnega sodišča v Ljubljani v 5 skupini, z redom sv. Save 5. stopnje Josip Kovala, pisarniški uradnik 6. skupine pri okrajnem sodišču v Laškem.

Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je bil postavljen za sekundarja v državnem zdravilišču v Topolšnici v 8. skupini dr. Viktor Resica.

Belgrad, 22. okt. m. Upokojeni so: dr. Franc Pestotnik, primarij državne bolnišnice za duševne bolezni v Novem Celju; Tasa Djordjevič in Nikola Radočaj, carinska skladiščnika pri glavni carinarnici v Ljubljani. Prestavljen je za administrativnega uradnika državne bolnišnice za duševne bolezni na Studence pri Ljubljani Josip Sajc, do sedaj v Toplicah. Z odlokom socialnega ministra je postavljena za administrativno uradnico državne bolnišnice za duševne bolezni na Studencu pri Ljubljani v 8. skup. Humek Stefanija. Z odlokom notranjega ministra sta postavljena Ivan Lesjak, pristav 8. skup., iz kninskega okraja v sinjski okraj. Anton Šubič, podnadzornik policijske straže v Nišu, k upravi policije v Ljubljani.

Kaj pravite?

Neki belgijski politik, čigar stranka je pri zadnjih občinskih volitvah dosegla lepe uspehe, je k tem uspehom izjavil sledeče: »Pri volitvah ne zmagam z volivno borbo treh mesecev. Za zmago pri volitvah je potrebno dolgoletno stalno in nemurno delo.«

Ta stavek ne velja samo za stranke, marveč za vsakega posameznega politika. Zakaj stavek je poln resnice.

Praznik Kristusa Kralja v Hrastniku

Prihodnjo nedeljo — zadnjo v oktobru — bo za našo delavsko dolino velik praznik. Kakor se bo ta dan veseljni svet klanjal Kralju vesoljstva, mu bodo tudi naši delavci poklonili svoja srca in prisegli zvestobo. Tri dni — v petek, soboto in nedeljo — bo zjutraj in zvečer vsem srca za Kristusa znani frančiškanski misijonar in vodja duhovnih vaj g. p. Benvenuto. V nedeljo bo imel odposlanec g. škofa slovesno sv. mašo ob 10. Zvečer bo sklep tridnevne duhovne obnove: slovesne večerice, sklepna pridiga, procesija z lučkami in baklami in posvetitev Kristusu Kralju. Pridite prijatelji naših delavcev! Pri obeh sv. mašah bodo nabirali prispevke še za en mašni in obhajilni kelihi. Kakor ste za velikonočni dar kupili lepo monštranco, prispevajte še zdaj za nove sv. posode! Vsem bo kraljevsko povrnil Kristus Kralj!

Koledar

Nedelja, 23. oktobra: Dvajseta polbinkoština, misijonska nedelja, Janez Kapistran, spoznavalec. Mlaj ob 9.42. Herschel napoveduje dež.

Ponedeljek, 24. oktobra: Rafael, nadangel; Kristina, devica.

Torek, 25. oktobra: Krizant in Darija, mučenca; Krispin, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v Rožni dolini umrl g. Anton Kovač, pekovski mojster in posestnik. Pokopali ga bodo v ponedeljek ob 4 popoldne. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje!

† V Ljubljani je včeraj popoldne mirno v Gospodu zaspal gospod Andrej Samar, železniški upokojenec. Pogreb bo v ponedeljek popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Blag mu spomin! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† V Železnikih je umrla v 68. letu starosti g. Ana Benedičič. Pogreb bo v ponedeljek ob 3 popoldne. Pokopnica je bila dolgoletna cerkvena pevka, dobra mati ter nam bo ostala v blažem spominu. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Poroka. Pretekli četrtek sta se poročila v župni cerkvi v Brezicah gđ. Fleischer Fridrika, šivilja iz Brezic, in g. Avguštin Ivan, knjigovoz v Jesenic na Gor. Mlademu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

KINO SLOGA

Telefon 27-30
Predstave danes ob 10-30, 15, 17, 19 in 21. uri

— Blagoslovitev ljudske šole v Retečah, ki je napovedana za današnjo nedeljo, se zaradi pogoja Nj. Vis. kneza Arsenia prestavi na prihodnjo nedeljo, dne 30. t. m. popoldne ob pol 2 ob vsakem vremenu.

— Uprava verskega in kongregacijskega lista »Naša Zvezdica« za dijake in dijakinje sporoča, da bosta lista izšla koncem tega meseca v novi obliki in v dvojni številki. Težave, ki so povzročile dosedanje zamude, so odstranjene. Prosimo vse dosedanje poverjenike, da nemudoma in z navdušenjem poberejo nove naročnike na posameznih zavodih in v kongregacijah in jih takoj pošljejo na upravo »Naše Zvezdica«, Strelška 12/II., Ljubljana. Cena listu je kakor doslej in sicer: za dijake pod skupnim naslovom 7 din celoletno, za dijakinje na dom 8 din celoletno, za nedijake celoletno, fantovskih oz. dekliških del 15 din, oba dela skupaj 30 din.

Nova Gostilna

na Črnučah št. 48 pri Savskem mostu nudi prvovrstna gorka in mrzla jedila, izborna štajerska in dotenjska vina iz znane kleti »Gradove iz Dragomelj«. Posebno bo nudila kuhinja v petkih in nedeljah dobre postvri iz Dragomelj. Priporočam se cenj. gostom

Micl Gradova

— Za Putnikova potovanja za Vse svete v času od 29. oktobra do 1. novembra t. l. je čas za prijave samo do 24. oktobra, za vlak pa do 25. oktobra do 6 zvečer. Spored in prijave pri Putniku.

— Nemščina in nemška korespondenca se poučuje v večernem tečaju pri »Christofovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska 15. — Posebni začetniški in posebni nadaljevalni tečaj! Solnina 30 din mesečno. Prijave se sprejemajo vsak dan.

Ne oklevajte pri izbiri čistilnega sredstva, temveč zahtevajte pri nakupu

»Domače čistilo Slavin«

To je prvovrstno in cenovno čistilo domače proizvodnje, katero sijajno očisti vse kovine, štedilnike, točilne mize, porcelan, vso kuhinjsko posodo itd. itd.

— Nove knjige: Pregelj - Tomšič, Slovestvena zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov v vprašanjih in odgovorih, 32 din; Tomšič dr. Fr., Nemško-slovenski slovar, vez. 100 din; Petančič, Lisica Zvitorepka, cirkuška komedija, za današnje čase uprizorljiva na odru ali pod milim nebom, 20 din; Bon - M. Gašperšičeva, Sveta Cecilija, dekliška zborovska igra v 3 delih s prologom, 20 din; dr. A. Snaj, Krizem po Palestini, 32 din, vez. 48 din; Bradac, Nemški glagol, 6 din; Grafenauerjeva, Iz duhovnega življenja družine, II. izd., 28 din, vez. 40 din; Oporoka nauškovca dr. Jegliča, vez. 250 din, bibliofilska numerirana izd., 450 din; dr. Egidij, Sejavec, nedeljske in priložnostne pridige, 9 zvezek, 16 din; Hribar Iv., Prevodi iz Puškina, vez. 80 din; Prijatelj, Kulturna in politična zgodovina Slovencev, I. in 2 knjiga 1848—1895, vez. 160 din; Spur, Dnevnik Marije Baškiričeve, vez. 80 din; Daudet, Pisma iz mojega mlina, navadna izd. platno 150 din, pumerirana izd. 450 din; Brehm,

Pretrseljiva drama o reševanju posadke v potopljeni podmornici!
Težka borba moža med ljubeznijo in dolžnostjo!
V gl. v. Harry Baur, Marcelle Chantal, Ivan Možuhin, Lisette Lanvin, Georges Rigaud. Pri tem je sodelovala celokupna francoska vojna mornarica!
Sprememba sporeda zaradi smrti in pogreba Nj. Vis. kneza Arsenia
Ob 10.30 dop. po znižanih cenah isti film!

Ničevo
KINO UNION Telefon 22-21

— V »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine od 22. t. m. je objavljen »Pravilnik o denaturiranju, prodaji in kontroli porabe whitešpirta za industrijske namene«, dalje »Odlomba o sredstvu za denaturiranje whitešpirta«, »Pravilnik o spremembi in dopolnitvi pravilnika o izvrševanju rokodelstev brez stalnega poslovališča«, »Aventično tolmačenje § 58. in 18. zakona o volitvi narodnih poslancev za narodno skupščino«, »Aventično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov«, »Aventično tolmačenje posameznih določb uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov« in »Odlomba o pobiranju davščin od inozemskih avtobusov«.

Zivljenje živali, I. knjiga, vez. 256 din; Bartol, Alamut, roman, vez. 80 din; Dimitrijevič, Stalin, vez. 110 din; Mravljak, Kmetijski stan do Jožefinskih reform, 8 din; Sedivy, Češčina za samouke, 28 din; Dolenska, opisi z zgodovinskega, zemljepisnega, kulturnega, gospodarskega in drugih vidikov, 20 din, vez. 48 din. Vse te knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Kino Kodeljevo tel. 41-64
Danes ob pol 3., pol 6. in pol 9. uri

Mazurka
(Willy Forst - Pola Negri)

Racija v expresu
Jutri ob 8. uri Mazurka - Gasparone

Radi smrti kneza Arsenia filma Gasparone danes ne moremo predvajati.

— Grad za žimnice, prešte odede — klozaste in svilene? Vse to dobite v veliki izbiri in po nizkih cenah pri manufakturni trgovini Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

— Tvrdka, ki je dne 1. septembra t. l. objavila v »Slovenec« oglas pod šifro »Tehnični risar 1000 Celje«, je v ljudno naprosena, da se takoj javi upravi »Slovenca«.

Lokali! Uradi! Zasebniki!
Kupujejo le Lutz-peči v tovarni Ljubljana VIII. Telefon 32-52.

— Dobrim srcem. Stara, bolna ženska brez sredstev prosi toplega perila ali kakše druge podpore. Darija naj se oddajo upravi »Slov.«

— Začetek ramazana. Letošnji muslimanski post ramazan se bo pričel 25. oktobra in bo trajal mesec dni.

Slovenke!
Kadar perete, uporabljajte le slovenski izdelek

HUBERTUS
milo, ki odlično pere!

— Zaradi dekleta ubil svojega tovariša. V Apatianu blizu Sombora je bil ubit 20letni Jurij Ador. Bil je na veselici, kjer se je sestel s pekom Antonom Somborcem. Fanta sta se sprla zaradi dekleta. Razvil se je pretep, med katerim je Somborac z nožem zabodel Adora, da je obležal mrtev.

— Pri saptju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenice«.

Premiera remek dela filmske umetnosti
NA DNU Po istoimenskem romanu slavnega ruskega pisatelja MAKSIMA GORKEGA

To delo velikega romanopisca je prišlo v filmu do svojega najpopolnejšega izraza in veličine!

— Kino Union predvaja danes premiero filma »Ničevoc«. Zaradi državne žalosti ob smrti in pogrebu Nj. kr. Vis. kneza Arsenia je kino Union spremenil svoj filmski program. Na sporedu je, namesto napovedane komedije »Velika pustolovščina«, francoski vefilm »Ničevoc«. Film nam slika veliko pomorsko bitko, pretresljivo človeško dramo o reševanju posadke v potopljeni podmornici, težko nalogo moža-poveljnika, ki mora izbiti v najodločilnejšem trenutku med ljubeznijo in vojaško dolžnostjo. Krane slike, dobra režija in umetniška igra so glavne odlike tega filma francoske proizvodnje. V glavnih vlogah vidimo v Ljubljani priljubljenega predstavnika največjih karakternih vlog Harryja Baura, nadalje igralce svetovnega slovesa Ivana Možuhina, Marcelle Chantal, Lisette Lanvin itd. Prepričani smo, da si bo občinstvo lepi film polnočestopredno ogledalo.

— Orli napadajo drobnico. Iz Sarajeva poročajo, da kmetje na Trebeviču in Jahorini trpe veliko škodo od orlov, ki napadajo drobnico. Te dni so kmetje ravnali in ujeli velikega orla, ki se je spustil na jalnje, da bi ga odnesel. Neki kmet ga je udaril s palico in nato ujel živega. Orel meri z razpetimi krili dva metra in pol, težak je 12 kg. Kmetje so prodali orla v Sarajevu za 50 dinarjev.

— Tri železniške nesreče na en dan. Pretekli ponedeljek so se zgodile na bosanskih ozkotirni železnici tri nesreče. Na vzhodni progi se je ponesrečil železniški čuvaj Milislav Beljanica. Šel je čez progo tik pred potniškim vlakom. Na progi mu je spodrsnilo, padel je na tračnice in lokomotiva ga je do smrti povozila. Druga nesreča se je zgodila blizu postaje Zenica. Lokomotiva tovornega vlaka je zavozila v kmetijski voz in ga razbila. Voznik je k sreči dobil le lažje poškodbe. Tretja nesreča se je pripetila na progi Brod—Sarajevo. Pri postaji Podlugovi se je zlomila os pri lokomotivi in se je vlak moral ustaviti ter je imel zamude štiri ure. Človeških žrtev ni bilo.

Švicarske ure, zlatina - ČUDEN, Prešernova 1

— Grozna smrt mladega kmeta. Te dni je peljal 27letni posestnikov sin Bosanac voz drv v Daruvar. V Dolnjem Daruvarju je dohitel voz neki osebni avto-bus, Bosanac je zavozil na stran, sam pa je ostal na oni strani, po kateri je prihajal avto-bus, ki je butnil v Bosanca in ga vrgel daleč predse, nato pa povozil. Bosanac je bil takoj mrtev.

— Potopljeni svet, drama Stanka Cajnkarija, uprizarja z velikim uspehom ljubljansko narodno gledališče. Delo je polno miselnih lepot, ki jih je mogoče prav odkriti in v celoti uživati šele pri skrbnem branju. Zato opozarjamo, da je drama izšla v posebni knjigi pri Novi založbi v Ljubljani (Kongresni trg).

Originalni ameriški žvečilni bonboni
sadni — mentolni — janeževi

Zaloga za Jugoslavijo:
Maks Jeras, Ljubljana
Miklošičeva cesta 34. Telefon 38-36

Originalni ameriški žvečilni bonboni
sadni — mentolni — janeževi

Zaloga za Jugoslavijo:
Maks Jeras, Ljubljana
Miklošičeva cesta 34. Telefon 38-36

Noqometasi! Zmaga je Vaša, če uživata Chick.

— 80letni stavec se je obesil. V Starem gradu pri Karlovcu se je obesil 80letni posestnik Mile Kekič, ki so ga mučile razne bolezni, posebno revmatizem. Ko je njegova žena Mara, ki je stara 70 let, zagledala mrtvega moža, si je hotela tudi sama končati življenje. — V Varaždinu pa se je obesil bivši mestni službenec Franc Ferenčak, star 63 let. Več let ga je mučila neozdravljiva bolezen.

— Neznankom je odšel z doma dne 18. t. m. popoldne okrog 5 a kolesem 13letni dijak iz Ljubljane. Na sebi ima svetlosivo obleko s kratkimi hlačami, temnosive nogavice-dokalenke, rjave čevlje in temnozelen Hubertus-plašč. Visok je 156 centimetrov, srednjemočan, svetlorjavih las in nosi naočnice. Kolo je novo z rdečimi gumijastimi ročajmi. Nujna prosimo vsakogar, kdor bi ga videl, da ga ustavi in izroči proti nagradi najbližji orožniški postaji ali policijski stražnici.

— Blagor jim! je naslov deseterim nagrobnicam, ki jih je za možki zbor zložil Lovro Hafner in so bile razprodane, pa so zdaj izšle v drugi izdaji v malem žepnem formatu. O teh nagrobnicah je pisal g. Lavrič: »Vse skladbe (razen prve, ki je zložena v narodnem tonu), imajo resen in slovesen značaj. Prav lepo se spaja figuralni stavek s koralnim, kar da skladbam prav slovesno in cerkveno obliko, kakršna mora biti ob takih resnih prilikah. Besedilo, ki je po večini vzeto iz pogrebne slovenskega obrednika, je sama globoka molitev.« Moški zbori, praznik vseh svetnikov se bliža, pojte te nagrobnice, ki ustrezajo cerkvenim določilom! Zbirka se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Hudo tepeni pijanec. V Sarajevu je bil te dni neusmiljeno pretepen neki Hamid Bogdanovič iz vasi Kopača pri Sarajevu. Hamid se je na žive in mrtve napil ter razsajal v kavarni. V kavarno sta prišla neki Jusuf in Ismet Pleho ter sta vprašala, kdo tako razsaja. Bogdanovič je po nosno odgovoril, da je on to. Jusuf in Ismet sta planila na Hamida s stoli ter ga pričela neusmiljeno pretepati. Nad Hamidom sta razbila šest stolov in dve mizi. Hamid bo moral dolgo časa potrpeti, da bo okrevale.

Lep spomenik - dar pokojnim
Ogled spomenikov - dolžnost interesentov
Stalne razstave - nizke cene

FRANJO KUNOVAR, kamnoseštvo
Sv. Križ - Ljubljana Tel. 49-69

— Nagrade zaradi hajduka ne dobi nihče. Vest o smrti hajduka Pavleta Dokiča v Homoljskih planinah je vzbudila ogromno pozornost med tamkašnjim kmetiskim prebivalstvom, ki prihaja od vseh strani, da si ogleda strašno žaloigro, o kateri smo poročali včeraj. Truplo hajduka Pavleta Dokiča so prepeljali v Kučevo, kjer je sedež okrajnega glavarstva. Pa tudi tam so si kmetje v velikih množicah ogledovali truplo, da se prepričajo, če je res, da je zloglasni in nevarni hajduk mrtev. Truplo so pokopali na nekem skritem kraju, kjer ne bo nihče našel groba. Oblasti so ugotovile samomor in zato nihče ne bo dobil nagrade 130.000 din, katera je bila na njegovo glavo razpisana.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Tako dober tek vzbuja naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30-letni vojni izgibali, piti to vodo, ker jim je povzročala prevelik tek.

Rogaška slatina

— Nagrade zaradi hajduka ne dobi nihče. Vest o smrti hajduka Pavleta Dokiča v Homoljskih planinah je vzbudila ogromno pozornost med tamkašnjim kmetiskim prebivalstvom, ki prihaja od vseh strani, da si ogleda strašno žaloigro, o kateri smo poročali včeraj. Truplo hajduka Pavleta Dokiča so prepeljali v Kučevo, kjer je sedež okrajnega glavarstva. Pa tudi tam so si kmetje v velikih množicah ogledovali truplo, da se prepričajo, če je res, da je zloglasni in nevarni hajduk mrtev. Truplo so pokopali na nekem skritem kraju, kjer ne bo nihče našel groba. Oblasti so ugotovile samomor in zato nihče ne bo dobil nagrade 130.000 din, katera je bila na njegovo glavo razpisana.

— Dramatični odsek »Pevskega društva« uprizarj danes popoldni »Razbojnik«. Začetek točno ob 4 popoldne. Danes teden (30. oktobra) pred praznikom Vseh svetnikov se pa uprizarj »Mlinar in njegova hiča«.

Sneberje-Zadobrova
Dramatični odsek »Pevskega društva« uprizarj danes popoldni »Razbojnik«. Začetek točno ob 4 popoldne. Danes teden (30. oktobra) pred praznikom Vseh svetnikov se pa uprizarj »Mlinar in njegova hiča«.

Šmartno ob Paki
Na praznik Kristusa Kralja se bo vsa katoliška mladina naše lare znova posvetila svojemu najvišjemu Vladarju! V proslavo Njemu bo popoldne ob pol 10 v farni cerkvi sv. maša, pri kateri govori dr. Hanželič, nato pa zborovanje pred cerkvijo, kjer bodo govorili o katolištvu in slovenstvu prof. Bitenc in akademik Zdenko Lah ter drugi. Popoldne ob 2 bodo slovesne večerice, ob 3 pa v dvorani g. Fojan velika akademija, na kateri sodeluje nad 130 članov naše prosvetne družine. Na programu so: toledovski, simbolični, igriški, govorski in pevski nastopi. Kakor na dopoldanski, tako tudi na popoldanski proslavi ne sme manjkati nobenega, ki se priznava Kristusu za svojega Kralja. Farani in sosede! Prihitite vsi, da skupno izpovemo našo izpoved Kristusu Kralju in domovin!

Ptjuj

Velik preobrat se je izvršil v dušah obmejnega prebivalstva, ki je v tesnem stiku s sosedi Hrvti, z ozirom na bližajočo se volitve za državni parlament. Zlasti v ljutomerskem okraju, v katerem so bili pred leti, ko so Jugoslavijo vodili unitaristični Jugoslovenci, Orjunaši in batinaši ter drugi taki elementi, so zapeljali tudi me Slovenci nekatero preproste ljudi hrvatski preroki, oznanjajoči krivi seljaški evanglij. Danes pa je temu drugače. Na eni strani vidi tudi naš kmet ob hrvatski meji velik gospodarski napredek pod vlado dr. Stojadinoviča in Korošca, na drugi pa so se ljudje, ki nekdo na varaždinski okraj, kar spogledali, ko so slišali vest, da se je dal dr. Kramer milostno sprejeti na dr. Mačkovo listo — tisti Kramer, pod čigar JNS so hrvatski in slovenski kmetje toliko trpeli. Povsod, kamor prihajajo k nam hrvatski sosede trgovat ali nas obiskat, pripovedujejo to žalostno novico in so ogorčeni tudi na dr. Mačka ter na hrvatski seljaški pokret sploh. Pod Živkovičem, Uzunovičem in Jevtičem ter Kramerjem in njegovimi bani in biriči smo bili tepeni, streljani in smo posedali po zaporih ter so nas žandarji preganjali ko milo živino, zdaj pa naj volimo listo, na kateri so naši bivši kruti preganjanci in nasilniki, in če boste vi volili Kramerja, ste največji »magarci« — tako pravijo naši hrvatski sosedi po trgih in gostilnah svojim slovenskim prijateljem. Tisti, ki so to dni imeli opravka na Hrvaškem, soglasno pripovedujejo, kako hrvatski kmetje hudo zabavljajo in so ogorčeni nad Mačkovo listo in kako se zaklanjajo, da za nobeno ceno ne bodo volili mož, pod katerimi je bila hrvatska dežela trpinčena tako kakor nikoli v svoji zgodovini. Tudi tisti maloštevilni slovenski zapeljanci, ki so mislili, da morajo voliti za hrvatskega kmetkega kralja, so zdaj seveda osramoženi, in če bo sploh kdo oddal svoj glas za opozicijsko listo Maček-Kramerjevo, bodo to le tisti liberalni pičli, ki že od nekdaj bivajo in pojejo v naši deželi svojo osamljeno politično pesem.

Umr! je v Zavrču pri Ptujju graščak in veleposestnik Maks Ulm, brat uglednega graščaka na dolenskem Klevčevu, gospoda Antona. Rajni je bil pod Avstrijo računski uradnik na davkariji v Ptujju, pozneje pa je prevzel očetove obsejne vinograde in druga posestva v Zavrču. Dasi Nemeč, je bil vsekoli nepristranski in lojalen someščan ter sodeželan in je v Zavrču užival velik ugled; zlasti je zelo skrbel za svoje viničarje in jim bil zgleden ter usmiljen gospodar. Naj plemeniti mož v miru počiva v naši zemlji!

Gospod Mrzel in Ljubi »bog«. Ker se, go-spod urednik, ne morete za vse zanimati, zlasti kar se tiče ptujskih meščanov, ki so pa polovici iz same starinskoeti se nemučrako »orientirani«, ste mogoče prezrli ali se vam ni zdelo vredno, da odgovorite na neko zanimivo podrobno, ki pa veliko pove. V omeni, ki je bila v dveh delih objavljena v »Jutru« o drami našega someščana in slovenskega kulturnega delavca g. Cajnkarija, je skoraj v vseh primerih Bog napisan z malo začetnico. Tudi ptujski prvaki JNS nam na to niso vedeli odgovoriti in so zmajevali z glavjo, od kod ta obnovitev davno pokopane svobodomiselnosti navade. Za to je seveda odgovoren, kdor je podpisal, to je g. Mrzel, ki je napisal svojega »Boga v Trbovljah« z veliko začetnico in ga dosledno z njo časti. Čudno se nam tudi zdi, zakaj je gospod Mrzel v kritiki »Potopljenega sveta« Boga vendar enkrat ali dvakrat zapisal z veliko začetnico, v vseh ostalih primerih pa z malo, in to celo na mestu, kjer citira avtorja, duhovnika Cajnkarija samega. To že ni več samo z namenom, ampak naravnost brez takta, ki bi ga g. kritik, ki je s Cajnkarijem vred član pisateljske družbe, ne prisodil. Mogoče pa ima g. Mrzel kakšnega nadrevizorja, ki si je dovolil to svobodomiselsko bedarijo.

— Blagor jim! je naslov deseterim nagrobnicam, ki jih je za možki zbor zložil Lovro Hafner in so bile razprodane, pa so zdaj izšle v drugi izdaji v malem žepnem formatu. O teh nagrobnicah je pisal g. Lavrič: »Vse skladbe (razen prve, ki je zložena v narodnem tonu), imajo resen in slovesen značaj. Prav lepo se spaja figuralni stavek s koralnim, kar da skladbam prav slovesno in cerkveno obliko, kakršna mora biti ob takih resnih prilikah. Besedilo, ki je po večini vzeto iz pogrebne slovenskega obrednika, je sama globoka molitev.« Moški zbori, praznik vseh svetnikov se bliža, pojte te nagrobnice, ki ustrezajo cerkvenim določilom! Zbirka se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Hudo tepeni pijanec. V Sarajevu je bil te dni neusmiljeno pretepen neki Hamid Bogdanovič iz vasi Kopača pri Sarajevu. Hamid se je na žive in mrtve napil ter razsajal v kavarni. V kavarno sta prišla neki Jusuf in Ismet Pleho ter sta vprašala, kdo tako razsaja. Bogdanovič je po nosno odgovoril, da je on to. Jusuf in Ismet sta planila na Hamida s stoli ter ga pričela neusmiljeno pretepati. Nad Hamidom sta razbila šest stolov in dve mizi. Hamid bo moral dolgo časa potrpeti, da bo okrevale.

Kranj
Damske klobuke in popravila dobite najceneje v salonu »Miac, Kranj, Mestni trg 17.

Zdravje iz rož
Hmelj, češko: chmel, latinsko: Humulus lupulus, nemško: Hopfen, je vsem, zlasti pivcem piva, dobro znana rastlina. Saj je neobhodno potreben za pripravo te, poleg tako prijetne pijače. Pravijo, da so poznali pivo že za časa križarskih vojev, drugi pa menijo, da so ga poznali že Goti. Kakorkoli, gotovo je, da je cvetelo pivovarstvo v XV. in XVI. stoletju zlasti na Bavarskem in Češkem, kjer pripravljajo še danes najboljšo pivo.

Najsiho kakorkoli, mi prištejemo to, sicer za pivopivce tako važno rastlino če že ne za življenje nevarnim, pa vsaj kvarnim, ker je otihočena. Zlasti je strupen cvetni prašek ali kot ga imenujejo »lupulin«, najvažnejše pri hmelju.

Hmelj je vztrajna, kot pravi Cilenšek »na levo se vijoka rastlina«. V zemlji ima vztrajno, močno zaraslo, na koreninah bogato koreniko, iz katere se dviga več sedem in več metrov visokih tenkih stebel, ki ne morejo stati sama, marveč se morajo opirati na opore, drogove ali »rante«. Steblo je skoro povsod enako debelo, šesterorobo in poraslo s kratkimi kociinami. Listi so nasprotni, pri dnu srčasti, na površini srčki in temnozeleni, spodaj pa svetlejši. Stojijo si po dva in dva nasproti.

Je dvodomna rastlina. Prašni cveti so zbrani v pazdušnih, visečih latih, pestiči so zbrani v mačicah in stoje v pazduhah velikih krovnih listov. Iz njih se razvijajo kasneje nekaki storži, v katerih so poleg plodov še rumena, močno, za hmelj značilno, dišeča zrna.

Hmelj cvete od julija do avgusta in ga najdemo ne le gojenega po hmeljniki, marveč čisto tudi po grmovju; pri nas ga goje zlasti v Savinjski dolini, kjer prinese, če je letina lepa in so okoliščine ugodne, lepe denarce, zahteva pa seveda tudi precej žrtev.

V zdravilne namene nabiramo storže, iz katerih se izsuje lupulin, ali hmeljna moka, ki draži kožo. V tej moki je precej hlapnega olja, smole, grenkih snovi, česlovine itd.

Zastrupljenje se javlja v povračanju in bruhanju, nemiru, težkem dihanju, počasnem bitju srca, razširjeni zenici, močnem potenju, vnetju, mehurjih in rdečici na koži itd.

V domačem zdravilstvu ga uporabljamo kot pomirjevalno in uspavalno sredstvo pa tudi kot uspešno sredstvo za tek. V prvem primeru pripravimo iz storžev čaj in sicer vzamemo kakih 10 gr imenovanih storžev na četrt litra vode in jih kratko povremo. Hmelju pa moremo dodati tudi melise in špajke (baldrijana); tako bo zdravilo še uspešnejše. V drugem primeru pa čaja ne kuhamo, marveč oprane, oziroma poplajnene storže le namakamo v mrzli vodi. Namesto samega hmelja moremo vzeti še mrzličnika, ali svišča (encijana), pa tudi melise; vse to kratko kuhamo. Prav tako služi hmeljeva moka, ki jo moremo vzeti po eno noževico konico večkrat na dan na vodi ali mleku.